

[illegible]

Ave Maria gracia plena

Liber Symonis de Thinist Ecclesie de Myrotssa Rogat propter deum ut qui ipsum post mortem sua habuerint pro deo orent orent

In Anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quarto in die sancte petronelle obiit Serenissimus princeps dominus Wladislaus Rex polonie sepultus feria sexta in festo sancti Johannis baptiste in ecclesia sancti Stanislai in Castro Cracoviensi

Isidorus de summo
bono

Incipit primus liber ysidori de summo bono

liber Synno ysidri de eternitate

Summum bonum deus est quia incommuta-
tabilis est et corrumpi omnino non potest
Creatura vero bonum est sed non summum
quia mutabilis ut dum sit quidem
bonum non tamen esse potest summum. Quid
est immortalitas dei nisi eius inco-
mutabilitas. Nam et angeli et anime immortales sunt
sed mutabiles sunt. Proinde solus deus dicitur immortalis
quia solus incommutabilis. Nam et anima moritur dum
deserente deo de bono in malum mutatur. Sic et angelus
dum deserente deo est lapsus. Creatura materiam habet unde
constat mutabile est quia de informi ad formam transit
Creator vero non habet materiam immutabilem est sicut deus
Itaque bene accipiuntur ista in deo i. incorrupcio im-
mortalitas incommutabilitas. Unde et merito cuncte
preponitur creature. Operis non consilium apud deum mutatio
nec variari eum contingit est quia pro varia tempora di-
versa precipit sed manet idem incommutabilis et cuius
quod cuique congruum est tempori ab ipsa eternitate incom-
mansit dispositione consilii. Non ipsum deum aliud dicimus
putamus aliud pulcritudinem eius atque aliud magni-
tudinem eius sicut aliud est homo aliud pulcritudo
quia recedente pulcritudine homo maneat ac per hoc
qui intelligit ita deum corporeum esse credit dum
pulcritudo dei ipse deus sit. Ideo dicitur simplex sive non
amittendo quod habet seu quia non est aliud ipse et aliud
quod in ipso est. Inordinate dicit non seu conferre virtutes
solent ea que ordinate videt fiunt sicut ut patet
simplicitas que aliquando dicitur stulticia et non est
apud deum vero simplicitas summa. Iuxta hanc ne ...

z cetā existimādi sūt Quod i mensꝰ sit omīpt deus

" Nō ideo celū et terrā implet deus ut cōtineant

eum s; ut ipsa potiꝰ contineant̄ abeo nec ptācu

latim deus implet omia s; cū sit idem vnus vbiq;

tū est totus / Non ita putandū est esse deus in

omnibꝰ ut vna queq; res pro magnitudine portionis

sue capiat eum i. maxīa maius et mīma minꝰ

dum sit ēē potiꝰ ipse totꝰ i omnibꝰ siue oīa in ipso

ōmipotencia diuine maiestatꝭ cūcta ptātꝭ sue i men

sitate concludit nec euadendi potencias eius qīs i ve

nire aditū potiꝭ quia ille cunquaq; constingit Cuncta

enī intͣ diui iudicij oīpotencia cohortant̄ siue que

gubernanda sūt ut salua sint. seu ea que amputanda

sunt ut pereat / Nullatenꝰ ergo posse est effugē deū

quepiā qui eū nō hīt placatū nequaq; euadit iratū /

Immensitas diuine magnitudinis ista est ut i telligaꝰ

eum intͣ omnia. s; nō inclusū extra omnia. et ideo

interiorem ut oīa contineat. ideo exteriorem ut incircūscripte

magnitudinis sue i mensitate omnia concludat. Per illud

ergo qd exterior est ondit̄ creator esse. per id vo qd interior

est gubernaē omnia demonstrat̄. At ne omnia ea que

creata sūt sine deo ēēnt. Deus intͣ omnia est. vero

ne extra deū ēēnt. Deus exterior est. ut omnia concludat̄

abeo designatōe dāns facti dicit̄ ēē psentia. Deus

aut qui non est sensus quo est psens. Sed hīc smo

nem de vsu nrō sumit huana inopia sicut z reliqua

vba. qīteꝰ id quod ineffabile est ut cunq; dici possit /

qm dedeo nichil dignū huanꝰ smo dicit / Dum

localis nō sit deꝰ localit̄ tn̄ i suis ambulat sanctꝭ.

dū de loco i locū pdicat̄ abeis. Vnd deus qui nec

loco mouet̄ nec tpe in suis tn̄ sius z tpe mouet̄

et loco quoties abeisdem localit̄ pdicat̄ Dum dedeo

nec sc̄d̄m qualitē nec sc̄d̄m sitū nec habitū aut
motū aliquid digne dicat̄. Inest tn̄ ei quedā latitudo
caritatis qua nos ab errore abstrahit et contin̄z dl̄ce̅
Inest ei et longitudo qua nos longanimit̄ malos
portat donec emēdatos patrie future restituat Inest
ei et altitudo qua oēm sensū sue sc̄ie et necessitate
supat Inest ei et pfūdū quo dāpnādos iniust̄
iuxta equitatē ul̄ iuxta equalitate creados deus
in suis sub dispones pordinat. Capitulum tercium 4 Invisibilis sit deus
Vn̄ dedeo loques scriptura plerūqꝫ dicat esse deū
nō quasi visibile videt qui ubiqꝫ putem esse
(si)g(n)ificat pt̄ qꝫ dicat esse deus. vel qꝫ magnitudine
dignitatis eius nullus possit sensꝰ attingere. cel nec
p(er) resurrectionē nā efficiat et ad paruitate angelica humana
indefessa consurgat videre tamen eius essentia non
valet plene qua nec ipa pfectio angelica ꝯ tota
cōsupat omē sensū. ut sub audiat etiā angelorū
Sola enī trinitas sibi integre nota est et humanitas
assūpta suscepta que tercia est in trinitate psona Intelligit̄
quodā miro modo dei essencia sciri pt̄. dum eē credit̄
Opus vero eius qꝫ utiqꝫ equari nō pt̄ ei atqꝫ iudicia
nullo penitꝰ scitur. Dei secreta ul̄ iudicia eiꝰ nō pt̄
sensu penetrari vel angelico ul̄ humano Ideoqꝫ occulta
et iusta sunt. tm̄ venerād opus est et timē non
discute aut inquirē sc̄d̄m apl̄m qui ait. Quis enī
cognouit sensū dn̄i aut quis consiliarius eius fuit.
Capitulū quartū. Quo creatura deus cognoscat̄. 4 ex creatur. pulcra cognoscit creator
Sp̄s ad incorporea creatoris magnitu-dine et pulchritudine tam
corporea magnitudo coponit̄ ut magna considerent̄ ex
paruis et ex visibilibꝰ ꝯ visibilia cognoscunt̄ atqꝫ pulchritudine

factorum effectator operum cognoscatur. Non tamen paritate
consimili sed exequadam subdita et creata specie boni sic
ars in artificem retorquet laudem ita rerum creator
creaturam suam laudat et quanto sit excellentior
corpora operis conditione monstratur ex pulcritudine temporalis
creature pulcritudinem suam quam tempus sibi necesse facit. De qua tamen
~~Beatus Augustinus in libro~~ sibi intelligi ut ipsis
vestigiis revocatur homo ad deum quibus aversus est
ut quia per amorem pulcritudinis creature a creatore suo
se abstulit rursum per creature decorem ad creatoris pul
critudinem revocatur. Ex inferiora gradibus intelligitur creaturam
progreditur homo ad intelligendum deum creatorem id est ab in
sensibilibus surgens ad sensibilia a sensibilibus a racionabilibus
ad racionabilia surgens ad creatorem intelligibilia per se
collaudant deum irracionabilia et insensibilia non per se sed
per nos dum ea considerantes deum laudamus. Sed ideo dicuntur
laudare ipsa quia causam laudem ex se prestant ea. Dixerunt
antiqui quod nichil tam hebescat quod non spiritum habeat in
deum. Hinc est id quod explicite divina scintilla excitatur
et si ignis in saxo utique ibi sentitur sensus ubi se vita
non sentit. Beatus Augustinus in libro 2o omeliarum
super iohannem. Hec fecisti et tacui. Quid est tacui nisi
quod non vindicavi severitate mea distuli penam tuam
expectavi conversionem. Nemo fratres securitate se decipiat et
putet se ante tribunal non venturum nec redditurum de
factis suis racionem veniet enim deus meus et non silebit. Ecce
cum vis habere de multis que rapuisti penam elemosinam
faciens adhuc peccata non deseris qui corruptam in
dicem putas te posse redimere. Dic etiam per totam diem
et peccata non defles tempus decipis penitenciam differendo
et peccata non redimendo quia deus melius est enim tacere
et benefacere quam deum laudare et peccata committere
si vero deum non sufficis laudare vocibus lau
daque bonis operibus. Sequitur capitulum quintum

4 [illegible] uno usu quedam species ad deum referuntur

ostio ipse deus zelare dicitur vel dolere horum enim mo-
tuum apud deum perturbatio nulla est apud quem tranqui-
litas summa est Non ita est putandum mentis
sue ut eandem posse deos furoris vel mutationis attende-
re perturbationem sed ipsam equitate iusticie que reos punit
vindicandam sicut Leo noverit quem quod indicatur etenim
est et iuste furor et indignatio est patiens ita ergo
intelligere oportet est et alias passiones quas de affectione
humana dicit scriptura addens ut et ipsa per se incommuta-
bilis sit credentibus et tamen propter varios effectibus ut facilius
intelligatur nostre locutionis et mutabilitatis figure applicetur
Tam clemens deus humane consulit infirmitati ut quia
enim sicut est non possumus videre vel agnoscere nostre
locutionis more se ipsum nobis insinuat unde et membrorum
nostrorum qualitate hunc scribitur et passionum indigna dici
de se voluit quo nos ad sua pura trahat et dig-
nitatem ostendit nobis consurgamus ei talibus modo deus ad
significans se hominibus de inferioribus rebus species ad se habet
que reveniri ipsa propriam speciem invisibile et incorpo-
esse constat plerumque de corporibus addens et incorporeus
species que tamen inde non sunt quia ipsa natura incorporeus
est et incircumscriptus sed per efficientia talium rerum ipsa
species scribitur ut quod omnia videt dicitur oculus et ipse
quod audit omnia dicitur auris propterea et quod agit dicitur ambulat
propterea quod expectat stat sicut et in ceteris horum similitudinibus
ab humanis speciebus vel motibus trahitur similitudo ad deum
sicut est obliviscens et recordans hinc est quod et
propheta dicit Iuravit dominus exercituum per animam suam non
quod deus animam habeat sed hoc modo narravit affectum talibus
similiter significatur et animus et species vitet nec mirum si vi-
ciorum contrarias extendisse cognoscatur Nam et ipse
agnus pura sed propter innocentia et leo propter fortitudinem non pura
et species per morte et sapientia non pura scribitur Vita et
mystica plurimorum portantis sermo species dicitur ad deum

Quare certis passionibus humane et humanis motibus figuratur deus c vi

et hoc ideo prefiguratum dicitur proprius quia nichil horum est per
proprietate substancie eius et non secundum essenciam sed similitudine species autem
addendum neque per substancie proprietate sed essencia alterius vidit et credit
Ca vii deus nunquam visibiliter hominibus apparuisse nisi per assumptam
creaturarum speciem / Fallitur quidam stultorum dum legunt ad
ymaginem dei factum esse hominem dubitantes deum esse cor
poreum dum non caro que est corpus sed anima que est spiritus dei
ymaginem habeat. Non ergo est corporis forma deus qui
hominem fecit ad ymaginem suam fecit quia mentem
non carnem ad similitudinem suam creavit. Cogita igitur quale
corpus habeat veritas et dominus virtutum hoc est dicere membra
dei in scripturis sacris non carnaliter sed divina cognicione intelliguntur
Eadem racione quia per faciem cognicionem cuiusque cognoscitur
Inde hac ergo racione dicitur deus ostende nobis faciem tuam ac
ac si diceretur da nobis cognicionem tuam. Os dei unigenitus
eius est verbum sicut enim verbis que per linguam fiunt sepe
dicimus illa et illa lingwa ita pro dei verbo os ponitur
quia mos est ut ore verba formentur. Et si volueris
genere locucionis illo demonstrare quo is qui efficit pro
quod efficitur nominatur bene os pro verbo ponis sicut linguam
pro verbis et manum pro operibus. Vestigia dei sunt quibus
nunc deus per speculum noscitur ad perfectum vero omnipotens
reperitur dum in futurum facie ad faciem quibusque electis
presentabitur ut ipsam speciem contemplentur cuius nunc vesti
gia apprehendere conantur hoc est quod videmus per speculum in enigmate.

C viii quod deo non temporis successio ascribatur

Omnia tempora precedit divina eternitas nec in eo preteritum
vel futurum nec aliquid recedit sed omnia presencia in eo
dicuntur quia eternitate sua cuncta complectitur. alioquin mu
tabilis est deus credendus si ei successiones temporum ascri
bantur. Si semper cum deo aliqua essent non esset tempus sed
esset eternitas nisi mutarentur tempora sed status presentis preteriti
et futuri non est hic nec apud deum. Ubi cum dicimus quod presencia teneo
tenditem quod preterito tenui quod futuro tenebo immutabilitate vero
deus tenet tenuit et tenebit et tenere dicitur. Sed nec
ipsorum angelorum accessio decessio est temporum verum dum

in creaturis rebus quibus vicissitudo temporum non valet angeli scilicet qui
qui in immutabilitate inherent creatori sine materia illius quam formis
prius quam ex ea omnia ista que temporaliter iam volvuntur forma-
rentur nec ipsa utique valebant. Tempus igitur non ad eas creaturas
que super celos sunt sed ad eas que sub celo sunt pertinet
Non enim angelis accidunt tempora nec succedunt sed nobis
qui sub celo versamur in hoc infimo mundo.
Illa autem principium mundi fuisse tempora quia dum sit C x de temporibus
non tempus creatura quod principium non mundi factum esse credendum
est. Adeo principium dicitur quod ex ipso cepit rerum universitas ex
ordium. Nullum spatium temporis habet tempus. Et cum abscedunt quod
veniant. Ideo omnibus rebus multis constat status temporum quia velocitati
motum limitant ut centum anni unum tempus est ut unum
tempus annus unum tempus ut unus mensis unum tempus est ut dies
ut hora quia dum quod sit a preteritis succedunt sunt decedunt
quod unum durent [illegible] sed si preteritum
futurum nec tempus sit quod est et si est sic quod ibi est. Et adhuc
quod tuta futura et preterita et presentia in animo tamen viventi
preterita reminiscendo presentia continendo futura prospiciendo
sperandum igitur ad deum tota in tuendo presentia colendo
sufficiencia. Hoc sic ista cum deum sunt tamen presentia
assunt C x de mundo
Mundus ex visibilibus rebus sed tamen in vestigialibus constat
Homo autem ex rerum universitate compositus alter mundus quo-
dam creatus est mundus. Ratio mundi de uno consideranda est
homine. Nam sicut per divisiones diversitates etatum ad finem
homo vergit ita et mundus per hoc quod descenditur tempore deficiat.
Quia unde homo et mundus crescere videtur inde utique mi-
nuitur consequenter dicatur preterita retro tempora deus deus vacanti
Nova primo mundo faciendo orta fuisse cogitatio quod in suo
consilio eterno manet huius mundi constructio nec tempus ante
principium sed eternitas fuit tempus vero a substantia creature
creaturis cepit. Atque quidam aiunt quid faciebat
deus antequam celum fecerit. Cur nova voluntas in deo ut
mundum crearet orta est. Sed nova voluntas in deum comparata
non est. Et si mundus non erat ab eterno tamen manet consilio

pperat dicunt quidam quia subito voluit deus facere mundum
quod antea non fecit voluntate dei commutata arbitrantes qui aliquando
voluit quod antea non voluit / quibus videndum est voluntas dei
deus est. quia non ipse aliud est. aliud voluntas eius sed
hoc est illius velle quod ipse est et quod ipse est utique eternus
est et incommutabilis. hoc est ergo voluntas eius / materies
ex qua formatus est mundus originem non tempore rerum a se
factarum precessit ut sonus est cantum / prior ergo sonus
est cantu quia suavitas cantilene ad sonum vocis
non sonus pertinet ad suavitatem ac perhac utrumque simul
sunt. sed ille adque pertinet cantus prior est idem
sonus / materia ex qua celum terraque facta est ideo in-
formis vocata est / quia non dum ex ea formata erant
que formari restabant rerum ipsa materia ex nichilo
facta erat / aliud est aliquid fieri posse aliud fieri
necesse est / fieri necesse est quod deus naturis inseruit / effici
autem posse est quod extra cursum inditum naturis creator
ut faciat quicquid voluit reservavit / ita ex hoc forte hic ore
dende sunt tenebre quia dicit dominus per prophetam. ego dominus
formans lucem et creans tenebras. sed quia angelica
natura que non est prevaricata lux dicitur. illa autem que
prevaricata est tenebrarum nomine innotescit. unde et
in principio tenebrarum lux a tenebris dividitur. sed
quia et hos et illos deus creavit unde formans lucem
et creans tenebras. bonos angelos non tantum creans
sed et formans malos vero creans tantum et non formans. hac
et de hominibus bonis malisque accipiendum est per comparationem
celi terreque creature ideo notatur in genesi spiritus sanctus
ut quia supferri eum dicta oportebat ante illa de notarentur
quorum creator spiritus sanctus superferri diceretur. et apostolus
indicat dum supereminentem viam caritatis demonstrat
ideo superferri equis spiritus sanctus dicitur quia donum est
dei in quo subsistentes requiescimus atque consequendo nos
superferunt nos. una quaque natura suo pondere nititur.
ignis autem et oleum merito superiora semper appetunt quia

corporum sicut supra communis creature spiritus sicut probatur. dies
post facta angelica sunt ad quorum unitatem consimilandum non
dies primus sed dies dictus est unus. Et ideo ipse repetitur
Nota semper repeticione creature quia dies hoc est natura angelorum
qui creaturam ipsam contemplabatur quodammodo vesperascebat
non enim ad deum referens eamque melius quam diuina
in opere cognoscens contemplatur mane fiebat. Si ad primam
nec neglecto creatore in creature aspectu iam non
vespera sed nox autem fieret. deum se creatura melius
in deo quam in se ipsa nouit ipsa sui cognitione
quia maior in deo est dies et lux deus. Cognitio
ad sua quam scripta ad comparationem cognitionis illius
que est in deo quasi longe inferiorem vesperam nominare
quodque quasi vesperam suam in se cognitionem sibi
satis facere non cognosceret / mane fiebat quia deum
suam in se cognitionem sibi satis facere non cogno
sceret, ut se simpliciter nosse potuisset ad deum semper
referebat creatura in quo se dies agnosceret
melius fieret / Non sic quemadmodum nos transitorie
dicimus fiat aliquid sic ergo deus / fiat celum
in principio coeterno illius et sempiterne verbo unico dictum
Si transitorie dictum a deo esset fiat, Erat utique
creatura aliqua cum iam tunc fieret vox sed quia
antequam diceret fiat nulla extitit creatura id
ipsum quod dictum est fiat in eternitate verbi non
in aliquo sono enunciatum est. Nos separatis ad
visa separatis quod laudata est creatura quam antequam
fieret perfecte ab ipso ab illo est visa sed deum nos
singula audientes laudare tamquam ipse audiat
laudare per nos sicut illud Non est vos qui
loquimini sed spiritus patris qui audit sicut ipse loquitur
per nos ita audit et laudat per nos, sed ipse
perhenniter et sempiterne videt per nos non temporaliter.

Attende universitatem creaturarum quam ipse valde bonam
vocat, singula vero tantum bona, quia et membra cor-
poris sunt singula bona, verumtamen bona faciunt de
singulis omnia valde bonum corpus efficiunt. Rector ele-
mentorum omnium quod pulchro et apto consistit. Sed pulchrum
est quod per se ipsum pulchrum est ut homo et anima et mem-
bra omnibus constatus. Aptum vero est ut vestimentum
et victus quod dicitur quia hominem, ideo pulchrum ad se quia non
vestimento et victu est homo vestibus set ista homi-
ni dicta. At illa apta quia non sibi sicut hiis pulchra
ad se set aliud, id est ad hominem accomodata non sibi-
met. Ita hic de creaturarum elementorum naturis di-
cendum est. Cuncta que sunt et facta sunt mira
valde sunt si consuetudine viluerint. Quod ideo sic
divina sentiri opera oportet ut per ea cogitetur imen-
sa. Fecit Deus omnia valde bona. Nichil ergo
natura malum, quia et hiis que in creaturis videntur
esse penalia, si bene utantur, et bona et prospera
sunt, si male utantur nocent. Ita ergo comprehendendum
est quod est creatura quomodo ante non bona propria
non natura valde bona.

C. xi. De malo. Malum a Deo non est creatum, set inventum, et
ideo nichil est malum, quia sine ipso nichil
factum est. Nichil vero scilicet malum non fecit,
quia alicubi aut aliquod erat malum antequam fieret
creatura malus; set primum inventum est dum esset angelus
bonus superbiendo effectus est malus. Ideo recte
dicitur inventum ab eo malum. Nullam esse naturam mali
quia natura omnibus aut in commutabilibus ut Deus est, aut co-
mmutabilibus ut creatura est. Malum vero ideo natura
nulla est quia accidendo in bona natura efficit eam
viciosam, quia demum discedit, natura manet et malum
quod inerat nusquam est. Ideo quia vicium nocet nature,
agnoscitur vicium naturam non esse, quia nichil quod naturale
est nocet. Demum natura bona ... per voluntatem

mala ipa mala volu(n)tas testat est nate bone qui in
tm testatur. cum esse bona vit illam deus qui malo no
relinquat multum Sed abstractis mentem ab eo
antea adiacet antea fuisse creata in principio dic nate
vere adiacet fuit deo in creata sunt bona obtemperaz
prmisit deus mali abstrahere statim nisi corruptis mali
bone nate tenere permanet Quodus est ista verbis
esse corrupte Cum modo auctorita dr ex latine
apponitur ut qua potentia noiat et sit particula lo
cuto cum maxime contra comparatio conferunt ista verbus
comixti est mali ut nec bonum ad comparatorem conte
rere mali Si radix superficiem hominis comparavit
rem deinde si toto corpore in generis feditatem ista
nate malum dixerit amisse creature si extremum amictum
Sed Cuncta mala qualiter erunt hominis comparatio sunt
dilata in universis ferum humanum pro pena sunt
mala peccatum nos sentiunt originis peccatum culpa mala
sicut multa contrarius ipsi ut ignis quia urit ut ferro
quia occidit ut ferrum quia mordet Sed comoda
ipsorum non intendes homo accusat in illis quod sibi
potius debet imputari Cum ergo pro peccato ista sunt effecta
sunt noxia que illi omnino prius fuerant ante peccatum sub
lecta. suo vitio non sua natura. nobis mala sunt ea que
nobis nocent. Unde Augustinus Cum sit bona infirmis oculis
noxia est et tunc oculorum vitium non lucis est Sed et creatura
Ep(isto)la
creaturarum stimulis et elementorum ad utilitatibus homo
uberius peccato hoc exigit pena ut deo quibus superbiens
homo ea que infra ipsum sunt patiatur adversa. unde
et in sapientia legitur pugnabit cum eo orbis terrarum
contra insensatos exercito ergo peccatorum hoc actum est ut
naliter prospera mittunt homini in adversa. unde et Salomon
Creatura exardescit in tormentum adversus iniustos.
et lenior est ad benefaciendum hijs qui in deum confidunt
Non erit tamen subiecta anime. nec vitia tamen . si tamen

non est subditus creatori. Sunt aut recte subiciunt nobis
omnia que sub nos sunt si nos subicimur ei a quo nob
illa subiecta sunt. Nam et que videntur esse ei subiecta
ei qui deo subiectus non est ille potius subicitur eis
qui sua voluntate subiugat amori eorum que sibi
subiecta existimat.

Angelorum nomen officii est non nature. Nam secundum
naturam spiritus nuncupatur. Cum enim de celis ad annunciandum
hominibus mittuntur ex ipsa annunciacione angeli nominantur. Natura
enim spiritus sunt. Sunt aut angeli vocantur cum mittuntur.
Natura angelorum amabilis est quia inest illis mi-
rabilitas ut una[?] efficiat eos incorruptos caritas sem-
piterna. Sed non una[?] ee[?] incommutabiles angelos. Natura
una commutabiles eciam duo angeli utique cecidissent. Commutabiliter
utique nature suffragatur[?] illius contemplacio creatoris.
Inde et sanctus est appellatur angelus dei fortitudinem
suam non adeo se ipse voluit custodire. Ante omnem
creaturam angeli facti sunt dum dictum est. Fiat lux
de qua[?] cum dicit scriptura. Prior omnium creata est sapiencia.
Lux enim dicuntur participando lucem eterne sapiencie vero
dicuntur cernite[?] inherendo sapiencie. Et dum mutabiles nature
sunt non tamen sunt eos sinit contemplacio mutari divina.
Ante omnem mundi creacionem angeli. Et ante omnes creaciones
angelorum conditus est lucifer. Sicut scriptum est. Ipse
est principium viarum dei. Unde et a deo pacionum[?] angelorum
archangelus appellatus est. Pungens creatus est ceteris
ordinis plasmacione non temporis quantitate primatum habuisse
inter angelos dyabolum constat ex qua fiducia cecidit
ita ut sine reparacione liberetur. Cuius plasmacionis excel-
lenciam propheta hiis verbis annunciat. Cedri non fuerunt
alciores illo in paradiso dei. Abietes non adequaverunt
sublimitate illius. Omne lignum paradisi non est assimilatum
illi quoniam speciosiorem fecit enim deus. Distat condicio
angelica a condicione hominis. Homo enim ad dei similitudinem
conditus est archangelus non qui lapsus est signaculum
similitudinis dei appellatus est. Testante deo per ezechiele

Tu signaculum similitudinis plenus sapientia perfectus de-
core in delicijs paradisi dei fuisti Quanto enim subtilior
est eius natura tanto plus contulit ad similitudinem
diuine deitatis expressa quod ipsius de celo cecidisse dicamus
quo homo conderetur captiuus est Nam ut mox
ut factus est in superbiam erupit et precipitatus
de celo est Nam iuxta veritatis testimonium ab initio men-
dax fuit et in veritate non stetit, quia statim ut
factus est cecidit / Confitemur quoque in veritate conditus sed
non stando confestim a veritate est lapsus vno super-
bie lapsus dum deo comparari se contulit et hoc
cecidit et angelus dum hoc reuersus ad primam deo se
inferiorem esse cognouit dicamus in hoc
non solum contentus quod se deo estimauit equalem ve-
rum dicit nisi etiam superiorem dicat se deo secundum apostoli dictum
qui ait de antichristo eum aduersatur et extollitur super
omne quod dicitur deus aut quod colitur dicamus. ideo non petiit
veniam, quia non tam compungitur ad primam crebra
eius dolo sepe per ypocrisim deprauatur quod tamen primala consta-
adipisci non meruit Distat humana miseria quod ea causa
hominis protestatur deus parare veniam dum infirmo compatitur
peccandi hoc est creature qua inclusa caro detinetur compo-
silitatis nulla de finitate creati sunt ut peccarent homines
aut post peccatum ideo voluntur ad veniam. Ipse quod absolutam
suis conditione redditus per homines ad salutem. Sicut postea
sumus. Et iterum commemorans inquit: memento domine quod ex
apostate angeli ceciderunt reliqui in perseuerantia eterne
repetitur. et fiat firmamentum Et vocatum est firmamentum celum.
Finitate meruerunt eterne perseuerancie et beatitudinis qua
antea numquam acceperant, post diabolicam deiectionem angelorum ceterorum
collatum esse fatentur perseuerantia et beatitudinem quam numquam acceperunt /

unde apparet quod malorum iniquitas sanctorum proficit utilitati
quia unde mali corruunt inde boni proficiunt. Bonorum
angelorum numerus qui post angelorum ruinam malorum est diminutus
numero electorum supplebitur qui numerus soli deo est cognitus
Inter angelos distantia potestatum est et pro graduum dignitate
ministeria eisdem sunt distributa aliique aliis praeferuntur tam
dignitate potestatis quam scientia virtutis. Sub ministerio igitur alii
aliorum praeceptis atque obediunt iussis. unde et ad prophetam
Zachariam angelus angelum mittit et quaeque annuntiet
doceat. Propter novem esse distinctiones vel ordines angelorum
sacrae scripturae testantur id est angeli archangeli throni domina-
tiones virtutes principatus potestates cherubin et seraphin
Horum ordinum numerum et Ezechiel propheta describit sub totidem
nominibus lapidum cum de praevaricatione apostatae angeli loquitur.
Omnis inquit lapis pretiosus operimentum tuum. Sardius to-
pasius et iaspis crisolitus et onix et berillus saphirus
carbunculus et smaragdus. Quo numero lapidum ipsi ordines
significati sunt angelorum quos apostata angelus cum lapsus
quasi in vestimento ornamenti sui affixos habuit. Ad quorum
comparationem dum se clariorem cunctis aspexit confestim intumuit
et cor suum ad superbiam erexit. Angeli semper in deo gau-
dent non in se. Diabolus vero inde est damnatus quia quae non
dei sed quae sua sunt requisivit. Nulla enim maior ini-
quitas quam non in deo sed in se velle complacere. Omnia et
angeli in verbo dei cognoscunt antequam ipsa fiunt
et quae apud homines adhuc futura sunt angeli iam reve-
lante deo noverunt [illegible]. Angeli ex statute
amissa non tamen amiserunt vivacitatem sensus naturae angelicae
Triplici enim modo praescientiae acumine vigent id est subtilitate
naturae experientia temporum revelatione superiorum potestatum. Quo-
tienscumque deus flagellis huic mundo irascitur ad ministerium
vindictae apostatae angeli mittuntur qui tamen divina potestate
cohibentur ne tantum noceant quantum cupiunt. Boni autem
angeli ad ministerium salutis humanae deputati sunt ut curas
ad instruendum mundi et regant omnia iussu dei testante
apostolo. Nonne omnes sunt administratorii spiritus in ministerium
missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Angeli corpora

quod apparent hominibus desupremo ac primum solicitus per proprium
processit elc incidit pocius humanis obtutibus.
manifestius demonstraverunt. Angeli gentes presidentes
angelos hic dicit quod ondit testimonio angeli Dani-
eli loquentis: Ego inquam veni ut nunciarem tibi hec,
sed michi princeps regni persarum restitit mihi et post
alia non est qui me adiuvet nisi michael prin-
ceps meus. Ceterum omnes homines angelos hic probat
loquente domino in ewangelio: Amen dico vobis quia angeli
eorum semper vident faciem patris mei qui est in celis. Cum
et petrus in actibus apostolorum cum pulsaret ianuam dixerunt
intus apostoli: Non est petrus sed angelus eius est. Si
angeli deum cognoscunt et vident, cur petrus apostolus
dicat in quem desiderant angeli deum conspicere. Item
si deum non cognoscunt nec vident, quo modo in ewangelio
dicitur angeli eorum vident semper faciem patris mei qui in
celis est. Sed hic utrumque est verum, verum ardenter quod deum
angeli et vident et ante desiderant et sunt et hic
ante desiderant et eorum desiderium non confirmatur desi-
rium hoc necessitate sit necessitas ista qualis est et beati
angeli omnis pena longe est. quia nichil simul pene
et beatitudo convenit. Rursum si eos dicimus dei visione
satiari, satietas ista fastidium hic solet. estimus illos dei
visione qua et desiderant fastidire non posse. Quid ergo
est nisi ut miro modo simul utrumque credamus quia
et satiantur sed et desiderant sine labore et satiantur sine
fastidio. Ne enim sit necessitas in desiderio, desiderantes satiantur
et rursum ne sit in satietate fastidium, satiati desiderant.
Vident ergo angeli faciem patris perpetua satietate. sed quia satie-
tas ista fastidium nescit angeli desiderant deo prospicere
semper ubique conspicere sanctus pro deo angelus ponitur. non
pater non spiritus sanctus sed pro incarnationis dispensatione solus
filius intelligitur. Ante dominice incarnationis adventum
discordia inter angelos et homines fuit. Veniens propter pacem
ipse angelis et hominibus fecit. Et quippe nato clamaverunt

angelis dicitur pax hominibus bone voluntatis. Per incarnacionem
igitur christi non solum deo reconciliatus est homo verum eciam
pax inter angelos et homines reformata est. Discordia igitur
ante adventum christi hominum et angelorum fuisse per illud ma-
xime agnoscitur quod salutati in veteri testamento ab hominibus
angeli despiciunt se salutari ab eis. Quod in novo testamento
nolle fieri non solum renuunt angeli sed sapit verum eciam
ne faciat interdicit. Ob hoc homo in veteri testamento de-
spicitur nec resalutatur ab angelo quia homo adhuc non
deum induisset. Addendum desapitur autem homo adeo reverenter
salutatur ab angelo. Nam et mariam angelus gabriel
legitur salutasse et iohanni angelum salutanti ab eodem an-
gelo dicitur: Vide ne feceris conservus enim tuus sum et
fratrum tuorum. Per hoc agnoscitur per incarnacionem divina pace
hominibus fuisse et angelis redditam. Omnia propter hominem facta sunt. Ca. xj
Omnia sub celo propter hominem facta sunt. Homo autem propter
semetipsum. Inde et omnia prefigura ad eius similitudinem
referuntur. Communia hominum omnia naturalia esse cum hominibus
rebus que constant et in homine omnia continentur atque in eo
omnium rerum natura consistit. Universitatis creature homo magna
quedam porcio est tantoque gradu cunctis excellencior
quanto ymagini divine vicinior. Quantum ceteris creaturis
prestet homo dignitate utriusque creationis reverencia distitur
cationis. Deus dixit deus fiant et facta sunt. Creare
vero hominem quadam cum consilij deliberacione voluit deus fa-
ciamus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram. Omnia enim
boni sumus conditi naturaliter culpe quadam merito contra naturam
mali sumus effecti. Sicut prestituit deus hominem potius
peccare ita et prestituit qualiter illum per sua gratia repararet
qui suo arbitrio perire potuisset. Originaliter adam et eva
simul creati sunt. Spiritualiter vero postea mulier de latere viri formata
est propter ecclesie condita sunt verumtamen eiusdem ordinis propter vero tamen
propter corporis unitate. Vir ad ymaginem dei factus est. Mulier
ad ymaginem viri formata est. Unde et illa lege nature sub-
iecta est. Iste vir propter se metipsum factus est. Mulier ob
adiutorium viri creata est. Homo propter peccatum tunc traditus
est diabolo cum audivit serpentem eo et mittam inter te
cum dictum est diabolo terram manducabis. Vir sapientia aut speci

pulvis pectus eius. Deserens enim dictum impii pulvis et
ipsi sunt tibi dicali. quia propria voluntate ad ima collabuntur
recte ad hoc agendum cum labore consurgimus quod non ita esset
si delectatio flagicij prior hominum non persuasisset quibus
ad bene vivendum tum velle sufficeret et sine difficultate
statim actus obtemperaret dimisio et pugna ut sit contra hominis
animo pena peccati est que est a primo homine in omnes filios
eius propagata ut qui voluit cum deo esse unitus esset contra semet-
ipso divisus et qui imperanti deo noluit esse subiectus fieret
sibimetipso rebellis atque contrarius. unde nec sibi potuit sub-
iugari si prius deo non fuerit subiugatus sibique fuerit noles
qui deo noluit fieri volens quia varie per diversa hominem
desilupit generis ut dum se ab una stabili. semperque manente
divinitatis soliditate subtrahit. Nam dum opus quod libens
appetit quasi ut ibi iam requiem mentis infigat non ei sufficit
sed mutata in tenebre ad alias atque alias actiones tendit
diversaque per diversa requiem solidam querit nec invenit de labore
suis et varietate venit et vacuum manet a requie. Omnibus
eadem mutabilitas non sit homini concreata sed primo prime
prevaricationis illi accesserit iam tamquam naturalis facta est
quia originaliter a primo homine sicut et mors in omnes
homines intravit etc. Sequitur Capitulum xi. secundum

ita corpus anima vita anime deus est. et sicut corpus
mortuum est sine anima ita et anima mortua est sine deo
Anima hominis non est homo sed corpus quod ex humo factum est
cum homo est substantia aut in corpore anima ex ipso parti
tipat carnis homo nomen accepit. dicit et apostolus interior
verum hominem dicit animam et non carnem esse conditam ad
dei imaginem. Tale ergo a quibusdam creditur anima hominis
esse corporea que pro eo ad dei imaginem facta est ut si immo
mutabilis ut deus non esset tamen incorporea ut deus existeret
sicut et augustinus ita et anima habet enim initium sine nullum. Nam
quedam in rebus temporalia sunt quedam perpetua quedam vero
sempiterna. Temporalia sunt quibus inest ortus et obitus ut caro.
Perpetua sunt quibus inest ortus non terminus ut anima. Sem-
piterna quibus nec ortus nec terminus ut deus. Animam non
esse partem divine substantie vel nature constat nec eam esse antequam

corpori misceatur, sed tunc eam Deus creat cum et corpus creatur cui admi-
sceri videtur. Philosophorum sive dicunt animam esse priusquam na-
scatur in corpore, quod verum esse nullis approbatur indiciis. Animam
vero antea fuisse nec ipsa novimus nec quisquam hominum
dicat. Hominum non est quaerendum quod quaerendo magis quam est
videndum. Gentiles autem et heretici de anima disputare conantur.
Sed quid de illa aliquid recte potest sentire qui auctorem eius
ad cuius imaginem facta est non novit, et ideo multa errando
dixerunt. Dicunt anima mutabilis est, anima non localiter sed temporaliter
suis affectionibus. Corpus autem et loco et tempore mutabile, quia
et tempore mutatur et variatur loco. Quod est ad corpus mutatio
locorum, hoc est ad animam mutabilitas cogitationum, quae
varietas male motionis tunc incepit quando a beatiora
contemplatione primus homo recedens in illo statu nolt
a primo male recessit et iusta damnatione in constantis
rerum raptus varietate defluxit. Multum quidem sua natura
splendorem possidet anima, sed fuscatur contagione carnis quae
retinetur inclusa. Corpus enim ex parte utitur ad peccati consuetudine.
Salomone dicitur: Corpus corruptibile aggravat animam, et deprimit
terrena conversatio sensum multa cogitantem. Capitulum xv. [illegible]

Non virtute non sensu corporis sed ratione mentis excellit
animalibus ceterisque rebus corporeis utentis sufficiat
sensus carnis non spiritualibus capiendis. Illecti autem
homines usu corporearum rerum nichil putant aliud esse preter
quod carnis sensu conspiciunt. Sicut precellunt sibi corporei
sensus dignitate locorum, ita sibimet virtute sentiendi pre-
cellunt. Nam prestantior est odoratus sapore et preest
loci et sentiendi longinquitate. Sic aures odoratui;
longius enim audimus quam odoramus. Sic oculi auribus; longius
enim videmus quam audimus. Animus autem loco et merito
hiis omnibus sensibus superfertur. In anima enim capit constitutus
quod illi corporalia non attingunt, ipse intellectualiter contuetur.
Amplius excellit oculorum sensus ceteris sensibus. Cum quidem que
ad alios pertinent sensus videmus, veluti cum dicimus vide
quomodo sonat, vide quomodo sapit. Sic et cetera. Quemadmodum et
oculus ita et animus cetera videt, sese non intuetur. Aliarum enim
rerum origines, species et magnitudines perspicit. De se autem
vero tanta ignorantia inficitur ut de hiis omnibus nichil certius

contempletur. O homo qui miraris siderum altitudinem et maris
profunditatem animi tui abyssum intra et mirare
si potes multa cogitantes sine fine carnis et sine
ymaginibus carnis animo tuo occurrentes [illegible] me
riaque mecum sibi eas fingente tenemus multa
que intelliguntur sine quibus explere non possumus lingua Inmo
nos esse infantes opere non esse minores cogita
cione, quia motum que gerit mente nondum comprimit
explere opere ac complexione in illis etas est imbecillis nam
amque quemadmodum eum volunt nondum obtemperat
illis fragilitas corporis nec aliis opere uocem comprimunt
in cogitacione memento? [illegible] nobilis? sortita est
cogitacio Cogende. n. animi remissa quod meo que
datum est de cogitacio Rerum enim thesaurus memoria
est Ipsa est enim custos rerum inventarum ipsa cogitatur
et qua ad aliquid difficile est aliquid diffinire quia
grandis eius complexitas est et anima ipsa est imago
a sensibus corporis remota sine specie aliquid similitudine in memo
ria Sibi quod aut non comymaginatur sit et certa sit sed
sicut gaudium sine ymagine remisione de oblivionem
memoriam non conservam adest quod si conservam ad
esset utique non oblivisceremur quem homines malum
quod esse memoriam Nullum aut malis inmobilibus
intellectum inesse constat nisi homini tamen perdito ratione tertis
aut in ipsa qualitate considera sine specie carnis non intelligitur
mentis est: Ric

Filii dei perfecta nativitas nec cepit esse nec desinit
nec completa sit quia sit eterna sit et perfecta. Quoniam in ea na
tivitate eternitas et perfectio habeatur [illegible] [illegible] minor
dicitur pater proprius scilicet iuxta humanam assumptionem non iuxta
divinitatem. proprius et de forma filii filius et de forma servi
non filius in forma quippe filii deus filius et de forma servi
deus. proprius in forma filii [illegible] quia [illegible] in forma filii homo
homo. quia et si suscepit carnem non tamen [illegible] libi
dinosa contagione. Mediator dei et hominum homo [illegible]
ibus nequaquam alter de humanitate alter de divinitate est sed
in utraque natura idem unus est nec prius homo conceptus est nec

pmg homo editus est nec p(er)ca meritu(m) ut deus eet aute
pit s(ed) dei vm manes i(n) incomutabil(i) ee(n)cia que illi
cu(m) pre (con)sto ip(s)m est coetua assu(m)psit carne p(ro) salute
huana i(n)equa et i(n)passibil pati et i(m)mortalis mori et
etnq aute s(e)c(u)la t(em)palis possit oriri mediator dei et hom(in)u(m)
homo xp(ist)us ihesus q(uonia)m ius ad(huc) sit exp(er)s ad exordie no(n) tu(m)
alius exp(er)s alius exordine s(ed) ipse etnq expers ipse t(em)pal
exorne ipse qui fecit ipse qui fac(tu)s est ipse de pre sine
m(at)re ipse de matre sine patre ipse conditor templi d(omi)ni
ipse conditor templi ipse a(u)c(t)or op(er)is ipse auctor opus
manens vnq ab vtroq(ue) et i(n) vtraq(ue) na(tur)a nec na(tur)ar(um) coplatae
confusio nec na(tur)ar(um) d(e)t(er)minatione geminat(us) Ideo deus i(n) hoie
venit qu(on)ia(m) p(ro)cepi(t) ab hoib(us) cognosci no(n) potuit / Sed
vnde nos (con)sulit i(n) despectio(n)e(m) tulit indecor(us) quia
i(n) finitate qua p(ro) nobis suscepit homo sup(er)b(us) despexit
Ideo et infima et stulta mu(n)di deus elegit ut fortia et
sapienciora p(er)que no(n) cognoscebat(ur) (con)funder(et) Sicut abu(n)
forte i(n) valid(us) infans cap(er)e no(n) p(otes)t nisi p(ri)us a matre edit(us)
i(n) lact(is) suc(us) v(er)tat(ur) ut q(uo)d i(n) cibo no(n) potuit vti sugendo
potetur i(n) lacte p(ro)ficiat Ita et nos d(omi)n(u)m eemq(ue) infim(u)m ad
(con)spiciendu(m) ibi veritate(m) et(er)nitate(m) (con)sta(n)s est ip(s)u(m) vi(m) cap(er)e
ut enutri p(ro)ficere fortiores q(ue) effici cibu(m) solid(um) i(d est) verbu(m)
d(omi)n(u)m cu(m) patre se(m)piternu(m) (con)templando capient ut cognosce(re)
p(ri)ma dei dona esse quib(us) nos nob(is) reos esse ostendit qui
diu iacemq(ue) sub reatu culpe iustos nos esse credebamq(ue).
venit medic(us) patefecit vulnq(ue) (com)posuit se(m)p(er)ip(s)u(m) et de sua
morte aperuit nob(is) medici(n)a(m) ut no(n) eet ausor tu(m) vulner(is)
s(ed) sanator ip(s)u(m) ad is(ra)el venit p(ro)p(ter) sicut et ipse ait
non sum missus nisi ad oues que p(er)ierunt domq(ue) is(ra)el. Ad
p(o)p(u)l(u)m eni(m) is(ra)el p(ri)mo venit s(ed) q(uod) no(n) eent creditu(m) p(ro)p(he)ta
non tacuit d(ici)t(ur) p(ro)p(ter)m ad syon dic(ens) Ecce assu(m)ptu(m) et ibi
evange(lis)te dabo Et vidi et no(n) erat neq(ue) extitit quisqua(m)
qui iniret consiliu(m) et interrogat(us) rudet v(er)bu(m). s(ed) q(uonia)m
ad gentes tra(n)siuit sequit(ur): Ecce seruq(ue) meq(ue) suscipiet
eu(m) electus meq(ue) (com)placuit sibi in illo a(n)i(m)a mea. Dedi
sp(iritu)m meu(m) sup(er) eu(m) iudiciu(m) gentib(us) p(ro)feret. Cunctis or-
dine n(ost)re liberationis Diaq(ue) nesciet scriut tu(m) q(uod) p(ro) salua-
cione hom(in)u(m) xp(istu)s advet(ur) s(ed) q(uod) sua ide nos morte redi-
meret ignorauit / vnde et eu(m) occidit. Ita p(ro) ille xp(istu)m per

morte sua redimere humanum genus sciuisset non enim permisisset
quod nouat dyabolus per salute humanam christus xpm venisse eorum
testio docet. que ut vidit confuso credo pertimuit dicens quid
nobis et tibi fili dei venisti ante tempus perdere nos xpus
sicut peccatum quod pena dignum est non admisit. ita penam
peccati non suscepit ut pena indebita pena sua debita ablueret
culpam nostram nec potest amittere dyabolus quos reos tene-
bat. Dum vnum interficeret que nichil peccati admiserat ideo
quos iuste tenuit amisit. quia in iuste redemptorem nostrum
occidit. Illusus est dyabolus morte domini quasi auis. nam crusa
sue carnis mortalitatem qua intimedam ille appetebat abscondit
diuinitatem ut laqueum quo eum velud aue cum prenda pendenti
inueit decipula. Nam si in nobis xpus non occideret homo
dyabolo adiectus per preualitatem non absolueretur. Dyabolus deus in
xpo carne humanitatis petit que petebat qui hamo diuinitatis
eius captus est qui latebat. est enim in xpo hamus diuinitas
esca autem caro. linea genealogia que eorum vnum. recitatur. deus
xpi deus et lucas lineam generationis xpi ab ymis ad
summa conscribens seu contexens inchoat a ioseph et consummat
in deum dicit cum fuit heli et procedens linea generationis dicit.
qui fuit dei. Idcirco deus in infernum descendit ut hiis qui
ibi non penaliter detinebantur. viam aperiret veniendi ad
celos. sicut testatur ysayas propheta dicens. Posuisti profundum maris
viam ut transirent liberati. viam quippe xpus in profundo maris
posuit cum in infernum descendens sanctis ut ad celos venirent
iter monstrauit. Dei corpore resurrectionis xpi
nunc nempe ad celestem ascendit habitationem status ut de corpore cor-
poribus non dabatur. Nam ante aduentum cum antiquis pa-
tribus pena supplicii tamen non in celo sed in inferno saluatoris aduentum expecta-
bant. Patribus absoluendis deus descendit in infernum
in celum ascendens discessit quidem carne sed presens est maie-
state secundum illud quod ait. Ecce ego vobiscum sum usque ad con-
summationem seculi. Sedet xpus ad dexteram patris. dexteram
corpoream non habet pater. sed dextera patris. beatitudo pa-
tris est sicut sinistra miseria. etc.

Spiritus sanctus creator est sicut pater et verbum testante propheta: Spiritus
domini fecit me et spiraculum omnipotentis vivificavit me. Spiritus
sanctus patris et filii est et in unum sunt pater et filius et spiritus
sanctus quia nichil habet pater quod non habeat filius. Non enim res
una duorum consubstantialis potest simul abscisa procedere et simul resse-
parari nisi unum fuerint atque procedit spiritus sanctus pariterque ac-
cepit etiam ut per unum corpus sicut credentes perque
pater et filius unum tamen essentia sunt ipso salvatore ad patrem
dicente: ut sint unum sicut et nos unum sumus. Spiritus non
tamen a patre sed iam a se ipso se missum testatur dicente propheta: Acce-
dite ad me et audite. Non a principio in abscondito locutus
sum et ex opere antequam fieret ibi eram et nunc deus misit
me et spiritus eius. Spiritus sanctus ideo quod consolator sit pa-
raclitus nuncupatur. Nam latine paraclitus consolator dicitur
et veniam dum donat penitentibus dolentibus consolationem animae
prebet. Credo equidem quod magnam letitiam sentit qui deprehendit
revelante spiritu sancto. Dicitur donum spiritus sancti in membris ecclesie
pro qualitate dividitur et in singulis singula dona tribuuntur.
Christus autem omnem plenitudinem gratiarum habuit. De quo ita legitur:
plenus gratia et veritate in quo autem omnis plenitudo est.
Nam singulis electis singula tribuuntur dona in spiritu sancto
omnis tamen gratia donorum consistit. Ipse enim prout vult gratiarum
dona largitur. Aliis dividens sermonem sapientie, aliis scientie,
aliis fidem. Atque ita unicuique virtute spiritus sancti divisio
gratiarum tribuitur et in omnibus idem unus habetur. Ipse enim ineffa-
bilia docet que proferre humanus sermo non valet. Ante ad-
ventum domini tamen prophetis et paucis eorum populo iusti donum
spiritus sancti merebantur. Post adventum autem domini spiritus sanctus
cunctis est credentibus distributus iuxta quod per prophetam dominus
loquitur dicens: Et erit in novissimis diebus effundam de spiritu
meo super omnem carnem. Cunctis enim nunc gentibus gratia
sancti spiritus tradita est. Neque in reprobis tamen ut in electis sic
sed in omnibus credentibus [illegible] spiritus sancti gratia manet. Aliis non
dignis sed reprobis dona spiritus sancti conferuntur sicut Sauli
data est prophetia et Balaam. Unde et in fine multi
dicturi sunt domino: Nonne virtutes in tuo nomine fecimus quibus

dictus est dominus dicens vos autem est xpi adventu
non tamen gileis videre sed prophetates expectavit sed
fuit etiam in nationibus plerique sed virum prophetie donum
tenentes quibus per spiritum sanctum xpc revelabatur et a quibus
eius expectabatur adventus sicut Iob sicut Balaam
qui utique xpi predicaverunt adventum consilio gentium
vero apostolus latebat sed tamen de consilio dei erat ut fieret
et tunc a sanctis prophetis per spiritum sanctum occulte predicabatur
adventus xpi sicut dicit propheta Cum appropinqua
verint anni cognosceris et dum advenit tempus ostenderis
Nunc vero revelatum est per quod tunc ceteris la
tebat spiritualibus vero notum erat Nondum tamen ma
nifeste dicebatur eo quod temporibus omnibus non esset
eminens est ecclesie pulchritudo quia sic bene
vivendo consequitur alta quia illic ... glo
rificabitur Ecclesie per corpus gemine tolerantes consistit
in fine quas apparentes in membris fine ... ablicetur
offert in dominus temptationibus utrosque autem per gratiam
dei consupat partim ferendo partim resistendo Sancta
ecclesia katholica sic male viventes in se tollerat
patienter ita a se male credentes repellit Sancta
ecclesia contra gentilium atque hereticorum pravitatem simul
ope sapientie et patientie stridet sed constet sapientia dum
temptatur verbis constet patientia cum temptatur gla
diis Sancta quoniam hereticorum est doctrinis propagata ecclesia
Nam ante simplici tamen fide augebat ecclesie
hereticorum occasione propagati sunt doctores infide
et pravitatem hereticorum ecclesie magistri crevenerunt Nam
tunc clarius manifestatur veritas assertionibus qui pa
tuerint quasi dissensio Sancta ecclesia ideo dicitur katholica
quod universaliter per omnem sic mundum diffusa Nam
hereticorum ecclesie in partibus mundi cohortantur hec vero
in toto orbe terrarum diffusa Paulo attestante
apostolo Gratias in quod ago deo meo pro omnibus vobis
quia fides vestra annunciatur in universo mundo heresis
autem in aliquibus angulis mundi aut in una gente in
venitur versari Ecclesia vero katholica sic per totum

mundum extenditur ita et omnem generum societatem conservant. Qui
sunt heretici nisi qui relicta dei ecclesia privatas elegerunt
sectas. De quibus dominus dicit: Duo mala fecit populus meus,
me dereliquerunt fontem aque vive et foderunt sibi ci-
sternas dissipatas que continere non valent aquas. Causa
heresis ob quam rem fit i. ad experimentum fidei. Unde deus permi-
sit obscuritas est diversarum scripturarum in qua legentes heretici
aliud quam se res habet intelligunt non putant esse hereses
quia ipsum quod expetunt heretici iam non sunt, talem eorum
sententiam sententiam non inquirunt, ad nichilum enim tendunt
heretici ingenti studio sua mendacia dicere et labore
vehementi ne ad unitatem ecclesie veniant. De quibus
per prophetam dicitur: Docuerunt linguam suam loqui menda-
cium et ut inique agerent laboraverunt. Unde plerumque heretici
mutuo se laterant quamvis alterutrum sese per proprias sectas diverti-
sit tamen in vicem se colligunt ut contra ecclesiam pacem et errorem
suum doceant et que in vicem sunt diversi in adversitate ecclesie
suorum conspirant unitatis eius cum per eos tamen valet heresis videtur
habere virtutem. Hoc videndum est etiam ideo saluti proponendi
sunt morbi quia plerumque ita generaliter mundum occupat ut
saluti primum locum relinquant etc.
Non posse hereticos habere veniam nisi per caritatem catho-
licam sicut et amici Iob non posse placere deum
sibi potuerunt nisi per eos Iob sacrificium optulisset. Opera
bona que heretici faciunt et iustitia eorum nichil eis prodest
testante domino per prophetam: Quia mei oblita es ecce ego
annuntiabo iustitiam tuam et opera tua non proderunt tibi.
Heretici quamvis legem aut prophetias adimpleant ex eo
tamen quod katholici non sunt non est deus in eorum conventibus
ipso domino testante: Si steterit Moises et Samuel coram
me non est anima mea ad populum istum. Eice eos a facie
mea et egrediantur. Per Moisen quippe et Samuel lege
accipe et prophetias quos quamvis heretici opere impleant con-
tendunt propter errorem tamen impietatem a vultu dei precantur
et ainstorum cetibus separantur paganum et hereticum. Ille eccl-
quia inqua sunt cum dei populo iste quia recessit ab
populo utrumque recedentes a proprio ad diabol corpus pertinet

ipius

quia ad ydolatriam adinventissimi tesim tursint. iuxta
prophetam. De malo labuntur ad malum et deum non cognoverunt
quia de infidelitatis errore de errore aliud tursierunt. Deus doc-
trina quoniamque sequentur huius et filii nuncupat. sicut et per prophetam
amorreum patrem cethea matrem esse ipsi dicit. Dubio non
utique in ipso sed imitando. sic et in meliore parte filii dei
nuncupantur qui precepta dei custodiunt. Unde et nos non
natura sed adoptione clamamus deo dicentes. Pater noster qui
es in celis. Non solum tamen nativitate sed etiam imitatione
filios posse aliquos vocari. Nam iudei secundum carnem filii Ab-
rahe sunt semine ~~abb Abraham~~ Abrahe secundum conversatio-
nem filii diaboli nuncupantur. At per hoc illi sunt semen Abrahe
qui eius fidem imitantur non qui operibus generati sunt car-
ne. De errore auctoris trahitur a quibusdam a nomine et culpa
ut ipsius vocabulo censeatur tamquam errorem ~~et tenentes doct-~~
~~rinam~~ Et sequitur Sic etiam paganum et thiathire in apok.
dicuntur habentes et tenentes doctrinam Balaam et Iezabel. Doc-
trinam igitur Balaam et Iezabel dicuntur habere propter imitationem
sed non propter prosapiam corporalem.

℣ Hii generatio non sicut querentium dominum querentes in malignos
inciderunt prevaricatores. factus est illis mediator ad mortem
diaboli, sed nobis ad vitam Christus. Multi mundi philosophi predicant
in dimensione temporum cursusque siderum et discussione elemen-
torum et tamen hec nonnisi a deo habuerunt. Volantes enim superbie
ut aves aerem et emergentes in profundum ut pisces
maris et ut pecora gradientes terram despexerunt. Veruntamen
tota mente auctorem eorum intelligere noluerunt. Et narrare
non possunt animalia bruta interrogata quia nesciunt loqui.
Ideo non dissimiles gentiles homines animalibus extiterunt
qui talia non considerantes sed et ipsa amplius diligentes
usque ad eorum cultum evenerunt. Via tamen Christus est. Si quis
in ea non graditur nescit quo veniat ad deum. Philosophi autem
mundi utique deum cognoverunt sed displicuit illis humilitas
Christi in via et non in via sunt. Ideoque evanescentes gloriam
dei in mendacium mutaverunt rectitudinem vie relinquentes

manifestatus incederunt errores eorum. Primum utiliusque est
scire quod appetat. Secundum vero est ut id quod appetit apprehendat.
Imperfecta quippe sapientia est quo tendas scire et nescire iter per
quod expediat ire. Quid enim prodest si quis summe ipsius
ubertatis regionem videat et viam per quam ad illam pergat
ignorat. Ecce patriam quam conspicit ignorat sed viam perdit
errando graditur non proficiendo. Quanto plus ambulat
tanto magis fatiscit quod quanto se elongat a via regia
via lex et eam non [illegible] est proprium deserit et si videat
veritatem dei a longe videt qui nisi per verba novit quo-
modo ad eam appropinquet quia si gradiens per destructionem lectionem incedit
semetipsum redarguit dum a divinis sermonibus deserit.
Item via per quam itur ad propria lex est per quam vadunt
ad deum hii quibus est ut intelligant eam. Sacre scriptu-
rarum altitudines quasi montes pascue sunt ad quos dum conspectus
iustorum ascendit pascue indeficientis refectionis se in-
venisse congaudent. Inspiratus sacris quasi in montibus ex-
celsis. Et nisi viri perfecti sunt sublimia intelligere quibus
ascensu contemplationis quasi terrenis evigilant et simplices qui
pura [illegible] inveniunt modicos intellectus ad quos ipsi
humiles refugiunt. Scriptura sacra infirmis et sensu parvulis
secundum hystoriam humilis videtur in verbis. Cum excellentioribus
autem viris altius incedit. Dum eis sua mysteria pandit ac
per hec utrisque manet quibus et perfectis et parvulis. Scriptura
sacra proficit cum legentibus intelligentia variatur sicut manna
que veteri populo pro singulorum delectatione varium dabat
saporem iuxta sensum enim capacitatis singulis sermo
divinus congruit et dum sit proficiens omnibus intellectu diversus
ipse tamen permanet unus. Ideo in libris sacris quedam obscura
quedam aperta reperiuntur ut intellectus lectoris et studium au-
geatur. Nam si cuncta paterent statim intellecta vilescerent.
Rursus si cuncta paterent clausa existerent confestim diffide-
ntiam gignerent. Ne ergo de obscuris desperatio fiat ea que
manifesta sunt faciunt. Et ne de intellectu fastidium
existat ea que clausa sunt desiderium excitant. Nam
plerumque quanto magis latent tanto magis exquirendo proficiunt.
In scripturis sacris sepe ea que futura sunt quasi facta narrantur.

Dictum id est et dederunt in escam meam fel et in siti
mea potaverunt me aceto. Sed cur futura quasi preterita scri
bunt? nisi quia ea que adhuc facienda sunt in opere iam
sunt facta in divina predestinacione. Nobis igitur temporaliter accedunt
que a conditore omnium sine tempore providentur. propterea prophetia vero
futurorum gesta preteritis miscet verbis ut ita credantur illa
que futura sunt quemadmodum creduntur ista esse completa. Quod
omnes suos propheticos de futuris loquitur. Sic in persona Christi de
cruce. et sicut in persona Ezechielis de Christo prefectus divinis
plerumque dicta ponuntur. Ideo quia non operacione manuum
deus sed dicendi imperio operatur sicut dictum est. Dixit et facta
sunt. mandavit et creata sunt. Et in scripturis sacris una bis
repetitur firma aut confirmacionis causa est aut misterii. sicut
lex et gratia. sicut minus et perfectius sicut bonum et melius.
Lex divina in tribus distinguitur partibus. in historia in preceptis
et prophetiis. historia est in hiis que gesta sunt. precepta
in hiis que iussa sunt. prophetia in hiis que nunciata sunt
futura. Lex divina tripliciter sciendi sunt modo. primo ut historice
2o ut tropologice 3o ut mistice intelligatur. historice namque iuxta
litteram. Tropologice iuxta moralem scientiam. Mistice iuxta
spiritualem intelligenciam. Ergo sic historia est oportet fidem
tenere ut eam et moraliter debeamus interpretari et spiritualiter intelli
gere. Tria et septem precepta sunt. scilicet tria ad amorem
dei pertinent. scilicet septem ad homines. Illa tria que ad deum pertinent
in una tabula scripta fuerunt reliqua septem in secunda. In prima
tabula tantum mandatorum hoc primum est. diliges dominum deum
tuum. In secunda tabula honora patrem tuum et matrem. hic est
quod salvator scribe interroganti ait. Quod preceptum primum est in lege
ille. audi israel dominus deus tuus. deus unus est. hoc primum.
Secundum vero simile est huic. diliges proximum tuum sicut teipsum
unum namque preceptum de una tabula dixit quod ad dei amo
rem pertinet. alterum vero de alia thabula quod ad homines pertinet dilectionem. S
eptem esse nunc tertias regulas locucionum.
Sanctorum scripturarum. quas sapientes exponunt. Prima regula est
de domino et eius corpore quia de domino ad unum loquitur atque in
una persona nunc caput modo corpus ostendit sicut ysaias ait.
Induit me vestimento salutari et quasi sponsum decoratum
corona et quasi sponsam ornatam monilibus. unus suo iusua

persona cum duplici vocabulo vocatur et caput i. sponsum
et ecclesiam i. sponsam manifestat. Proinde in scripturis quemque
specialiter caput describitur, quemque et caput et corpus, aut cum
ex utroque transeat ad utrumque aut ab altero ad alterum, sicque
capiti quid corpori conveniat prudens lector intelligat.
Secunda regula est de Domini corpore vero et permixto. Sic enim ad
omnes loquitur scriptura ut et boni redarguantur cum malis et
mali laudentur cum bonis. Sed quid cuique conveniat quae
prudenter legentes discernant. Tertia regula est de littera et spiritu i.
de lege et gratia. Lege per quam precepta ad facienda ad
monemur, gratia per quam ut operemur iuvamur. Vel quod lex
non tantum hystorialiter sed etiam spiritualiter sentienda sit. Itaque
ad hystoriam oportet fidem tenere et spiritualiter legem in
telligere. Quarta regula est de genere et specie per quam pars pro
parte(?) et totum pro parte accipitur, veluti si uno populo vel
civitate loquatur Deus et tamen intelligatur omnem contingere mundum.
Nam licet adversus unam civitatem Babiloniam per Ysaiam pro
phetam Dominus comminetur, tamen dum contra eam loquitur transit
ad genus de specie et vertit contra totum mundum sermonem. Certe
si non diceret adversum universum orbem, non adderet infra: Conterar
et disperdet omnem terram, et visitabo super orbem mala,
et cetera que sequuntur ad interitum mundi pertinentia. Unde ad
iecit: Hoc consilium quod cogitavi super omnem terram, et hec
est manus extenta super omnes gentes. Ita postquam sub
persona Babilonie arguit universum mundum, rursus ad
eandem speciem de genere ad partem redditur, dicens que eidem
civitati specialiter contigerunt: Ecce ego suscitabo super eam Me
dos. Nam regnante Balthasar a Chaldeis obtenta est
Babilonia. Sic et manus Egypti ex persona eiusdem totum
vult intelligere mundum dicendo: Et concurrere faciam adversus
Egyptios adversus Egyptios, regnum adversus regnum, cum
Egyptus non multa regna sed unum describitur regnum.
Quinta regula est de temporibus, per quam aut pars maxima
temporis pro parte maiorem minorem inducitur, aut pars minima
temporis x dum ut tribus plenis diebus ac noctibus iacuerit
in sepulcro, cum tamen apte totum triduum accipitur, vel sicut
illud quod quadringentis annis predicat Deus filios Israel in Egypto

x pro parte maiorem intelligitur sicut est de triduo domini sepultu
dum ut

futuros et sic inde regressuros. Cum tn̄ durante Joseph
egypto dirati sunt. Nec statim post xl^ta annos egressi sunt
ut fuerat repromissum. s[ed] quadringent[is] et xxx p[er]actis ab egyp
to recesserunt. Sexta re[gul]a e[st] de recapitulatione. Recapitulatio
enim e[st] dum res p[re]teritas tamq[uam] future insinuantur gest[e] Sed
in Gen[esis] dum sexto die hominem de limo t[er]re f[ormatum] recapi
tulat formatum dicens. Formavit igitur deus hominem de limo
t[er]re ad ymaginem suam n[on] n[isi] et ubi expleto omnibus expletis
t[em]p[or]ibus deind[e] die septimo die requievisse recapitulando subiungit
Iste generationes celi et t[er]re / qu[ando] cr[eat]e s[unt] in die quo creavit deus celu[m]
et t[er]ram et omnem virgultum agri antequam oriretur sup[er] t[er]ram
Nondum enim pluerat dominus deus sup[er] t[er]ram et homo non erat
qui operaretur t[er]ram / s[ed] fons ascendebat de t[er]ra irrigans uni
versam superficiem t[er]re. Hec omnia recapitulando in serie nar
rationis rebus future nectuntur tamen intra sex dies etiam
patrata videantur. Septima re[gul]a est de dyabolo et eius corpore
et quia sepe dicuntur ipsius capiti que suo magis conveniunt
corpori. Sepe vero eius videntur dicta membrorum et nonnisi
capiti congruunt / sic in ysa[ia] ubi dicitur contra Babiloniam h[ic] est
contra d[i]ab[ol]i corpus dixisset sermo propheticus. Rursus ad caput
i[d est] ad dyabolum oratio[n]em suam vertit dicens. Quomodo cecidisti lucifer
qui mane oriebaris /

Quidam quo non recipiunt vetus testamentum p[ro]pt[er]eo q[uod] aliquid
in t[em]p[o]re p[ri]stino aliud agatur in novo non intelligentes
q[uod] deus quid cuique congruerit t[em]p[or]i magna quadam distri
butione concessit sicut in lege imperat nuptias contrario
virginitatem in lege oculum pro oculo offerre in contrario alteram
prebere percutienti maxillam / Sed illa pro t[em]p[o]re fragili p[o]p[u]lo
ista vero p[er]fecto utraque tamen c[on]p[e]te[n]te sua queque convenientia
commodatus et tamen p[ro]pter ista mutatum non est videlicet deus
mutabilis s[ed] potius inde admirabilis p[re]dicandus est quia
mutues contrario commutabil[is]. s[ed] potius q[uod] cuique ut diximus t[em]p[or]i co
modo sunt magna eadem distributione concessit / Sub veteri testamento
minor culpe erat pena quia non in eo tempora veritas s[ed] umbra
veritatis aderat. Veram in testamento novo precepit alciorib[us]
manifesta facta queda[m] que contrario illo p[o]p[u]lo umbra veritatis
non deservierat deservanda nobis p[re]cepit. Illic enim fornicatio

et tributo d innie premissa sunt nec notebat Intestamento aut nouo cum cuiadusione depuatur si ad mittitur

ideo simbolum et dnica oro pro tota lege pmnt cum ad celorum regna sufficiat capescendum: omnis eni latitudo scripturarum in eadem oratione dnica et simboli breuitate concluditur. Unde et propheta ysa dicit abreuiatorem audiui a dno deo exercituum super terram attendite et eloquium meum audite. Sed hec abreuiato aut illud intelligitur quod de qua dicit omnem legem et propheta quod in duobus preceptis dilectionis dei et proximi pendent aut propter ipsam orationem dnicam vel simboli breuitate in quibus ut predixi est omnium scripturarum continetur omnis latitudinem:

Olim etiam katholica in hac baptismi ad salutem zacharias propheta testatur. In die illa erit fons patens domus Dauid et habitantibus iherusalem in ablutionem peccatorum et menstruate. Domus quippe Dauid et iherusalem xpo ecclesia est. In qua manet fons in ablutionem peccatorum. heretici aut absolutionem ymaginaria outatione faciunt ideoque illis baptismus non ad remissionem peccatorum sed ad suppliciorum testimonium datur. Pro solo peccato originali luunt in inferno nuper nati infantuli penas si renouati per lauacrum non fuerint. Quod cum hec ita nuper natus baptizatur infans si non regnat ex originis neppietate punitur. Cum pro soli peccato originali carentes per baptismum et nec dum proprium habentes delictum absentur perinfirmis cetibus lauantur. Hec igitur ita e. Baptismus enim pena eterna non a penitus. Hec igitur ita e. baptismus enim pena eterna non aperit. temporalibus supplicio liberat. Nam si in penitentia homines liberarentur per baptismum ipsum putarent baptismi premium non aliud eternum. Ergo soluto reatu peti manet temporalis pena ut illa vita feruentius requiratur que sit a penis omnibus aliena. nullus negat fidelium est per baptismum quo peccata delentur cottidie quam diu in isto seculo sumus addentes nos debere tonti. Et de sinis sine intermissione sit cottidie agendum in quam tamen cessasse suffeciat. Omnis in matris vteris sunt ideo cum in matre baptizari non possunt quia qui natus adhuc secundum adam non est secundum xpum renasci non potest neque enim dici regeneratio in eum potest quem generatio non precessit. Omni scelerate viuunt in ecclesia et communicantes

non desinunt putantes se tali contione mundari dispiciant nunc
ad emendationem proficere sibi dicente propheta: Quid est quod dilectus
meus in domo mea facit scelera multa, numquid carnes sancte
auferent a te malitias tuas. Et apostolus: probet se ipsum homo
et sic de pane illo edat et de calice bibat.
[S]ed si sub adversitate nulla non frangitur sed pro virtute defensionis
ultro se certamini offert nec umquam probitate deficit.
Sepe ex discipulis ad martyrium eligitur qui suos doctores
ad contemptum precedit et qui sub ordine positi sunt nonnumquam
in certamine primi. Est vir sanctus a voluntate ultro se de agone
certamine non debet offerre iustitie, sed tamen si intentione fructum
videt ulterius non debet declinare laborem periculi. Quod si
maior est labor quam minimum committatur augmentum. Utrumque
enim fecit apostolus qui et periculis se ultro dedit ubi maximum
animarum lucrum vidit et sapienter se periculo abstulisset in quo po-
tiorem laborem quam lucrum esse perspexit. Ultro se Paulus
apud Ephesum periculis obtulit quia potiorem periculo
lucrum vidit. Damasco autem ideo a periculo subtrahit semet
ipsum quia nullum periculi ipsius arbitratus est fructum. Distat
quis se ad martyrium offerat cum ipse ultro, vel quid in extra sanctus
dei cruciatur ab alteris et quo non vult ipse ducatur, nisi quod
et propter gloriam futuram delectatur intus et gaudet et propter
passionis violentiam refugit sub ira quod dolet. Accipe exm
exempli excendi sub trepidatione martyrum de visu bellandi de quo
excitatus cum ipse in populo et paucitatem certamine nequeunt et
pertimorem cunctatione movetur. Item accipe exemplum exm
martyrum de reparatione humani corporis ad salutem dum ipse
et de spe reparationis gaudet et de incassationibus malorum
seu amarissimis potat ac periculo metuit.
[E]t si apostolis apostolus virtus data est signorum propter fidem
generandam incedentium, cur ergo tamen data est virtus operum quam
virtus signorum data sunt et necessaria plus est bene vivere quam
signa facere. Cur nunc ergo non ea miracula fiunt que sancti
apostoli faciebant? Ea causa est, quia tunc oportebat mundum
miraculis credere, nunc vero iam credentes oportet bonis operi-
bus consistere. Nam ideo tunc signa fiebant exterius ut intus
fides roboraretur. Iam in fide miracula quicumque requirit

vanam gloriam ut laudetur querit. Scriptum est enim lingue in
signum sunt non fidelibus sed infidelibus. Est signum non est
fidelibus necessarium qui iam crediderunt sed infidelibus ut
convertantur. Nam paulus pro arcendo in fidelitate patrem
publij de infirmitate febrium virtutibus curat, ad sanitatem
vero thimotheij non oratione sed medicinaliter temperat ut
noverimus miracula pro incredulis non pro fidelibus fieri. Cum quem
antichristus apparebit virtutes abscondentur et cessabunt signa
quando eam est obiectio persequatur audacius. Obliciat utili-
tatem cessabunt sub antichristo abscondentur miracula et virtutes
ut per hoc electorum clareat patientia et reproborum qui scandaliza-
buntur levitas i. fidelitas ondatur et persequentium audacia
ferocior efficiatur.

Omnis qui secundum professionis sue normam non vivit
aliter docet antichristus est. Plerique autem antichristi tempora
non visuri sunt et tamen de membris antichristi venienti sunt.
Antequam veniat antichristus multa eius membra processerunt
et in hunc actionis iniquitate caput suum preuenerunt secundum
apostoli sententiam. Nam misterium iniquitatis iam operatur illud
affirmat antequam reveletur. Magnitudo signorum fiet
sub antichristo ut electi si fieri potest in errorem mittantur. Sed
electi quod in errorem mittendi sunt. Signo ibunt de errorem
titubationis ad modicum pulsatione prodigiorum non tamen deiciendi
sunt a stabilitate sua terrore uel pulsu atque signorum
et ideo ponitur si fieri potest quia electa perire non possunt
sed tanto resipiscentes cordis errorem religione tolerabit
sciencies adeo esse predictum ut de hijs fecerunt adversarij
non turbentur scilicet. Tam mira fiunt est prodigia et signa
cum venit antichristus ut etiam electorum quidam cordis scrupulus
erit. Sed tamen tanto exsuperet de illis vanis pugna faciunt
in deceptione reproborum et electorum probatione eadem
fieri signa et prodigia. In quo tempora per patientiam gloriosi
erunt sed non per miracula sicut martyres fuerunt priores.
Illi enim et persecutores sustinebunt et facientes prodigia
pariter et duriores bellum sustinebunt quia non solum contra
persequentes sed etiam contra miraculis coruscantes dimicaturi
sunt. Sermonis sub antichristo temporibus contra ecclesiam desiniat

synagoga qua in ipso adventu salvatoris reprobatus est
persecuta dum in mentes dyabolus iam excrevit magna delic-
ta ligatus crudelior tunc erit solutus propter temporibus quando eius
est solvendus nam si tanta ligatus facere potuit quanta
solutus faciet / quanto propinquius finem mundi dyabolus videt
tanto crudelius persecutiones exercet ut qui se continue dap-
nandum conspicit socios sibi multiplicet cum quibus iehenne
ignibus addicitur. Quanto breve tempus videt videt sibi re-
stare dyabolus ut dampnetur tanto magna persecutionis
ira movetur divina iusticia permittente ut glorificentur
iusti perdidentur iniqui et ut dyaboli maior crescat dap-
nacionis sentencia etc.

Consolacio pacis sanctorum est in hac vita non perfecta
Tunc autem erit plenitudo pacis cum ad dei contempla-
cionem absorpta carnis de servitute convaluerit Plenius
resurrectio mortuorum ut ait apostolus in virum perfectum in me-
suram etatis plenitudinis christi facta est in etate scilicet
iuventutis que perfectu non indiget et absque inclinacione
defectu in persone corporis parte et plena est et robusta
quibus nunc filiorum dei nomine homines fideles vocentur tunc excedo
quod hac servitute corrupcionis patiuntur adhuc in ipso principalis
additi sunt acceptam plenam filiorum dei libertatem dum cor-
ruptibile hoc induit incorrupcionem. Nunc deus per speculum aspi-
citur in futuro autem quisque electus facie ad faciem perue-
nit ut ipsam speciem contempletur quam nunc per speculum vide-
tur. In hac vita electorum mixti ad dexteram ponendorum
et reproborum qui ad sinistram ituri sunt coram dei contemplatur
In fine autem steti zizania a frumento distinguetur. C

Iudicii diem novit dominus sed incertum dicere et scire disci-
pulos noluit. Nam et dicit idem dominus per prophetam
Dies ultionis in corde meo sed indicat se non nescire
sed nolle indicare de mo dum patet sepius est propter
iudicium quando electi domus dei hic per flagella iudicantur
Impii vero illic ad dampnacionem iudicandi sunt / unde et
scriptum. Si autem primum a nobis quis finis eorum qui
non crediderunt ad districti examine iudicii nec iusticia

iusti securia est nisi pietate divina · ut et ipsa iusticia
qua quisque iustus est a deo iustificante iustificentur alioquin
apud deum et ipsa peccatum est Hinc est quod ait Job Innocentem
et impium ipse consumit · Consumitur quippe a deo innoxius quia
ipsa innocentia liquido requisita et divine innocentie
comparata nichil efficitur nisi et ibi divine misericordie pietate bo
iustificetur. Consumitur item a deo impius quia examinis divini
subtiliter requiritur cuiusque detecta impietas iudicata dap-
natur. Consumitur ergo noxius et impius · simul sive terminis
non pena dampnacionis · docti pariter et indocti moriuntur
sed morte carnis non pena dampnacionis. Omnia enim
pergunt ad unum locum dum per mortem corporalem intrantes
interitum et iustus et impius veniunt. Verbum autem
dissimilis sententia per eundem Salomonem dicitur Quid habet plus
sapiens a stulto nisi quod illuc pergit ubi est vita. Ergo
omnes pariter interitum redeunt. Nam ubi vita est non pariter
pergunt. Geminum est divinum iudicium unum quo hic
iudicantur homines in futuro alterum qui propterea hic iudicantur
ne illic iudicentur Idcirco quibusdam ad purgationem temporalis
proficit pena quibusdam vero hic inchoat dampnacio et illic
perfecta perpetrat perditos. In iudicio reprobi humanitatem Christi quo iniuste
iudicatus est videbunt ut doleant · divinitatem vero eius non
videbunt ne gaudeant quibus enim divinitas ostenditur utique
ad gaudium demonstratur. Pro diversitate conscientiarum et apparebit
mitis in iudicio Christus electis et terribilis erit reprobis Nam
qualem quisque conscientiam tulerit talem et iudicem habebit ut
manente sua tranquillitate Christo illis solis terribilis
appareat quos conscientia in malis accusat. Duo sunt differentie
vel ordines hominum in iudicio hoc est electorum et reproborum
qui dividuntur tamen in quatuor. Perfectorum ordo unus est
qui cum deo iudicat et alius qui iudicantur utrique tamen
cum Christo regnabunt. Similiter ordo reproborum partitur in duobus
Dum hii qui intra ecclesiam sunt mali iudicandi sunt et dap-
nandi sunt qui vero extra ecclesiam deprehendendi sunt non
sunt iudicandi sed tamen dapnandi. Primus igitur ordo eorum
qui iudicantur et pereunt opponitur illi ordini bonorum · de quo
sunt qui iudicantur et regnant. Secundus ordo eorum qui non
iudicantur et pereunt opponitur ordini illi perfectorum in quo sunt

bij qui non iudicantur et regnant, tercius ordo eorum qui iu-
dicantur et regnant, illi ordini est contrarius de quo sunt qui
iudicantur et pereunt. Quartus ordo eorum qui non iudicantur
et regnant opponitur illi primo ordini in quo sunt illi qui
non iudicantur et pereunt. Gemina punitur sima impiis dum
a. hic prius prosus nulla mentis cecitate punitur ne
veritatem videat et dum in fine dampnabitur ut de-
bitas penas expsoluat :·
Duplex dampnatorum pena est in iehenna quorum et mentem
urit tristicia et corpus flamma iuxta vicissitudine
ut qui mente excogitaverunt quod perfecerunt corpore simul
et animo puniantur et corpore. Ignis iehanorum habet ad dep-
hinc ad aliquid non habet. Hoc est habet lumen ad dampnacionem
ut videant impij unde doleant et non habet ad consolacionem
ne videat unde gaudeat. Nota sit comparacio de camino
trium puerorum ad ignem gehenne. Nam sicut ille ignis non
arsit ad trium puerorum supplicium sed arsit ad comburendum
ligamina vinculorum. Ita ignis gehenne et lucebit miseris
ad augmentum penarum ut videant unde doleant et non lucebit
ad consolacionem ne videant unde gaudeant. Inter huius vite
et future infelicitatis miseria multa distinccio est. Illic
enim miseria est propter cruciatum dolorum tenebre propter lucis
amissionem quorum unum in hac vita idem miseria est aliud
non est ut in fine aut utrumque est.
Sicut fasciculi lignorum ad combustionem
de similibus colliguntur, ita in iudicio de singulis culpe
reos sub similibus iunget et equa pena constringat
quasi in fasciculis quos actio similes fecit in malis.
Sicut unusquisque sanctus in futuro iudicio pro qualitate oblati
facinorum condempnabitur. Nec deest in supplicio futuro dam-
nacionis ordo sed iuxta qualitatem criminum distinccio erit penarum
propter qua similitudine decantes quoque suorum suppliciis addetur
eis pena defunctis. Sicut apud inferos diuita somno
predicat evangelium sic pausgendo in supplicio. Dicit
enim psalmus. Commoti amoveantur filij eius et mendicent.
Impij coherceri in iudicio dum penas puniendi sunt necesse dolore
ex ipso visuri sunt iustos glorie beatitudinem meruisse. Sicut

videntibus est rapiendus diabolus qui sub aspectu omnium bonorum
angelorum et hominum cum eis qui de parte eius erunt in ignem
eternum mittendus est dominum publicatis fuit diabolus ut dampnentur
multi electi qui in corpore in veniendi sunt duo ad iudi
cium venientem metu contremiscendi sunt videntes tam sumam
impium esse puniendum Suos boni purgandi sunt quia si
quid eis ex corpore adhuc peccati remansit metu ipso quod
diabolum dampnari conspiciunt purgabuntur Hinc est quod ait
Job Dominum publicatis fuit timebunt angeli et electi pur
gabuntur Multos constat post se prave operis iudice in
dicij qui nunc electi esse videntur et statim dicente propheta
vocabit dominus iudicium ad ignem et devorabit abissus multa
et comedet partem domus Hos quippe domus devorabuntur
quia illos eorum insurgens absorbebit qui nunc se esse in
preceptis celestibus gloriantur De quibus et dominus dicit Multi
dicent michi in illa die Domine domine nonne in nomine
tuo prophetavimus et in nomine tuo demonia eiecimus et virtutes
multas fecimus Tunc confitebor illis quia non novi vos
Discedite a me qui operamini iniquitatem nescio qui estis

Non erit in futuro cor misericordium iustorum compassionem
dampnatorum condolendi affectio Ubi tamen erit sanctorum dulcedo dei
contemplative gaudium ut tristicie nullus tribuatur introitus
Sicut comparatus color candidus nigri colori fit pulcher
ita et sanctorum requies comparata dampnationi malorum gloriosior
erit sicut in iniustum in iustitie et virtus vicio Crescit ergo
sanctorum gloria dum ~~de~~ dum demonia dampnatur dampnis
impiis pena Post resurrectionem sanctis in carne promissa
est celorum ascensio dicente ad patrem Christo Volo autem ut
ubi sum ego et ipsi sint mecum Si enim membra capitis
sumus et unus ipse et in nobis est Christus utique ubi ipse ascen
dit et nos ascensuri sumus.

Omnis qui secundum deum sapiens est beatus est
Beata vita cognicio divinitatis est Cognicio
divinitatis virtus boni operis est virtus boni operis
fructus eternitatis est Omni secundum seculum sapiens
sapiens est secundum deum stultus est unde Apostolus
2m liber Stultus iniustus factus est homo a sapientia sua Primum est sancte
studium querere deum Secundum honestatem vite cum innocencie
opere Nullus sapientiam dei plene recipit nisi qui se sub
trahit ab omni actione mundi contempnit unde scriptum est

Sapientiam scribe in ipse cor et qui innovatur actu ipse perspiciet
eam. Non pure intellectu ad aeternum se pervenisse cognoscat qui
scit secreta dei se penetrare non posse. Cum autem recte deum
cognoscimus quem perfecte eum scire non dedignamur. Quidam
quedam nesciens invenit. Nullus autem in culpa maior est
quam ille qui deum nescit. Investigationis vero multorum est
querere sed paucorum invenire. Ea autem que supra hominis intelligentiam
sunt scrutanda non sunt. quia quod supra hominis intellectum est
querendum non est. Consilio autem furandum est ut hoc credatur
esse iustitia quod divine placuit voluntati. Non enim potest
esse iniustum quod iusto complacet iudici. Omnis sapientia
scientia et opinione consistit. melior est autem scientia ve-
niens quam ex opinione sua. Nam illa vera est ista du-
bia. Ad maiorem culpe cumulum pertinet scire quemque quod sequi
debeat et sequi nolle quod sciat. Unde dominus. Servus igitur
sciens voluntatem domini sui et non faciens digne plagis
vapulabit multis. Et Jacobus. Scienti igitur bonum et non
facienti peccatum est ei. Simplicitatem cum ignorantia vocari
stultitiam. simplicitatem vero cum prudentia vocari sapientiam.
Utile est multa scire et recte vivere. Quod si utrumque non
valemus melius est ut bene vivendi studium quam multa sciendi
sequamur. Non pertinet ad beatitudinem consequendam scientia ver-
nec esse beatum quamquam multa scire sed esse magis. Beate vivere
nichil prodest omnia scire providentia cum ignorantia dei. et nichil
obest nescientibus eorum ignorantia mundi. Perfecte autem scit qui deum
prius scit et ista non perfecte sed propter deum scit. Nichil obest cuique
si per simplicitatem aliqua de elementis indigne sentiat. Deum
modo de deo non pravitate. Nam quamvis de incorporeis cor-
poribusque naturis nequeat quisque disputare beatum tamen illud
facit vita recta cum fide.

Non posse ad beatitudinem verum pertingere constat nisi
per fidem. Beatum autem illud esse qui et recte credendo bene
vivit et bene vivendo fidem rectam custodit. Deus si creditur
merito in votis et queritur at per hoc tunc perfecte laudatur. Cum
et creditur non tamen id credendum est quod sensu carnis dinoscimus
sed magis est quod intellectu invenitur. Convincamur a deo.
Sine fide nemo potest placere deo. Omne enim quod non est
ex fide peccatum est. Fides vero nequaquam extorquetur sed [illegible]

at exemplis suadet. A quibus autem cogitur violenter perseverare in eis non potest
exemplis ut ait quidam vir velle arboris cum si quis tantum violenter
impellit de aimo dum lavat in d quod fiat continue. Sic homo libero
arbitrio conditus se sponte divertit a deo ita et propria mente
conversione reddendo redit ad deum ut et libertatis accessat
arbitrium per propriam voluntatem et beneficium gratie per acceptam
fidei simulatam. Sin corde deus respiciat fidem. Illi se heretici
non possunt excusare qui ore simulant veritatis confessionem quia et
corde vocant erroris impietatem. Sic nichil confert fides
que ore retinetur et corde non creditur ita tacita confessura est fides
que corde retinetur si ore non confiteatur. Inde et Ieremias cum fide propheta
ita quosdam obiurgat dicens periit fides ablata est confessio
de ore eorum. Fides enim que corde creditur confessione oris ad sa-
lutem confertur. Vacua est sine operibus fides et frustra
sibi de sola fide blanditur qui bonis operibus non ornatur. Cum
crucem portat debet mundo mori. Nam ferre crucem mor-
tificare scriptum est ferre et non mori simulatio ypo-
crisis est. Qui perfidi cognitionem dei habent et operibus
arctato est. Qui perfidi cognitionem dei habent qui carent ope aptos
obscurant eam. Balaam secuntur. Carnales si quid
oculos habent per contemplacionis fidem querendo temporalia
non conuertunt cum suum commodum querendo temporali vim
et deus dicit. Crucifige me non quia vidisti signa quia
manducastis de panibus. Ramus malus dum secum non venit
et ipsam fidem quam vos tollit abortiva tempestatibus facile
perdit. Multi fide tenent quam sine ope vel a vana doctrina
dissentiunt. Multi quoque fidem ex corde non amant
sed humanis timore eandem ypocrisim tenere se simulant
et qui esse non possunt aperte mali per timorem fiunt boni non
sunt amatores mundi. Impugnant alii perfidie et alios quos
confitentur ipsi vos amore terreno implicati celestia non re-
quirunt. Quidam perfide et heretici
tenent se vitam fidem defendunt
eos in scriptis se per arrogantiam eos qui intra ecclesiam
sunt contempnunt. Adversarios quidam fidei confiteant cositae
per infidelitatem sed fidem premunt false superbie. Vel
decipiunt eam in dicacitate.

[Q]uamvis nonnulli fide atque operibus conspicui videntur esse 37
precipui tamen quia privantur caritate fraterne dilec-
tionis nullum habent incrementum virtutis. Nam sicut ait
apostolus Si tradidero corpus meum ita ut ardeam
caritatem autem non habuero nichil michi prodest. Sine
amore caritatis quamvis quisque recte credat ad
beatitudinem tamen pervenire non potest quia tanta est caritatis
virtus ut et prophetia et martirium sine illa nichil
esse videantur. Nullum premium caritati compensabitur.
Caritas enim virtutum omnium optinet principatum.
Am et amicicie perfectionis caritas ab apostolo dicitur
eo quod universe virtutes eius vinculo ligentur. Di-
lectio dei morti comparatur dicente Salomone Valida
est ut mors dilectio. Ideo quia sicut mors violenter separat
animam a corpore ita et dilectio dei violenter segregat
hominem a mundano et carnali amore. Quisquis pre-
cepta dei contempnit deum non diligit neque enim
regem diligimus si odio leges eius habemus. In
nullo est ... amicitas caritatis et quis
se ... sub ... tantum opus est ut se ...
ac bonorum ... Caritas enim in dilectione dei
et proximi constat. Servat autem se dilectioni dei
qui a caritate non recedit ... proximi dilectione
societatis se iungit. Sine caritatis participatione prima
nec potest deum diligere qui non ... a proximi
dilectione errare. Dominus deus et homo diligendus
est. Scotum ergo deum non diligit qui hominem
odit. Bonorum ... est non odisse personas
sed culpas et recta dicta proximi non spernere sed
... quoniam ... sunt in dei amore sepe se
... separari disponunt sed pondere ... gra-
nati ... ad ea que optant relinquere ...
[Q]ui male agere non desistunt ... 47
vana spe indulgentiam dei ... requirunt
quam recte quererent si ab actione prava cessarent.
... valde est ut nemo ... venie
... veniam ... neque ... inique
... et a malo declinet et ... dei

quit veniam speremus. Omnis quippe iustus spe et fortitudine vitet
quia munit illud ad gaudium spes erigit munit ad fortitudinem
tutor confessione adducat
nedum pro peccatis nobis sua cum nobis dona dei.
non sufficit ut ad spem divine propiciationis mentis nostra
consurgat. Nam non potest quilibet superare que peccatorem suis
beneficiis provocat ad se redire. Confessionem hominis non esse
humane virtutis. Nam confessionem boni operis deus in nobis operatur
ut per prophetam dicitur. Confessio et magnificentia opus eius.
Ab illo enim nobis omnia bona gratia preveniente donantur.
Nam nichil boni operis dedimus per quod confessionem accipere
mereremur. Profecto hominis donum dei est nec a se potest converti
sed adiutus corrigi. Non enim quoquam bonum habet. Non homo cuius
via non eius est testante propheta. Scio domine quia non
est hominis via eius nec viri est ut ambulet et dirigat
gressus suos. Audiant liberi arbitrii defensores nichil posse
in bonum sua propriali virtute nisi divine gratie sustententur
munimine. Unde per prophetam dominus dicit: perdicio tua israel ex te
tantummodo in me auxilium tuum. Quasi diceret: ut pereas tuo merito
ut salueris meo auxilio. Hominis meritum superna gratia
non ut veniat invenit sed postquam venit facit. Utique adimendi
quam mente veniens facit in ea meritum quod remuneret
in qua solum quod veniat quod puniret. Quid enim corpore ille latro
meruit qui de faucibus mortis crucem ascendit de cruce
paradisum. Reus quidem ille confractus sanguine venit reus
sed divina gratia in cruce mutatur. Secundum quod et nostrum potest iusticia
in hiis que recte agimus et dei gratia eo quod eam meritum
Hec enim donum dei est et accipientis hominis est. Sicut
et pauperem virum dicimus que in adeo accipere postulamus
Spiritualis enim gratia est non omnibus distribuitur sed tantum electis
donatur. Non enim omnium est fides quam licet et si plurimi
susceperint opus tamen fidei non consequuntur. In divisione
donorum diversi perceperunt diversa munera non tamen conceduntur presentis vide tot' ca
cunctis omnia ut sit per humilitatis utilitatis studio quod alter admiretur in altero
Nam quod in ecclesia aliud alteri ad alterum pertinet
virtutes sanctorum designantur mutuo se affectu provocantur ad quod
altius exemplo invicem sese erudientium munera gratiarum
Aliis ista aliis vero donantur illa nec tamen dantur ista sic uni
ut non egeat alterius posse fieri. Non est dubium ut hii
quos quedam virtutum excellentia antecedunt dei respe
ctiva preveniti gratia quos deum compendio salutis perveniant

et deinde sunt conversione postremi subito efficiuntur utitur autem
primi donum quisque aliquod donum accipit non desidet am-
plius quam quod meruit nec deinde alterius membri officium arripe-
re temptat id quod meruit perdat. Turbat enim ordinem corporis
totum qui non suo contentus officio subripit alienum. Mali
dona ideo ad dampnacionem accipiunt quia illa non ad dei lau-
dem sed ad suam vanitatem utuntur. Bonis male utuntur
qui ea que illis a deo donata sunt in malos usus as-
sumunt sicut ingenium et cetera dona. Multa dei dona esse
gaudemus que nos a deo percepisse cognoscamus. Via quod sapientes
sumus quod divites quod potentes existimus non altius sed potius
divino munere minuti sumus. Utamur ergo optime divina beneficia quibus
et deinde valde non peniteat dedisse et nos accepisse se
utile censuit. Deus dicitur homini donum aliquod quod homo sumit
id quod accipere non meruit sicut et obdurare deus dicitur hominem
non eius faciendo duriciam sed non auferendo eam quam sibi
ipse nutruit non aliter et obcecare dicitur quosdam deus non
ut in eis eandem ipse cecitatem faciat sed quod peccatorum vel utilibus
meritis cecitatem eorum ab eis ipse non auferat. Plerisque
dantur dona perseverancia vero domini non datur et inde
est quod quedam principia sunt conversacionis bone sine vero
malo clauduntur. Electi vero accipiunt et conversacionis donum
et perseveranciam domini. Ea vero causa est quod quidam et bene
inceperunt et bene finiunt.

Gemina est predestinacio sive electorum ad requiem sive re-
proborum ad mortem. Utrumque divinis agitur iudiciis ut semper
electos superna et interiora sequi faciat semperque reprobos
ut in infima et exteriora delectentur deserendo permittat.
Sicut homo ignorat tum lucis et tenebrarum vel utriusque
rei quis finis sit ita plenius nescit quis ante finem
suum luce iusticie perveniat vel quis peccatorum tenebris usque
vide tractatum ca.] ad finem tum obscuretur aut quis post lapsum tenebrarum
conversus resurgat ad lucem. Cuncta licet deo pateant homini
vero latent. Cunctis iustorum conversacio iubat vita probabilis
sit incertum tamen hominibus est ad que sint sive predestinati
sed omnia reservantur futuro examini. Mira dispensacio est
superne distribucionis per quam hic iustus amplius iustificatur
impius vero amplius sordidatur. Malus ad bonum aliquando co-
nvertitur bonus ad malum aliquando reflectitur. Vult quis esse bonus

et non valet vult esse alter malus et non permittitur Iste
vult quis esse bonus et valet alius nec vult nec
ei datur ut sit bonus Iste nascatur in errore
et moritur Ille in bono quod cepit ipse usque ad finem
perdurat Tamdiu iste stat quousque cadit ille diu
male vivendo in fine salvatur respectusque con-
titur vult iustus proficere in bono et quandoque vix nocet
malus et non valet Iste vult deo vacare et secularis
impeditur Ille negociis implicari cupit nec perficit
dominatur malus bonis bonus dampnatur quod pro in-
iquus honoratur iniusto Et in hac tanta ob-
scuritate non valet homo divinam perscrutari dispositionem
et occultum predestinacionis comprehendere ordinem

Omnibus inchoantibus premium promittitur sed perseve-
rantibus datur sic scriptum est Qui perseveraverit
usque in finem hic salvus erit Tunc enim placet
deo conversio nostra cum bonum inchoamus
perseveranti fine complemus Nam sicut scriptum est
Ve hiis qui sustinenciam perdiderunt id est bonum opus
non consummaverunt Indulgenciam peccatorum sciendum
est ubi quis vel qualibus datur ubi scilicet nisi in
ecclesia katholica tempore at nisi ante venturam mortis
diem Ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc
dies salutis Qualibus nisi hiis qui per humilitatem
ad parvulorum transierint imitacionem de quibus
dicitur Talium est enim regnum celorum Nemo comprehendere
potest quanti sit ponderis iusticia vel quanti fulgoris
radio iusticia claritas nisi qui prius toto mentis
visu conversatur ad lumen quatenus ipso lumine quo ill-
ustratur et suam feditatem agnoscat et lu-
men quod ceco corde intuebatur intelligat Tunc
et inattingibilem intelligi potest iusticiam divinam cum
qui sequi conversus temptaverit ex lux non intuetur
Nisi cum audit iudicium quod in hominibus potestate con-
sistit conscienciis est gratia per quod nosmetipsos
iudicamus quod flentes mala nostra punimus
et bona que concessa nobis est solicitius inquirimus

Tripticus describitur esse omnis qui despiciunt usque quasi
perfectus primus est corrigendi a mala secundus fa-
ciendi boni tercius consequendi boni operis premium
Unde et ait propheta Solue fasciculos deprimentes
mali est emendatio quod vero adiecit frange
esurienti panem tuum operis boni est actio quod in
eo vero quod subiungit Tunc erumpet quasi matu-
tinum lumen tuum operis boni est retributio Ergo non
proficit facere bonum nisi correctum fuit malum nec
quisque ad contemplationem dei potest proficere nisi se-
cundis bonis actibus studuerit Quidam vero multorum mo-
tiret deus homines ut vel sero convertantur atque
omnino magis erubescant quod tam diu expectati
sunt ut redderent rationem nunc minis nunc pla-
gis tacti despiciunt vulcati nunc revelationibus
quosdam convertit ut qui voluntate converti despiciunt
commoti terroribus corrigantur plerique consolamentis
devocionis conversi ad deum Nonnulli vero per plagas
coacti convertuntur qui per devotione non convertebantur
iuxta psalmistam qui dicit In chamo et freno
maxillas eorum constringe qui non approximant
ad te Plerique autem deum devotione convertuntur
plage stimulis feriuntur Cum tamen non sub obe sen
aut ut aliquatenus corrigantur sic Egyptus qui
et penas pertulit et emendare nequivit Unde de talibus
cum propheta Percussisti eos et non doluerunt attrivisti
eos et renuerunt accipere disciplinam Nonnulli
animi secularibus elacione mentis tumentes per modum
obediencia quasi ad deum religiosa secuntur
obedientia corporum et qui antea celsitudine mundiali
tumebat per contrariam elacionem studio humilitatis
commutatur Quidam vero sunt qui iam secrete conversi sunt
operum quasi quod non procedit ad publicam apud
estimationem humanam quales sunt tales ad quem
humanos iudices esse putantur iam tamen in dei oculis
surrexerunt Iste quidam adhuc humanos iudicio
stare dicuntur iam tamen in dei oculis ceciderunt multi
apud homines in ecclesia sunt et ad apud deum ecla

atque iterum apud homines nulli clara computantur
et apud deum reprobi constituuntur. Salomone dicente
Vidi impios sepultos qui cum adhuc
viverent in loco sancto erant et laudabantur
in civitate quasi iustorum operum. Nullus ergo electum
se putet ne forte apud deum sit reprobus
Primordium generis est conversionis ad deum
inchoationis cum dulcedine meditatur
cum labore conversionis cum requie. Sed tamen plerique
alii incipiunt a dulcedine, alii ab amaritudine
temptationis. Omnis conversus cum perfectum inchoet
conversionem et sic crescat ad despectum superiorum
primus cum lacrimis purganda sunt vitia que
gessimus et tunc mundata mentis acie id quod
facimus contemplemur ut dum vitia flendo primitus
a nobis caligo detergitur mundatis oculis cordis libere
superna inspiciunt. Initium autem est timore conversionis
ad deum in metu futurarum penarum carnales
illecebre declinantur. Verum oportet abiecto timore
ad amorem anime celeste transire. Perfecta enim caritas
foras mittit timorem. Qui enim autem timet
pena est et non est perfectus. Unde et apostolus ait Non
enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore sed accepistis
spiritum adoptionis filiorum. Scilicet iam non propter
penam servos compescit sed amor instar liberos
reddit. Necesse est enim omni converso ut post timorem
consurgat ad caritatem dei debeat quasi filius non
semper sub timore iaceat quasi servus. Deinde cum
amorem nostre conversationis credimus si deum sicut
patrem diligimus quem quasi servi metuere ac ut
dominum formidabamus. Misericordia conversorum blande
refovenda est modo ne si ab asperitate incipiat
contriti ad priores lapsus revertantur. Quicumque conversum
sine lenitate erudit conparare potius ea
corrigere novit. Conversus quisque vitia ab opere
corrigendus post ea vero a cogitatione ut quibus re
frenent malum actum deinde appetitum delicti ut
quoniam iam vero opere non apparet in cogitatione nequitia

perduceret. Omnis nova conversio adhuc pristine ante co-
nversationi sit permixta, nequaquam ei autem concedit ad altiora
oculos dirigit donec conversatio veteris funditus abscisa
corrumpetur, quia quisque quo citior melior esse cepit caveat
deinceps ne extolli virtutibus ne gravius per vanam
gloriam corruat, qua prius per plurimum anctorum ia-
cebat.
Conversus si mox omnes tales stimulationes
calcare cupit et summam virtutum subire cre-
dit, si forte adhuc aliqua adversa certaminis mo-
lestia tollat, non frangitur, per dispensatorem bono-
rum adversitates reprime in corporum successione
virtutum. Tunc magis curare se quisque in pulsu
ancorum agnoscat dum ad cognitionem dei accessit,
sicut populus israel quem dominus ab egipciis eripie-
bat dum commonissem, dum illi cognito apparent
vicia eius ante conversionem si ceperit sicut in
conversione eius ante fecit compellimus autem adiute
consurgunt. Sunt ante minima conversio que peccatori
ipse blandiebatur, atque sunt blanda conversio que
peccatori conversi adversa constiterunt. Multos sit co-
nflictibus dei summus concordatione operum peccatorum.
Multi quippe post conversionem eorum violentes motus
libidinis sustinent quod tam ad dampnationem non
tollerat sed ad probationem, scilicet ut semper sciant quod
incitacio in hac hostem cum resistat dominus
non consenciat. Sunt et noverunt sensu dei se eorum
operibus iam esse mundatos, sed tamen cogitacione
tempore adhuc inquisitione pulsari. Ita ante
conversionem precedit terra peccatorum, post conversionem sequitur
terra temptacionum. Illa se obicit ne ad deum co-
nvertat, ista se ingerit ne libere cordis oculis
deum amat. Inter utraque tumultus mens levia
nos surgit in tentationem quam iram a se fraude
inclita intendit. Utile est dei suo post conversionem
temptari, quoniam a corpore negligencie sollicitatibus
animas adiuvantes animum quod precatum conparatur anctorum

velut remissa conversio in pristinos errores re-
ducat ad emendandi tempore resolvunt horum ergo
vota compressis cursibus exacta nec dum timorem
atque ex ipsis rursus mediantibus erroribus diiudicare
tepidus in conversione otiosa verba et vanas
cogitationes noxias esse non appareat quod si ardore
mentis evigilaverit ea que levia existimabat
conspectu quam horrida atque atrocia pertimescat
bono Fervens et desidia in omni opere formidanda est
formidandum facere dico quotiens in omni opere.
bono vero nos metipsos non dum laudamus
desidiam agimus quotiens torpentem languor
audet ea que dicta sunt operari. Omnis autem
sibi hi strenuos amatores sed et ad exequendum
et hoc quidem fit quod conversionem sit
operis sui remunerationem credens quo domino tiens ple-
nosque sit sectatores languidos tepidos pigritie
inertia colligatos. Sed hoc quidem quod labor corporis
non punita sed perfecta remuneratione differtur
Sed quod dum corporis laborem iuxta nos rebuentur
non statim sequitur sepe pena dissoluta languescit
efficit. Unde et magna illorum gloria predicatur
qui bone conversionis arce principia augmento
solidiori consummat atque eo admonendi sunt
nonnulli clariores apparent quo finibus diurni in
neris labores inchoant et consummant. Contra
quod conversionis calore adventitio se se attingunt
attendentes aliquando progressi diu in moderate
tremens rebus incumbunt repulse nimium appe-
titus observatur. Verum et dum de bonis seminibus
dicit ceterosque at cecidit in spinis hi sunt
qui audiunt verbum Dei et sollicitudine seculi vel fa-
llacia divitiarum suffocant verbum et sine fructu
efficiuntur. Nunc quasi necesse dicunt in mundi ex-
terioribus provectis sua simpliciter confestim

quasi plantata arbuscula et nondum radice prefixa
concutitur, perimit et arescit. Valet nichilominus quibusdam et
pro eo quod salutis mutacio loci plerisque cum dum
mutatur locus mutatur mentis affectus. Congruum
est enim mentem ex corporali euelli ubi quisque ille
celebris desinit. Nam locus ubi prius quisque aliquid
sic se in aspectu mentis opponit quod semper ubi vel
cogitavit vel gessit

De confusione seu correpcione mortalium multum
conferunt exempla sanctorum. Nam tecta peccatorum
extra mores inchoancium nequeunt provocare ad bene
vivendum. Reprobi autem non attendunt convincta
bonorum quo vivunt in melius set opponunt extra
malorum quibus ad suorum morum pravitatem utantur
in principiis. Obstat utilitatem. Scribuntur sanctorum ruine
et reparaciones ut spem faciant. Ne quis post lapsum penitendo desperet, sciens salutis
compleat sanctorum reparacionem fuisse ex peregrinatione. Sciant
flagiciosa dilata ad quam utilitatem eorum extra apponantur
sanctorum scilicet ut aut sicut quos imitentur ad reparacionem
aut terrere ex eorum compassione dimissa demonstrata sunt
aut propterea virtutes sanctorum ad exemplum nobis proponuntur
ut quanto diminuitur eorum conferre ... posuit
iusticie premia tanto desperencia mali sunt.
Omnia quibus amonemur ad boni incitamentum
nobis sanctorum extra sufficerent precepta deessent, pro lege
Deus precepto suo amoneat et nobis
operibus nobis extra apponat. Nulla est iam excusatio
excusacio quia et lex dei pulsat cottidie aures
nostras et sanctorum exempla bonorum corda nostra vertantur
provocant. Et si prima priorum est spes secunti sumus extra
tur non imitemur sanctorum digna et deo placita facta
Et si apti sumus imitari in quos vel malum sunt
pigri sumus imitari iustos vel bonum. Orandus
est deus ut virtutes quas sanctis dedit nobis ad coronam
nobis ad effectum sunt posite non ad penam proficiant

at ad perfectum nostrum si tot exempla volumus imitari virtutum
certe si ea potius adversati quam imitati fuerimus ad
dampnationem nostram erunt quia ea legenda implere
neglexerimus / Multi sanctorum vitam imitantur et demo
nibus aliorum effigiem virtutum sumunt tamen si
ymago qualibet intendatur et de eius similitudine
species picta formetur / Sicque fit ymaginum similis
ille qui ad similitudinem vivit ymaginibus eorum
scilicet aliorum imitantur qui exemplar a quo intuentium
semper in illo quasi in speculo appareant ut adiciat
quod se deesse virtutum agnoscant / Cumque enim se
ipsum homo ex semetipso consideret sed dum ad
alium intendit id quod minus est sibi adiciat pro
sanctorum est virorum iam non quemlibet sanctorum imitandum
sed ipsam veritatem intuendo ad cuius ymaginem
facti sunt iusticiam operari / Hoc indicat quod scribitur
faciamus hominem ad similitudinem nostram eum
ipsam intelligendo imitatur divinitatem ad cuius factus
est similitudinem / Iste ergo tantus est ut non indigeat
homine demonstratore iusticie sed ipsam contemp
lando imitetur iusticiam Christi aut sanctorum quibus conside
ratur homo varias conspicari virtutes humilitatis exempla
devotionis expectando caritatis ex iohe obedientie de abraham
pacientie de ysaac tollerantie de iacob castimonie
de ioseph mansuetudinis de moise constancie
de iosue benignitatis de samuel misericordie de david
abstinentie de daniel Sic et ceterorum sanctorum patrum
quorum labore quorum moderamine quia nec intentione
vel compunctione conservatur vir sanctus imitando considerat

Compunctio cordis //

Est humilitas mentis cum lacrimis exoriens
de recordatione peccati et timore iudicii / Illa est com
punctionis perfecta compunctionis affectio / que omnes a se
carnalium desideriorum affectus repellit et inten
tionem suam toto mentis studio in dei contemplationem
defigit / Gemina est compunctio qua propter deum anima
cuiusque electi afficitur i. vel dum operum suorum mala
sua considerat vel dum desiderio eterne vite suspirat

Secundus

Quatuor sunt qualitates affectionum quibus mens iusti tedio
salubri compungitur hoc est memoria preteritorum facinorum, re-
cordacio futurorum penarum, consideracio peregrinacionis sue in
huius vite longinquitate, desiderium superne patrie, quatenus
ad eam quantocius valeat pervenire. Quando igitur peccatorum memoria
compungitur ad lamenta tunc sciat deus se visitando pungere
cum id quod se admisisse recolit intimus erubescat suoque
iudicio penitendo iam punit. Nam tunc petrus flevit
cum eum ipsius respexit oculus et post respexit inquit et com-
mota est et contremuit terra. Egressus dei sunt in corde hominis
interiore de quo bona desideria surgunt ut calcentur mala.
Cum ergo ista in corde hominis fiunt sciendum est tunc esse
deum peregrinans cordi humano presentem. Unde se tunc magis
homo acuere ad compunctionem debet cum sentit et deum intimus
operante quo mens hominis iusta extra corrupcione rapiatur
et qualiter infinita veritatis degustata lucis magnitudine aliud
nosse posse qui iam exinde aliquid gustavit. Sunt quidam
qui non extra cordis compunctione sui accusatores fiunt sed
tamen ad hoc se esse peccatores asserunt ut conficta humilitate
confessionis locum inveniat sanctitatis. De pena et accusacione sui

¶ ex eo unusquisque iustus esse incipit ex quo sui accusator
extiterit. Multi autem cum se ipsos peccatores fatentur et
tamen semetipsos aperto non subiciunt. Magna iam in-
sticie pars est se ipsum nosse hominem quod pravus est ut ex eo
divine virtuti subdatur humilis ex quo sua infirmitate agnoscat.
Bene se iudicat iustus in hac vita ne iudicetur a deo
dampnacione perpetua. Tunc autem iudicium unusquisque de se sumit
cum per dignam penitenciam sua prava facta contempnit. Amaritudo
enim penitencie facit animum et sua facta subtiliter discutere et
dona dei que contempsit flendo commemorare. Nichil autem
peius est quam culpam agnoscere et non deflere. Dupliciter
debet hic penitere omnis peccator, sive quia negligenter bonum
non fecit seu quia malum per audaciam perpetravit. Quod enim
oportuit non gessit, gessit quod agere non oportuit. Ille penitenciam
digne agit qui reatum suum satisfactione legittima plangit
contempnendo scilicet ac deflendo que gessit tanto magis deplorando

sit promptus quanto cepitur de peccando plenius. Ille penitenciam digne
agit qui sic preterita mala deplorat ut futura iterum non co-
mittat. Nam qui plangit peccatum et iterum admittit peccatum
quasi si quis lavat laterem crudum quem quanto magis la-
verit tanto amplius lutum facit. Ceterum cuiusque sit peccator
et impius si ad penitenciam convertatur consequi veniam posse cre-
datur. Nullus enim de bonitate dei dubitet quia sola desperacio
penitencie sua consciencia sibi in dulcedine abnegat. Iuvat
vita tantundem penitencia quantum libertas in morte ubi nulla cor-
reccionis licencia est. Unde et dominus dicit. Me oportet
operari opera eius qui me misit donec dies est. Veniet
autem nox quando nemo potest operari. Hinc per Jeremiam date
inquit domino deo vestro gloriam antequam tenebrescat. id est antequam
mors eterna preveniat. Iuvat vita dum est deum per penitenciam
glorificare. Adhuc in hoc seculo penitenciam operantibus divina mia
subvenit. Iusticia iam non operum sed iam morum operum penitenciis
premia debentur. complectitur iniqui qui de pacienda dei spacium
accipiunt emendandi. Cum illa mora vivendi non utuntur
ad penitenciam sed ad peccandi usurpant audaciam. De malo ad inde-
terius vadit qui tempore sibi ad penitendum indultum ad liberali-
tatem operis vertit. Confestim debet adire penitendo unus-
quisque dum potest. ne dum potest noluit. cum tarde voluerit omnino
non potest. Proinde Jeremia ait. Querite dominum dum inveniri
potest. Invocate eum dum prope est. Et ubi inveniri potest
nisi in hac vita inqua est et prope est omnibus invocantibus
se. Nam tunc longe erit cum dicetur. Ite maledicti in ignem
eternum. Tunc non videbitur et prope est. Tunc videbitur et prope non
erit quia et videri poterit et non poterit inveniri. Ibi quando
quisque peccator sit penitens qui vitam suam viciis abomi-
nabilem commiserit non est dubium quod melius ad eternam transeat
vitam. Qui autem prius viciendo penitenciam in morte agit peccato
sicut dampnacio incerta est sic remissio dubia. Qui ergo
cupit certus esse in morte de indulgencia sanus peniteat
sanusque perpetrata facinora doleat. Sunt qui penitentibus
se constituentes cito repolluuntur. quibus inquit Jeremias dicitur. Curant
per contricionem filie populi mei cum ignominia dicentes pax pax
et non est pax. Cum ignominia igitur curat contricionem

q peccatum et non legittime penitenciam promittit securitatem. Unde
et sequitur confusi sunt qui absolucionem fecerunt i. confusi sunt
non penitendo sed [alias] penas lugendo. Aliter enim confunditur coram
iudice reus dampnandus conplectitur atque aliter qui de malo opere
erubescentes corrigitur. Ille enim quia comprehensus est confunditur.
Iste quia se malum fecisse meminit erubescit. Propter peccatum comprehenso
peccatorum sit sine metu tamen homo esse non debet quia
prime satisfaccionem dominus tantum pensat iudicio non humano. Pro-
inde quia misericordia dei occulta est sine intermissione flere
necesse est. Neque enim umquam oportet penitentem sibi securitatem
deposcis. Nam securitas negligenciam parit. negligencia autem sepe
mente adversa [illegible] reducat dominum per penitenciam ab homine
vitia fuerunt expulsa. Et forte postquam licet intercedente securitate
quelibet culpa subrepserit. Confestim pristine vitiorum [delectaciones] macule
mentem audius imprimunt. pulsantesque hominem ad consueta
opibus cuius protrahunt ita ut fiunt novissima [illius] peiora prioribus.
De peccatorum gracia sed passim
Bonum vel malum itur vel recedit adeo. Neque enim corporis
pedum sed gressu morum elongantur vel appropinquant ad deum
Perpetrare flagicium aliquod mors anime est. Contempnere penitenciam
et permanere in culpa descendere in infernum post mortem est.
Ergo peccare ad mortem pertinet. desperare vero in infernum descendere est.
Unde et scriptura ait impius dum in profundum malorum venerit
peccatum contempnit. Sepe diabolus eos quos ad peccatum temptare conspicat
in vanitate scelerum perversos ad desperacionem deducat, ut sub-
tracta spe venie trahat inde fiducia quos non potuit
retinere perseverantes in culpa, sed venientes. Proinde debet
cavere se hostis insidias sicut dei iusticiam metuat ut tamen
quamvis in magnis sceleribus de venia eius confidat. Amplius
leta delectatur deus dragma desperata et aliquando quesita quam
decem que numquam extitit perdita. Sicut de prodigo filio qui
mortuus fuerat et revixit perierat et inventus est. Rursum
magnum fuit gaudium patris. Non aliter est coram deo
et angelis dei copiosius est gaudium de eo qui a peccatis
liberatur quam de eo qui numquam novit peccati periculum. Multo
enim constat res perdita tanto magis si fuit inventa leti-
ficat. Sicut in evangelio pastor ille exultat qui perditam ovem

inventam humeris suis gaudens reportat. Nullus desperare
debet veniam etsi ita fine vite ad penitentiam convertatur. Unumquemque
enim deus de suo fine non de vita preterita iudicat. Hoc quippe
et legis testimonio edocemur quod homo de suo extremo iustificetur
cum deus pascha primogenitum ovis offerri iussit in holocaustum
hoc est de inmundicia vite prioris mutandum de innocentia boni
finis. Unde et caudam iubet offerri in hostia i. vita extrema
de penitentia consulti spiritu repleti gratia de criminibus suis addeu-
reuntur per penitentiam et quecumque male gesserunt cottidianis
fletibus puniunt atque in bonis factis mala gesta commutant
quibus iuste totum quod delinquerunt ignoscetur quia ipsi quod
male gesserunt puniendo iam agnoscunt. Iniuria hominis
finis quedam est cum deus non respicit quales antea
fuimus sed quales ita fine vite erimus.
de eo desperare nullus penitens deo

Respicientes sua unusquisque facta videre et plangere et in-
tendit constat cogitare. Non nullum enim ita desperant
adeo ut deplorare mala sua non possint et si velint.
consilio de inmundorum spirituum hoc est quod in eis negatum est
per penitentiam regredi ad misericordiam obserare aditum penitencie
hominibus cupiunt ne vel ipsi reuertantur ad deum, corpus socios
in perditione sua contendunt quibuscumque fraudibus insistentes
ut eum deserant. Adeo enim flagellis de vanitate de-
sperent. Ingemiscendum est igitur et per porta servitute lugendum
ne dei secreto et iusto iudicio de iustissimo deserat
homo et perdendus sub potestate demonum relinquatur. Nam
reum quem deus deserit demones suscipiunt. Divina
contemptores precepti statim ut aiunt adeo a malignis
spiritibus occupantur a quibus etiam ut male faciant persuadetur.
Hinc est illud per prophetam Inimicos dei persequuntur tenebre
que intelliguntur demones. Et de pharaone legitur Inmissiones
per angelos malos. Quemadmodum reprobos in potestatem demonum
occulto dei iudicio et iustissimo redigitur nos testante
ipse misit sortem eis et manus eius divisit eis de mensu-
ram usque in eternum possidebunt eam. Quemadmodum electorum di-
mittuntur divina iustitia iudicio in errorem pro sed tamen mi-
seratione eius reducti demum convertuntur. Deserens enim deus

per prophetam loquitur et dimisi eum et redimi eum et
dedi ei consolationem. Nos itaque et reuertens deus homines
quos deseruerat rursus affligens visitat et plurima
lacrimas ad penitentie afflictionem compunctis corrigat. Dicente
Iob ad deum: propter superbiam meam quasi leena capias
me, reuersus mirabiliter me crucias. Reuertens enim deus
homines cruciat quos quia temptatione deseruerat plage
flagellis iterum visitat. Qualibus actibus tamen nos cum
plurimis celestem mansionem nec quod prouocare deus qui
vocauit si penitentie digna deo acta gesserimus.
Senectutem eius ut clementer commutabimus. Verba
ille qui nos malos tollerat non dubium est quod
clementer quosque ignoscat. Verba quod fiunt nobis
temporibus penitentie ut aut simul morte obuiamur preceptis
sed datur nobis locus satisfactionis. Hoc totum deus
concedit clementia ut nos non dampnet. Exclusit
sed expectat ad penitentiam patiens
irrisor est et non penitens
qui adhuc agit quod penitet
Nec videtur deum posse subditus sed subsannare super
bus. Canis reuertitur ad vomitum et penitens ad peccatum.
Multi enim indeficienter lacrimas fundunt et peccare
non desinunt. Quosdam accipere lacrimas ad penitentiam
et effectum penitentie non habere ex inconstantia mentis.
Nunc recordatione peccati lacrimas fundunt, nunc ab
reminiscentia vsi ea que fleuerunt iterando committunt.
Qui et peccata volunt plangere et actoribus secularibus
renunciare isti medicamentis non habent quia adhuc agunt
nunc que penitentie deflere possent. His peccatoribus
dicit: lauamini et mundi estote. Lauatur et non est
mundus qui plangit quod gessit nec deserit et post
lacrimas ea que fleuerat repetit. Hinc denique et
alibi alium penitentem atque iterum delinquentem sermo
diuinus increpat dicens: Quia viles facta es nimis
iterans vias tuas. Commissis ergo culpas preteritas
plorare hoc necesse est, modo teneat ut, sicut admissa
defleat, ne iterum deflenda committat. Vere in misero

ysidoro qui et penitere retroacta negligo et adhuc
penitenda committo

Duobus modis peccatum committitur .i. aut amore cu-
piditatis aut metu timoris Dum vult quis id
volt adipisci quod cupit vel timet ne incidat quod
metuit Quatuor modis committitur peccatum in corde quatuor
et perpetratur in opere admittitur in corde suggestione de-
monum delectatione carnis consensione mentis defensione
elationis committitur in opere nunc latenter nunc pala-
nunc consuetudine nunc desperatione Iustis ergo
gradibus et corde delinquitur et opere malicia perpetratur
Tribus modis peccatum geritur hoc est ignorantia infirmitate
industria peccato atque pena divisio ignorantie namque
modo peccavit in paradiso Eva sicut apostolus dicit Adam non
non est seductus sed mulier seducta in prevaricatione fuit
ergo Eva peccavit ignorantia Adam vero industria quia non
seductus sed sciens et prudens peccavit Cui enim seducitur
quod consentiat evidenter ignorat Demum infirmitate
ut Petrus delinquit quando ad metum interrogatus ancille
Christum negavit ut et postea peccatum amarissime flevit
Gravius est infirmitate quam ignorantia quam delinquere gravius
est industria quam infirmitate peccare industria namque
peccat qui studio ac deliberatione mentis malum agit
infirmitate autem qui casu vel precipitatione delinquit Nequius
quibus ac deterius industria peccat qui non solum non bene
vivunt sed adhuc et bene viventes si possunt a vita
te divertunt sunt enim qui ignoranter peccant et sunt
qui scienter sunt et qui ignorantie excusationem sibi
volunt ut minus culpabiles fiant Cui tamen scribitur
non minuunt sed decipiunt Nescire simpliciter ad ig-
norantiam pertinet noluisse vero scire contumaciam superbiam
voluntate quippe quia dominum velle nescire quid aliud
est quam velle dominum superbe contempnere Nemo
igitur de ignorantia se excuset quia deus non solum eos
iudicat qui a cognitione sua recesserunt sed et
illos qui nescierunt testante eo domino per prophetam
Dispergam quod homines a facie terre et eos qui avertuntur
post tergum domini et qui non quesierunt deum nec in-

vestigaverunt eum. Et ps. Effunde domine iram tuam in
gentes que te non noverunt.

Alii vitam sine crimine habere possunt, sine peccato habere
non possunt. Unde quamvis homo sancto magna iusti-
cie ac puritatis claritate resplendeat, numquam tamen ad purum
peccatorum sordibus careat, Johanne apostolo testante qui ait: Si
dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus et
veritas in nobis non est. Crimina vero sunt facta peccatis simili-
a, que si bono animo fiant non sunt peccata, ut peccatis si non
peccandi voluntate vel cupiditate sed magis corrigendi stu-
dio adhibeatur in reum. Item sunt peccata levia que ab
incipientibus cotidiana satisfactione facta purgantur, que tamen a per-
fectis viris velut magna crimina evitantur. Crimina autem homines
de magnis sceleribus agere dicuntur, quidam etiam ipsa levia
quasi delicta quamvis gravissima lugent. Non solum crimina sed
levia sunt peccata cavenda: multa enim levia unum
grande efficiunt, sicut solet apibus et minimis guttis
flumen in messa plenum; numerositas enim in unum coacta
abundantem efficit copiam. Peccata que incipientibus levia
sunt, perfectis viris crimina reputantur; tanto enim maius
cognoscitur peccatum esse, quanto maior qui peccat habetur.
Crescit enim delicti cumulus iuxta ordinem meritorum,
et sepe quod in minoribus ignoscitur, maioribus deputatur
comparatione minorum.

Peccatorum maiora committuntur peccata ut durius
feriantur pro magnis sceleribus qui de parvis corrigi
noluerunt. Condicto autem divino iudicio nequiori la-
buntur qui districtionem morum suorum facta contempserunt.
Multi autem in crimine criminantur qui dei cognitionem
habentes timorem dei negligunt et que noverunt facere
domini contempnunt. Malam operationem quorum reatus
divino iudicio puniendus committitur et in penam commissi
facinoris facimus deterius ad deum. Sepe peccatum aliquibus
peccati causa est quod eo committitur aliud quippe quod pro peccato
solis oritur, sicut fieri solet nascenti libidine commissa
avaritie negligimur. Quo animo precedens peccatum admittitur eo
commitimus quod peccati deo deserente aliud peccatum de

tius ut deterius quo amplius qui admiserat sordidatur.
Ergo praecedens peccatum causa est sequentis peccati, sequens
vero peccatum poena est praecedentis delicti. Praecedentia itaque
peccata sequentium sunt criminum causa, ita ut alia que secuntur
sint praecedentium poena. Praecedentium peccatorum poena ipsa
vocatur indignatio veniens de divina iusticia. Hinc
est quod cum propheta: Indurasti cor nostrum ne timeremus
te. Neque enim deus quoscumque iusti sunt adeo impellit
ut mali fiant, sed dum mali iam sunt indurantur
ut deteriores existant, sicut et apostolus dicit: Cum veritatem
dei non receperunt ut salvi fierent, ideo misit illis deus
spiritum erroris. Sic facit ergo deus quorundam peccata sic in quibus
iam talia peccata praecesserunt ut iusto iudicio eius inculcantur
indictus ire. Alia quippe peccata praecedentibus aliis peccatis
prolabuntur, impendentur quia peccata merentur. Quedam de ira dei
veniunt peccata que praecedentium aliorum compensant peccatorum. Unde
et propheta: Ecce nunc tu iratus es et nos peccavimus in
ipsis fuimus semper. Tamquam si dicatur: quia semper in
peccatis fuimus iratus es ut deterius peccaremus. Quid enim sit
iram dei mereri quam vero provocare praedictus locus debet
intelligere. Gravior namque est ira que provocatur quam
ea que meretur. Iram boni facere nec volumus. Nunc
iram dum unus vitare possumus timeamus ergo ne vincte
illo tempore iudicii dum sentiri possit vitari non possit.

delinquentem Gravior est culpe manifeste
quam occulte. Duplici enim reus est qui aperte delinquit,
quia et agit et docet. De talibus ysaias ait: Et peccata sua
quasi Sodoma praedicaverunt nec absconderunt. Multi enim
publice delinquentes sine ullo pudore sua flagicia praedicant
nec ulla mittuntur scelerum verecundia. Quedam enim iusticie
portio est hominem iniquitatem suam abscondere et de semetipso
de operibus pravis erubescere. Peccatum autem perpetrare tamen est praedicare
clamor est. Unde et ysaias dicit: Et clamor auffe-
retur a vobis cum malitia, id est cum ipsis peccatis. Ex eo ipso quo
quisque peccatum quod agit abscondit iudicio iam se indicat
quia non erubescit in fide conscientie reatum. Ergo de hoc ipso
quod quisque de facto suo erubescit ipse iam iudex sibi est.

Aliud est non peccare
amore dilectionis et aliud timore supplicii
Cum enim amore caritatis non peccat horrescit
omne malum amplectendo iusticie bonum et cum
delectat peccatum etsi scelerum impunitas promittatur
Cum vero sola pena supplicii in se vicia reprimit
quibus non expleat opus peccati vivit in eo tamen
voluntas peccandi doletque sibi illicitum quod lex prohibet
Ille vero intendens bonum operibus percipit que
amando iusticiam facit nobis qui autem solo metu
penarum invitus custodit. Sed medium non diligunt
peccatum et faciunt quidam diligunt tamen et non faciunt
plerique vero faciunt tantum et non diligunt Non
nulli autem peccatum non faciunt sed tamen iusticiam oderunt
Gravius enim peccat qui non solum diligit peccatum
sed facit quam qui non facit et diligit Longeque minus
eum qui diligit et non facit quam qui facit et
odit Gravissimum est non solum facere sed et diligere
peccatum Nam sunt quidam qui confessim peracto fla-
gicio confitentur et sunt qui non solum non dolent
egisse malum sed etiam de ipso malo opere gloriantur Itaque
ad comparacionem mali fit deterius de vicijs gra-
tulantes extolluntur in peius De talibus ait Sa-
lomon Qui letantur cum male fecerint et exultant
in rebus pessimis
Nonnulli malum committunt necessitate potius quam voluntate
Considerandum est necessitas mali et voluntas
boni plerique non voluntate sed sola necessitate peccant
pertimescentes temporalem inopiam Et dum premuntur
illi necessitatem refugiunt a futuris bonis privantur
Item nonnulli peccatum voluntate non necessitate committunt
nullaque coacti inopia constringuntur sed tantum
gratis cupiunt esse mali Neque enim propter rem
amant quod appetunt sed propter tantum peccati malicia
delectantur

Melius est non peccare propter amorem dei quam timorem

elius est peccatum cavere quam emendare. Facilius enim
resistis hosti antiquo a quo non dum victi
sumus quam ei a quo victi iam superati sumus ac
devicti cognoscimur. Omne peccatum antequam admittatur
amplius pertimescitur. Cum autem quis sit dum
in usum venerit leve estimatur et sine ullo
metu committitur. Istis enim gradibus sicut quibusdam gra-
dibus convalescit omne peccatum. Cogitatio namque pri-
ma delectationem parit. Delectatio consensionem,
consensio actionem, actio consuetudinem, consuetudo
necessitatem. Sicque dum his vinculis homo im-
plicatur quasi quadam catena vitiorum tenetur astrictus
ita ut ab ea evelli nequaquam valeat nisi divina gratia
manum iacentis apprehendat. Peccatum admittere tantum
est in puteum conscendere. Ad peccata facere os putei
est coangustare ne is qui cadit valeat exire.
Ex inferiorum eos tales deus liberat dum eorum despera-
tionem ad conversionem liberaliter commutat. Ipso enim inspirante
peccata dimittuntur quo protegente fit ne misericors
peccando cadat. Nequissimum enim est peccare, peius
est peccandi consuetudinem facere. Ab illo facile,
ab hoc cum labore resurgitur. Dum male consuetudini
repugnatur male agendi consuetudinem necessitatem
esse nobis apostolus asserit omnis usus quasi quadam lege
homo tenetur astrictus, ut etiam cum non vult peccatum ad-
mittat. A lapsu vero cito resurgere non est impossibi-
le. Apostolus legem peccati dicit in membris nostris quae
consuetudo est quae peccando contrahitur et non abici-
tur cum volumus descendimus quia iam nostri vinculo
per consuetudinem retinemur. Multum vero amor agit
in homine si resultat contra male consuetudinis
legem. Viri audacter pro bona constantiam consultat qui
valent in se reprimunt quod in solent impugnatur.
Frequenter peccare timendum est. Nam hoc a primis quod
de malo in deterius pervenit quod deus nobis salutem operatur

quanto incurabile est tanto periculosius est contra metuendum
est considere ita saluari ne forte dum exspectamus
a vicijs saluari et vicia multiplicentur et salutem
non adipiscamur ergo studeamus aut non cadere
aut cito quanto consurgere a lapsu tam singe Consi
lio peccare cauendum est quod si humana fragilitate
peccatum subrepsit confessio erit corrigendum quod
nequit sentit esse commissum Cito enim corrigit
culpa que cito cognoscit Tardius autem salua
vulnus quod iam putrescentibus membris longo
post tempore curationibus adhibetur Iteratio peccati grauior
est peccati sicut morbus super morbum veniat sicut
si imber super imbrem cadit aera peccandi
vi manitatem facit sceleris unde apostolus ait ve qui
qui trahunt iniquitatem in funiculis vanitatis et quasi
vinculum plaustri peccatum trahit enim iniquitatem ut
funiculum qui tardat conuerti ad deum trahit enim
est iniquitate moram faciens iniquitati ... et propheta conplo
rauit iniquitates suas dum misericordia ... c
nitens peccatorum

Domus enim est homini semper ante oculos propheta
adhibet delicta sedem propter suam et peccatum
meum ante me est semper Sicut enim optimum
remissionis peccati affectum sic semper ... est vnum
quo ... in deflendo commemorare peccatum aperit misericordie
recordacio peccati facit tedium animi domini ante
luxurie et cupiditati subditi sicut concumati superbia
etiam de ipso peccati opere gloriantur Domus dei tanta recor
dacio esse debet peccati ut ea que gessit semper lacrimas
confitear vn et propheta dicit Conuersus sum in erumpna
mea dum configitur spina peccatum meum cognitum tibi
feci Et dixi confitebor aduersum me iniusticias meas
domino Super enim dixerat Quoniam tacui inveterauerunt hoc
est non confessus sum quoniam confessus inueterauerunt omnia ossa mea
dum clamarem tota die Quando ergo tacuisse me pe
nitet nisi confessionem peccatorum Quando clamasse me docet

nisi de confessione malorum suorum crimi quo peccatorum suorum
defensor existat constat notandum est ut penitentes compu
set qui superbiens prius admisit
Instituta est ea peccandi .i. operibus et cogitacionibus
quorum primo inuestabis de quo ope geritur aliud
Iniusticia quod cogitacione admittitur prius ab actis
resecanda est postquam ea cogitacio prius quam illicita opa
postmodum desideria vehementissime ante a cogitacione opa
precedunt et ab ope cogitacio nascitur ex variis et si
ab ope malo quisque vacat propositus tamen prius
cogitacionibus malicia ideo erit innocens cum et deus
prius appellans differtur malum cogitacionum curarum
ab oculis mentis non enim solum factis sed et cogitacionibus
delinquimus si eas illicite surgentibus delectemur sic
vipera a filiis in ventre posita lacerata ita nos
cogitaciones nostre intra nos enutrite occidunt et
concepte interius aspido veneno consumunt animamque
nostram crudeli vulnere perimunt non est enim arbitrii nostri
cogitacionibus prius suggestionibus premere racionem ante
in aliis cogitacionum nostre attinet voluntati illud
ergo ad culpam non redigitur istud culpe propre
imputatur Nam cogitaciones illicitas sentire demo
nis est cogitacionibus oblectari proprius oblectari
est plerumque quod fieri solet ut vinde corporalium rerum species
quas diciasque mentibus opponantur et nolentes eas
cogitemus quotiensque ab eis ~~earum~~ aciem mentis auerte
nitimur tanto magis ille se animo ingerunt ob
stantibus quod in nobis motibus obrepunt Sed hoc fit
per condicionem mortalem quam meruit primus homo in
pena sui peccati Sed animus quisque diuina illuminacione
preuenitur statim molestias tamen cogitacionum pul
sat sed dei simul iudicio timoris dei temptata
earum a se ipso reicit bonus quod cum obiectus cogita
cionibus tempus aliter repellit / Magna observancia cita
cordis e custodia est ad sollicitanda quia aut bene

aut male rei ibi consistit origo vnde sic scriptum est
ex corde exeunt cogitaciones male / Ideoque si primis
cogitacionibus resistimus in lapsu operibus non in terminus non
est timendum si bona malaque cogitacioni veniat
sed magis cauendum est si in oris mala a bonis per in
tellectum racionis discernat Iterum non innat qui inter
bonum et malum semper prudenciori distinguimus nisi ope
ope aut mala cogitata caueamus a bona itelle
cta faciamus

vmana condicio diuersis aduersitatibus
mentem conturbat eciam ante penas reclusione
prepositam sue appetitu iam penas conscie patitur
Omnia fugere potest homo preter cor suum non enim
potest esse a se quisque recedere vbicumque enim abiecit reatus
sui consciencia illum non derelinquit omnibus humana
iudicia subterfugiat omnis qui male agit iu
dicium tamen consciencie sue effugere non potest vnde et si
alijs celat quod agit sibi tamen celare non potest qui ple
ne nouit malum esse quod gessit Unde psalmista fit go.
iudicium in eo est et hic sue consciencie reatum punit
et illic perpetuali pena dampnatur Hoc enim significat
abyssus abyssum inuocat in voce kathe
ractarum tuarum abyssus enim abyssum maiorem est
de iudicio sue consciencie ire ad iudicium dampna
cionis perpetue in voce katheractarum id est predicacionis
et voce est sciorum

cuiusque hominis intencio est operis eius origo
intencio eius bona est et opus intencio
operibus bonum est Alio qui male intencionis opus
est eciam si bonum in fulis appareat bonum iam non est
quod ex prava intencione aut comprobatur bonum aut re
probatur in dignum Vnde est quod intencio quod propter deum est
mala autem est que potius lucro aut vana gloria
est Certe opus bonum bona intencione non faciunt
qui magis cecant opere quod illuminari potuit
Omnis ipsis bonum opus quod agit bona intencione

agat cum per mala intentione plerumque opus boni
quod agimus perdimus et in ignis ad culpam putamus Saepe
quod apud homines iudicio bona patet apud oculos
aeterni diligentissime et attentissime undique regula de
tegimus cordis omnibus sensibus verum ne forte bonum
quod agit per aliqua animi intentione in oculis
dei reprobum sit
Et sensibus carnis morbus irrepit mentis
Unde per prophetam dicit dominus Omnes cognationes
regnorum ab aquilone venient et ponent unusquisque
solium suum in introitu portarum Ierusalem Regnum
aquilonis civitates quod secus portas suas ponunt
qui per sensus carnis labentem mentem congerunt quod
in ipsis portis id est in ipsis sensibus regnat Neque enim
aliunde peccatum nisi videndo audiendo attrectando
gustando atque tangendo unde et alibi dicitur Intravit
mors per fenestras nostras Et alibi Et omnia in
gredientibus per portas eius et sic nihil nutriebat
portes scrutas quippe in modis ipsis esse dicit
qui tamen peccatis ita per sensus carnis mentem intre
perimit et tam illecebrarum dominantur
Unde quaedam summa auctoris
Quia non evitamus in magnum linguae prolabimur
cunctis et dominum sermonem in longo libere et sine
metu committimus ad potiora scelera et horrendi
peccati consuetudine labimur Sicut plerumque multa
iterum stultitia reprehendunt ita nimium nimis
tacendi vitio delinquunt Illi enim sunt laxando
lingua vel levitatis vitio deficiunt Isti nimis reticendo
ab utilitate torpescunt imperiti sic nesciunt loqui
ita non possunt tacere clemente cum verbaliter ore loquere
tes cum conscientia sensu nihil dicunt Sicut scit
cuncti compunctionibus pertinescat ita otiosa via aperte
stultus virtutum vitare Nam ut ait quidam sic potiosa
vox ratio post ita persimile in misto poena absolvit
vani sermones in ore vani esse non Nam sicut

De loquacitate et taciturnitate

malos mores bona colloquia corrigant ita quod prava
colloquia bonos mores corrumpunt. Custodia ori
ponitur sed quisque non esse mutus quod magis carum est
pretiore facit. Charitatis super os ponit qui male lo
quentium culpas bone actionis velamine tegit. Lo
quitur que ad deum pertinent nec facies et si utilis
sibi non est audientibus tamen prodest. Qui de sapientia
laudari affectat loquitur propositum attendat ve
qui sapientes estis in oculis vestris et coram vobis
metipsis prudentes. Recte sententia dicit Ieronimus
sapientiam gustu intimo sapor sentit assentiando
sententia dicitur at contra arrogantes qui sibi similiter
dicunt de sola sapientia dicunt non de scientia. Ille enim sa
pit qui recte et secundum deum sapit. Quoniam dicunt
conciliatores doctores si enim sunt alicuius dicta sapi
entis nimis tamen eloquentes horret enim sapientia
spiritum verborum ambitu ac fuco puerilis eloquentie inflat
sermonibus ornatus quem modum cum ipsi delectatur audire
quosdam sapientes non ut veritate aliquis querat sunt
facundiam in sermonibus eorum agnoscant more poetarum
qui morum compositionem verborum quam sententiarum veritatis sectantur.
Commendanda est dicendi ratio que pruendens est
qui cui vel quo aliquid proferat. Contra condempnanda est
dicendi ratio que aut bene faciendo quod bene profert.
aut nichil sentiendo vel dum aut parum sentiendo
loquacitatis sola ostenditur aut optime sentiendo
negligit profert. Quod merito contra conscripta est loquendi
ratio qua vel bonum bene vel malum male seu bonum
male vel malum bene profertur. Bonum quippe bene
loquitur qui ea que recta sunt similiter annuntiare
videtur. Malum male loquitur qui flagitium persuadere
conatur. Bonum male loquitur qui quod recte arro
ganter predicare sentitur. Malum bene loquitur qui aliquid
narrando viciosum detestatur detestatur ut alieni homines
caveant. Corde bene loquitur qui karitatem non

simulat Ore bene loquitur qui veritatem annuntiat factis
bene loquitur qui alios bonis exemplis edificat Corde
male loquitur qui intimus cogitationes noxias medi
tatur et cogitat lingua male loquitur qui proximo quod
male agit flagellatur et nuntiat factis male
loquitur qui male vivendo exemplis suis alios
ad pnē agendū ꝯ fort Semel bene loquitur qui se
puniendo redarguit Bis bene loquitur qui bene vivendo
et alios instruit Semel male loquitur qui peccatum
suum cito non corrigit Bis male loquitur qui
et male vivit et male docet Item bis male lo
quitur qui et bonum quod debuit male cogitat
et male refert cogitata Item bis male loquitur
qui et bonum quod debuit non egit et malum quod
non oportebat admisit Mala mali reddunt pro bonis
et adversa pro optimis Boni bona reddunt pro malis
et prospera pro adversis adversitatem animo ligare for
titudo est ad superbienda patientie ut temptatio animi
que fortis pugnat collevantie virtute devicta
discedat Non omnis qui patitur obprobria iniustus
est sed qui gravitate innocentibus patitur ille tamen iustus
est Sunt contra improperationes lingue et obprobria hominum
isto se remedio mentis iusti corroborat ut tanto
solidius in deum figatur intimus quanto gravius ab
exterioribus premitur sensibus qui illatas sibi contumelias
tranquillo animo facile tolerat vulnera cum nec prodit
dolorem cordis aperit et unum quod fecit in animo
facile tolerat vulnera cum nec apta cito compescant
clausa nimius consulterat a qui dolorem in imine
clauso pectore tegit Quanto amplius silentio
linguam premit tanto acriorem dolorem intrinsecus
nutrit Unde quidam poetarum gentilium dixit
Quanto magis tegitur tanto magis estuat ignis
Sectus igitur langwor vehemens est ac nimis qui
tacitum nutrit sub pectore vulnus — Remediū et laud

credatis faciunt ut nec vera dicentibus credatur
Reddit .n. e sepe hominem multa pluralitas ex iu-
veritate suspectum sepe vera promittat quod plura dictus
est ut tamen primum asserit fidem ad reliqua me-
dacia audientes credulos facit. Multi audiunt
vera esse quod plura finxit et ideo non cognosco si cum suo·
mendacio loquitur. Ideo nunquam pluralitas in loquendo
adiungitur. Et plerosque veritate decipit quod plura co-
fingit latet sepe vera dulcigina melle verborum et
tamen diu deceptor veritatem simulat quousque fa-
llendo decipit seu decipiat. Ideo nunquam peius
est mendacium meditari quam loqui. Ita interdum
quisque incautus solet ex precipitatione loqui mendacium
meditari autem non potest nisi ex studio. Gravius ergo
ex studio mentitur presbiter quam is qui ex precipitatione
sola mentitur. Summo opere tamen est omne menda-
cium cavendum quamvis nonnunquam sit aliquod mendacium genus culpe
levioris. Si quisque pro salute hominis mentiatur. Sed quia
scriptum est Os quod mentitur occidit animam et perdes
eos qui loquuntur mendacium. Hoc quoque genus mendacii
perfecti viri summo opere fugiunt ut nec vita
cuiuslibet per eorum fallaciam defendatur ne sue anime
noceant dum prestare nituntur aliene carni. Quamvis
hoc ipsum peccati genus facillime credimus relaxari
quia si quaelibet culpa sequenti mercede purgatur quanto
magis hoc facile abstergitur quod mercede ipsa comittatur.
Multi metuunt multaque fugiunt homines pro hominis
laude sicque fit ut et isti incauti pereant et
eos quos laudant adiuvare gloriam nunc perdant.
Sicut bonus vir tormentis non metuit aliene lingue
convicium ita et qui laudatur ab aliis non debet errorem
per aliene laudis attendere sed magis animi sui testimonium
conscientie sue querat quia plus ipse probus est quam ille
qui laudat. Opus eius sine animis suis conspicit

ut ait apostolus et tunc a semetipso quisque gloriam habebit
hoc est occulte in sua conscientia non palam et aliena
lingua. Isti sunt qui alta radice fundati sunt et
stantes flamine laudis ac vituperacionibus ut arbores
que ventorum motibus arriciuntur impulsibus fundati
tamen non decidunt sed potius firmius radices ad se re-
condunt. Bona mens ad malum nec promissis nec
terroribus vincitur. Ita nunquam terrore blandiciis flectitur
ut aut oblectacione quecunque decipiatur aut
frangatur terroribus. Cum laudatur in auditorum
amore nutritur sed si veraciter et non ficte laudatur
hoc est si vera sunt que de illo dicuntur. — de iuramento et periurio

Sicut mentiri non potest qui non loquitur
sic periurare non potest qui iurare non appetit.

Cavendum est igitur iuracionem nec ea utendum
nisi in sola necessitate. Non est contra dei preceptum
iurare sed dum usum iurandi causam facimus periurii
crimen incurrimus. Nunquam ergo iurat qui periurare
timet. Multi dum loquuntur iurare potius delectantur.
Omnis optat hoc tantum esse in ore. Ora est non
amplius quod est et non est a malo est. Multi ut
fallant periurant ut per fidem sacramenti fidem faciant
verbi sicque fallendo dum periurat incautum hominem
et tamen decipiunt in dolo et falsis lacrimis seducti
decipiuntur et credunt cum plorat quibus non est
credendum. Plerosque sine iuramento loqui dispo-
nimus sed in credulitate eorum qui non credunt quod
dicimus iurare compellimur talique necessitate iurandi
consuetudinem facimus. Sunt multi ad credendum pigri
qui non moventur ad fidem verbi. Graviter autem delinquit
qui sibi loquentes iurare cogunt. Quacunque arte verborum
quisque iuret deus tamen qui conscientie testis est ita hoc
accipit sicut ille cui iuratur intelligit. Dupliciter
autem reus fit qui et dei nomen in vanum assumit
et proximum dolo capit. Non est conservandum sacramentum

quo malo tanto cōmutī velut si q̄s sapiā adulte
ꝑpetua tn̄ ea ꝑmanendi fide pollicet(ur) dela della
bilius est enī nō imple(re) sacrilegio q̄ ꝑmanere
stupri flagicio ꝯiurare enī est dei. i. illa ꝓuidencia
que statuit nō conuelle(re) statuta ꝓuida at dei
rerū mutatio est nō penitencia ante statuta nō
renouare ut est illud iurauit dn̄s et nō pe
nitebit eum. i. que statuit nō mutabit
~ Recedens homo a cto statu uiciorū tradit(ur)
ꝑtati ut demū peti(ur) insistencia uicia rei
tendo unde recedit respiciat et si sic toto.
nisu contendit supare uicia nec ꝯtingit eidem
agunt enī qui nō solidū nō odiunt uicia sed toto
ea amore sectant(ur) Datus delicate se ꝯsolat q
vult uicia sine dolore supare dū ꝑtit legem q
sibi deficiendo uicijs fecit sine absencia dolorē
resecare nō ꝑt ꝑfecte remittat uicio qui occasionē
vitat impendendo ꝑtā ita vehib ta nō ꝯparere
et data occasione ꝑitanus ē tibi reus et medio
cus qui et comissa dampnus et dimissa comitꝰ
Se aut medice reus est qui uicia et attempat
et ꝑpetrat deinceps uicia dū nō ꝑfecte vitan(t)
pro hoc se faciunt relabi auctores ita si anni
uicio districte uitet et alia negligant manus
labor est ita enī ꝑt in unius obseruancie ꝯtinue
fortiꝰ ꝓdurare cui alia uicia dimant inter de
ita inter homines sua uicia ꝯsecuint ꝓua
ninum qui quibus volens ea d̄ fecit sola posita
sentit et volens stimulosa nonulli uicia
in omnib errorem uiciorū nō labunt(ur) nisi quib
uiciorū ꝑdiderunt oculos sicut sampson nō uicia
a philisteis ad errorē ligatꝰ est mola nisi
pꝰ q̄ ei sit lumē oculorū ꝯtineta remota vegetati
uice rone uiciorū supant in ꝯtu sicut deinde
in tenebris bonorū opū ꝑdunt sicut eos babi
lonis in oculis sedechie filios eius interficit et

per ea scelus cumulavit
Vitia gignunt corrupta peccata ut dum non evitant contra
mandata in maiora et dum defendunt admissa
nec lamentant. Ex flagitio ad superbiam venit
sit ut dum per ea sit timidus reus qui et admittit
scelera per voluntatem et defendit ea per obstinationem
et mortem. Sic autem gignunt vitium per virtutem de virtutibus
virtute concipitur. Sicut corrupta gignunt vitium sicut
David qui dum non evitavit adulterium perpetravit
homicidium. Contra virtus virtute concipitur sicut post
temptationem carnis et predicationibus virtutem martyrii apostoli
meruerunt insitaribus corporibus peccatoribus. Similiter
vincentium manentem sibi succedunt vitia aut
dum unum abierit succedit aliud iuxta Johelis
prophete testimonium qui ait: Residuum erucae comedit
locusta et residuum locuste comedit bruchus et
residuum bruchi comedit rubigo. Per illud ergo
ista sub vitiorum allegoria colliguntur ex scripture
exemplis. Excogitemus et flete aliquid vilibus peccatis
de minimis viciis et maiora caveamus. Lege apostolum
Paulum minora permittere peccata ne maiora
committamus perpetrarent / vitiant aut sanant
vitia quae virtutibus viciis concludunt. Ex nostra
aut que latentia vitia tamen apparent cum ab
aliis viciis desinunt
Secundum et malo ipsi virtutes ad scientiam gig-
nunt quod fit per immoderatum animi appetitum
cum non sufficit donum quod meruit nisi in de et
laudes et lucra aut stipendia quesierit. Sunt et de
virtutibus vitia gignunt dum aliqui propter oportuno
minime relaxant. Sic sepius fit ut quae [illegible] loco
virtutes sunt virtute [illegible] loco vitia deputantur veluti
si cum fratribus adventu canonicum non solvant ieiunium
virtutum igitur discretionem a Paulo apostolo sumit qui
ad tempus egit quod agendum omnino esse prohibuit aliquid ex virtute fit vitium

Item que virtutes sunt discrecionem non seruant viciaa
tur cernit nam sepe iusticiam dum sequi modum ex
cedit crudelitatis seuiciam gignit et nimia pi
etas dissolucionem discipline parturit ut zeli sanc
dum dum plus est quam oportet in iracundie crimi
tur et multa mansuetudo torporis segniciam gi
gnit quoniam docens ante animi discrecio solicitet ex
spicit ne homo contra quam ait agat et deuirtute
ymaginem ciscat Item aprit quedam virtute
vicium gignit dum quis ex castitate et abstinencie
mitis gloriam vana et qui elemosinam amorem glorie
causa impertit quam virtute vicium facit Sed et his
qui de sapiencia arrogancia sit et qui iusticiam
primum appetit et qui aliquod donum dei quod
metuit blandicium sua contulit ant contra malos
vsus assumit generaliter dubio virtutem in vicium conuerti
homines virtutibus vicia immiciat quoque perant
Item quam arte potentissima comino amico virtutes
fort quique nos abinimque te reformet
vedam vicia species virtutum preferat decepte pro
nitospinis suos sectatores decipiunt quia se sub
velamine virtutis tegunt vana vicia que salua diuitibus
contraria appareret cito sed in palam euenerit ouedam
semper quodque sequiacis corpus de talibus omnibus erubescunt
carnales aut quelecumque principibus contemptibilitatem
mens non agnoscat vicium esse cupiscibile quod dignum
audeat damnipie de Item que vicia species virtutum
metum sub textu iusticie crudelitas agit et putatur
esse operis quod nimiam est vicium sic remissa sed
pnegligencia putatur agere in indulgencia pietatis
nominis ex vnius largitas imitatur grauem prodige
confusionis et virtutem peccatores esse temporales
imitatur et vicium primatem absconditur sub virtute

constantie se timor subiungit obedientie ostensa et ex
virtus spiritualis quod tamen nimium est timoris ex parcitas
vocis gravitatis libertate accipitur et nimia pigritie species
virtutum imitatur porro nimium inquietudinibus virtutes
se vult vocari sollicitudinibus et perquisitionibus
fallacitas furor boni studii creditur et hebes agendi
tarditas consilii mora esse creditur. Dum tamen ista
sit virtus illa nimium. Tali exemplo vitia species
virtutum imitantur et hii se nolunt esse vitiosos qui
fiunt hii et maxime reprobantur. Exemplum ad anterius
de latronis specie sumitur. Nam sicut cum insidiis latro prodit secum iter
agentibus iungit fingens se socium donec decipiat impulsum et dum
subito erumpit ad quietum latro manifeste ostenditur. Ita se medium
miscent periculose virtutibus vitia quousque omnem boni operis efficaciam in suis usibus rapiant ut anima que sibi erat placens de virtutibus
deceptam se conspiciat vitiis dampnabilibus
a ¶ Ad virtutes difficile consurgimus ad vitia sine labore dilabimur
Ita prima illa ardua sunt. Graviores enim sudores perpetimur
ut ad celestia conscendere valeamus quemadmodum ad virtutum tende-
tes culmen non a summis incohant sed a modicis ut sensim ad
altiora perveniant. Ita ut qui dilabuntur ad vitia non stati a magnis
criminibus incipiunt sed a modicis ~~[illegible]~~ assuescunt et sic in maiora
prorumpunt. Sicud paulatim homo a minimis vitiis in maiora proruit
ita a modicis virtutibus gradatim ad ea que sunt excelsa conscendit
Qui autem inordinate virtutes comprehendere nituntur cito precipitantur
Hec est enim rerum natura ut que velociter ad perfectum tendunt sine
dubio celeriter finiantur. Sicud herbe que tanto festinancius perveniunt
quanto celerius crescunt. At econtra arbores alta radice fundate eo
diucius perdurant quia gradatim ad effectum tendunt. Nichil prodest
admixto malo agere aliquid boni. sed prius est cohibendum a malo
deinde contendendum boni. Hoc enim indicat propheta qui dicit Quiescite
agere perverse discite benefacere. Primo vitia extirpanda sunt in homine
deinde inserende virtutes. Nam concurrere et coniungi non potest veritas
cum mendatio pudor cum petulancia fides cum perfidia. castitas cum
luxuria. Quedam summe sunt virtutes quedam vero medie
fides. spes. caritas summe sunt virtutes nam aquibus habentur rectitudine
proceditur. Alie vero virtutes medie sunt que ad utilitatem
et perniciem possunt haberi si de hiis arrogantur quisque timuerit ut
puta. doctrina. ieiunium castitas scientia sive temporales divitie. de quibus
scilicet et bene operari potest et male. Quilibet eo doctiore iam meliori

esse cepit caueat de acceptis deo tolli uirtutibus ne grauius per
virtutes corruat quam prius collaphus uiciorum iacebat. Quem deus
iustificat ne iterum se de uirtutibus erigat quedam illi uirtutum
dona tribuit quedam retrahit ut dum mens de eo quod nequaquam habere
cognoscit humilietur. Quilibet dono celestis gracie inspiratus ad virtutes
erigitur si forte moderatoris dei manu aliqua aduersitate fe-
ritur ne de acceptis uirtutibus extollatur. Confringi non de-
cet quia et hoc ipsum quod plagis humiliatur equanimiter ferre procul
dubio uirtutis est magne

t Vnde viri sancti perseuerantes a uiciorum collisione detegunt. Quod ab-
cis contra singula uicia virtutes singule opponuntur

Interdum vicia cum virtutibus ad utilitatem confligunt ut ipso
certamine vel mens exercitatur vel ab elacione concussus animus
resbugatur. Aduersus impetus uiciorum contrariis uirtutibus est
pugnandum. Contra luxuriam cordis est adhibenda mundicia.
Contra odium dilectio est preponenda. Contra iracundiam paciencia est
preponenda. Porro contra timorem fiducie adhibenda est virtus
Contra torporem zeli feruor. Tristicie quod gaudium attendere fortitu-
do. Avaricie largitas. Superbie humilitas opponenda est sicque uirtu-
tes singule nascencia contra se vicia reprimunt. Ac temptacio-
num motus virtute diuine caritatis extinguunt. Libidinem absti-
nencia domat. Nam quanto corpus frigitum tanto mens ab illi-
cito appetitu reuocatur. Aduersus iram tollerancia dimittatur.
Ira autem se ipsam necat. Sustinendo autem paciencia victoriam portat.
Tristicie merorem spes eterni gaudii superat. Et conturbata mens
de peccatoribus afficit dulcedo interioris tranquillitatis leuat. Aduersus
invidiam preparatur caritas. Et aduersus ire incendia mansuetu-
dinis adhibetur tranquillitas. Superbia dyaboli imitatur superbi aduersus
quam opponitur humilitas Christi qua humiliantur electi. Principalium septem
viciorum regina et mater superbia est. Eadem septem principalia
multa de se proferunt vicia que ita sibi met quadam cognacione
iungunt ut ex altero alterum oriatur. Sicud princeps septem
viciorum superbia nos cum potestatibus subdit ita et Christus septifor-
mi gracia plenus a dominatu viciorum nos eruit. Et quos ille adi-
cit septiplici uicio ita iste liberat septiformi gracie dona

o Omni vero deteriorem esse superbiam fama uel preceptis a suis
personis et primis assumitur sed quod de ipse iusticie et veritatis
oritur minusque culpa esse sentitur. Luxuria vero carnis ideo
notabilis omnibus est quia statim per se turpis est et tamen
pensante deo superbia minor est sed qui detinetur superbia
et non sentit labitur in carnis luxuriam et sentit ut per hanc

. i.

humiliatus et a confusione corrigat et a superbia
omnibus peccatis superbius est eo quod faciendo vetita
contemptum habeat divina precepta Recte ergo initium
omnis peccati superbia est que non precessit mandatorum
dei inobediencia transgressionibus non solum culpa omnis superbia
tanto ymo iacet quanto in alto se erigit tantoque
profundius labitur quanto excelsius elevatur Cum
enim per superbiam attollitur superbia per dei iusticiam inclinatur
Cum inflatur superbia vento pascitur unde et propheta
omnes inquit pastores tuos pascit ventus hoc
est superbie spiritus Cum in diversis virtutibus superbiunt
operibus hominibus iudicandi sunt operibus qui cum virtutibus
utuntur quia rerum bona non bona voluntate
faciunt vera et venera per humilitatem virtus quoque
et per caritatem omnium deputatur nullo superbio quamquam
a superna beatitudine corruunt Cum ergo de vir
tutibus attolluntur quamvis mutari et morum quamquam cor
ruunt quasi de excelso labuntur Superbia sicut origo est
omnium criminum ita ruina i. cunctarum virtutum ipsa enim
in peccato prima ipsa in conflictu postrema Hec
enim aut in exordio mentem ad peccatum preoccupat aut
novissime de virtutibus deicit Inde omnium peccatorum
est maxima quia tam virtutibus quam vitiis
humanam mentem opprimit Ubi cadit superbia ibi
et nascitur ut non sit superbis superbus aliud culpa
aliud pena sed ipsa culpa sit illius pena Ut de
superbia nascitur arrogancia non de arrogancia
nascitur superbia Nam nisi precesserit occulta elatio
mentis non sequitur aperta iactancia laudis ergo in
culpa prius superbia arrogancie sit prefertur et origo
plerumque plerosque ab elationibus cecitatem prudentia
dei aliquos tamen nonnulli cadunt post, quod ut post
lapsum reprehensi a semetipsis humiliter sapiant
et de muneribus dei laudari non appetant sed

tamus

laudent deum a quo acceperunt cum laudari se volunt
utilius est cum arrogantibus quotiens unos labi et
humiles post casum ideo si qua pro elatione superbie gra-
viores ruine dampnationem pro superbia assumi-
ex culpa superbie
Plerumque in habominationem carnis incitamentum
itur quam nata alterius pandet ex alto sed
sicut per superbiam mentis itur ad prostitutionem libidinis
ita per humilitatem mentis salva fit castitas carnis
Deus autem nonnumquam occultam mentis superbiam
per carnis manifestam ruinam libidinis nascitur in
indicia de animi celata superbia ex quo primi hominis
qui mox ut per superbiam contra deum tumuit statim
carnis libidinem sensit et pudenda operuit deinde
post ... sic deprimitur culpe quod tradit quamvis
libidine ruina quod nisi precessisset latens superbia
non sequeretur libidinis manifesta ruina non numquam
gemino antiquus ex parte adversus opponit et occulto per ela-
tionem et publice per libidinem sed dum evitat
quis libidinem cadit in elationem iterum dum vitare
declinat elationem sequitur in libidinem cadit sicque
fit ex occulto in apertum libidinis et de aperto iterum in
occulto elationis quas sanctus vir utrumque discrete pen-
sans sic tenet libidinem ne in trahat elationem et
sic premit elationem ut non resolvat animum ad libi-
dinem luxuriosis atque superbis demones fautores
plus existunt quamque in ceteris antiquis spiritus maligni
deserviat his tamen maiori familiaritate
cisque amplius nos despectis famulari ... inhiant
antiquus draco humanus ... dicitur ... his et
et luxuriam carnis cum et deus ad Job loquitur
de dracone. Sub umbra dormit in secreto calami in
locis humentibus per calamum cum manibus superbia pla-
ca vero humentia carnis demonstratur luxuria per ...
cum deus antiqua dracon humanum possidet genus vel
... mentem vel superbia erigit vel ... luxuria carnis
carne corrumpit multi luxurie subdicti sunt et continua

luxuria superbia de ipso luxurie ope gloriant Et enim mgf
illati sunt unde humiliari debuerant // Ad copatonez
mali sit detius qui no solu flagicia qmittuntur Sed etiam
de ipsis flagitiis vanitate laudis pdite extollutur
sic scriptu est quoniam laudatur pctor in desideriis aie sue
Cum enim pemus quem in flagiciis miseros gaude de quibus
iam debent copiosius deplorare libido tunc magis
qrit du videtur Na sicud quidam sapiens ait pma
fornicatois oculi tela sut scda verba Sed qui non
capitur oculis pt verbis resistere Sufficit na ubi
adhuc liber effectus e qui delectatonez refrenat
libidinose suggestionis no cussit ad cosensu libidinis
Cito enim resistit ops qui titillati no acomodat de
lectonez // durius impugnatur qui usque ad cosensu et si
no usque ad ppetratone temptatur quoz is qui sola sug
gestione pro cadicone carnis temptamentis solicitatur
Stimuli carnis qui in paulo exitante sathane
angelo inerant ex lege piti erant qui in mebris
hominum densitate libidinis habitant qs reluttatez dum i
se expugnat pficit et de infirmitate libidinose ti
tillacionis virtutez suffiat glosa carnis Sed servi dei
multo carne de sua carne movetur na quamvis in acre
dei coru sit in cocussa intencio mens tamen de carne
quam captius gestant in ea plia tollerant Deus aut
qui hoc ad pbatonez pmittit gra protegente suos no
deserit Ideo no multi electi lapsu carnali corruunt
ut a vicio superbie quem de virtutibus tumenti sanentur
Et qui de virtutu affectibus existunt superbi ne ca
dant carnis vicio humiliantur ut surgant // Augustinus
pfiteatur adulteriu in ope iam adulteriu erat in
cogitatone // Ex corde enim primu cogitaciones sunt
auferende ut no prorumpat in ope // hinc e quod per prophetam
dicitur accingite lumbos vros sup ubera vestra hoc
e in corde libidine resecate que ad lumbos ptinet
// na cor sup ubera e no in lumbis libidinis in incorda·

lectia nescit habere modum Nam dum semel cuius animus se ad
complenda peccata carne luxuriante laxaverit mox illico ad
alia nephanda scelera suadentibus demonibus cursat
Denique in moderate metus pudoris excesserit crimen criminibus
addicit paulatim ad deteriora procedit Nam ita suavis est
amarum in terra carnis libido quam cepta nec ita delect
at fornicantem dum primum committitur Nam repetita maiorem
delectacionem ingerit Cum vero si in usum venerit tan
to redditur dulcior fit ut separari difficile possit Unde et
sepe consuetudine delinquendi quasi captivi ad peccandum cum
quadam violencia trahimur sensibusque nostris in nobis contra
rectam voluntatem rebellacionem sentimus Si plus oblectat
mentem delectacio fornicacionis quam amor castitatis
ad huc in homine peccatum regnat Certe si amplius
delectat pulcritudo intime castitatis iam non regnat
peccatum in nobis sed regnat iusticia Nam non solum de commissa
fornicacione peccatum regnat in homine sed si ad huc delec
tatur ad quod cum consenciat proculdubio regnat // fornica
cio carnis adulterium est Et fornicacio animi servitus ydolorum
est aut spiritualis fornicacio secundum quod dominus ait Qui vi
derit mulierem ad concupiscendum eam mechatus est eam in corde suo
Omnis inmunda pollucio fornicacio dicitur quamvis quisque diversa
turpitudinis voluptate prostituatur Ex delectacione enim for
nicandi varia gignuntur flagicia quibus regnum dei
clauditur et homo a deo separatur Inter cetera vii vicia
fornicacio maioris sceleris est quia per carnis immundiciam
templum dei violatur et tollens membra Christi facit membra
meretricis. maiore per carnis luxuriam humanum genus subditur
dyabolo quam per cetera vicia Cum ergo ille variis temptacionibus
illectos homines conetur pervenire magis aut mechandi
desiderium suggerit quia utrumque sexum maiore in
hoc vicio amplius egrotare intendit Demones enim scien
tes pulcritudinem esse anime castitatem et per hanc homines
angelicis meritis equales qui ipsi lapsi sunt tocius livore
perculsi invidie inserunt per sensus corporis opus desideriumque
libidinis quatenus a celestibus depressum delectacionem animam pertrahat
secumque quos vicerit triumphantes ad tartara ducant Cum
in pulsu demonum mentes ad delectaciones fornicacionis im
pellitur dum iudicium metus atque eterni tormenta incendii

ante oculos apponant quia ardorum omnibus pena gravioris
supplicii formidine superatur Sicut enim clavus clavum
expellit ita sepe recordacio ardoris gehenne ardorem
excludit luxurie Quidam vero in iuventute luxuriose aman
tes in senectute continentes ~~[illegible]~~ fiunt Delectantur et
tunc eligunt fine castitati cum eos suos contempnit
lex Nequaquam in senectute continentes vocandi sunt
qui in iuventute amiserunt luxuriose Tales non
sunt premium ex labore et tamen non sciunt eos cum
expectant gloria in quibus fuit laboriosa certamina
deo datur continencia
¶ peccare et accipicium timent aut tenent qui dei
gemitu interius pulsatur Conparata est virginitas imperiis
illud enim bonum optimum cuiusquam concessum est virginitas
amonita terre non missa sed celestis amonita quia
minus terre excelsa Geminum est bonum virginitas
quia in hoc modo perhabitandi seculi admittit et
in futuro eternum castitatis premium parit virgines fe
liciores sunt in vita eterna Ysaia testante sicut
dicit dominus eunuchis Dabo eis in domo mea et
in muris meis locum et nomen melius a filiis et
filiabus nomen sempiternum dabo eis quod non peribit
Nec dubium quod qui casta perseverat et virgines angelis
dei efficiantur equales Tanta est pulcritudo castitatis
cuius degustata delectacio dulcior invenitur quam
carnis voluptas Castitatis enim fructus suavitas
est pulcritudo inviolata sanctorum Castitas est securitas
mentis sanitas corporis unde et aliquos gentilium quippe
nudos perpetua inveniens abstinencia exercuisse
ne virtute libidine frangere luxuriosa nam quam vita
carne debilitat fractaque celeriter ducit ad senec
tutem Omne peccatum recipit quod prius amiserat adultera
sanitate virginitas autem si labitur nullatenus.
reparatur Vita quamvis penitendo veniam fructum
reparat incorruptionem tamen nullatenus recipit.
Ypsa virgo carne non mente nullum premium ha
bet in repromissione Unde et in superactibus virginibus

salvator in nuptiis venientibus dicet Amen dico vobis
nescio vos / Ubi enim meditatio mentis corruptam
invenerit carnis consultu dubio incorruptionem dampna-
bit Nichil quippe valet integrum esse corpore eum qui pollutus
est mente Multi sunt reproborum qui carnalis corrup-
tele contagium nesciunt qui sicut per fecundi sunt corpore
ita steriles manent et mente operibus bone fecun-
ditatis Cum recte de virginitate gaudent si aliis
ceteris operibus non insistunt cum se continenciam
professe et ab aliis terrenis desideriis non subtrahunt
quibus licet luxuria carnis non polluat dum se tamen
inmundam per cogitationes operacio maculat virgines
que de suis virtutibus gloriam appetunt comparantur qui
gloriam boni operis foris appetunt quia intra
conscienciam lampades habere debuerunt Tales igitur ad
promissa celestia non perveniunt quia ipsi virginitatis
premium compelacionibus aucupati aufugerunt / hoc est
enim in eo non habere virgines in vasis oleum
i. non servare intra conscienciam boni operis testimonium sed
in facie gloriam capere hominibus non in corde capere
Denique femina adultera accipitur comparatione matri-
monii chelinus est uxorem ducere quam pro libidinis ar-
dorem virginem condamnare coniugale debitum non pro gignendis
filiis delectari sed hoc contubernium carnis et libidinosa
consuetudine appetunt sicque bono male utuntur Attamen
quasi mala sunt coniugia quoniam et potestates quasi cum
bona sunt peccata quoniam que tanta ea sunt mala consistunt
coniugia enim quando mala sunt per quos apostolus dicit.
Cum autem tu aufere est cogitat quod sit mundi et propter
fornicationem unusquisque suam uxorem habeat Quo et
potestates per elacionem possessionem iustiae quasi per avaritiam
male consistunt Nocent .n. impiae nocent et
potestates sed quia quasi eis mixta ponitur non ipse quoniam in
nocens recti mixta quasi superne nascuntur quae surgen-
tes elate nocent eis qui recto itinere gradiuntur

Cum posse quempiam spiritualia bella suscipere non
sperat carnibus comminuerit cupiditates uero que
ad contemplandum deum mentes eius filia quam desideriis
sic nam cum alta conspicere oculus potest quam mundi et cupi-
ditatibus inhiat quam pluribus claudit Omnium quippe peccatorum
est avaricia amor est pecuniarum Unde Salomon dicit
Nichil est scelestius quam amare pecuniam hic enim
animam suam venalem facit quia in vita sua proiecit
intima sua Cupiditas omnium criminum materia est Unde
et apostolus Radix omnium malorum est cupiditas.
quam quidam appetentes erraverunt a fide Si ergo succi-
ditur radix criminum non pullulat cetera soboles
peccatorum Multi tamen cupiditatibus tenentur eciam ipsam fidem
renunciaverunt Cupiditas enim Christum vendidit Unde
et plerosque tamen in rebus alienis est desiderium.
ut etiam homicidium perpetrare non vereantur sicut Achab
qui appetitu cupiditatis sue sepe sanguinis complet
effusionem Nunquam sepe mala que concupiscunt asse-
cuntur quatenus de effectu mali desiderii foracius
crucientur Electos autem suos non dimittit deus cum
desideriorum malorum perfectionem sed in dolorem mentem
convertit ceterum ab hiis que scelo nequiter appetunt ut
habeat penitencia resipiscat reuerti ad deum quam ab
hiis mente cessavit Unde Gregorius quod cupitum deus novit
adversari perfici hoc quod prava concupiscit non permittit
adimplere Decreto autem iudicio dei fit ut divitibus
careant hii quorum cupiditatem statuit sed effectibus
actionibus Nunquam saciari novit cupiditas semper
enim eget quanto magis acquirit tanto amplius
querit dicit solum desideriorum augendi cruciatur
sed etiam amittendi metu afficitur Inopes nascuntur
in hac vita inopes recedunt a vita Sed bona.
bona mundi huius quanta ardencius cum quanta
tanto amore amplectuntur plerique potentes
tanta cupiditatis rabie inflammantur ut de confiniis
suis pauperes excludant ut habitare committant

Unde recte per prophetam dicitur: Ve qui coniungitis domum ad domum et
agrum ad agrum copulatis usque ad terminum loci. Numquid soli
vos habitabitis in medio terre? Tales quippe homines
in infernum per dyabolum rapere proposuit eciam avaricia
sequitur amicicia. Ideo propterea dilatavit infernus ani-
mam suam et aperuit os suum absque ullo termino et descendent
fortes eius et sublimes gloriosi eius quia eius adeo
dicit mirum quia morientes in inferno ignibus deputantur
qui ardentes flammas cupiditatis hic minime compescunt
carnis desiderio cupiditatis compescunt flatu divine inspira-
cionis caruit. Attendit enim mentem Eve superbia
ut de ligno vetito manducaret. Attendit Caym
mente invidia ut fratrem occideret. Attendit Sa-
lomonem luxuria facilis ut pro amore libidinis ydola
adoraret. Attendit Achab cupiditas ut homicidio
avaricie adimeret. Hiis quoque inspiracionibus divina corda
hominum occultis deputat cupiditatis. Exempla

Prima temptacio suggestio panis est cui si
minime cedit dyabolus ebrietatis desideria compes-
cuntur. Unde et Daniel panem desiderabilem non
comedit, hoc est eius temptacionem non implevit.
Prima est luxurie materies saturitas panis. Unde
et propheta Sodomam de panis saturitate accusat
dicens: Hec fuit iniquitas Sodome superbia ante
et saturitas panis et habundancia vini. Panem
quippe Sodomite immoderate sumentes usque ad
turpitudines flagiciorum defluxerunt atque in incendi
comitante superbia scelestibus adiuvi incendiis quoniam
modum non tenuerunt ebrietatis. Utile est tamen
gule laborare quia temptacionem edendi enim magis noxium
est ut amicus formati ventri in escis que sunt destruenda
testante apostolo ait dicente: Escas ventri et hunc et hanc
destruat. Proxima autem sunt ventri et libido sub loco
sperando; ubi enim ventris cura ibi et corporis quidem circa
ventrem sunt proximi: hinc ordine namque membrorum ge-
nitalia ventri iunguntur. Unde quia vinum comprimit venter mortalitate

refectionem alimus ad luxuriam excitatur non ad luxuriam
nec ad societatem sed ut corporis sustentatio capienda est
utendum vero ut philosophi dixerunt cibi sumendi sunt
ut terminant famem non ut excitant carnem animi
alibi dicunt quanto magis venter est pascitur tanto
magis sensus mentis obtunditur unde greci dixerunt
ex crasso ventre subtilem sensum gigni non posse
Unde gule satietas nimia aciem mentis obtundit
et germinat ebrietatem facit libidinis ignes aborto fo-
mite incrementum corporis aut quod abstinentia frangit
tempore non erit. Nam et tres pueros abstinentes flam-
ma babilonii incendii et si tetigit non combussit
carnem enim et si depressit calida ignis abstinen-
tia mentes deflamavit usque ad consumptionem in corporibus
operibus non operuit. Cum habundantia est epularum
argentum divitis attendat superfluitatem cum tanta in
desertis ignes erat inopia quanta hic epularum
frenat corpora que iussit eis scilicet esurire et sitire no-
lunt pretera illic inflamma sitientibus stillam aque
quesivit nec meruit. Considerandum quod archie-
rarum commessatio et superflua quamvis peccatum
ita ut contineretur sed dubus se habent non relaxare
in igneis spiritibus qui certa libenter audivit. Dicat enim
prophetis ecce gaudium et leticia occidere vitulos
et iugulare arietes comedere carnes bibere vinum
si dimittetur iniquitas hec vobis donec moriamini. Sicut
omnibus carnalibus et spiritualibus abstinentia resistit ita omnes
etc virtutes ebrietatis vicio destruuntur. Unde est
quod princeps cocorum muros Ierusalem subvertit quia et
venter cui serviunt cocorum virtutes animi destruit. Neque
enim quispiam spiritualem virtutem perfectionem attingere nisi prius
ventris edomuerit ingluviem. Quomodo spiritualem certami-
ne certaret ancipes nisi prius ingluviem ventris restrin-
xerit nec quisquam facile poterit assumpto spiritu ali-
enos compellere nisi per abstinentiam gule. Enim
hostes qui foris nos sunt corporibus forcioribus superantur
cum prius que intra nos sunt carnis extinguuntur. Unde
frustra foris agit bellum quis intus hostem ...

nos qualitas ciborum set corporis cupiditas est cavenda
Nam sepe attamen preparata sibi gule concupiscentia de
gustat et sepe abiecta et vilia edendi cupi
ditate sumit. Sepeque fit ut nos sit a culpa ciborum
qualitas si illud reputet quanto quis eius desiderio
degustat. Quatuor quia distinctionum sunt in
gule appetitu id est quando et quid et quo
appeta. Quamvis ad ventrem saporem pertinet quod appetit
quando si legem temporis quod appetit. Quando vero ad
moderationem refertur quo ad quantitatem festinationis
aspicit. Nullus hominum tam perfectus est quam continentem
quia venit qui cottidiana refectione cottidiana fa
mis poenas adimpleret. Ceterum cum aurigis [?] et si
mitiorum nascitur intus tamen ut alibi non moveri
ad ista ac et nascitur ad ista et moveri. Plerumque
voluntas vescendi ita sub obtentu necessitatis sibi repit
ut eum putaret servire necessitati voluptatis desiderio.
Sumatur licet facile destruitur utrum quod attingitur
gule cum indigentie deputetur.

Sexta [?] capitulum potus ebrietatem generat. Ebrietas
aut confilationem [?] gignit mentis furorem cordis
flammam libidinis. Ebrietas itaque mentem alie
nat ut ubi sit nesciat. Unde et cum malum non
sentit quod ebrietatem committit. Unde Apostolus for
nicatio et ebrietas aufert cor. Fornicatio aut aut
aut Salomonem infatuat sapientem. Ebrietas sicut
in Loth sensus eorum captivat. Unde et regibus
potentes in quo qui maxime sit amice nos bibant
ne comedant sapienter plerumque. Laus est militum
bibere et non inebriari cum ditat. Hinc adversum se prophetam
dicentem Ve qui potentes estis ad bibendum vinum
et viri fortes ad miscendam ebrietatem. Vinum multo
deditos et luxuriose viventes ibi sic redarguit
dicens Ve qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam et
potandum usque ad vesperam ut vino estuetis. De talibus
alio loco dicitur Ve tibi civitas cuius rex puer
est et cuius principes mane comedunt. Multi enim
a mane usque ad solis occubitum ebrietatibus et gule

voluptatibus consumunt nec intelligunt cur nati sunt sed
consuetudinibus antiquis detenti luxurie tantum tota die
epulis quas consumunt Clamat Moyses contra hiis qui ebrie-
tati deserviunt dicens Expergiscimini ebrii et flete
et ululate omnes qui bibitis vinum in dulcedine
Cerno testes non ait tantum flete omnes qui bibitis
vinum ut bibere vinum non liceat sed adiecit in dul-
cedine quod ad voluptuosam pertinet et prodigam
effusionem Deinde quantum adest necessitati, concedit Thimo-
theo dicens apostolus vino modico utere non solum pro
vinis inebriantur homines sed et ceteris potandi
generibus quod variis modis efficiuntur unde et nazareis
qui se sanctificabant deus precepit a vino et siceram
non bibere utique cum statim mentem evertit et ebrio-
sos facit luxuriam quoque carnis atque equaliter gi-
gnunt Quamobrem abstinentes sic panis ad ponde-
re dant cibum et aquam ad mensuram sumunt asserentes ad
castimoniam carnis etiam aque abstinentiam convenire

Oc est perfectum et rationabile ieiunium cum ut homo
potior ieiunatur ita tunc orat spiritalibus ieiunium
oro penetrat celum demum. ac illo spiritalis effectus
angelis iungitur deoque liberius copulatur per ieiunium
etiam occulta misteriorum celestium revelantur divinique
sacramenti archana panduntur Sic namque Daniel
angelo revelante misteriorum sacramenta cognoscere me-
ruit hec enim ancilla et angelorum manifestationes
et eorum annunciationes audit Ieiunia fortia tela
sunt adversus temptamenta demoniorum Cito enim
per abstinentiam devincuntur unde et dominus et salvator
noster eorum superare incursus ieiuniis et orationibus
commonet dicens hoc genus demoniorum non
eicitur nisi per ieiunium et orationem Inmundi enim spiritus ibi
sese magis iniciunt ubi plus viderint escam et
potum Sed quia dum homo antiquam a se pellunt desi-
derio suprimi corporis tamquam sunt carnis portant unde et
propheta dicit, in te sitivit anima mea quam multipliciter tibi caro et tunc demum
sitit cum per ieiunium abstinet et arescit abstinentia
et mortificat et occidit mortificat etiam concupiscentiam

Sepe abstinentia simulate agitur Ieronimus quod ypocrite
secreti exemplum cum nova mira inedia corpus suum
laniat commemorantes sicut ait ewangelium facies suas ut
appareant hominibus ieiunantes. Ore namque pallescunt
corpore atteruntur corde alta suspiria ducunt ante quam
mortem mortificant sese suppliciis tradunt tantumque
miseri laboris contemptum (pro) non amore sed sola humane
laudis admiratione sectantur. Exemplum cum incredibiliter
abstinet ut hominibus tristes sed appareant. Sed hoc
bonum abstinentie in talibus non est actus reputanda
sed anima est bono male utuntur. Ieronimus et elemosinam in
abscondito sese amant ut solus deus qui inspicit
omnia intra honorem operum rependat. Nam qui licet
subplantari manifestatione faciunt necesse actio insti
ficantur sicut magus Simonem. Ewangelium ab hominibus recepe
runt mercedem suam. Ieronimus ad bonis operibus accepta
bilia sunt deo criminalibus actibus se abstinet et prava
agunt demones imitantur quia esto non est et
nequicia semper est. Ille cum bene abstinet ab eo quod
et malicie actibus et modo ieiunat ambicionibus
terrenis affectionibus studio non abstinencie voto abest
se suspenderit hic potius concupiscendi sint dei creatura
a sibus humanis concessa. Unde nichil cum fidelibus
inquinatum nichil quod medicatur esse uninus testante apostolo
omnia munda mundis contaminatis autem et infidelibus nichil
est mundum sed polluta sunt anima eorum et mens et conscientia
Exemplum illud Ieronimus quod in vesperum repletione ciborum refi
ciatur. Neque cum reputanda est abstinentia ubi sunt
ciborum satietas subsecuta. Exemplum Ieronimus quod in vesperum
de deliciis maxime compensat. Dicite nobis apostoli
in die ieiunii ante in venit voluptas ante voluptas
tas cum delicie intelliguntur. Sicut cum repetito deliciis
et lites et contentio ait prosequitur ita et delicie nupciam
apostoli Dicentes totum diem cum epulis de cogitatione
consumat qui adimplendam gulam vespere suis delicias
conparat. Ideo est corpus adhibenda moderata abstinencia
ne dum amplius gulatur caro pondere medice ne malum
contra agat ut bene facere incipiat et sic adiciant
ut usu mali careat simul et boni efficacia dum plus

primum perit. Sollicita ergo districtio carnis est moderanda
macies sed ne aut integre restringatur aut a moderatione
laxi in infirmitate carnis nimia prevalente ad perfectionem
pertingere nequit vita quibus sit amore quisque sectatur
consequi tamen non valet quibus initium cui desinere [illegible]
conari intendere. Corporis debilitas nimia et vires
anime frangit mentem quoque facit ingenium marcescere
nec valet eo quod bonum quid ex calliditatem perficere nequit
nimis levari quod quia [illegible] et temperato sit pro salutare
est quod quod autem nimis et ultra modum qualiter est studium
quod fundit contrarium accidit quoniam opere modo et temperantia
optime licet utamur omne quod excedit quaelibet est sicut
aqua que si nimis [illegible] applicat non solum nullum tamen liber
usum adhibet sed etiam periculum exhibet

Omne sapientie subtilitas sic in tribus ut testes serventur
constans ita potius inrogat penas ut vice
sic testimonium conscientie quia ipse est et testis et medico christi
ferre dicere infirmitate medico indigna agenti et digna pa-
tienti assidue peccati et vera flagella cotidie susti-
nenti. Ordinata est infirmitas dei quia quibus hic honorem
per flagella apertius concedat et per quam abiectio supplicio liberat
delictis eius dei doloribus ante tempus [illegible] attritum ut perfec-
ti ante venerint. Vel sic deus delinquentem post cul-
pam peccatorem aut flagello temporali ad purgationem ferit aut
iudicio eterno puniendum relinquit aut ipse homo pe-
nitendo punit quod male admisit. At puniente quoque
deus delinquenti non parcit. Iuste temporalia flagella ad eterna
proficiunt gaudia ideo quod et iustus a penis gaudere
debet et impiis prosperitatibus timere. Nec [illegible] iusto nec
reprobo deus misericordiam et iustitiam subtrahit. Vnde et bo-
nos hic malos remunerat hic temporalem clementiam
et illic punit eternam iustitiam [illegible] anima deus punit
corporis et tamen non punit [illegible] nulla punit [illegible] non
punit magis peccatorum clausa est [illegible] vita securitas malorum et bonorum dolor
tam et honorum dolor singulis vera magis per mortem
dicitur clamor iustus [illegible] post mortem serius
non tamen de corporalibus passionibus sed etiam de spiritualibus oportet
intelligi ut quanto quisque aut in corpore aut in mente
flagella sustinet tanto se in fine remunerari sperat.
Sepe stulti dei medico contra flagella correptionis

sunt acephali in hoc modo denique multa dampnabilia com
misisse audiant despecti tamen adeo nullo emendationis
verbere feriuntur plus corripit flagello qui adeo diligit
sicut per Amos prophetam dicente audimus tantummodo vos cognovi ex
omnibus nationibus terre ideo visitabo super vos omnes
iniquitates vestras unde eciam quem diligit deus corripit
flagellat autem omnem filium quem recipit valde namque est
necessarium in hac vita et animus temptari et verberari
flagello ut dum in eius compulsat ne superbiat de virtutibus
dum vero aut animi aut carnis doloribus atteritur
mundi amore retrahatur temptari autem oportet iustos
sine temptatione plage non temptatione lux nimis
ita suos electos in hac vita deus agit ut dum fortioribus
flagellis feriuntur nulla oblectamenta presentis vite dele
ctent sed celestem patriam ubi vera requies expectatur
medullitus desiderent electi ante tempus adversitate
probantur ut scriptum est petrus iudicium a domo dei incipiat
dum in hac vita electos suos deus medicinali flagello
castigat

Gemina est enim compunctio anime in bona preterea qua
penitentiam carne ut emendemus altera qua volue
ramus consciencia et caritate ut deum ardencius diligamus
Gemino more deus respicit aut adversariam sic petro
ad ancillam dicta sic dum fecit sodomorum se descensurum et
visurum testatur trimoda racione deus quos voluit
percutit id est ad dampnacionem reprobos ad purgacionem eos
errare videt electos ad probacionem iustos primo namque
modo egiptus cesa est ad dampnacionem secundo
pauper lazarus ad purgacionem tercio percussus est iob
ad probacionem flagella hominis plerumque adeo ante
peccatum ne malus fiat ait paulus qui sathane angelo
instigante carnis tollerabat stimulos flagellatur
eciam post peccatum ut corrigatur ut ille in paulo apostolo
qui traditus est sathane in interitum carnis ut spiritus
salvus sit in die domini vero tamen iuste minatur eos qui
nescit cur vapulat unde ideo deus plerosque iustorum
flagellat ne de sua iusticia superbiens cadat pulsat
vita deus tanto magis studet ut optat quanto magis
expectando flagellat sed alios feriendo punit quos.

incorrigibiles delinquentes aspiciat quosque iam non sub disci-
plina ut filios percutit sed districta dampnacione ut hostes adversa-
rius compatit de quibus dicit flagello inimici percussi te casti-
gacione crudeli et iterum quid clamas ad me super contricione
tua insanabilis est dolor tuus propter multitudinem iniquitatis tue
[illegible] incipiat nec simul feriatur vita eius in culpa flagellum
namque tunc desinit culpa cum mutaverit vitam perversam cum
mortes non mutat actiones non corripiat corrigendo
Greg ferit de quibus dicit Gregorius Quos amo corrigo
et castigo tot alios feriendo punit omnis percus-
sio divina aut purgacio vite presentis est aut
inicium pene sequentis ita quibusdam flagella in
hac vita inchoant et in eterna percussione perdurant
unde et Moyses dicit ignis exarsit in ira
mea et ardebit usque ad inferos deorsum de quibus-
dam dici solet non iudicat deus bis in idipsum qui
tamen non attendunt illud quod alibi scriptum est Deus
populum de terra Egypti liberans secundo eos qui non cre-
diderunt perdidit Et namque cum si una culpa bis
non punitur una tamen percussio intelligitur que hic
cepta illic perficitur sed hiis qui omnino non corrigunt
precedencium percussio flagellorum sequencium sit inicium
tormentorum hinc est quod per psalmistam scriptum est operiantur
sicut diploide confusione sua Diplois est duplex
vestimentum quod figuraliter induunt qui temporali pena
Jeremias et eterna dampnantur unde et Jeremias Contere eos
quid super contricionem i. dampnacio gemina et hic
et in futuro seculo Et idem alibi Duplici contricione
contere eos i. gemina pena presenti scilicet et futura.
Quibusdam secundo dicimus hic male est illic
bene scilicet ut dum hic castigati corriguntur ab eterna
dampnacione liberantur Quibusdam vero hic bene illic
male sicut diviti illi accidit qui hic potencie
claritate tumescens post mortem gehenne ignibus tra-
ditur Quibusdam vero et hic et illic male
est quia corrigi nolentes violentes et flagellari
in hac vita incipiunt et in eterna percussione dampnantur
Quidam tamen tanto in mente quosdam desperacionis
profundos ut nec per flagella valeant emendari
de quibus propheta dicit Frustra percussi filios vestros
disciplinam non receperunt Propter quod iustus plangit

et nesciat utrum pro omnibus peccatis suis que commisit patitur fla-
gella angustiis tamen et nescit que culpa sit illa pro qua meruit
pati huiusmodi supplicia et propter ambiguum maxime incerto
re conturbatur quamvis flagella iustum a peccatis absolvant adhuc
tamen et frustra contremiscat quodam modo sub vindicte metu ter-
batur nec instantes in plage sufficiant ad purganda delicta
proinde cum digne pro culpa patitur sicut agit propheta pro suis
peccatis duplicia recipit

Sunt nonnullos eisdem qualitate homines qui nesciunt cor-
rigi nisi alios viderint flagellari sed quia perspiciunt tempore
malorum divinum iudicium sibi attendere timent in quo puniri alios vident
Nonnunquam etiam presciens deus multum peccare in salute posse-
flagellat eos corporis in infirmitate ne peccent ut eis utilius
sit frangi languoribus ad salutem manere quam incolumes
ad dampnacionem et visitacio dei nec semper in bonum accipitur
nec semper in malum in bonum cum accipitur sicut ibi dicitur visita
nos in salutari tuo in malum vero iuxta illud In tempore visi-
tacionis peribunt. Tribus causis infirmitates accidunt cor-
poribus i. propter contemplationem et propter intemperancia carnis
Sunt tantum novissime huiusmodi est medicina sufficiencie pro illis ubi
sola pietas divina sine humana valenciores sunt et sani utile
est infirmari et non peccare ne pinguiorem sanitatem illicite succe-
dentes se curbacioni et luxurie desideriis peccent quinimmo que
mente premit nec sentitur vel mutatur ut securat in carne ad
infelicitatem concedetur Nam citius vulnera carnis sanantur quam
anime vero quod in carne flagella exteriora corrigunt Hoc
quippe indicant in pauli oculis squame in fidelitate que dicte
in veritate sunt per intercepciones in oculis carnis consistunt solli-
tate divicia carnalis est perniciosa sanitas que ad inobedienciam

hominem ducat. Est ad salubris infirmitas que per divinam correptionem
mentis duriciam frangit. Languor anime id est peccatorum infir-
mitas comparatione est digna, ut apostolus ait: Omnis infirmator
et ego non uror. Nam infirmitatem carnis utilem esse idem
apostolus approbat dicens: Cum infirmor tunc fortior sum.

[illegible]

Murmurare in flagellis dei homo peccator non debet quia
in maiori quod corripitur emendatur. Unusquisque
quippe autem leviorem putat quod patitur si sua discusserit mala
pro quibus illi infertur retributio iusta. Distat vero murmu-
racio qui mala patitur atque si ignorat cur mala patitur
et pro hoc iniuste se pati arbitretur per quod ab illo iudicatur
cuius numquam iniusta iudicia sunt. Omni flagella sus-
tinet et qui deum murmurat iusticiam iudicantis accu-
sat. Omni modo se cognoscat iusto iudicio pati que sustinet
atque si hoc pro quo patitur ignoret plus tamen iustificatur
per quod seipsum accusat et dei iusticiam laudat. Dum ergo
rebus prosperis mala iusti que paciuntur hominibus nota est
cum iterum adversitatibus tangi atque eius paciencia comprobetur
ut bono fortitudinis contra [illegible] firmat qui prius
prosperitates eius tepescenciam agnovit qui passionibus ac
impediante adversario cruciatur non ideo credat se ali-
enari a deo qui talia patitur sed magis plus se a deo commenda-
bilem se esse confitetur si dum hec patitur laudet deum
pocius quam accuset ad magna utilitate divino iudicio
mentes iusti diversis passionum temptacionibus agitantur quia
si deo gracias agit successus culpe quod talia dignus
sit pati reputavit hic quod compassione ei acciderit
virtutibus reputabit quia et divinam agnoscit sentenciam
et sua culpam intelligit.

Multis temptacionum calamitatibus mens iusti in
hac vita pulsatur unde et optat ab hoc seculo
funditus excelli quo et eripimus [illegible] et super
illam securitate inveniat. Inter eas species quas iustus
patitur in corpore atque eas quas mente perferendo [illegible]
[illegible] ut est [illegible] cunctis sit has quas interius
luget quam eas quas exterius sustinet illas nec loco

cruciatur sicut nec tunc habens in et loco civitat et tunc
qualibus et tamen vero amplius electos temptat dyabolus quia dei
dispensatio permittit temptationes aut electos perfectum
eorum fuit Et si non volens tamen electorum utilitati fuit
dyabolus tamen eos temptationibus suis non decipit sed potius
erudit per ista temptationes quod ideo ad humanam mentem mo
net mentem quod ad contrarium virtutum salubrem utilitatem
continet insidie dyaboli atque astucie quibus hunc atque
illuc contentes quod devorent diffundantur captare tamen omnia
non cogitavit nec tamen notat quantum malicose conten
dunt una cum eius electorum virtutes tanta tollerare potuisset
si superna dispensatio pro modo non necessitatem demonum
non refrenaret. Et licet dyabolus temptacionum iniustorum
semper desiderio cupiat tamen si aliquo potestatem non accipit
nullatenus adipisci potest quod appetit. Unde et omnis volun
tas dyaboli iniusta est et tamen permittente deo omnis potestas
iusta. Ex se enim temptare quoslibet iniuste appetit sed eos
qui temptandi sunt non nisi temptari deus iuste permittit.
Unde eciam in libro Regum de dyabolo scriptum est quod spiritus
domini malus irruebat in Saul. Ubi iuste ponitur si domi
nus malus. Si malus cur domini, sed duobus verbis comprehensa
est et dei potestas iusta et dyaboli voluntas iniusta. Unde
spiritus malus per nequissimam voluntatem et idem spiritus domini
per acceptam iustissimam potestatem. Dyabolus autem est in messem
sed interior potius arcarum neque enim alibi corrupte
frumenta pretendit nisi quibus hunc cogitationibus delec
tationum aspexit. Cernens si a nobis spiritum ubere non
gerimus iacula corrupte eius concepta quia iacent et
sine luce factis eius contingunt. Sollicite hostis
insidias intelligere oportet et tamen dei simul oportet
optat eum simplicem et prudentem cum prudenciam
simplicitati non misceat unde apostolum columba est seducta
non habens cor sed ideo columba est quia simplex est ideo
sathane fraudem electorum cordibus apparet. Quia per speciem boni an
geli se simulans lucis dum mittit electos decipere detegitur

Serpens

atque contempnit. Sit ceterarum fallacias dyaboli decernere scilicet dolos suos
facit intelligere quod dyabolica errore mentibus agnoscat
ac palliare caveat discretio spirituum tanta esse debet
ut inter bonum et malum perita racione dividere ne
eos dyabolus sub specie boni fallat. Hec enim est peritia
Iosue dicentis: Noster es an adversariorum quod est et Iac
de di sepanius pretioso avili qui ob meum ... timet
enim decepti sunt medicat sed qui eos decipit fallacia demo
num temptamenta facit intelligere. Multi decipiuntur
a dyabolo et ignorant se esse deceptos. Oportet apostolo de
clarante: Comederunt ut quod alieni robur eius et ipse
ignoravit. Alieni utique maligni spiritus sunt
qui virtutes mentis comedunt sed hoc corda neglige
ntium non intelligunt. Tamquam mentibus dyabolus vincit
quem decepta iniquitate hostis deprimere conatur armatus
ad tunc incedit sub specie virtutis et virtus ea
que sua sunt defendit. Qui et qui decipitur pia decepta
non sentit sed tamquam sint virtutes assumit vicia se
ctatur et diligit. In oculis tamen dyabolus terribilis est
in oculis electorum tamen ... est ab incredulis
ut leo timetur a fortibus in fide ut avis contempnitur
atque admonicatur ... repellitur. Primi suggestiones
dyaboli non recipit ... in eius insidias minime
incidit ... facile ... repellitur. Si prima
oblectamenta illius respuant. Dyabolus enim serpens
est lubricus ... si capiti id est prime suggestioni
non resistitur totus in eterna cordis dum non sentitur
illabitur. Temptationum dyabolicarum inicia fragilia sunt
que si non caveantur sed per usum in consuetudine transeunt
in nonnullis fortiter convalescunt ita ut aut numquam
aut cum difficultate vincantur. Unde in tota vita sua
primaria ... cupiat amplius ... mo
llit ... est ...
Serpenti dictum est Et tu insidiaberis calcaneo eius
... homines que dyabolus ... ante
non decipit in nonnullis supplantare disponit
quod ... fit ... necesse est ut sit

vbi hac vita sanctis sed semper humilis teneat spes que ne in
fine terminat soliciteque pertimescat. Dyabolus sub fau-
toribus blandiendo contra firmis vero mollit temptamenta
contra exemplo dominum qui post baptismum passus est.
adhuc pertemptare dyabolus sanctos omnes non timendo.
possidet sed temptando prosequitur. Unde quia non in eis intrinse-
cus regnat contra eos extrinsecus pugnat. Et quia in-
timus admisit dominium exterius commovet bellum. Unde
contra eum quem possidet dyabolus acrius sevit quem se
virtute divina ab eo expellendum cognoscebat. Unde et in
medio spiritus tunc cum dicitur discessisse preterea quod
temptavit cum ad Christum venerunt corpore ab eo coactus
est / ergo factum et ab eos via respiciat ubi dominus
Behemoth tandem silva que cedrus astringit per eos
dyabolus ... eos diuersis temptacionibus insistere qui possunt
et aliis sua utilitate prodesse ut dum illi impediunt
non proficiant qui docentur sed et aliquando spiritus hoc quod
intra nos inclinare contra nos ... in
inmissione temptat utrorumque ... aut per se
spiritum corporum insidias prognoscunt et que in se sentiunt
ipsius tremendo sentiunt in ... carnibus suis exhau-
riunt ut de ... par ... deceperant. Eos hac
blandimento deceperunt nunc ... homines quos
prothoplasti in paradiso sunt decepti / multis eciam
ceterorum peccatis ... et verborum pertemptando deludit
nunc cum prius decepit nunc terroribus tristitorum ...
natis illicit. Unde cum ipsa inferni supplicia que
levia ac transitoria suggerit que misericordia cor-
da in cupiditate lascivia que dissolvat seculo ad
tarta ducat ... temptacionum malorum quod co-
gitacionem semina que in cordibus hominum dyabolus fundit
quia sepe undique capta implicat mentem ut quod
... evadere cupiscit temptavit ... sine peccato exire.
non possit velut simeres hoc facere quod si feceris
peccatis si non feceris reus ... sub ... quo
mali discernere ut evadendi ... non pateat
minora potius eligenda sunt ut maiora vitentur.
Dyabolus quem decipere querit ... natura ...
cuiusque intendit et inde se applicat / cum aptum
hominem ad peccandum inspexerit et ea parte homines

dyabolus temptat quia eos per complexionem humorum fa-
cile inclinare ad vicia conspiciat ut secundum humoris
compassionem adhibeat et temptamenta. legitur Balaam qui
in signum dyaboli quem populum dei contra se pergere conspicit prius
eos pretendere laqueos ex qua facilius sciebat eos
esse lapsuros. Unde et qui aquam alicubi deducit
non campum aliam partem mittit nisi ubi decursum
eius intendit. Nullus culpam non sustinet qui
propria passione sustinet sed quantum valet contra ea-
dem quam tolleraret pugnet. Nam si compassioni
cedit temptationi ut ancilla nequaquam resistit. Item
dyabolus in sacris eloquiis Behemoth id est animalis dicitur
quia de celis lapsus ad terras cecidit. Item dicitur leviathan
id est serpens de aquis quia in fluctibus seculi mari volubili
versatur astucia. Avis vero interdum vocatur quia per superbiam
ad alta sustollitur. Et in terre hiis tribus vocabulis
appellatur quia per ipsum multi etiam qui avis preterire
meruit terram ut animal putridam sit serpens ut
in fluctibus seculi maris in sanie iactetur fluctuacione
Excedentem quem per superbiam sua dyabolus superat sortitur
vocabula ita quia singula agunt mictante illo ipse
nomen. Excedentem quem cum non decipit dyabolus tum animalis
est hoc est dum carnalibus luxuriam temptat tum serpens
est hoc est cupiditatis ac nocendi malicia qui ante
nec sic decipit in superbia ei tum avis est hoc est
superbie ruinam undique cum decoles superat quomodo
inveniat viam [illegible] intantum decipiat aliud
est intrare in mentem cuiusque quam dyabolus aliud vero in-
habitare. Unde et in corda sanctorum ingreditur dum malas
suggestiones inspirat sed non inhabitat. Unde quia
ipsorum corpore non eos trahunt qui vero in corpore-
ribus sunt ipsos inhabitat quia ipsi sunt templum eius
Et si subripiat mentes electorum dyabolus non antea
in eis requiescat sicut in cordibus reproborum. Unde taliter
facta mox excitatur ut excat ab eis. Nemini multi [illegible]
iam animos dyabolus devoraverat rursus deus medias
ab eius ore eripuit et saluti re-
stituit. Unde sepe multos quos antiquus hostis lumi-
ne morsos tenuit potentia divina ex potestate
diaboli ab eius faucibus traxit. Item de bonorum

vtitur zephia dicat Electos esse draconis escas eius a celo scri-
ptum est de illo ffemd sit vos comedit in quo dicitur
dei femd sunt qui electi tibi per homines esse videntur
ac gessit quod de bonorum meritis perveniunt apud homines
electos apud deum femd constituit Eum draconi iam
deglutisse dicit quos iam post scele demoritisse videntur
Eum vero quos non deglutivit operibus perversis per temptacionum
illecebras mordet ut devoret ad hunc qui in maxilla
mandit / Vnde et paulus hunc stimulos carnis quibus
humiliatur non hunc tamen peccandi perversionem quam degluciatur
Os draconis circa quos sunt / Va enim vero in spiracones eius
occulte sunt quia corda hominum alloquens occultant ut
cupiditatibus quidem ad incorrigibilem iniquitatem quia
sponte non corrigunt vnde quidam spiritibus vexandi traduntur
ut arripiendi eos demones corporaliter vexant peccatorum
tronibus et corpore afflicti humilientur et peniteant ac sal-
ventur sic et apostolus corinthiis scribens ait / Tradite
huiusmodi sathane in interitum carnis ut spiritus salvus
sit / Vtile est enim quosdam peccantes ut ne salventur
sathane corporaliter deputari ut per corporis correptionem
futurum iudicium vincat ut deinceps delinquere ca-
veat Emenda aut deputantur peccati demonum ad
emendacionem Emenda vero de suspecti ad solam probacionem
traduntur / Nonnumquam draconis adversus homines iustos
aut tribulaciones corporis illi propagitat aut dolores
corporis suscitat / Hinc est quod apostolus ait Datus est
michi stimulus carnis mee angelus sathane ut
me collaphizet Sepe iusti incitem variis vexabus
demonum traciat / Vnde intendit ipsos ad desperacionis angu-
stias cohartatur permaneant aut in dei amore ac et
ipsi talis angustia admittatur efficit ita sive in nostro
sive in corpore perinstinctu in meritis spiritum quibus adversa
paciantur quod dei arcius per permissum id patitur et si hoc
ipsum ad dei gloriam humilis referat et dicat et quod
pro passione corporis Job dixit Si bona suscepimus
de manu domini mala autem quare non sustineremus ipse
non reputatur adeo per nigitur quibus quibus attriti angustia
torquatur Multa iustus in vero adversa patitur instigacione
demonum per talibus temptamentis quare ante eum non est
pena quibus deus ad dampnacionem culpe non deputat
quod de sue maiestatis permissu nolens qui patitur portat

viam ibi peccatum ubi cupiditas vel voluptatem de
flectis ubi ardescunt adiciam et si facinus vel
flagicium non est miseria tamen cum flagicio et faci
nore est Vel qui demum prorogato laudat miseria
commissa procul dubio enarrat facinora
Item que demones in noctibus occurrentes
humanos sensus confusionum sompniorum turbant
ut formidiores et timidos faciat aliquociens et
desperatione peccatorum nimium terrent per soporem turbant
horrendaque gehenne supplicia inmittunt nonnumquam
aut et corporali pugnacione conantes humana corpora verbe
rant cum tamen deo permittente malis fit ad emendam
iusti ad tollerancia et gloriam plerumque et in huiusmodi spiritus
eos quos in die tu mundi amore conspiciunt deditos claram
vane spei prosperitate illudunt eternos vero formidare
aliqua adversa premonent dormientes inani terrore con
cutiunt sicut miserorum corda variis illusionibus in
temptantes modo vana prosperitate demulcet modo vana
formidine terrent eternum atque nullus aut rarus confessi sunt
delictis nunquam aut raro terroribus fatigantur noctibus
placato semper quiescentes multum eos per soporem quedam
archana et mistica continet atque videant eternum vero
corda sua contineribus antiquus polluerit conscientie per nocte
illusi species tremendas aspiciunt fallax enim ymago
mentes miserorum diversis illudit ymaginibus et quos
vigilantes in vicia traxit dormientes fatigat
ut numquam securos requiescere sinat Nonnunquam eos eleccio
nientes horrendis ymaginibus sompniorum species in huiusmodi
terrificare conantur et quos antiquus vigilantes temptans
non superavit acrius dormientes inpugnat Sed aut
et si admonemus humani amicorum visionibus commoneamur
mox tamen evigilantes illusione vanitates de
spiciunt intentionem cum sua corporis ad deum convertunt
Diverse qualitates sunt sompniorum eterne cum quacumque fatuitate
sive manitate oboriuntur quod per experienciam nota sunt eterne
Sed vero corporalia oriuntur cogitatione Unde sepe quod in die cogi
tamus in noctibus recognoscimus Nonnulle autem visionibus
sompniorum in modorum sunt illusione Salomone approbante multos
in quit errare faciunt sompnia et illusiones
vane spei Quorundam autem mista sunt hoc modo id est super revelacionis
mistis sicut legitur in lege de Joseph filio Jacob qui

sompnio fratribus preferendum predicat vel quod de viro dei Joseph
sompnio monetur qui ut fugeret ad puerum in egiptum
sompnio admonitus est Et nonnumquam permixte accidunt
visiones id est cogitatione simul et illusione atque item
cogitatione et revelatione Daniele dicente Tu rex in-
quit cepisti cogitare in strato tuo quid esset futurum
post hoc Et qui revelat mysteria ostendit tibi que ventura
sunt Et tamen sepe ea de quibus cogitationum nostrarum sensu
porrigimus quodam mentis decessu revelari dum
requiescimus cernimus nonnulla autem sunt sompnia.
facile tamen eis credi non oportet quia diversis imagina-
tionum qualitatibus oriuntur et cum veniat interdum consideratione
tamen facilis sompniis fides adhibenda non est ne
forte sathanas in angelum se lucis transformans quibus incautis
fallat et aliqua occasione fraude decipiat Nonnumquam
enim demones deceptoria fraude ita curiosos
et illos observantes illudunt ut que sompnia non
aliter eveniant quam ostendunt ut eos in multis fallant
inde et alia permittunt Ex quibus ita accidant
contemnenda sunt ne forte de illusione procedant
recolentes scripture dictum Si dixerit vobis et ita
evenerit non credatis Sompnia similia sunt auguriis
et qui ea intendunt augurari noscuntur Hec autem
debemus non esse vana sompnia que cogitatis anima die
noctuque sibi imaginatur Sentientes enim nonnumquam ipse
sibi sompnia fingunt Sepe enim dum propria mala
per tristem memoriam aut gehenne vindictam de nobis
ipsis recolendo imaginationem extra se imaginatam
imaginatores mentes aut decepti admissi aut
defuncti supplicii memoria vigilantibus fiunt et per
visiones sompniarum occurrunt et cogitationum mentes
contineant ita anima atque fiunt utraque sine angelis
sive demonibus nobis tali enim animi motu horribilique
pavore et perquietum continuum et per contraria sunt
quiescimus et per contra que contimescimus mentes aspectu
de sompnio contemplamur Non est peccatum quod nolentes
imaginibus nocturnis illudimur Sed tunc est peccatum si ante
quam illudimur cogitationum affectibus preveniamur / Ivo

quippe in imaginibus quas in veritate gesserunt sepe dormien-
tibus in mente apparent sed innoxie si non concupiscendo
occurrunt Qui nocturna illusione polluitur quamvis
extra memoriam turpium cogitacionum se senciat inquinatum
tamen hoc ut temptaretur culpe sue tribuat suamque
immundiciam statim fletibus tergat

ca 7 de oracione

h Oc est remedium eius qui viciorum temptamentis exestuat
ut quotiescumque quolibet tangitur vicio totiens ad oracionem
se subdat quia frequens oracio viciorum impugnacionem extin-
guit Tam perseveranter oportet intendere animum in orando
atque pulsando quousque importunas desideriorum car-
nalium suggestiones que nostris obstrepunt sensibus
fortissima intencione superemus ac tam diu persistere
quousque persistendo devincamus / Ita negligentes oraciones
nec ab ipso homine impetrare valent quod volunt
Cum quis orat sanctum ad se spiritum advocat Et ubi adve-
nit confestim temptaciones demonum que se mentibus humanis
ingerunt presenciam eius ferre non sustinentes effugiunt
Oracio cordis est non labiorum neque enim deprecantis deus
intendit sed orantis cor aspicit Quod si tacite
cor oret et vox sileat quamvis hominibus lateat deo
latere non potest qui consciencie presens est / Melius est autem
cum silencio orare corde sine sono vocis quam solis
verbis sine intuitu mentis Nunquam est sine gemitu orandum
Nam peccatorum recordacio merorem gignit Dum enim
oramus si ad memoriam reducimus culpam magis reos
nos tunc esse cognoscimus Ideoque cum deo assistimus gemere
et flere debemus reminiscentes quam gravia sint scelera que
commisimus quamque dira inferni supplicia que timemus / Mens
[illegible] in oracione offert tunc se per oracionem coniungit.
[illegible] efficit oracio si demum committitur cum iterum
venia postuletur Ille enim post desideratum effectum sine
dubio percipit qui quod orando ab illo postulat de-
linquendo non iterat Mens vero celestis est et tunc
orando deum bene contemplatur cum terrenis nullis curis
aut erroribus impeditur Apta est enim ad bonum propria
natura in aliena autem turbatur Pura est oracio quam in suo tempore
seculi non interveniunt cure Longe autem est animus a deo
qui in oracione cogitacionibus seculi fuerit occupatus Tunc

certa

cum vacare orationi quam aliunde non cogitatio revocat. Sed valde pa-
uci sunt qui tales orantes sunt. Et licet in quibusdam
sit difficile tamen est ut semper sint tales, quia ante
orationem vacantes animo illicitis cogitationibus occupantur
dum in orationem venerit confestim illi ymagines rerum
quas nuper cogitavit occurrunt, aditumque precibus obstruunt
ne se mens libera ad celeste desiderium erigat. Purgandus
est itaque semper animus atque a temporalium rerum cogitationibus
segregandus, ut pura acies cordis ad deum tantum et
semper dirigatur. Nos vero tunc impetranda divina munera
credimus quando simplici affectu assistimus ad orationem. Multis
modis interrumpitur intentio orationis dum se importuna
vana animo ingerunt. Demones quoque orantis animo tunc
cum magis diversas cogitationes curarum secularium humanis men-
tibus ingerunt quando orantem conspiciunt. Duobus modis oratio
impeditur ne impetrare quisque valeat quod postulat:
hoc est si aut quisque adhuc mala committit aut
si delinquenti debita non dimittit. Quod si geminum
malum quisque a semetipso abstulerit, protinus securus
studio orationis incumbit et ad ea que impetrare precibus
cupit mens se animo libere erigit. Cum leditur non desi-
stat quisque pro ledentibus exorare. Alioquin iuxta dei sententiam
peccat qui pro inimicis non orat. Sicut nullum proficit vulneri tum(?)
medicamen si adhuc ferrum in eo sit, nichil ita proficit
oratio illius cuius adhuc dolor in mente vel odium ma-
net in pectore. Tantum esse debet circa deum orantis
affectus ut non desperet precum effectum. Petat ergo ut apostolus
ait unusquisque in fide dubitans(?) carebit(?) ac oratione si
spei fiducia non habemus. Nam qui dubitat similis
est unde maris que a vento fertur atque dispergitur. Diffiden-
tia nascitur impetrandi orata(?) si se adhuc animus sen-
tiat ita peccandi affectum usurpari. Non enim potest habere
precum fiduciam qui ad implenda precepta dei pigritat(?)
et contra recordatur(?). Qui a preceptis dei aurem avertit, quod in
oratione postulat non meretur, nec impetrat ab illo
bonum quod postulat, cum legi non obedit. Si enim
id quod deus precipit facimus, id quod petimus sine dubio
obtinemus. Nam sicut scriptum est: Qui avertit aurem suam

ne audiat legem oro eius execrabilis erit. Simulitudo apud
deum vtique notis conuenit. ut oracione operatur opus et
opere fulciatur oracio. vnde et sanctus ait leuemus corda nostra cum
manibus ad deum. Cor enim manibus leuat qui oracionem
cum opere subleuat. Nam quisquis orat et non operatur
cor leuat et manus non leuat et cor non leuat. Sed
quia operari necesse est et orare. Bene mistaliter dicitur leuemus
corda nostra cum manibus ad deum ne in gloria mandatorum
dei reprehendamur. Deum salute nostram optinere aut
sola oracione aut sola opere contendimus. Quia quasi bonorum
operum agimus hec oracionem fundimus ut in ira
actionis humilitatis deperiret per Culpabiliter manus
ad deum expandit quia secundum sua iactantur perdit sic phariseus
in templo iactancius iactanter orabat seque magis quam deum
de operibus iustis laudare volebat. Deinde ideo oro in
peccatum vertitur sicut de Juda proditore scribitur. Cum enim
iactanter orat laudem humanam appetendo non solum
eius oro non dicit peccatum superpa et vitatur impetrari sic
iudei et heretici qui licet ieiunare et orare videntur.
eorum tamen oro non illis ad purgacionis proficit meritum
sed immutatur potius ad peccatum. Deo multorum oro electorum in
presentibus eorum differtur ut ampliorem prosperitatis augeatur
vicem. Deus iusti temporaliter audiunt eorum fit salute quia
eos affligunt ut deus illis temporali remedio subueniret.
Puerorum orati ad confusionem apperuit. Vnde et cum puerorum
frigidus ignibus fuit ut nabuchodonosor enim deum agnosceret.
Sic et apostolus inimicos ait: Apostolus inimicos meos eripe me.
Quinque tardius exaudiuntur quorundam oraciones ut deus
differtur. Forenius exhortatur maioribus premiis cumuletur.
Exemplum seminatorum et reprehensione messis magis quanto
tardius seminata excreuit tanto ad frugem cumulatius
crescit. Deinde oracio orantes non cito exaudiuntur nostra
nobis secundum motibus componamus ut hic apud eos differtur. Deinde
instic reputet et vulpe nostre iudicio quia perseuerant
orantes non cito exaudiuntur vtilis nobis est non ad.
visitati Sepe enim deus multos non audit ad voluntatem

ut exaudiat ad salutem. Multi orantes non exaudiuntur
providente illis deo meliora quam petunt. Sicut sic contingere
solet parvulis qui ne magistrolis vapulent deum orant
sed non datur illis postulationis effectus quia impedit
illis exauditio ad profectum. Non aliter contingit quibus-
dam electis deprecantur enim deum pro morbis ante tempus
commodis vel adversis propinquantem quia deus temporalium corporum
desiderio minime consulit quia meliora illis promittit.
Oratio quamvis loco optimus fruitur magis quam capiten-
ti impetrat. Deum deo teste deprimitur comminat
hypocritarum est offerre se in ore dicentibus quorum
fructus est non deo placere sed gloriam ab hominibus comparare.
Non in multiloquio exaudiuntur homines a deo quia
plurimis verbis eum concitant ad placere neque enim conciliat
eum multiplex orantis sermo sed pura sinceraque orationis
intentio. Bonum est semper corde orare. Bonum est
et sono vocis deum spiritualibus hymnis glorificare. Nichil
est sola voce canere sine cordis intentione sed sicut ait
apostolus cantantes in cordibus vestris hoc est non solum
voce sed et corde psallentes. Psallam spiritu psallam
et mente. Sicut in orationibus reguntur ita psalmorum studiis
delectemur psallendi enim utilitas tristia consolatur
corda gratiores mentes facit fastidiosos oblectat
inertes et excitat peccatores ad lamenta et mitigat.
Nam quamvis dura sint carnalium corda statim ut psalmi
dulcedo insonuerit ad affectum pietatis animum eorum
inflectit. Unde psallendo non vocis modulatio sed cum
verba divina que ibi dicuntur dicant commonere nescio
quomodo cum sancto modulatione cantus maior nascitur
compunctio cordis. Multi enim repperiuntur qui cantus sua-
vitate commoti sua crimina plangunt atque ex ea parte
magis flectuntur ad lacrimas ex qua psallentis insonuerit
dulcedo suavissima. Oratio vel precibus pariter cantica pro remedio
peccatorum effunditur psalmorum vero decantatio perpetuam
dei laudem demonstrat in gloria sempiternam sicut scriptum
est: Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt

te. Unus operis ministerium quamquam sedulus intentatis
mente exequitur quasi angelis sociatur.
[O]rationibus mundamur, lectionibus instruimur. Utrumque bonum
si liceat; si non liceat, melius est orare quam
legere. Qui vult cum Deo semper esse, frequenter debet orare,
frequenter et legere. Nam cum oramus, ipsi cum Deo loquimur; cum
vero legimus, Deus nobiscum loquitur. Omnis profectus ex
lectione et meditatione procedit. Que enim nescimus lectione
discimus; que autem didicimus meditatione conservamus. Ge-
Confert minum confert donum lectio sacrarum scripturarum, sive quod intellec-
tum mentis erudit, seu quod a mundi vanitatibus abstractum
hominem ad amorem Dei perducit. Excitati enim sepe illius
sermone subtrahimur a desiderio mundane vite atque
accensi in amorem sapientie tanto amplius spes mortali-
tatis huius nobis vilescit quanto amplius legendo spes
eterna claruerit. Geminum est studium lectionis: primum
quomodo scriptura intelligatur, secundum qua utilitate vel dignitate
dicatur. Erit autem ante quisque promptus ad intelligendum
quod legit, sequenter idoneus ad proferendum quod didicit. Lector
strenuus potius ad implendum que legit quam ad sciendum
erit promptissimus. Minor enim pena est nescire quod
appetat quam ea que noverit non implere. Sicut legendo
scire concupiscimus, sic sciendo que didicimus recta im-
plere debemus. Lex Dei et premium habet et penam legen-
tibus: eam premium in eis qui eam male vivendo con-
tempnunt. Omnis qui a preceptis Dei discendit, reprobus.
Quotiens enim Dei precepta legere vel audire potest,
corde suo reprehensus confunditur, quia id quod non agit
memoratur et teste conscientia accusatur. Unde et David propheta
deprecatur: Tunc non confundar cum perspexero seu perspiciam
in omnia mandata tua. Graviter unusquisque confunditur
cum mandata Dei vel legendo vel audiendo, contempnat
que vivendo contempnit. Corde enim reprehenditur omnium
mandatorum meditatione, eo quod non impleat opere quod
didicit doctrina sermone.
[N]emo potest sensum scripture sancte cognoscere nisi legendi
familiaritate, sicut scriptum est: Ama illam et exaltabit
te; glorificaberis ab ea cum fueris eam amplexatus.

Quanto quisque magis in sacris eloquiis assiduus fuerit
tanto ex eis uberiorem intellectum capit sicut terra que
quanto amplius excolitur tanto amplius fructificat
Quanto amplius ad superiora [illegible] conscendit hoc tanto
magis ad humiliorem actus ipsa descendit sicut in lege scribitur
Moyses ascendit ad montem et dominus descendit ad eum
vero cum devocione spirituali quia ille tum secreta divinorum scru-
tabitur mandatorum que ab actione terrene cure revocavit
animum et secula famulante sepius sibi in deseruit. Nam
sicut cecus et videns simul quod utrique ambulant sed non
consimili libertate discernunt pergens quo non videt offendit
audiens ab offendicula caveat et quo proficiscitur pergens agno-
scat. Sic qui nubilis terrene cure fuscatur si temptet
dei perscrutari misteria non valet quia legere oculos
non meretur quod ille tandem efficere vale qui sese
ab exterioribus sollicitudinibus abstraxit et totum se scripturarum
seu in meditatione defigit. Quidam habent intelle-
ctualis ingenium sed negligunt lectionis studium
et quod legendo scire poterit negligendo contempnunt
Quidam vero ab amore sciendi habent sed tarditate sensus
impediuntur qui tamen assidua lectione sciunt quod inge-
niosi per desidiam non noverunt. Ingenio tardus et si
non comparatur per assiduitatem tamen lectionis augmentatur circa
communis sensus [illegible] aliquis sicut [illegible] tamen lectio intelligencia
adhibet. Sicut qui tardus est ad capiendum propter inten-
cionem tamen boni studii premium percipit ita qui suscitatum
sibi a deo ingenium intelligencie negligit condempnacionis
culpe reus consistit quia donum dei quod accepit
despicit et per desidiam delinquit. Quidam doctores medio-
cres donum sapiencie quod negligunt accipiunt ut divisi
de rebus celestibus primum tardiores sunt ideo quod
scire cupiunt difficultate inveniunt ut maioris quoque
laboris maioris premium habeant in retribucione
Doctrina sine caritate [illegible] quibus infundatur animabus
adhuc non descendit sicut quod [illegible] sed
intus [illegible] fiat tunc ad dei [illegible] in [illegible] animabus

ad cordis intima pervenit cum dei gratia mentem intus
ut intelligat tangit Sicut enim quosdam flamma
caritatis sic decor illuminat ut in talibus sapiat ita
quosdam frigidos torpentesque deserit ut prave
sensu consistant Plerique in acumine intellectus invicti
existunt sed loquendi inopia angustantur Nonnumquam
vero in utrisque pollet quia et faciendi copiam et
dicendi efficaciam sumpsit

Plerique scientiam acceptam scripture non ad gloriam
dei sed ad suam laudem accipiunt dum ex ipsa
scientia extolluntur et ibi pugnat ubi pugnantia mundare
debuerant Unde contingit legendo per fastum scientie
arrogantes ita quibus sapientes in superficie
a cuius medullitatis caritatis archana non
tangunt quia superbie inibi apperiunt Semper superbi
leguntur querunt et numquam perveniunt Unde legis pre
nobilia humilibus et ad verum lumen intuentibus
patent quibus ac atque superbis clauduntur Nam
quibus divina eloquia velut sint arrogantibus
aperta vel in usu tam clausa atque occulta post divinum
primo deus fidelibus lucerat reprobis ac ac superbis
quosdam tenebrescit et cum illi illuminantur isti cecantur

Equaque legem intelligit quam cartule
via legendo perit sed qui eam spiritu interiori
sic capit Nam qui literam legis intendunt eius
scelta competere non possunt Multi enim non intelligendo
spiritum septimas nec eas recte senciendo ad heresim
devoluti sunt atque in multis erroribus defluxerunt
Infidelibus relegata est lex testante domino
prophetiam liga testimonium signa legem in discipulis
meis nec eam a Iudeis intelligat aut hereticos
quia non est discipulus eorum caritate quippe quam
per opus docuit non sequuntur de qua idem dominus
dicit In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli
estis si dilectionem habueritis ad invicem Hereticis
planus spiritus non sapiunt sed eas ad errorem prave
intelligendo dicunt nec semetipsos eorum sensibus subdunt

sed eas prius ad errorem quem prius concepit alicuius vel doctores
errorum suis persuasionibus ita coniunguntur fraudulen-
ter suos illigant auditores ut eos quasi laberin-
thus implicet a quo nunquam avelli valet. Tanta est
hereticorum calliditas ut fel aceti malaque bonis
permisceat salutaribusque rebus plerumque errorem
suum ita inserat quo facilius possit quod nimis
prius detinat sub specie persuasionis veritatis. Plerumque
sub nomine katholicorum doctorum heretica sua conscribunt
dicta ut de dubiis lecta a credentibus vel nominibus blasphe-
mias suas latenti dolo de libris doctorum maiorum
desumunt doctrinamque verum adulterando corrumpunt
scilicet vel addiciendo que de ipsa sunt vel auferendo que
ipsa sunt. Caute meditanda tantaque sensu
comprobanda sunt que leguntur ut iuxta apostolicam monita
et teneamus que recta sunt et refutemus que contra veritatem
consistunt. Utque bonis nitamur ut animalibus allecti
permaneamus. Sequitur ca. 7

Deus conspicit varius figmenta legere poetarum
quia per oblectamenta inanium fabularum mentem
excitant ad incentiva libidinum. Non enim solum
thura offerendo demonibus immolatur sed et dicta eorum
libencius capiendo. Cernendum pluribus meditari solet
de dicta gentilium per tumidum et ornatum sermonem
quam scripturam sacram propter eloquium humile. Quid
prodest doctrinis mundanis proficere et mansuescere in-
anibus evidenter sequi figmenta et celestia fastidi-
re mysteria. Cavendi sunt tales libri et propter amorem
sacrarum scripturarum evitandi. Gentilium dicta exterioribus
verborum eloquiis nitent interius vacua virtutis sapientia
manent. Eloquia autem sacra exterius incompta
verbis apparent intrinsecus autem mysteriorum sapientia ful-
gent. Unde dicit apostolus: Habemus thesaurum istum
in vasis fictilibus. Sermo quippe dei occultum habet
fulgorem sapientie et veritatis et repositum de verborum
vilissimis vasculis in eo libri sunt simpliciori sermone

inscripti sunt ut non in sapientia verbi sed in ostensione spiritus homines
ad fidem pervenirent. Nam si dyalectici acuminis versucia aut re-
thorice artis eloquencia essent editi nequaquam putaretur fides Christi in
dei virtute sed eloquencie humane argumentis consistere. Nequaquam
crederemus ad fidem divina inspiratione provocari sed potius
verborum calliditate seductos. Omnis secularis doctrina spuman-
tibus verbis resonans ac se per eloquencie tumorem extollens
per doctrinam simplicem et humilem christianam evacuata est sicut
scriptum est: Nonne stultam fecit deus sapienciam huius mundi.
Fastidiosis atque loquacibus scripture sacre minus propter sermonem
simplicem placent. Gentili enim eloquencie comparate videntur
indigne. Quod si animo humili misteria eius intendunt con-
festim advertunt quam excelsa sunt que in illis despi-
ciunt. In lectione non verba sed veritas est amanda. Sepe
autem reperitur simplicitas veridica et composita falsitas que
hominem suis erroribus illiciat et per lingue ornamenta
laqueos dulces aspergit. Nichil aliud agit amor mun-
dane sciencie nisi extollere laudibus hominem. Nam quanto
maiora fuerint litterature studia tanto animus arroga-
cie fastu inflatus maiori intumescat iactancia. Unde
et bene psalmista ait: Quoniam non cognovi litteraturam introi-
bo in potencias domini. Simplicioribus litteris non est preponendus
fucatus gramatice artis. Meliores enim sunt communes littere quia
simpliciores et ad solam humilitatem legencium pertinentes;
ille vero nequiores quia ingerunt hominibus perni-
ciosam mentis elacionem. Meliores sunt gramatici quam
heretici. Heretici enim haustum letiferi succi hominibus
persuadendo propinant; gramaticorum autem doctrina potest etiam
proficere ad vitam dum fuerit ad meliores usus assumpta. XV.
Sequitur capitulum

Cum sit utilis ad instructionem lectio ad adhibita ut
collatione maiore intelligentia replicet melius
est enim teste quod legere collatio dubilitatem [illegible]
Nam propositis interrogationibus cunctatio rerum excluditur
et sepe obiectionibus latens veritas aperitur et explanatur
Quod enim obscurum aut dubium est conferendo cito pro-
ditur. Multa etiam presunt in collatione fingere rebus enim quae nunquam
prius adverterat propalationem rerum facile capiuntur. Contra sepe
sub specie veritatis conferendi sepe diverse spirituales causae et nisi
per aliquam evidentem divisionem anxie apparet occulta legis
mysteria. Sicut vero scire solet collatio ista contentio destitu-
it cum relicto veritatis sensu contentionis lites generat et pro-
ignatio verbis certos deo blasphemia irrogat. Inde here-
ses et scismata oriuntur quibus subvertitur fides corrumpi-
tur caritas scinditur. Contentiosorum studium non
pro veritate sed pro appetitu laudis certat tantaque est in
his curiositas et veritati tantae nesciat ipsorum rectam
doctrinam enarrare contendunt. Sed in disputatione sedulo
cavenda est proponendi artificiosa subtilitas quae calide
obiectionibus vera intendit. Ita enim aliquis assertionibus
obiectionibus vera intendit disputatio ut vera similent esse quae
priorum inmodicus disputatio ut vera simulent esse quae
prius consuevit lectio intentione tantum erit. Quod si fuit
prius considerat lectio meditatione animi aut legendi
iam tardior frequenti meditatione colligitur. Sepe prolixa lectio longitudinis causa
assiduitate colligitur. Sepe prolixa lectio longitudinis causa
memoriam legentis oblitterat. Quamvis si brevius sit sublimo
tamen libri summa retractetur in modo. Timet enim laborem le-
gentis. Quoniam quae lecta sunt licet recolendo animo nunc
extendantur. Accepta est simul lectio iterata ad aperta
amplius eius intellectum instruit. Cum vox legentis
quiescit et subsilentio lingua movetur. Ita clare
legendo et corpus lassatur et vocis acumen obtunditur.

de vita activa
Activa vita innocentia est bonorum operum.
Contemplativa speculatio supernorum illa quibus mul-
torum est ista paucorum. Activa vita rebus mundanis
bene utitur. Contemplativa vero mundo renuntians soli deo
vivere delectatur. Quoniam quibus in activa vita proficit ad con-
templationem bene ascendit. Merito enim ista vita
sustollitur qui in illa utilis invenitur. Quoniam temporalem

gloriam aut celestem adhuc affectat compunctio a contemp
latione prohibetur ut positus in actualis vite operatione
pergat. Iuxta eius opus proficiendo bonis operibus vita
consopienda fuerit vicia ut in illa iam primo a-
mentis acie ad contemplandum deum quiesque perluscat
et licet quibus consiliis status ad contemplationem conste-
de cupiat tamen ratione cogitur ut prius in active opera
tione versetur. Exemplum itaque active et contempla
tive vite de Iacob sumitur. Cum enim ad Rachel hoc
est ad visionem principium festinaret que contemplacionem
signat illi Lya hoc est laboriosa vita supponitur
que activam designat. Sic sepultus ad abominacio
gaudio tireno premat ita contemplator vacans ab
omni actuali occupatione mittitur et sicut ab
activa vita contendentes in contemplationis quiete
sepelliunt et ita ab actione seculi recedentes eos
vita activa in se quasi splendida suscipit ac pro hoc
vite mundane vita activa et vite active contemplativa
sepulcrum est. Cum sancti sic a secreto contemplationis
egrediuntur ad publicam actionis ita vim suis ab acti
onis manifesto ad secretum contemplationis intime
revertuntur ut intus laudent deum ubi acceperunt
cum foris ad eius gloriam operantur. Sicut aquile more
est semper oculos intuitus in radios solis defigere
nec deflectere nisi esce solius obtentu, ita sancti
a contemplatione ad actualem vitam interdum reflect
untur considerantes illa summa sic esse utilia ga
udia ut tamen ista ancilla sunt paululum vite in
digentie necessaria pro active vite que humana interdum
perseverant intendit in contemplacione aut se se
semper intra se continuit quia dimittitur contemplandi lassatur
templandi lassatur. Amplius animalia que in Ezechiele
ibant et non revertebantur pertinet ad vite active
perseverantia, et iterum ea animalia que ibant et revertebantur
bant pertinet ad contemplative vite mensuram in

quia dum summis intendit sua reverberatus in-
firmitate reflectitur atque iterum renovata intencione
ad ea unde descenderat rursus erigitur quod sua
in activa autem [illegible] sit. Sed quia si animus summis reflectatur
ne modicum status auctoris conspicit lumen/ oculus
dexter scandalizabat quod operibus evelli concipit vita
contemplativa est/ Duo oculi in facie activa et con-
templativa vita [illegible] est/ cum per contempla-
cionis [illegible]/ melius est si evellat oculum con-
templacionis et sufficit sibi unum ante actualis
obtinuit ut sit [illegible] illi presumptione [illegible]
ad vitam quam per contemplacionis errorem in
gehennam mitti. Sepe mens ad summa ab imis
erigitur et sepe a summis ad infima pondere carnis
inclinata reflectitur. Multos ergo et secularibus
sua gratia assistens ad contemplacionis fastigium ele-
vat multos quoque a contemplacione labentes iusto
iudicio deserit et lapsos in terrenis operibus relinquit
Sequitur aliud capitulum [capitulum [illegible] spiritualium et secularium [illegible]]

a quare amatoribus seculi cara sunt
adversa refugiunt prosperis adipiscuntur sed velud
gaudent qua prosperitatibus mundi
adeo quibus hoc seculum ad omne delectantur alieni sunt
Electi autem dei cuncta huius mundi quod prosperitati-
ista adversa senciunt ad celeste [illegible] sunt ut [illegible]
cius inardescunt magna apud deum desiderium ardenti
qui sunt modo acceptabiles [illegible] apud deum relucent gra-
nare est ut quem nichil odit diligat [illegible] renca
[illegible] in hoc seculo [illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] peccatis [illegible] tabernaculum [illegible] rep-
cogitat [illegible] in hoc seculo tabernaculum nos est
[illegible] et [illegible] in celo est [illegible] con-
tempnere [illegible] ut motum [illegible] ad supe-
[illegible] renovaret et ibi se subtrahat
ubi dispersi sunt [illegible] quibus [illegible] honoribus quibus [illegible]
[illegible] ante blandimentis [illegible] [illegible] se [illegible]

passione terrena mortificat ut deo viuat. deo quoque
temporis sui blandicias castiat ut validiores ad
actum illarum de temporis vite mortificatorum consur-
gat. Cuncta quippe temporalia que huius vite virtutes
accessorum et insequitur a deo sectantibus rebus que
numquam accessit in recte ista deo servientibus corporaliter
quia de eis stabilitatis non aspicit. Cum per renunctiacionem
mundi ad superiorum operam suis desideriis vberat ab
hoc tunc intencione a quibus deo penitus sublevatus
erigitur et in quo lapsus erat penitus aspicit
et ubi conuenit cum gaudio magis dicitur. Cum
ad contemplacionem reflectitur a temporis scili-
citur si admiracionem sui peruenit prolonge
ministrat quaticumque fuerit tranquilla que perderent
et quanto consensu a quibus tradit propria labores
sui difficultate cognoscit. Quod enim in hac
vita laboriosius quam terrenis desideriis contumacia
a quibus temporis secundum cum temporis seculi nichil appetere.
Cum enim temporis nichil diligunt turbulencia temporis
mundi curis et sollicitudinibus atque excrementi qui ut
eis obiunt nec sentiunt in vtile quietis tranquillitate
fructus fuerit pacis requiem eius expectant
hic querendo in hoc tempore iam meliorat. Sequitur
capitulum aliud tercium sexti contemptus
Anteri vi similiter sed renunctiacionis ita
tunc in deo mori ut soli deo gaudere de-
lectetur. Quoque ab huius seculi consortio se
subtrahunt tanto interna mentis acie quasi
dei et angelice societatis frequenter contemplari
valeant. Tamen quoniam opera sit manifesta ut sui
cum supernam operam desiderat non solum in se
corporis consorcia fugiant. Quando corporaliter
separari desiderat ab iniquis ut corporis non violen-
tia atque delictis moueri et si non corporali dista-
nti spirituali tamen ab eis intencione discedunt. Qui et si
nobis sunt conversacione disiuncti sint tamen corde et opere

Et licet sepe in mente aliud animus deo pergat claus-
trum intrans satis est ut corpus iam seculi voluptatibus
penitus amicis maneat illibatum quod et si non a[illegible]
applicet aliquando attingit [illegible] cum secundum dicitur esse
pro qui amico [illegible] est / via sine offendiculis anima
[illegible] sine cupiditas et timor deprecamini / Unum enim
corpus ad [illegible] abstrahit nec cupiditas [illegible]
ad obligat [illegible] nec [illegible] sensuum / Bonum
est a corpore remotum esse a mundo sed multo melius
est voluntate utrumque ad perfectionem ille vero perfectus est
qui tunc seculo et corde et corpore distractus est / Unde
ut aut Job contempnunt civitate et mortem quem
secularium omnium conversatione hii adversa tempus mundi
appetunt prospera contempnunt ut deo ab eis tanta
desideratur [illegible] inveniatur

a Alia sunt precepta que dantur fidelibus quicumque in
seculo vitam degentibus atque in seculo sunt re-
nunciantibus illis enim dicitur ut sua omnia bene ge-
rant, istis ut sua omnia derelinquant. Illi preceptis
generalibus astringuntur, isti precepta generalia perfectionis
vincendo transcendunt / Ad perfectionem non sufficit nisi
abneget omnibus suis et se ipsum quisque abneget
Sed quid est se ipsum abnegare nisi voluptatibus
propriis renunciare ut qui superbus erat fiat humilis
qui iracundus fuit esse mansuetus studeat. Si ita quisque
renunciat omnibus que possidet suis non renunciet
moribus non est Christi discipulus. Quid enim suis rebus
renunciat sua abnegat qui autem malis moribus se
semetipsum abnegat. Unde et dominus / quem vult
venire post me abneget semetipsum

¶ Si non modica intentione mentis professionem sec-
tam [illegible] amor [illegible] dissolute
appetunt tanto citius a mundi amore denuo redu-
cuntur. Vera professio non perfecta [illegible] repetit desi-
deria [illegible] et si non deo se alliget mentis ope-
ram [illegible] alligat cogitationibus amore longe [illegible]

adeo est amicus cui adhesit hec anima dilecta est ipso
eum qui de supernis appetat quod de infimis fugiat
nescit. Vera sicut scriptum est qui apponit scientiam
apponit et dolorem. Quanto enim quisque potius super-
na sic quod appetat tanto amplius de infimis quibus
miscet dolere debet. Propter hoc enim et Jacobus dicit
miseri estote lugete et plorate risus vester in luctum
convertatur et gaudium in merorem. Hinc eciam dominus
ait Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Et rur-
sus ve vobis qui ridetis quia flebitis. Quem ad
consolacionem sanctus appetit ut aliis quoque prodesse desider-
at iste non discipulus Christi sed contrarius sectator existit
quia non corpore sed consilio amore portare studet
crucis Christi laborem.
Anima quoque cuius modestia humilitas summa circa
eum si sobria est. Nunc autem modestiam se quisque
indicet cum semper constituerit vel ad maiora
virtutum opera gessit. Quanto enim magis deseruit et in virtutibus
profecerit sine corde humilitate serviunt isti qui
de excelsis semper cadunt quia de terminis perversitatis ela-
cionem dicunt quam que vicia prolabi potuit. Omnibus
dei famulis de suis meritis non decet extolli. Deum posse
ancillat(?) cum inferioribus vel prelatoribus aliorum sed non erit
aut omnibus sanctis altius se volentibus proponere sed tamen semper
in conscientia famulus dei humilis debet esse et tristis sed ut
humilitate non superbiat et inutilem merorem cor ad
lasciviam(?) non dissolvat. Dei famulus dum aliquod bonum
opus agit ad bona remuneracionem ~~rez...~~ pertineant(?)
timere debet quod facit metuus est ne forte discussione
celesti iudicis reus esse appareat(?) et in hiis que
dei sunt se negligere aut supplere aliquid operatus esse in-
veniat. Quod deus quod qui facit ipse tristis et mestus efficitur
atque merescit erat remissus procul dubio scriptum
esse maledictus qui facit opus domini negligenter nam a veritate
condempnabuntur si per torporem ea que bona sunt

agnum dei sumendum sine intermissione legere orare operari
oportet ne forte mentem ocio deditam spiritus forni-
cacionis subripiat. Cedit enim valori voluptas
animum cum vacantem cito preoccupat. Concilium Sa-
lomonem precavendo multis fornicacionibus involutum et per
fornicaciones eciam usque ad ydolatria lapsum

An per dei amorem seculo renunciat et tamen
secularibus implicatur. Quanto se rerum studiis occu-
pant tanto divine se operibus subtrahunt tamquam quasi
simul et terrenis parere conatur et in divinis se exercere
contendunt utrumque complecti non valent. Unde duas
animas quasi humano corpori non posse et duobus
servientem dominis amari placere difficile esse evangelicus
sermo manifestat. Mt. Nemo potest duobus dominis servire
nisi quibus a secularibus curis quasi appellatur importuna
secularium multitudo animum curam quam intrinsecus iacet neque-
quam resurgit. Unde dicit se [illegible] seculi cogi-
taciones fugit ad consideracionem se ullatenus colligit
[illegible] corporis torpor qui [illegible] vacacione violentes et
mundo renunciat et curas quas assumat si domini
propinquorum utilitates gravet a dei amore se separant
dum spiritualiter ita prodesse debet sicut propinquis ut domini
illis graciam terrenis [illegible] astare studet ipse assi-
tati proposito non declinet. Multi enim modicorum amore monachorum
parentum non solum terrenis curis sed et forensibus nimium
involuti sunt et pro suorum temporali salute suas animas
perdunt. Quamquam ordinata caritas est dum negatur
parenti quod prestatur amico ut nobis non propinquitatis
exhiberi officium sed negari caritatis affectum parentibus vero
non tantum prestat quod omnibus que impendit. Sicut
ira nobis non ostendenda est ita si dominus caritatis odio
habere [illegible] affectibus quia nec quantitas odio a nobis habendi
sunt sed eorum [illegible] que nos abstinere recto propo-
sito dum tamen dominus ita precepit nobis proximos odire
sicut et animas nostras. Figuram secularium amorem seculo
abrenunciacionem vacantes designari allophilorum vaccas
dei gestantes. Unde sic ille pignorum affectibus [illegible]

itaque minime digressi sunt ita a viribus suis nudo
ubi temeritas gentilis obtentu non dei a bono incipit
impediri proposito. Sequitur capitulum
Ulti incipiunt convolare ad gratiam dei sed timent
tamen tare oblectamenta mundi revocat quippe
eorum amor quos sic revocat cupiditas scilicet qui
primo obliviscuntur dicti quia capiuntur illecebris
vanitatis. Cunctis moribus procellis mundi huius in-
volutus lignum crucis conscendere ut amari a tem-
pestate huius scilicet liberetur. Vita nullus te a laqueis mortis
huius salvabit nisi Christus crucem. Demum scilicet remittatur
attendat cum in dispersione dum medium cognoscit
sunt qui quod confessione proponebant implere opere con-
tempserunt scilicet quia contra similiter a voluptatibus mundi
conati sunt redire ad deum sed remittuntur ad cupiditates
scilicet et qui dormientes conantur animo et corpore
semper desiderant. Ille cum ad bonum nomen redire
sed a voluptatum fastigio non sunt. Iste melius eligunt
vigilare sed sopore torpidi te a bono dicunt lapsos
super carbones frigidos fieri nigriores quam carbones
nientes absque caritate dei commiti sit et quando
appetitum lucis superne illuminacionis conati nigredine
peccatorum fuscantur. Denuo ab intencione bone operacionis
metu retinguntur in opere ne permittitur infirma
mente desperata confitere. Et ad indulgere in mundo
metuunt aqua superna semetipsos abscondunt. Multi
confessorum arguunt insidiatur diabolus in accedendo primum
qui a paucis et modicis degenerat esse contenti
opiniones in eorum mentes suadens filiorum ac curitates
persuadet esse plura animi quam agentibus sufficiant
spiritus tibi blandiens in intencionem bone devocionis
subvertat atque deinde lucra decepta mentem redu-
cat. Multis arguunt insidiatur eis diabolus quod remittat
scilicet ut eius secreto amori subsistant. Graviter
aut in concupiscibus scilicet illos ferit quos per remediatorem
mundi ad amorem reduxit. Et maxime precioso

subiciat vel magis mortificet ut quem per carnis amorem vincere
non potuit ad humilitatis culmen subtraxit ut per superbie mortem
sibi subditum faciat. Iste siquidem spiritus fallax variis insidiis
providere debet et magis in bonis operibus cordis debet adhibere
cautelam ne propria gloria semetipsum perdat ac
perdat cunctaque bona amittat que recte agendo
optinuerat. Sequitur aliud capitulum de fuga iactancie

+ Cum in factis operum et dictis timendum est iactancia
effugienda tamen ruina sibi quam sibi magis sibi quam deo
placere et laudem ab hominibus comparare. Vanus et erroni
bus est animus plenus fama appetere et ad capiendam
terrenam laudem studium dare. Conspice contemptum
omnis mentis quam tibi arroges que in te sunt propter gloriam.
non declinat ad dexteram qui non sibi sed deo tribuit bo
que agit neque ad sinistram sentit qui de divina
indulgencia peccandi licentiam non presumit. Hoc
est quod apostolus ait: Per viam incedite regiam neque
ad dexteram neque ad sinistram declinetis. Verum
est quod natura appetat delectari in laudibus sed tunc re
cte si in deo non in se quisque laudetur. Sicut scriptum
est: In domino laudabitur anima mea. Despice vanam gloriam
contemptus in aliud genus elationis vadit dum
se quisque gloriam querendo contempsisse ab hominibus laudes
et ambitionem confessus est cum bene agere et fructum
boni operis non licet quam ipsi vel amiserit presentem
humane iactancie ruina quam aspiciat secundum quod qui vane
glorie favores diligit et perdidisse se bonum opus
doleat quod presencia conversacione fecerit. Amator
vane glorie cum possit semper laudari agere non
cessat et sibi illi amores crescunt tantis appetitus
auget. Boni operis inchoacio non debet palam
ad hominum cognitionem venire ne [illegible] bona inchoata
humanis oculis [illegible] antequam perfectionis maneat
status ante maturitatem cum tempore messis florentes
[illegible] geminaque [illegible] fuit [illegible]
[illegible] appetitur dominio [illegible] sub

itur Sicut ezechias rex qui divitias suas caldeis
pracatas perdidit sperta pretiosas pphanam audi-
uit signaret dei sive virtutes suas dum prvane
glie studio perdiderit, per et statim demones.
suorum opum deos facit sicut ille potentatorum cal-
deis rex suarum deos fecit / Optima est illa di-
screcio ut et nota sint opa nra ad augendam
dei gloriam et occulta proutacia laude humana qlle
aut dei publicare bonum quod agit qui tam perfecta
sanitate fundatus est ut nulla iam elacione tangatur
quia qui se intelligit adhuc amore laudis pul
sari studeat sua bona occulto agat ne forte aliqui
quod egit perdat Quidam autem sicut dum nimis fundicus
sua mobilitate corrige aliqui tiore tangunt elaco
nibus sue cordis accionibus viste si ab hinc obreptanibus
malo similis compunctionis purgantur Sunt sicut non
nulli quosdam de se audientes consistunt et tamen in
hys alta se consideratione custodiunt ne dum illos
alterius intencione erigunt eos in nomine laudis appetitu
dirigant Quando dum in mancanda virtute iactantes
relabuntur ad vicia et quando dum ancorum dispulsio
frequenter plangunt deipsa infirmitate validius ipsimul
qualescunt pleraque Sed utile est arrogantibus deseri
a deo quia sue infirmitate cordis a dissimilitate videat Non
nulli sola opinione arrogancie se esse perfectos existi
mat dum non sunt et ab exterioribus temptacionibus invotes
cunt Quanto quisque sit antati ancior tanto longius
esse a bona arbitretur hoc enim similis est quod deo homines
iungit Et cum iactancia oculos quibus deum audiri potuit
claudit Sicut solis radius dum cor[as] aries oculi
obcecat sic et quod vi mente altiora se scrutantur ab
inteccione veri obtundunt Sic aquila exalto ad
escas delabitur sic hic de alto bone consuetacionibus per iter
nalem appetitum ad infima dirigit tam de opposito

1) Multa verba scorum sit antea non sit et quod per moces
doctrine gemuerit non fouet exemplis sed.

et similes per
casum constant
vio

quia quos ad se edificat vita et moribus destruit ypocrite
simulatores dicuntur / qui iusti esse non querunt sed videri cu-
piunt. Hii mala agunt et bona confitentur ostentacionem
quippe boni appetunt operacionem autem mali exercunt. Vnde
possunt comparari ancille petri. Simulatores autem et ypo-
crites non conuertuntur ... ad male astutie specialiter
volentibus ... sub specie virtutis celare et non veram
sanctitatem habere / Sed non sancti gloriam super modum sunt.
vnde non appetunt sed eos hoc ipsum videri refugiunt
quod esse nequeunt / ypocrite autem maliciam suam occul-
te agentes et ante oculos hominum quadam innocen-
cie sanctitate se vestiunt ut veneantur / ... dicit
voce ... Ve vobis ypocrite quia similes facti estis sepulcris
dealbatis que foris quidem apparent hominibus speciosa intus
vero plena sunt ossibus mortuorum et spurcicia ita
et vos quidem apparetis hominibus iusti intus autem pleni
estis auaricia et iniquitate / ... dampna ypocrita
sunt ... simulatore ...
illos enim condempnat quia ... sunt ... qua
audiunt ... quod non ... semper latent ypo
crite ... et si ... quid non patet ...
que eorum vita finiat ... simulate ... detec-
tum ... enim ... remanet / Vnde ... simulata
sunt diuturna esse non possunt ... eorum ...
est salus qui ... aliquid ... superant
... occultis ... iustificet ypocrite vero
occulte mali sunt et bonos se palam ostendunt ypo
critam iustum arguere ... ne ... castigatus
... Salomone Noli arguere derisorem
ne oderit te ...
... alieni boni ... auctorem Nam
... manibus ... habere ...
homines ... amictos ... de bonorum lapsi
bus ... ita de eorum ... sub bonis ...
... membra ... est
... morbus ... corpore ...

Hii meliores se ypocrite ... quia ... mali sunt ... bonum ypocrite vero

et filiis mebros est quia sicut scriptum est / Omne sublime
videt et ipse est rex super omnes filios superbie. Nulla
est virtus que non liceat contrariam invidie malum. Sola
miseria caret invidia quia nemo invidet misero
tamen certe via nec livor obicit sed sola mia adhibet
Multi et bonos imitari nolunt et de bonorum profectibus
invidie livore tabescunt. Unde fit ut nec
illi corrigantur a malo suo sed per invidentiam deteriorentur
et bonos a recto studio conturbant dignus est si pote-
rint depravare. Caveant ergo malos boni perfecte in-
dent non scandalizentur sed quod fine sint futuri magis
cogitent. Hoc etiam in vicinis aliquibus virtutibus probat
quod beato Job Sathan prestitit / Nec enim emulatur prosperitatibus
temporum adversa sed vir eius credidit magis posse-
ssionem inde eius aucta sunt merita atque in deo cla-
ruerunt probabiliora patie dominata contra reperiunt
invidi ad detrimentum male fame per penam bonorum.
Antiquam maculent sicut querebant hostium sodomite
ad domum loth noctium irrepere et palliato tenebre errore
precedebant videbant hostium quod non inveniebat. Non
aliter invidi querendo velud precedentes violentes dissimulat
antiqua quod querunt per pie tecorum ostiam avant-
raudulencie genus quomodo fariat subtilis
insidiarum sagittas celat ut faciat falsam
securitatem decipiatque cum talia tent que
velte molitur insidias cavendum est inimicus qui
manifestus est sed magis ille qui occulti non quaerit ffa
cile cum amicus et amicus que ad non aures diffi-
pit cum non ledant magis cum insidiis iniuriorum
per aliorum prechitam Iacent sepe venena tecta
melle aurum et tam dum deceptor bonitate simulat
pronusque fallendo decipiat Sequitur.
Cum homo sanctus odio sint tamen flebiliter
ut deplorandi sint qui odio ut fratrem habeant
et contra alios principium dolum ut sinat dragnos

cum scriptum sit qui semetipsos a caritate dissociat. Sicut
igitur ecclesia sine ab omnibus hereticis premitur sic tamen eos
ad se redeuntes benigne caritate amplectitur. Sic et singuli
nostrum circa inimicos suos sustinere revertentes materna invita-
tione amplecti statim debet. Cito est ignoscendum omni
veniam postulanti. Pro eo quod posse peccata dimitti
ei qui ipse peccantibus non dimittit delicta. Formam
enim vobis indulgentie deus committendo creditoribus nostris proposuit
dum ita nos orare precepit: Dimitte nobis debita nostra
sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Iustum est enim
indicandum dei tunc quod peccatori ac sibi indulgeri ostendit deinde
alterius circa commissa sibi ipse eidem offensus indulget. Cum
etiam de suis offendentibus nulli pigri ipsi delicti sibi
veniam non querant. Sed nihil proficit illibatum esse a
culpa qui non est paratus ad veniam dum potius magis
fit culpabilis qui tardius relaxant fraterna delicta. Cum
fratri tardius reconciliat deum tardius placat
frustra enim deum sibi propitiari querit qui cito placare
proximum negligit. tamen caritas

9 No sufficit erga dilectionem proximi observanda amando ne-
cessitatibus malum inferat alteri ut bonum impendat
prudenter ut caveat. [illegible] ut dictat preterea
Amicitia est amicorum societas. Hec semper a duobus
incipit. Nam minus quam inter duos esse dilectio non potest.
Antiquitas diffinivit de societate duorum animam esse unam
in corporibus duorum propter unum sensum [illegible] apostolorum
legimus. Et erat illis cor unum et anima una. Non
quod multa corpora animam haberent unam sed quia amicis tantum
erat convenit unum omnibus quoniam sine dissensione sapi-
ebant. Amicitia prosperitas res dulciores facit et ad-
versas communione temperat leviores quod reddit. Quamdiu
dum nil solatii consolatio admittit nec frangitur amicus
nec cadit patitur. Nunc vero amicus amatur si non propter
se sed pro eo amatur. Quoniam qui amicum diligit ipsum
ient enim amplecti [illegible] extra dulcis est qui
conculcet homines morituros plus diligit quam oportet. Cum
enim utpari amicum amat ipse magis quam pro eo

amat Quanto enim beatius est qui pro se amicum diligit
tanto gratiosius quam eum propter se amplecti plerumque quod di-
ligit vero aliis homo quod nunquam se odit ut puta vinum
tibi amamus enim quadrigam illorum equinamque et tamen
vobis odimus quam ignarum esse nolumus Sic sapientes
esse quam et tota quam licet diligimus ipsi tamen nolumus hoc
esse etiam si possemus

Item per aduersa fraudulentos probat amicos vera am[icitia]
in aduersitate certa est amicitia nunc nostro vitio
prosperitatem an felicitas diligatur Sepe simulata
amicitia colitur ut qui non potuit aperte decipere
decipiat fraudulenter Timet enim quis magis pro-
tati iustic quod dum coteruus est quam despicit amicum
qui in aduersitate promisse quam nunc et de occasionem
nocendi tollit et circa passionem proximi crudelis
consistit veluti factum est inter Lazarum ulcerosum
diuitem superbum Prosperitas et aduersa comprobatur si
vtrumque diligatur ... et proximus quia dum aduersa
occurrunt amicos fraudulentos detegit statim quod
despicit quod diligere simulauit Amicitia vera nulla
in excluditur nullo tempore abolescit Ubicumque enim se uertit
tempus illa firma est Rari enim sunt qui usque in finem
consistunt Cari vero multos aut caritate aut aduersitas
temporis aut contentio quibus actionis auertit Sepe per
honorem quorundam mutantur et mores et quos
ante coagulatos caritate generat generat per
quod ad culmen honoris uenerint amicos habere despi-
ciunt

Inter veros amicos amicitia ex beniuolentia
oritur quam inter fictos beneficio adiungitur Vera
sunt fideles in amicitia quos nunquam non causa
copulat qui cito deserunt non semper attraxerunt Visco
enim quam tenuia glutinantur cito superposito dissoluuntur
Illa vera est amicitia que nichil querit coram
amici nisi solam beniuolentiam scilicet ut gratis
amet amantem plerumque amicitia voluntate ulum

diligentia nascatur ut sit prius quisque quod desiderat con-
sequatur. Ille autem vicinat esse qui nichil agendo carum
appetit. Vita illa compendia brevis est et fugitiva,
ista continua atque perfecta

a micicia nisi inter bonos tenenda est. Ideo qui-
ca in malo conveniunt non sunt amici sed inimici constituit.
Concordia malorum contraria est bonis. Et sicut
optandum est ut pace boni concordent invicem, sic optandum
est ut mali minime sint discordes unanimiter.
Quippe malorum bonis esse contraria Paulus apostolus
comprobat qui in malos contra contra se dimisit quos ab u-
nitate sua concordasse conspexit. Unde et de lege
mare rubrum hoc est malorum hominum concordia dividitur
ut electorum anima ad obtinendam terram desideratam non impediatur.
Cum impeditur cum iter bonorum si mare hoc est unitas
non dividitur malorum

Quando autem aliorum corripere qui adhuc in-
terius temptationibus sunt supplendum est eum arguere
quod ipse in aliis quod adhuc reprehendit vel semet ipso
cum vitare vult superna corripere et sanare vitium
talem se prebere fratris utilitati studeat ut eum
quem corripere cupit humili corde amoneat. Hic faciat
cum compassione et ideo quibus quecumque ne forte et ipse subi-
aciat temptationi. Hic spiritualis enim alicui precatur
emendationem expectat ita quidem delinquentibus derisio
insultat et quando in ipsis est eos insanabiles
putant nec declinant cor ad compaciendum immo
se supplicientes detestantur atque blasphemat. Non
nunquam accidit ut inter amicos aliqua redargu-
cionibus emittat discordia maiorem pro ea caritate
perturbat ut quanta dum eam corrigunt displicet
in actu audeant. Et sic quis quem non sine emula-
tione amonitum suscipit se correctum pro modo
contra agit. Et contra multi propria lesione animum
caritatis resoluunt et ab amore dilectionis sese
pleniter retrahunt plerique correptionum sua officio

caritatis confirmat plerique vero hoc agunt qui ex caritate
corripiuntur ad iniuriam contumeliam quam traxerunt vertunt et
eveniunt ut ex eo deteriores efficiantur quo emendari obe-
dicant potuerunt Salubriter accipiunt iusti quociens
de suis excessibus arguuntur Disciplina autem est humilitas
corporis qui se egisse accusat que non admiserunt
Cum animo sibi arroganter bona facta sua gratulatur.
neque per procul dubio peccat Est quorundam conversatio
pravorum qui de suis facinoribus arguuntur viam iustorum
potentissima declinanda obiciunt sinantes se demo in
dicto quo convincendi sunt diminuis de temporaliter incipiunt
medicari se ab hominibus quibus molesta est virtutis
et amica disciplina iusticie nec delectantur nisi pla-
centia qualiscumque vel bealitatis qua iusticie secundis filiis
iniquitati ceci ad conticendum lucem et oculati ad tene-
brarum aspiciendum errorem Corda reproborum lubrica
sunt ad male conservandum et flexa ad benefaciendum
disciplina probat Salomon et iusti emendatorem correpta
et stulti obstinationem ... Doce iustum et festina-
bit accipere De stultis autem ait Cum in crudit derisor
rem ipse sibi iniuriam facit Nonnullos esse cernimus
homines qui de ipso a malo corrigi negligunt
tunc correcti per latam criminatione defendunt et ad suum scelus
solacium usurpant sive flere comparaverit quod ad
infamiam bonorum obiciant sicut est illud quod Salomon
Bona vel malum contulit impiis ut elegis vero post
Ve autem illi qui et sua contempnunt corrigere vitam et
bonorum non desinunt veritate plerique mali similes
sibi in malo defendunt et pacimo suo quibus quam
correctionem bonorum suscipiunt necnon displicet emendari
adiacentes vel se aliena delicta ut non tantum de suis
malis sed etiam de aliorum facinoribus communiantur quorum
peccata defendunt
Cap. de duobus spiritualibus
v ... ecclesiastici et crucifigi mundo per mortificationem
corpore carnis debet et dispensator ecclesiastica ordinis

qples

si ex dei voluntate conveniunt nolentes quod pro similibus
gubernandi suscipere multos interrupit sathanas
fraudibus eos qui ante et secundum utilitatem praestan-
tes praeesse et prodesse aliis voluit et dudum eis re-
gimen deponi magis renuunt consilium arbitrantes
otiosam vitam eligere quam lucris magis deservire
quod tamen decepti agunt praeceptum dei fallentes
eos praesentem boni ut dum illos apostolicus officio
inhiat nescit perficiat sed eorum atque ex illis in-
strui potuerit Sed an neque occupationum saecula-
rium curas appetunt sed soluto ordine prosperi-
tatis gerunt Et quibus illas quam meliorem meritorum
fugiat tamen praesubdita meritum peccat quas quod
summopere si licitat vitae festinat sed timentes dei
electum dispensatorem suscipiunt quod fugiunt et
contemnunt quod vita venerosa veniunt ad cor et
ibi consulunt quid dicit voluntas dei sedeque sub-
ditos debere esse summis ordinatoribus cognoscentes
humiliat virtutem cordis magis dum dispensatores

Qui non sunt promovendi

Ad regimine etiam qui ad hunc vitiis subia-
cent hinc est quod praeceptum est david deo construere
visibile templum quia cum sanguinis bellorum frequentia
esset quia figura spiritualiter illi admonet qui ad
hunc corruptionem sunt dediti ne templum construere
hoc est etiam docere praesumant vero dei honoris
ducatum suscipere qui adhuc nesciant subiectos
tramite vitae meliores ire Neque quisque
ad hoc proficit ut subditorum culpas corrigat
et peccantes firmat domini sed dignum ad
constat locum eius qui dignius est non praesumat
Via tamen sanctum est sacerdotii nomine ut nulla auctorum
nota maculari se sinat Etiam quam
qui indignus suscipit quod non meretur domini regie
sacerdotium contendit appetere ante per se distinat
si cauta sit honori digna si non discrepat

humilit' ad id q° ducat' attēdat. Reatu q̄ppe
culpe sue grauat si quib' ob culpa ad sac'le cul-
men aspirat amicꝫ cunctꝫ cꝫ tanto maior
est omib' quāto q̄uib' ꝗ tacet minoris cult amis
pcedunt nāqꝫ circuitu ꝯgestis crescit ad cu-
mulum scelerum delictorum plerique sacerdotes sue culis
mag' ꝗ ꝯgis ca quē desiderat nec ut ꝯpsunt
ꝯpulces si cupiūt ꝗ mag' ut diuites fiat et
honoret' ꝯsuspirant in sublimi culmine ius ꝑpasto
rali regie ꝗ ꝯsolūt honoris cumulatc ambitōe
atqꝫ abiecto ope digni solam noīs appetunt
dignitatē. Vn̄ mali sacerdotes de ignorante nō fiat
tn̄ ignorant' adeo ipo apl'am testante principes
voluerunt ꝗ nō cogniti ꝗ sic nescie dei repbare
est nā deꝫ cūa nouit

Sicut mali et pictores ministeriu sac'le assequi
ꝯsulūt' ita ꝯ docti et ꝯpiti ataki officio
relinquūt' Illi cū exemplis suis antiqu bonorum
corrumpunt isti ignauia sua iniquos corrigē ne-
sciunt Quod cū docē potuerunt qd ipi nō
didicerunt ꝯsimat beatus dicendi pastore qui
nesciat docē ignorantia eius ꝯpulidante nō
cogitat subiectorum Cecus .n. si ceco ducatum pbeat
ambo in fouea cadunt Sacerdotes in doctos deꝫ
ꝑphs ꝯpbat. Et ipi mali sacerdotes ignorauerūt
intelligentiam Et iterum speculatores cecis ceci sunt
omes ꝯ quē eius nescierunt canes
muti nō valentes latrē hoc est ꝯplebes ꝯo
missas nō valentes repi mal' ꝯpibus dec'
defendere

Cum doctrina quē aura clare doct' ceca ꝗ doctor
Vita doctrina sic aura cum ogatē redd't aura
sic doctrina ꝯ vtilem facit sacerdos ꝯ predicato opus
conformada est ita ut qd docet vita ꝯsumat
exemplo Vera est enim doctrina illa ꝗ amicendi
forcat' norma vita melius tpmis est qua si bona

Doctores

q[uo]d quisq[ue] p[re]dicat op[er]e co[m]ple[re] negligat seu negli
git. Tu[n]c e[n]i[m] p[re]dicatio utilit[er] p[ro]ficit q[uan]do effica[cite]r
adimplet[ur]. Unusquisq[ue] doctor et bone actionis
et bone p[re]dicationis sive doct[rine] sonitu[m] vera[m]
alteru[m] s[ine] altero no[n] facit p[er]fectu[m] s[ed] p[re]cedat necesse
bene age[re] ut seq[ua]t[ur] posse bene doce[re]. Sicut
numismate metallu[m] et pondus et figura q[ue]rit[ur]
ita i[n] om[n]i doctore eccl[es]iastico q[uo]d sequat[ur] q[uonia]m
q[uan]do ab his trib[us] discrepaverit no[n] metallu[m] s[ed]
terra erit. Sequit[ur]

doctor[es] — Alteru[m] doctorib[us] a[n]cio et ipsa via doctr[in]a vilescit
et qui no[n] vivit sicut docet ipsa[m] q[uo]q[ue] p[re]dica[tionis]
auctoritate[m] contemptibile[m] facit. Arcus q[u]ip[p]e est li
ngua magistrorum dicendo b[onu]m et vivendo male
et ideo q[uasi] co[n]trario arcu sagittam emittunt q[uan]do
sua p[ro]pria vita q[uo]d p[re] lingue ictu confodiunt. Ce[teru]m
q[ui] bene p[re]dicant et co[m]munis p[re]dicationib[us] dign[i]te[r]
vive[re] neq[ue] desiderat loquentes a[utem] Dei vere et i[n]
op[er]e no[n] loquentes multa et b[e]n[e] docentes nec[ess]e aut
operantes imitant[ur] Balaam ariolu[m] qui corrigeb[atur]
op[er]e ap[er]tos oculos h[ab]uit ad co[n]tinendu[m] luce[m] doctrine
Ce[teru]m b[e]n[e] docet et male vivit tamq[uam] es aut
cymbalu[m] sonu[m] facit aliis ipse t[ame]n manet
insensibilis. Ce[teru]m b[e]n[e] docet et male vivit q[uo]d
docet b[e]n[e] vivendis p[ro]ficit q[uo]d v[er]o male vivit se
ipsu[m] occidit. Si sacerdos dignus sic aut ut sac[er]dotes
docet ministeriu[m] eius et ipsu[m] et aliis utile sit
indigne aut vivens aliis q[ui]d[em] utilis est sed
q[ui] docto se aut i[n]ficit male vivendo ac p[ro]
hoc q[uo]d i[n] illo mortuu[m] est q[uo]d vivu[m] eius est. Ce[teru]m q[ui]
q[uan]do vivit i[n] eo co[n]t[ra]: i[deo] sacru[m] ministeriu[m] q[uo]d est vita ali
cuius est. Ce[teru]m b[e]n[e] docet et male vivit videt[ur]
ut cereus qui aliis bona p[ro]p[ter] luce[m] p[re]stare
se v[er]o i[n] malis sem[per] consumere atq[ue] destruere. Ce[teru]m q[ui]
b[e]n[e] docet et male vivit bonu[m] malo an[te] coniunge[re]
luce[m] tenebris q[ue]s[ti]e co[n]iu[n]ct[e] veritate[m] mendacio

ipse per quos iustitia docetur.
Principes peccati moribus incipit et malos ad plebes
pertransit. Sed dum vel male docent vel dum faciunt
pena plerique sacerdotes et clerici male viventes for-
tius in malum corruunt qui in bonis exemplum esse debuerant.
Hii enim quanto male conversationis sue prebent ex-
emplis [illegible] reddentur. Sic ex carnalium pre-
positorum quoque plerumque fit vita deterior subditorum. Et ple-
bibus multo sunt deteriores sacerdotes, qui quoque deteriori exemplo
destituunt et non edificant. Ex multo enim plebis nomi-
[illegible] dampnatur [illegible] [illegible] qui
sequuntur. Capite languente cetera corporis membra
inficiuntur. Unde scriptum est: Omne caput languidum et omne
cor merens. A planta pedis usque ad verticem non est
in eo sanitas. Caput enim languidum doctor est agens peccatum
cuius malum ad corpus venit dum eo vel peccante vel
pene deficiente pestifer languor plebes subditas transit.
Deteriores sunt qui sive doctrinis sive operibus [illegible]
moresque bonorum corrumpunt his qui substantias aliorum
predia diripiunt. Hii enim ea que extra nos constituta sunt ea
que nostra sunt auferunt. Corruptores vero morum [illegible]
nosipsos decipiunt quia [illegible] bonorum mores [illegible]
sit [illegible] enim distat dampna morum a dampnis
rerum temporalium dum iste extra nos sunt mores autem
in nobis sequuntur.
Conversatio plerorumque [illegible] consilii ordinatur.
Prepositi [illegible] et [illegible] sectantes ut dum
temporalibus rebus se totos impendunt spirituales [illegible]
vitam contemplationis [illegible] quia dum se quiete
mente volentibus [illegible] curarum temporalium [illegible]
sepe [illegible] ad susceptionem regis
sit dum [illegible] spirituales rebus
minoribus sub impedimento rerum terrenarum deprimuntur.
Unde [illegible] ordine accusat [illegible] qui episcopos
contempnat dum nunquam spiritualia sed magis terrena sectantur.
Ex [illegible] enim tabernaculi dispositione [illegible]
ferendas et [illegible] episcopos secularibus

secularibus curis i(n) subsistentes constat ut sibi q(uo)d d(e)i amb(us)
suprna desiderat nullo t(er)reno obsistente negocio
liberius hoc q(uo)d amat intendat Uo est itaq(ue) in
dicandum a plebe i(n)t(er) mores morumq(ue) d(omi)n(u)m magis nonc
iret p(ro)p(te)r illa sui fuisse, mitti s(ed) p(ro)p(te)r regimine et presidenti(um)
pontifices Uia q(uam) minus plebium disponit uita a deo
rectorum Ho° dauid peccant ad temptationem, p(ri)ncipi(u)m qui
commisso plebibus p(re)uaricatur Gma dampnat cham
filii noe noe qui suorum p(re)positorum culpas de q(ui)bus to
g(e)nuit Gic cham qui patris considerandi eius apparuit
s(ed) uerenda monstrat / h(ab)itur sit multis Gem et
iosephat qui i(n)tenant opmit q(uod) patris suos opp(ressi)
sic t(ri)gnosant si tu patris f(ac)ta no(n) diligat s(ed) tu
operant(ur) n(e)c imitan(tur) Uia est qui p(re)positos suos p(er)u(er)se
iudicat d(e)i t(er)renis studiis plus eis u(id)et esse
d(e)tentos si aliq(ua)n(do) p(er) parum iam s(ed) apud de spiritualibus cogita
u(er)int Rectores g(ratia) iudicandi s(un)t q(uo)d d(omi)nus q(uod) ipse uen
dentes columbas et nummulariorum mensas d(e) p(at)re euertit
flagello et eiciat de templo aliqu(ando) eos sic dicit Deus
stetit in sinagoga deorum i(n) medio at deos diiudicat
Quos si a fide exorbitant rector et erit corrigendus
a subditis i(n) minoribus u(er)o r(e)p(ro)bis tollerandus mag(is).
q(ua)m distringendus est a plebe
Racundi doctores p(er) cubicum suorum disciplinemodo(rum)
ad inmanitatem crudelitatis p(er)uertat Et ari emendare
subditos poterat in p(er)cognitae iaciat iocto sine
mensura alleciat(ur) culpas p(re)positi iracundi(a) rector
eius dissensu in r(e)c(t)o tam(en) no(n) colligit(ur) d(e) amorem
amnis dicit(ur) c(on)tra eius cum soluta in d(omi)n(u)s no(n) astringit
katholic(a) caritas s(ed) male laxata male ad omnes tota
stoni monetur Sequit(ur) alius

Omnis rector est qui et humilitate sunat.
Diss(er)na et q(uo)d disciplina no(n) d(e)erit sup(er)biam
Elati at pastores plebes tirannice p(re)mu(n)t
no(n) regunt q(ui)a no(n) dei s(ed) suam gl(ori)am a subditis req(ui)
runt multa sunt qui no(n) doctrine no(n) humiles sed
arrogantes ostentat q(ui)a ipsa recta q(uae) p(re)dicant no(n)

studio correctionis sed vitio elationis amittat. Multi
sunt qui non consilium eruditionis sed timore superbiendi se
tenent nec ut possunt sapientes sunt sed ut sapientes
audiantur docere student. Est imitatio quaedam arroga
ntium sacerdotum qui imitantur status rigorem disciplinae
et sequi negligunt caritatis affectum. Ardenter appe
tunt videri severitate et formam humilitatis praestare
nequeunt ut magis terribiles quam mites audiantur.
Superbi doctores vulnerare potius quam mederi
norunt Salomone testante qui ait: In ore stulti virga
superbiae. Qui increpando rigide feriunt et compati
humiliter nesciunt. Unde [illegible] ad alienum peccati contre-
scit anima qui se sic per cordis dilectione et humili co
mpassione facit [illegible] quod deliquentem superba et odiosa
mente corripit non emendat sed pervertit. Quemadmodum
cum potentibus ait: Unde [illegible] antiquus protulit furor est.
Obiurgantes non dilecte corrigentes.

Ut perficiatur ad regimine talis circa disciplinam
subditorum praestare se debet ut non solum aucto-
ritate verum etiam humilitate clarescat sed tamen ita etiam
in eo ambas humilitas ne dissolvatur auctoritas subditorum
vanitatibus atque ita auctoritas adhaereat praelatis ne per
timorem cordis severitas consistat immoderatiovis
[illegible] est in dei sacerdotibus vera discretio quae nec placabilitatem
superbi nec [illegible] remissi sit. Hinc est quod sancti
ad multa gesta redtraxerunt etiam principio antiqua
[illegible] erat humilitas erat loco tamen nostris libe
transgressores iuste increpabat. Alii etiam nobis sub-
ditis ex animo esse humiliores qui sua subditorum
iudicantur a nobis iniuria [illegible] medicat agnoscat
esse similem se esse plebibus non [illegible] vero hoc caritas
non credere exigit. Sequitur.

Cum omnibus una eademque doctrina quae est ad conservandam
[illegible] morum diversa exhortatio erit doctorum
[illegible] quosdam increpatio diversa quosdam exhortatio
blanda corrigit. Sicut quia medica ad varios cor
poris morbos diversa medicamenta sumunt ~~ita etiam ut qui~~
ita ut mixta vulnerum varietatibus medicina diversa

sit ita et doctor ecclesie singulis quibusque pro quondam doctrine
remedium adhibebit et qui tamen optat perficere
proximum ad professionem annunciabit. Non enim ea que sunt
clausa aperienda sunt sed minuit cum multa que capere non
possunt quia si vel districta manifestum statim aut deficiunt
aut negligunt. Prima ergo virtus est prudencie cum
qui docere optat existimare personam audientibus simplicibus
seu carnalibus plana atque communia non suprema ut ardua
predicanda sunt ne vi nimie doctrine opprimantur potius
quam erudiantur. Unde et paulus apostolus ait Ego non potui
vobis loqui quasi spiritalibus sed quasi carnalibus tamquam parvulis
in xpo lac vobis potum dedi non escam. Carnalibus ergo
animis nec alta nimis de celestibus nec terrena con
venit predicare sed mediocria ut antiqua eorum moresque
deserant. Ceterum corvus cum viderit pullos suos
albi coloris esse nullis cibis eos alit sed tamen attendit
donec paterno colore nigrescant ut sic illos sepius
frequenti cibo reficiat. Ita et ecclesie strenuus doctor nisi
eos quos docuerit antequam ad sua similitudinem prima
confessionis nigrescere et nitore secularis deposito la
mentationis habitu et proprii recordatione sui dolere ut penitentia
perfectioribus adhuc id est carnalibus non aperit intelligencie
spiritualis profundiora misteria ne dum audita non
capiunt propterea despiciat contempnere quam venerari
mandata celestia. Aliter agendum est erga eos qui
nostro committuntur regimini si offendunt atque aliter
cum hiis qui nobis commissi non sunt. Ceteri si iusti sunt
venerandi sunt si autem delinquunt pro sola caritate ut
loco est corripiendi sunt. Ergo tamen cum severitate sic
hinc qui nobis increpandi sunt commissi prius docendi
seniores sunt sic plebibus ut quod eos infra positi fa
cilius doceant. Unde et apostolus habet et in quo commenda
fidelibus hominibus qui idonei sunt et alios docere. Conge
nimium bonum doctoris est despectis adulatoribus eorum
salubriter obiurgantibus corrigere. Incipit sic apostolus
ad Corinthios scribit quos a laudibus delectat sed de increpatio
nibus probat. Sed erat apud Corinthios qui et laudibus
et increpationibus digni erant. Ille vero indiscrete sic

eque loquitur ut omnibus utique convenisse audiantur
Ro malo multo plebibus auffertur
Doctrina predicatoris pro bono multo audientium
tenetur sermo doctoris sua pietate omnia consistit cui
accidit decem doctrine aut dare vel cui auferre et hic
predicentur aut audiuntur fit multo ut mo principalis
plebibus aufertur sermo doctoris mo vero qualibus multis
tenuatur Ita et bonus docet bonum et malus
malum et bonus malum et malus bonum quod tamen
fit maior multum pplorum vero omnia tpa congruunt.
doctrine secundum Salomonis sermonem dicentis Tempus tacendi
et tempus loquendi vero quod per timorem sed per discretionem pro
malorum correctione ex mig tempore tamen clericos et a
doctrina cessare quando doctores ecclesie calorem caritatis
ardentes conticescunt a docendo quia non est qui audiat
testante apostolo Civitates austri clause sunt et non
est qui aperiat Cum docendi accepit officium mittendo
seu tacendo ad tempus quod taceat quod statim corrige ne
quod consumet Ita si corrige potest et dissimulat
tamen est per consensu erroris alicui sicut plerique
doctores sunt per mali pertinacia quia minus emendare
nequeunt hiis tacere disponunt donec calorem spiritus
quo aguntur sic non presentes iterum increpationem
pessimum impiorum Sequitur
inbus docendi forma quamvis est inlicitum sub
eunt periculi si contra dicentibus veritati resistere
noluerint dum apostolo doctori ecclesie instat usque
ad summum ministerie prevenire tamen dicat Super montem
excelsum ascende tu qui evangelizas Syon sed
ut ita preminent multo sit et gradu sequitur ne forte
debeat a docendo timore i... audiat Exalta
in fortitudine vocem tuam et noli timere Jeremie primo dicit
at Accinge lumbos tuos et surge et loquere ad
eos ne formides a facie eorum nec enim timere timere
te faciam vultum eorum et apparet quia non time ne
sed domini est cum in persona potentis recipit et veritatem
loqui contemnentes multat Cui culpe sunt et multi
enim sacerdotes metu potestatis veritatem occultant et

et a bone ope vel amicicie predicatores veri aliquando for-
midine aut potestate terrena arcentur. Sed heu pro
h dolor non metuunt quia vel amore rerum secularium
implicantur vel quia aliquo facinore ope confodiuntur. multi
presules eciam timentes ne amicicias perdant et mo-
lestia odiorum incurrant peccantes non arguunt et cor-
ripere ~~oppressores~~ oppressores pauperum dicuntur nec pertimescunt
de severitate reddende racionis pro eo quod conticescunt de ple-
bibus sibi commissis quum a potentibus pauperes opprimuntur ad
eripiendos eos bonum sacerdotes potentibus amplius
ferunt nec audiunt unquam iniuriarum molestias sed
oppressores pauperum palam arguunt increpant corri-
piant nunquam quia metuunt corporis nocendi insidias et
si nocte vigilat pastor bonus animam suam ponit
pro ovibus suis. Sicut pervigilat pastor qui contra bestias
oves custodire solet ita et dei sacerdos super gregem
dei sollicitus esse debet ne inimicus vastet ne persecutor in-
pectat ne potencioris cuiusque cupiditas vitam pauperum
inquietet. Pravi pastores non sunt curam de ovibus sed
sicut legitur in evangelio de mercenariis vident lupum
venientem et fugiunt. Tunc enim fugiunt quum pote-
tibus tacent et malis resistere metuunt

Accedentes prelatorum iniquitate dampnat si eos
a ignorantes non erudiant aut peccantes non
arguant teste domino per prophetam Speculatorem

dedi te domui israel si non fueris locutus ut custodiat
se impius a via sua ille iniquitate sua morietur sanguinem
vero eius de manu tua requiram. Sic enim heli sacerdos
pro filiorum iniquitate dampnatus est et licet eos delinquentes
admonuit, sed tamen eos ut oportebat non redarguit
Sacerdotes ergo debent peccata populorum et sagaci solli-
citudine annunciare quia quod peccant iuxta testimonium domini ad
quem loquitur per probatorem in quo dedi te populo meo ro-
bustum et scient probabis vias eorum. Sacerdotes studio
corrigendi facta perscrutari debent subditorum ut emen-
datos lucrifacere possint. Sic autem peccatores conveniunt
arguendi ita nimirum non conculcari. Sacerdotes curam

sepe debent delicta que peniunt ut eius redarguendo ac
corrigantur aptius aut si non corrigibiles existunt abscissa
separentur. Contrarie arguuntur qui decipiendo peccantes non
solum quia non arguunt pro peccato sed etiam adulantes de-
cipiunt dicente propheta Et erunt qui beatificant populum
meum seducentes et qui beatificantur precipitati. Accedit
iterum arguuntur qui peccantium non recipiunt sed despiciunt
et premunt nec alterius tamen proprium delictum condescendunt
fratribus per hos dominicas dominus ait eorum dicunt recede
a me non appropinques michi quia immundus es isti fumus
erunt in furore meo ignis ardens tota die. Unde
est quod apostolus Omnia omnibus factus est non imitatione
erroris sed infirmatione compassionis scilicet ut ita anima ali-
ena flet quemadmodum si tali et ipse implicaretur errore.
Boni pastores populi debent delicta deflere et totos
se planctibus reddere imitantes Ieremiam prophetam dicentem
Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fon-
tem lacrimarum et plorabo die ac nocte interfectos
populi mei. Tamquam igitur propria delicta plebis peccata sacerdos
flere debet. Nec affectu compatiendi non attendit commissa. Nam
multi prelati pro peccato gregis admonere cessant ut
peniteant sed quali forte amici debent admonendo ex-
hortanda non visitant, quibus congrue dicit per prophetam sermo
divinus comminatur Pastores qui pascunt populum meum
vos dispersistis gregem meum eiecistis et non visitastis
eos. Ecce ego visitabo super vos maliciam studiorum
vestrorum. Bonorum studia sacerdotum multa diligentia et prava
plebium facta corripiunt ut etiam in minimis subditorum peccatis
se acrimonias prestant maiores in malo tanto sibi
subditos solliciatosque faciunt. Sicut medici morbos
incipientes curationes prescribunt futuros vero ne incipiat
medicine obiecte quorum pestifera antecedunt facta et do-
ctores boni sic ea que male acta sunt resecant ut ea
que admitti possunt nec perpetrentur doctrina succedente
preveniant. Qui enim blandis verbis castigatur et non corrigitur
acrius necesse est ut arguatur. Cum dolore enim abscidenda
sunt que leniter sanari non possunt. Qui enim admonitus secrete

corrigi de peccato negligit publice arguendus est ut vulnus
quod occulte sanari nescit manifeste debeat emen-
dari. Manifesta peccata non sunt occulta correptione
purganda palam enim sunt arguendi qui palam nocent
ut dum aperta corrigantur. Dum unus corripitur plurimi
emendantur. Melius est enim ut pro multorum salvatione unus
condempnetur quam per unius licenciam multi periclitentur. Cetera
ergo in delinquentem sermo est proferendus sicut eius qui cor-
ripitur expostulat salus. Ideo si opus est aliquam
medicationem salutis circa increpationis asperitate lenitatem
tamen tenere opus est retinere. Doctores non nimium debent
ferire in increpationibus subditos quia tamen acriter corri-
piunt quos corripiunt non retrahunt. Sepe enim censura
derogantibus videtur esse superbia quod ab omnibus recto fit
animo crudelitas putatur a quibus non ex animo discernunt
recto oculo quod ab aliis recto fit animo. Monendus ab omni
pontifice vehementer ut tanto cautius erga commi-
ssos agat quanto durius a christo iudicari formidat.
Ita sic scriptum est: In qua mensura mensi fueritis
remetietur vobis. Cottidie namque omnes delinquimus
et in multis erroribus dilabimur. Tamen cum in nostris deli-
ctis clementes simus in alienis peccatis rigorem tene-
mus. Nequissimi denique multi aliorum vicia cernunt sua
non aspiciunt et cum ipsi maximis criminibus obnoxii
teneantur minora peccata fratribus non dimittunt. Ypocrite
trabem in oculo suo consistentem non sentiunt et
habentem festucam in fratris contendunt. Facilius
reprehendimus peccata aliena quam nostra. Ita sepe
que prava in aliis iudicamus in nobis noxia minime
esse sentimus et quod in aliis reprehendimus agere ipsi
non erubescimus. Facilius vicia aliena quam virtutes
contendimus nec quod bene quisque gesserit agno-
scere sed quid mali egit improperare festinamus.

Propter peccatum primi hominis humano

generi pena divinitus illata est servitutis ita
ut in quibus aspicit non congruere libertatem in hiis mi-
sericordius ~~irrogat~~ irroget servitutem. Et licet propter
humane originis tamen equus deus ideo discernit homines

antea alios servos constituens alios dominos ut licenciam
male agendi servorum potestate dominancium restringat
Unde si omnes sine metu fuissent quis esset qui a mal[is]
quempiam cohiberet. Unde et de gentibus reges principes
que electi sunt ut terrore suo populos a malo cohiberent atque
ad recte vivendum legibus subderent. Quamvis autem
adversum non est personarum acceptor apud deum qui mundi
elegit ignobilia et contemptibilia et que non sunt ut ea
que sunt destrueret ne glorietur omnis caro hoc est
omnis carnalis potencia coram illo cuius enim dominus est
sub[ditus] et dominus constitutus fecit et servus melior est sub-
iecta servitus quam elata libertas. Multi enim inveniuntur
deo libere servientes sub dominis constituti flagitiosis qui
et si subiecta sunt illis corpore prelati tamen sunt mente
in iustis aut ab omni potestate
Seculari dominatui autem si aliqua contingit non sublima-
tur ut superbus tumeat sed tamen se subiciat ut
humilior innotescat probatur hoc apostolo dicente qui data
sibi potestate est non ad hoc quod licebat usus est sed
dum posset uti licitis abolevit se seque ut quamvis in
medio eorum quibus preerat ostendit exemplum de appetendis
honoribus seculi aut prosperitatibus instanti desudat labore et
hic et in futuro vacuus invenitur atque tantis sar-
cinis peccatorum gravatur quanto ab omnibus opibus sit alienus
Quanto quisque amplius seculari honoris dignitate
sublimatur tanto gravius curarum ponderibus gravatur eisque
magis mente et cogitatione subicitur quo sublimiori
gradu positus. Unde ut quidam pater ait Omne quod
hic eminet plus affligitur meroribus quam honoribus
gaudet quanto quisque enim mundi maioribus occupatur
tanto facilius corruit. Curas dei enim anima valet pleni[u]s
amare caritate quiete quanto magis seculari occupatione
... terra statu utile est si bene geratur. Tunc enim
in gere bene cum subiectis prodest quam tenui honoris perfr-
uitur. Potestas bona est donata deo ut malum timore
cohibeat non ut timore malum committat. Nichil autem
peius quam potestatem peccandi habere libertate nichil infe-
licius male agendi felicitate ... intra se cum bene
temporaliter imperat sine fine dampnandus regnat et de gloria huius

celi ad eterna tendat gloriam Cum vero sine regimine existit
per vestem fulgentem et bina lapillorum unde
et miseri ad infima corporis descendunt Reges autem
regendo vocati sunt quod dum recte faciunt regis nomen
tenent sic peccando et amittunt Ira et amor sed quando
reges notari in sacris eloquiis eo quod recte agat suis
pro quod operibus bene regant et motus suos resistentes ro-
nabili districtione temporalia recte quod illi reges vo-
cantur qui tam semetipsos quam subditos bene regendo
modificare noverunt Crudelitate nomen regis ad
inanitatem transierunt crudelitatis deinde ad culmine
potestatis venerint in apostasiam confestim labuntur
tantoque cordis tumore se extollunt ut cunctos sub-
ditos in sui comparatione despiciat eos quibus preesse
contingit non agnoscant Unde bene congrue per
ecclesiasticum dicitur Ducem te constituit noli extolli
sed esto in illis quasi unus ex illis Unde reges subli-
mioribus se ceteris senciunt videlicet cum se esse congno-
scant Vnde regni gloriam quod in seculo sublimatur
despiciat sed operum quas secum ad superos deportent
tendant Hi ergo carebunt longius temporibus gloria illa agat
quem per finem sine fine possideat Sed apostolus dicat
Non est potestas nisi a deo Quomodo deus per prophetam de quibus-
dam potestatibus dicit Ipsi regnaverunt sed non ex me Prin-
cipes non me propicio sed me irato Unde et per
eundem prophetam dicit Dabo tibi regem in furore
meo Unde manifestum elucet bona malaque potestates
a deo ordinari sed bona propicio mala irato Reges
quidem boni sunt muneris esse dei Quando vero mali sceleris
esse populi Secundum enim meritum plebium disponitur vita rectorum
testante Job Qui regnare facit ypocritam propter peccata populi
Irascente enim deo talem rectorem populi suscipiunt qualem
pro peccato merentur Nonnumquam pro malicia plebis etiam reges
mutantur et qui ante videbantur boni esse accepto re-
gno fiunt iniqui

Qui rector extitit regni potestate ita prestare se omnibus
debet quanto magis honoribus celsitudine claret
tanto semetipsum mente humiliet proponens David humili-
tatem qui de sinibus ... non timuit sed humiliter sese

deuacius dixit vilis incedam et vilis apparebo ante
deum qui elegit me etiam recte autem regi potestate forcius
per iusticie factus magis quam aius iustitie iste nulla potestate
erigitur nulla adversitate turbatur non innititur operibus viribus
nec recedit a deo cor eius Regni fastidium humili per
spicit non deus cum delectat iniquitas non inflamat
cupiditas sine defraudatione alicuius ex paupere divitem
facit et iusta cupiditate applicis extorsione poterat
sepe misericordie clementia dat Reddit deus principibus
prelatum peregrinis apostolorum et illis eos posse voluit
tum quia iam est eis demandando nascendi moriendi
per to dicto quocumque cum deus apostolis principibus non nocte nec dam
pnando premie sed condescendendo compulit ut ve sit aui
le/ hoc potestas designe et dono dei contineo vitantur
membrorum per thebea quippe xpo fideles sunt apostoli quos
deum ea potestate qua acceperunt optime regunt vorum utique
anxitudine deo largitori restituunt Bonus rex fa
cilius a iusticia a delicto regredi quam de iusticia ad
delictum tulisse ut nonnis hic esse casum illud
oppositum supposito eius esse deus inique egredi civitate quam
si tam titillare contigerit mox resurgere deo
Uterumque princeps iustus est malorum
errores dissimulare nomine non quam nunquam corpore
sentiat sed quam aptum tempore correctionis expectet cum
corporancia iam emendare valeat nil proinde/ multi
adversus principes commotiones concitare detegunt sed
probare volens deus clementiam principium illos male cogi
tare permittit istos non deserit De illorum malis istis
bene facit deus culpas quas illi agunt isti iniqua patiatur
Indulgens est sed qui clementiam addit iusticiae Reddere
malum pro malo vicissitudo iusticie non malum pro malo
culpantis reddit sed bonum pro malis offensus dispertitur
~~[illegible]~~
Difficile est principem regredi ad melius si vicys
fuerit implicatus apostoli cum peccantes iudicare metuit
et a malo pro legibus cohibentur Reges autem nisi solo dei
timore metuque gehenne cohibentur libere in preceps proruunt
sed per abruptum licencie in omne facinus vitiorum labuntur
deinde quisque in superiori constitutus est loco tanto in

maiori reatu peccato. Et quanto splendidior honoris cel-
sior quisque est tanto si delinquid peccato maiori obno-
xius est. Potentes enim potenter tormenta patiuntur. Cui
enim plus committitur plus ab eo exigitur etiam ad cumula
penarum. Reges vitam subditorum facile exemplis suis vel
edificant vel subvertunt. Ideoque principem non oportet delinquere
ne formam peccandi faciat peccati eius presumpta licentia.
Nam rex qui ruit in viciis subiectis obviam ostendit
erroris sicut legitur de Jeroboam qui peccavit et peccare fecit
Israel. Illi enim ascribitur quicquid ex eius a subditis perpetratur.
Nam sicut nonnulli subditorum bonorum principum recto plan-
ta facta secuntur ita facile prava eorum exempla sectantur. Plerique
autem eorum apud malos principes vite magis quam vicio
mali consistunt dum pravis eorum obediunt. Nonnulli autem
sicut prompti sunt sequi reges in malum ita pigri sunt
imitari illos in bonum. Sepe enim mali reges peccant
inde boni iustificantur dum precedentium culpas et ma-
liciam corrigunt. Nam vera pena patribus eorum conveniant si quod
illi deliquerunt filii retinuerint. Cum patrum crimen sequun-
tur necesse est ut eius pena sequatur. Nam cui est in
par supplicio cuius erroris consors est par est ac vicio
Iustum est principem legibus obtemperare
suis. Tunc enim iura sua ab omnibus custodienda existimet
quando et ipse suis reverentiam prebet. Principes teneri
legibus suis nec in se posse dampnare iura que in sub-
ditis constituunt. Iusta est enim vocis eorum auctoritas
si quod populis prohibent sibi licere non patiantur. Sub reli-
gione discipline potestates subiecte sunt et quamvis cul-
mine regni sint prediti vinculo tamen fidei tenentur
astricti ut fidem Christi suis legibus predicent et ipsam
fidei predicationem moribus bonis conservent.
Principes seculi nonnumquam intra ecclesiam potestatis ad-
epta culmina tenent ut per eandem potestatem disci-
plinam ecclesiasticam muniant. Ceterum intra ecclesiam potestates
necessarie non essent nisi ut quod non prevalet sacerdos effi-
cere per doctrine sermonem potestas hoc impleat per discipline terrorem.
Sepe per regnum terrenum celeste regnum proficit ut qui
intra ecclesiam positi contra fidem et disciplinam ecclesie agunt rigore
principum conterantur ipsamque disciplinam quam ecclesie utilitas

doctrina opte no pualet duab3 supbor ptas pncipalis
imponat ut venerationem mereatur virtute potius imperat
Cognoscat principes sibi deo debe se redde rone peccatis
quia ad succedentium suscepit Vnde sine augeatur pax.
et disciplina eccle per fideles principes sine solvat ille
rone ab eis exigit qui eorum ptati sua ecclesiam tradidit
De delictu ptinet principis
qui pravos iudices tenet voluntatem dei quam pplis
fidelibus pferunt Vnde sicut ipsi delictu est quando
principes tales sunt sic principis est peccatum quando iudices
iniqui constituit Bonus iudex sicut nocere civibus
nesciat ita prodesse omnibus novit Alius cum presit temperantiam
iustitie alius bonitate iudicia sine personarum acceptione
suscipit Non deformat iustitiam avaritie flamma nec
studet auferre alii quod cupiat Boni iudices iustitiam
quando ad equitatem corrigat quando vero ad optinendam
salutem eterna suscipiunt nec eam muneribus accepturi
distribuunt ut dum de iusto iudicio temporali lucra non
appetunt premio eterno ditentur Omnis qui recte iudi
cat stateram in manu gestat in utroque quod pensat iustitiam
et misericordiam portat per iustitiam reddit peccati sententiam per misericordiam
peccati temperat penam ut iusto libera inte quando per equitatem
corrigat quando vero per miserationem indulgeat Deum dei
iudicia tamen oculis suis proponit semper timens tremensque
in omni iudicio reformidat ne de iustitie tramite de
viantes cadat ut unde non iustificatur inde potius
dampnetur Sequitur aliud
n Eminens stultorum vel impiorum optz iudice esse Vnde
stultus per ignorantiam ignorat iustitiam impius autem
per cupiditatem corrumpit et quam didicerat ve
ritatem Eramque lacerat apud iudices pauperes
quam acrioribus hostibus Nullus cum pre ceteris cupidus
in aliquibus quoniam iudex iniquus Nam sunt latrones cum in
abrupsis stratibus ac latebrosis latebrosis latentes
insidias ponunt isti palam rapacitatis avaritia
seviunt Hostes in alienorum sanguinem tamen decernunt
iudices mali tamquam crudelissimi carnifices comminum
oppressione sua subditorum vitam extinguunt Demum cum de
terminant multi sunt Rari sunt qui populos legum modo
rationis regant plerumque et boni iudices sunt raptores

iniustos iudices / horum figura ut aut quidam tamquam
stella pingitur atque describitur ipsa quidem humana specie formata
sed capitibus caninis accincta et circumdata fertur. Nos
aliter quibusdam peccatis attingit ut ipsorum humanitatem
in humanitas iniquorum sociorum perturbat. Saepe iudices mali
tempore causam aut differunt aut preveniunt iudicia nec
finiunt incepta propter negotia quousque marsupia eorum
qui causantur exhauriunt. Nos tamen si dona consideratur
et sic neglecti sunt de dissensione causancium sicut in
certo dampno solliciti sunt iudices, propterea iuxta prophetam
eius quasi lupi vespere non relinquunt de mane, hoc est de
presentibus ante commodis tantum cogitat non de futuris; vita
enim ista vespere comparatur, vero mane accipitur; et hinc aut
quasi lupi qui more luporum cuncta diripiunt et aliorum pa
rentibus derelinquunt ossa

Verbosi iudices et elati ut sapientes videantur
non discutiunt causas sed asserunt sicut turbat iudicii
ordinem dum non suis contenti iudicio aliena premunt
verecundiam dum iudicare decipiunt [illegible] nascitur ipsam
iudicii sententiam in infamiam vertunt de quo recte propheta
dicit Ezechiel continuit furorem iudicum et an conferat
sententiam quia agnoscat furor iudicis investigationem
veri non valet attingere quia mens eius turbata furore
asseritatione aliena iustitie contra [illegible] iudicii
examine continere non valet quia caligine furoris
non videt. Cum at repulso furore distulit facilius
ad conveniendum veritatem mens sensu consurgit et sine
ulla probatione adequatis intelligentiis invenit

Non est in iudicio persona discernenda sed causa; scriptum
est enim Non accipias personam in iudicio et iterum
non misereberis persona pauperis in iudicio. Cum enim consan
guinei vel amicitie favore sive inimicorum odio iudi
cium preveniunt sine dubio in christum qui est veritas et iustitia
peccare noscuntur. Iniqui iudices errant de veritate sive
dum intendunt de qualitate persone et considerant saepe iniustos
dum in publice defendunt iniquos cum aut recte proces
sum videt nec parem palpare novit ut conspicere iu
stitia videtur. Sequitur aliud

in recte iudicat et premium in remuneracionis expe-
ctat fraudem deum impetrat quod iusticiam gratis
gratis conpetere debuit acceptione pecunie vendidit
Bono male abutitur qui iuste temporali lucro iudicat
Tales quippe ad veritatem non iusticie defensio sed amor
premii provocat quibus si spes muneris subtrahitur confestim
a iusticie defensione recedunt Acceptio muneris preva-
ricacio veritatis est auri et argenti de eam exponit mang
suas a bonis munere in excelsis statuit Homines cito
muneribus corrumpit iudicem pauper at dum non habet quod
offerat non solum audiri contempnitur sed etiam contra veritatem
opprimitur Cito violatur auro iusticia nullamque reus culpam
timescat quam redimere nummis non existi-
mat Plus enim optinet incitium censorum amor fauorum
quam equitas iudicium Tribus sic munerum acceptionibus quasi
iusticiam humana civitas mutat i. favor amicorum
adulacio laudis et corporalis acceptio muneris facilius
pervertitur animus iudicis rea munere corporalis quam gratie laudis
quam favore Quatuor modis humanum iudicium pervertitur Ti-
more Cupiditate Odio Amore Timore dum metu ali-
cuius potestatis veritatem loqui pavescimus Cupiditate dum premio
alicuius muneris corrumpimur Odio dum contra quemlibet
adversarii molimur Amore dum amico vel propinquis
prestare contendimus Hiis enim quatuor causis sepe equitas
violatur sepe innocentia leditur

t si mediatum gratis dare census magis venale
erat Neque enim decerit multiplex conventus
scelerum si tamen fuit precia munerum Testis falsidicus
tribus personis est obnoxius primo deo quem periurando
contempnit Secundo iudici quem mentiendo fallit Postre-
mo innocenti quem falso testimonio ledit Testibus falsis
convictis tardius mendacii falsitas reperitur quam si separati
fuerint examine indicantur atque manifestantur Nam
sicut in unitate plurimorum grandis est fortitudo ita in
separatione maior infirmitas fraudulentie cito reprehenditur
mendatium Falsidicorum enim testium si non conveniunt
dicta pene utrique sunt et qui falsitatem promit et
qui veritatem supprimit quia ille obesse vult et iste
prodesse non vult Nam ille malignus est iste inutilis

Iniquus testis criminis sua falsitate veritatem corrumpit vel
quod impediat alio tyrannice dampnum inficiat Erit autem
ille apud deum condempnatus qui adversus innocentem
falsum testimonium vel dicit vel dicentibus consentit Non
non solum ille reus est qui falsum de alio profert sed et
is qui cito aurem criminibus prebet crimini mentiri praestat,
veritatem occultat mendacia vero [illegible] convocat quia plus
pertimescit hominem quam divinam trepidat indignationem
Beatus cuius testis innocentia [illegible] abiecto [illegible]
Impius cuius proditor est numquam punitur Nec enim de-
cet [illegible] morti [illegible] eius [illegible] et ad effundendum
sanguinem vel [illegible] testificatoris [illegible] eum
iusti hominis tantum [illegible] debet esse salutis.
Contra eum in digitationibus et tribulationibus et [illegible]ionibus
per angelos malos
Negotiorum forensium sectatores pro [illegible] dilationem
[illegible] negotium deserere debent aut licet manere
proximi cavitate negotium sequitur tremendum est [illegible]
est ut aut vel iurgantes causas maneat post
ponenda est rei causatio ut [illegible] dicto antiquo
forensium eloquentia caninam facundiam [illegible]
eo quod causidici in certaminibus causarum et obiectis quibus aguntur
veluti canes alterutrum sese latrant iurgiaque causas
ad iniurias suas committunt
p[er] Campestres oppressores timent se sciant iuniori dignos
[illegible] qui permanserit eius quos nocte volunt Non
tanto atrocius infinito supplicio condempnandi sunt
[illegible] sunt fortius [illegible] [illegible]
audiant iudices et qui presunt populis quia pro temporalibus
molestiis quas plebibus ingerunt eternis incendiis
cremabuntur testante domino per ysaiam prophetam Iratus sum in
quod super populum meum et dedi eos in manu tua non
posuisti eis misericordiam aggravasti iugum tuum valde de-
scendet in puteum [illegible] tacite et intra tenebras ve-
nient super te malum et nescies ortum eius et
irruet super te calamitas quam non poteris expiare
veniet super te repente veniet super te miseria repe-
tente quia nescis [illegible] mala facientibus quam
mala [illegible] patientibus dolore debent illi cum mala.

faciendo in malum proficiunt participando a malo corrigi-
untur. Deus autem per malas voluntates aliorum in aliis multa
operatur bona. Malignantium hominum voluntas neque quam
potest implere nisi deus dederit potestatem. Ita deum hominibus
deo permittente mali quod concupiscunt proficiunt ipse
deus facere videtur quia permittit. Unde est quod scriptum est
per prophetam Si erit malum quod deus non fecerit. Verumtamen
tamen quando per malam voluntatem [illegible] dato deo perficien-
di dat potestatem per sua bona voluntate quando demum
malo ipse multa operatur bona. Quomodo dei voluntati
resistunt nescientes dei consilium faciunt. Quomodo
non enim fit deo esse subiecta omnia ut et ipsi qui
eius dispensationem adversantur eius impleant voluntatem.
Quapropter in hac vita boni vindicantur a malibus ut iterum
in illa vita mali iudicentur a bonis. Sunt enim ut et
sit bona hic temporalibus afflictio et illic eterna retributio
et dato nutu sint mali ut quotiens boni offendunt
flagellentur a malis. Hinc est quod assur virgam
furoris sui testatur deus dicens.

Unde quotiens ita fit de dei indignatione procedit
ut deus per illos vices seviat quos flagello e-
mendare desiderat. Sed ille iniustissima voluntate illi
vero crudeli intentione sicut per prophetam dicitur de eodem
assur Ipse autem non sic arbitratur sed ad conterendum paratum
est cor eius. Attende super eos divinum furorem venturum
fuerunt qui persequuntur persecutores et a violenti fidelibus
consolando cum eos quos ita mactari deus permittit
per prophetam loquitur Adversus eos qui iudicaverunt te ego
iudicabo et cibabo hostes tuos carnibus suis et quasi
musto sanguine suo inebriabuntur. Sic atque usque et
malorum iniquitatibus quod electos dei suis moribus [illegible]
at per hoc vita impiorum sequitur iustorum quia non
per sufficit dum eos mali perturbationibus cruciant.
ad presentem condicendam vitam et futuram desideran-
dam erudiunt. Quandoque dum cum [illegible] compressorum pravitatibus
utilitati iustorum dum eos malitia sua erudiunt
et ad regna celorum redire molestia temporali im-
pellunt. Probatur hoc exemplis israelitice plebis que

tunc demum angebatur de egipto cum optabat eam
promissam ad terram promissionis vocari et carna-
libus que in egipto patiebatur districte et ad promissa
patriam festinaret quinque dum constantia insti in
persecutione assistunt inter confusione tabescunt
et dum adversa contendat nec valet tamen deserere
prosperitatis insania confundunt(ur). Stulti qui bonos se
dum se assumunt cum dum prosperitas elevet iactant(ur)
de speciebus intus glorant(ur) et bonorum atque iustorum affli-
ctionibus detrahunt dum eis adversa contingerit mox
ad blasphemie verba pusillanimitate animi convertunt(ur) cernentes
supplicium necessitates dispensationem dei i(d est) malorum
prosperitatibus scandalizant(ur) dicentes cum psalmista cernant
viam impiorum prosperatur bene est omnibus qui prevaricant(ur)
et inique agunt. Contra hoc dicitur non mirentur qui
impiorum honorem temporalem et caducam felicitatem aspiciunt
sed magis novissima eorum intendunt quia illis p(ro)
hec eterna supplicia preparantur. Dicit psalmista Ducunt in
bonis dies suos et subito ad inferna descendunt
[illegible] de adversis probare se
cognoscit non [illegible] amici set plus formidat prospera
quam adversa. Ideo quia sed amici constantia ita portare
debent adversa ut frangi nequeant. Tunc magis
timent occulti dei sed iustos cum eos affligi [illegible]
providentia superna permittit. Ita tunc eis gaudia
eterna disponunt(ur) cum per tribulationes probant(ur). Omnes
tribulationes huius vite ante oculos proponant(ur) patientibus
[illegible] et si quid in hac vita tribulationis acciderit
non stat sed toleret. Cum ante fuerit [illegible]
[illegible] cogitat mala omnia ante [illegible] exprimit
[illegible] que [illegible] dulcedine huius [illegible]
temporalis et [illegible] illius [illegible] despicit [illegible]
toria [illegible] malo temporali [illegible] corpore
est quare ista mala [illegible] dum [illegible] dolorem [illegible]
quia dum dolore [illegible] cupiditatis et [illegible]
[illegible] mala non appetunt plus [illegible]
saluti [illegible] quia [illegible] dolore prosperitate [illegible]

pspitate i3 dextris ptemptatois dolore pficiat3
in inclius. Unusquisq3 ad teptatione animu ppare debet nisi
cu deo suspecta tre teptatio superat dure aut pruit
si de pspate advenit Sapiens est tamen omnia adusa
ante meditari nec adveniec tas9 dei que no tosilia
cris pvenant decipit3
Mundi amatores no solu ex eo rei sz qz dsima
psimus appetit verum eciam et miseri pphet quod
cu grani erumpna adusa desiderata pguit Gravius
torqt3 insup mdi ~~exaggra~~ exaggerando comoda
qz nisus tollerando adusa dum cum bona mdi dili
git velit nolit timore et dolore ppone succumbit
dum plus qz oportet res tnsitorias diligunt malo3
de in gerunt dolorem res ablate qz amore ptine
bat posse Cum qm dolore amittunt3 qz cum magno
amore tenet3 cum aut tardo dolore q nus posse
dendo diligimus Sciat seli lucra felicitates cuncta
sunt vana vel adusa qz diligunt q nec in h'c seclo.
sz totiendem cm cupiunt et qs insuto supp° penas
debunt hnis qui in volute desperiorum psistunt seclarie
hu testioni cogit apostolice dicit ffons est effraim parus
subcomertenus qui no reusat i. ita obruunt3 tera
seclari amore ut nuq respirant ad divinu amore
retorque nec amore mortuus est mdy ipsi tu
vicissim mortui sunt mdo Bona cum seli diligunt
et tu ipa que diligunt iminie toscaunt3 cum vacuo
vacui et cuna sunt ponunt et pntia no aqrunt
Egestas replio qz sinudat aiuy et dicutatibz ena
tuant3 sedq esse inopes nesciunt De qbz3 pelpok
Qom qui tont mdi amatores sic ait Dicis qz dives
sum et locupletis et nulli egeo et nescis qz tu es
mis et misabilis et paup et cecus et nudus Cetpal
segnates nitidi sunt foris fulgore potencia intus
tu vacui sut elatoe superbie sic talami quos cotinet
intus nitet sz intus vacuam Ubi hic reppi eorum
ut talami nitidi intus vacui cloe ac eorum sup
arbore tortuosos sedi intus no solidi dum paraso
vultu in cadunt audiat apostolum qui admonet detesta

corporum corporalia coniuncta et quibus successibus habeat cultus co-
positum et ornatus hoc est gehennam odore fetore et pro
zona funiculum legant Appellavi divites quorum species
opulenta est audient ad dicere hic qui opulentus est
quanto cum quibusque potentia maior est tanto magis liber
est aperta via peccatis. Quod temptatio est plus avenire
tamen homines in hoc seculo temporali potentia quam sanctitatis
reverentia desipiunt cum magis quam sunt divites et
qui humiles sunt oro despiciunt Sunt quidam insti-
qui sub persone tamquam sub rebus utuntur contra sunt quidam
divites humiles quos non inflat superbia rerum velut
plerique fuerunt sed veteris testamenti qui et affluebant
divitiis et tamen humilitate pollebant et contra quosdam
superbos divites rerum copia facit elatos quorum non
sunt opes dante sed voluntas via ducem vero non
est sed in usu mentis Est elatio pauperum quos nec
divitie elevant sed voluntas vel eis sola superbia est
tumor et si opes est desinit tamen per tumorem mentis pleg
qua superbi divites condempnantur Quoniam vult esse di-
ves pauper esse non vult Sed quo erit dives quietus
quam suis semper rebus ipse non careat semper faciunt
inquietudo et cupiditas agit potius vel quietudo et et
fruenda divitie quam servando et parando superbi contentio
esse et pauperem Bonis bene utuntur qui divitias
vel tenere in rebus salutaribus conferunt Bonis male
utuntur qui aut iuste temporali lucro meditantur aut
aliquid boni parant gloriae appetitu faciunt talis
male utuntur qui noxias cogitationes opibus malis pro
fiunt Bonis malis utuntur qui luxuriam carnis
coniugali honestate restringunt Sed sic malo bene uti
bonum est sic bono bene uti melius est et sic bona
male uti malum est sic et male malo uti pessimum
est Sequitur aliud
Iamque in deum delinquunt qui divitias a deo conce-
ssas non vero salutaribus sed vanis suis usibus utuntur
Nesciunt in usus pauperibus oppressis subvenire despiciunt

et qui magis augent delicta unde redimere debuerant
hoc licet tamen sermonis possessionis preciu rerum si tanta restant
miserorum quanto hoc tempore et mundi lucrum tanto ma-
iora supplicia in futuro dabunt quanto et ipsa maiora
sunt potentes cum potenter tormenta patiuntur. Terrena
omnia servando amittimus largiendo servamus patrimonium
cum retentum perit manet cum erogatum. Nemini
cum tam rebus nimis durare non possumus quia aut nos
illas moriendo deserimus aut ille nos viventes deserunt
pro universitate a suis alii de rebus mutamus perit quas
cupidi rapiunt alii vero salvant. Deus in terra pulcre
conditoris pulcherrima providens laudantes mirantur
nullus dum premie opus operis celestia bona merentur. Christiana
a compatiendo aliene miserie vocabulum sortita est. Nullus
enim in alio misericors esse potest quicumque misericors in se
misericors non est. Nemini cum non neque est cui bonus est.
Nulla scelera elemosinis posse redimi si in peccatis esse
permanserit. Tunc enim fructum elemosinarum indulgencia
concedit cum a scelerum opere desinit. Verum est quod omnia
omnia peccata nunc operibus compergantur si iam caveat peccare
qui iniuriam committit. Ceterum nulla est delicti venia
cum sit precedit mea ut eam sequitur peccata. Non enim elemosina
que cum gloria magis quam merce impetitur dimittitur.
Venali cum intentione a bono quod largitur tecum et cetera
deum recipit. Nemini cum de bono licet opere laudem appetit
spem perdit et gloriam mercedis in futuro non accipiunt. Nunc
cum tam iacta compassione pascitur eorum nunc operibus cum
peccatum committit continuum elemosinarum opera peccata extinguunt
atque tamen ad regnum futuri seculi proficiunt ut eos in dextro ce-
lestis in medio futuro venientes in dextera assistentibus dicat
Esurivi et dedistis michi manducare sitivi et dedistis
michi bibere hospes eram et collegistis me nudus fui et
operuistis me etc. Quibus ei promittit dicens Venite benedicti
patris mei percipite quod paratum est vobis regnum. Hiis
autem quibus nulla precedencia elemosinarum facta fuerunt eterni in dic-
tore sit dicens Discedite a me maledicti in ignem eternum
qui paratus est dyabolo et angelis eius. Nemini tunc mortem

non impertit illic pietatis fructum non deveniat. Gra-
credentis divitis qui in inferno ad tenuissima petenda
compulsus est quia hic tenuissima negare non timuit.
Eiusmodi retributionem subtilius quam districtius portat. Guttam
aque petierat ardens qui micas panis negaverat.
Epulans vero dives oculos aperuit cum Lazarum pa-
uperem requiescentem vidit quem iacentem ante ianuas
suas despexit. Non solum esurienti et sitienti et nudo
beneficium largitatis impendit vel si quod aliud indigenti
largitur, sed qui inimicum diligit et lugenti affectum com-
passionis et consolationis impertit aut in dubiis nutantibus
consilium adhibet elemosinam procul dubio facit. Ita
et disciplinae vel doctrinae bonum elemosina est et
elemosina carnali eminentior est. Denique non egens possit
eius se indigentem simulet et toto illi corde compatiens(?)
opus. Et licet ille fortassis falsam indigentis speciem praeferat
quod tamen tu qui semper impertit fructum inde non ami-
ttit. Denique esse sit egens vel tu non donat in
indigenti conversationem in opere est obtinere donat [illegible] in
indigenti quam contempto salvatore et taliter aque frigide
[illegible] propinavi indigenti prebe. Ita si aliud non habentes id
ipsum benigne bonam intentionem procul dubio non amittes.
Ceterum si amplius possimus et egestatem simulando
minus largimur non egentem sed deum fallimus tamen conscientiam
nostram abscondere non possumus. Hinc sunt elemosina cor-
poralis egenti dare quod quam potius altera spiritualis di-
mittere a quo lesus fueris. Hec prima adhibenda
est miseris secunda peccantibus. Erit ergo quod spiritualiter impertias
et si non pecuniam vel salutem et gratiam. Non erit elemosina
tua innumerabilis prebenda nec communitate tristitia noceat
pecat dispensata. Dicit ac hic tribuitur quem ad mentis
hilaritate prebet dans et amplius aut hilarem enim
datorem diligit deus. Cavendum est itaque ne pauper
aut de tecto tuo ablata accipiat aut ore promissi-
onibus tristis quam recedat. De rapinis alienis elemosinam
facere non est opus miserationis sed clamantium scelerum. Talem
Dalon? Domini offert in quod satisfiat de rapina pauperum
talis sicut qui victimat filium in conspectu patris sui. Eccli

cum iniuste tollit inique iniuste distribuit nec bene alteri
praebet quod ab alia male extorquet. Magnum scelus
est res pauperum praestare divitibus et de sumptibus inopum
acquirere favores potentium, arenti terre aliquid tollere et
flumina que non indigent irrigare. Nonnunquam largi-
tas divitum prodiga non ad utilitatem sed ad elationem
effunditur. Comparatur hypocritis qui non ad necessitatem
docent audientium sed ad sue glorie propagationem cumulum.
Reprehensibilis est superflua effusio largitatis. Ita quippe
moderanda fuat: avarus nulli est, sed omnibus est largus.
Dispensator non debet esse prodigus sed discretus. Largi-
enti debet cautum esse ut teneat in animo mensuram
sufficiat pluribus
t Quantum spectat vita est licitum comparari bonum illic
nam non tam spatio computatur sed rectitudine
meritorum. Haec vita impiis longa et grata est,
electis autem iustorum amara et brevis et licet vita
est brevis sit in moris tamen si credere quia continuo
breve sit temporis spatium tamen et si amicum longum est.
amati procul dubio parum est etiam vite praesentis lon-
gitudinem non de suo spatio sed de eius fine considerat
quam sit brevis et misera satis utiliter pensat.
Vita enim praesentis ex ipsis suis incrementis videtur in futuro
proficere deficit brevis est. Unde cum augmento proficit inde
quod videtur in futuro proficere in praeterito deficiat quia temporis
esse brevis praesentis vita ostenditur ex quo non permanet
sed fluit. Tela cum consummatur filis et vita hominis
completur diebus singulis [illegible] de hac vita vivit-
ur utrum augmentum an recessus detrimentum
dicatur. Ex quo recte dici possit augmentum quod per
diminutiones aetatum ad mortem tendit detrimentum.
Etiam vita loquitur quaeritur ad eam tende vitam propria
[illegible] et ad aeternam non ad istam adeo condicionem
te descendit vita aeterna id est Christus [illegible] et caro
Haec est vita vitalis. Ita ista vita mortalis est [illegible]
oportet [illegible] ne moriatur [illegible] Christus
[illegible] si [illegible]

dum vite delectatur de morte ante iustus tedium patitur
iustus eo quod ad desideratam patriam tarde perveniat
et ante conspectum creatoris serius admittatur
Vanis huius seculi ante terminum liberari
se cupiat cito volentes corpore de carcere dei dis-
pensatione tamen plerumque diu in hac vita servantur ut
prolongiori tolerantie compunctio solidius eorum patientia
roboretur. Multi habent autem tedio huius et tamen non timent
quod plerumque de angustia contingere solet. Quidam contrario
affectu et vivendi huius tedium et moriendi metum
sollicite debet unusquisque anime et semper tamen ante sue
considerare ut de contemplatione illius huius seculi blan-
dicias caveat. Optimum est cum quoniam operibus tuis
memorare novissima tua et in eternum non peccabis. Veni-
tur tempus ignoratur iuncta est et dum mori quisque non
estimat tollitur. Unde unusquisque festinet ne iniquis
suis rapiatur. Similiter finitur vita cum culpa. Unde
diabolus eos quos viventes attendit ad vicia subito
morientes pertrahere nititur ad tormenta. Sepe divites
in hac fallacia vita dum se de potentie gloria vel corporis
sanitate congestum repente hora qua nesciunt in-
opino exitu rapiuntur atque absorbente profundo cru-
ciandi eternis incendiis gehenne deputantur. Deus
propheta dicit ducunt in bonis dies suos et in puncto
ad inferna descendunt. Quamquam iniqui morientes qui imitatione
sua multos ad culpam traxerunt delectatione carnis multos
revocat a culpa terrore tormenti. Unde et propheta testatur
dicens letabitur iustus cum viderit vindictam impiorum
manus suas lavabit in sanguine peccatorum.
Cum sanguine morientium iusti lavant manus quia dum
eorum penam conspiciunt conspicientes vitam mundant. Unde cum
talis exitus crudelis est non solum qui viderit re-
fugit sed et alios ab imitatione illius exitu voluit co-
ertitione compescat. Quorum exitu ac quidem electi nimis
terrentur metu mentem utrum ad premium an ad supplicium
transeant. Quidam electi in fine suo purgantur a levibus
quibusdam peccatis quidam animo in ipso fine hilarescunt
eternorum contemplatione bonorum quibus cum quisque in

anima hec sit iustus tum dum de corpore isto egreditur
pertimescit ne dignus supplicio sit. Nullus enim
homo est absque peccato nec quisquam potest de deo immedi-
tatus esse cum eciam de ociosis verbis reddenda sit
racio. Ffine iustorum optimum concedunt vocato singula
ut ex eo intelligatur sanctorum hic consorcium angelorum
ex quo ab hoc corpore sine omnia vocare tollimur.
Peccatores autem homines apostate angeli excipiunt
monentes demones ut eis sint tortores in penis
qui fuerunt suasores viciis. Et si pietas prosequitur
fideliter iubeat flere fideles tum peccatoris negat lugere
illi enim deplorandi sunt in morte quos miseros
inferni excipiat anima, recipit vero quos celestis aula
letificandos includit etc.

Et sic est finitum per manus domini Johannis presbiteri de
Chrzanow Anno domini mº ccccº xxi

[B]eatus homo quem tu erudieris domine et de
lege tua docueris eum. Nemo enim censeri sapi-
entem fatetur nisi eum solum quem spiritus sanctus docet
animatque. Hec enim teste David propheta solus vere beatus
est solus vere sapiens quem nec meterum dominus erudierit
quem enim de lege sua docuit. Lex enim domini sola est
immaculata sola irreprehensibilis sola convertens animas
ad salutem. Huius autem legis doctrina sive eruditio non tantum
foris querenda in libro sed potius per devote mentis affectum
est desideranda in spiritu et veritate. Et ille videlicet intus docet
qui solus novit legis doctiorum asperitatem in interiorem dul-
cedinem commutare. Docet autem lex domini quid agendum quid
fugiendum, quid credendum, quid orandum, quid timendum
quid desiderandum. Docet esse immaculatam irreprehensibilem deo
sicut premissa, despecta compressa. Docet mundana contempnere car-
nalia respuere. Docet denique totum cor totam animam et totam
mentem in solum creatorem suum exponere. Ad huius doctrine exempla-
rem sicut hec que sapiencia spiritualis est et sacra, digna dictat
licatum Bernardus ~~dictat~~ quomodocunque vult ego non dicam sapien-
Dicat

Qui non timebit neque diliget deum cuius huius doctrine
auditor non obliviosus sed factor fuit studiosus hic ac
sapiens hic ac beatus erit. Beatus quippe homo est quem tu
erudieris domine et de lege tua docueris eum. Tu itaque
deo dilecta in christo veneranda mater rogasti me ut secundum
mei peritiam aliquid dictando scriberem per quod tuum animum de
notionis gradu valeas perpetue erudire. Et ego fateor
insufficientia mea hoc gratum erudito me diligere potius
affectum quod apud me nunc vita foret repleverat ut
devoto intus arctat nec sola suffragetur tuenti
devotionis provocatum desiderio sit obedientiam humiliter sic
suppliciter postulasti. Rogo ac benivolentie mater tua sanctissima
quatenus magis sensus intentionis affectum quam operis intendas
effectum magis dictorum veritatem quam sermonis venustatem.
Et ubi tuo minus satisfecerit desiderio quod post benivolentie
et occupationum temporibus michi benignitate indulgeas et ig
noscas. Ut ac facilius possis invenire que queris singulorum
singulorum capitulorum premisi titulos. Et primo agitur
de vera simplicis cognitione secundo de vera humilitate tertio
de vera paupertate quarto de silentio et taciturnitate quinto
de studio orationis sexto de patientia et victoria septimo
de perfecta dei caritate octavo de finali perseverantia

Desponsationis ante fastigium sponse que cupienti
consecrari primum necesse est ut a se ipsa incipiat
ita ut omnium preteritorum oblita ingrediatur conscientie
sue ibique omnibus defectibus, omnibus consuetudinibus, omnibus a
ffectibus omnibus operationibus omnia peccata tam parva quam magna
diligenti consideratione discutiat examinet et perpendat
Et si quid minus rectum apud se invenerit statim defleat
in amaritudine cordis sui. Et ut ad hanc cognitionem
dilecta mater melius possis venire. Scire sicut debes
quod omnia peccata nostra et mala aut committimus per negligentiam
aut per concupiscentiam aut per nequitiam. Et ita ista tamen omnium
malorum tuorum debes recordari recordando aliquid ad turpis
cognitionis pertinens nunc potius precave. Si in temporalium
temporibus recognoscere cognosces mala commissa deplange

Primo debes recogitare si in te sit vel fuerit negligentia. De-
bes enim recogitare quam negligenter cor tuum cu-
stodias, quam negligenter tempus tuum expendas, quam
inaliter finem operi tuo imponis. Hec enim tria cum summa
diligentia sunt observanda, ut scilicet cor bene custodiatur,
tempus utiliter expendatur et finis bonus et debitus
omni operi prefigatur. Item debes recogitare quam ne-
gligens fueris in oratione, quam negligens in lectione et quam
negligens in operibus exercendis fueris, cum tamen debes te
diligentissime preparare et excolere sicut arbor fructum
bonum facere et dare in suo tempore. Itaque nequaquam arido
corde sufficiat sed alio. Item debes recogitare quam negli-
gens sis et fueris ad penitendum, quam negligens ad resistendum
et quam negligens ad proficiendum, ubi debes cum summa
diligentia deflere mala commissa, repellere diabolica
temptamenta et proficere de una virtute in aliam ut possis
evenire ad vitam promissam. Sic debet etiam negligentiam
tuam recusari cognito. Sed ut tertiam melius concupiscentiis(?)
cognoscere debes secundo recogitare si in te vigeat vel
viguit concupiscentia. Certe tria concupiscentia vigent in reli-
gioso homine: qui appetit dulcia, scilicet cibaria saporosa;
qui appetit mollia, scilicet vestimenta, oblectamenta
luxuriosa. Certe tria vigent concupiscentia in dei famulo: qui
appetit facere stulta, qui appetit videre pulchra, qui
appetit cara. Certe tria concupiscentia vigent in sponsa Christi:
qui appetit honorum favorem, qui appetit humanas(?)
laudes, qui desiderat humanum honorem. Ista enim omnia
debet ancilla ipsius Christi tamquam venenum fugere, quia
iste sunt radices omnium malorum. Certe si istam et perfectam
tui ipsius habere notitiam, debes tertio recogitare
diligenter si in te vigeat vel viguit nequitia iracundie,
nequitia invidie et nequitia accidie. Quandoque dico
sollicite. Certe tria in religioso homine vigent iracun-
dia: qui vel animo vel corde vel effectu quantumcumque modicam
indignationem, vel signo vel facie vel verbo vel clamore
vel effectu quantumcumque modicam indignationem ex corde ...

vane corpori suo coniunxit Tunc autem in homine regnat
invidia cum gaudet de proximi prosperitate contristatur de
letatur de malis proximi et tabescit de bonis
ipsius Tunc autem accidia regnat in religioso cum fuit
tepidus sompnolentus ociosus tardus negligens
remissus dissolutus indevotus tristis et tediosus
Hec est vicia quam sponsa christi detestari et fugere tamquam
venenum mortiferum quia in ipsis consistit periculo
corporis et anime Si igitur dulcis amabilis famula ad
tui ipsius perfectam agnitionem venire desideras
ad temetipsam intrans ad cor tuum redeas estimacione
spiritum tuum discute quid sis quid fuisti quid esse debu
eris quid esse poteris / quid modo fuisti per naturam quid modo sis per
culpam quid ad hunc esse poteris per graciam audi mi-
randi prophetam david quod tibi in exemplum proponatur Exe
citatus sum in nocte cum corde meo exercitabar
et scopebam spiritum meum Meditabar id est cum corde suo
meditatur et tu in corde tuo Scopebat id est spiritum meum
suum scope et tu spiritum tuum exerce age igitur attende
ad temetipsam absque dubio invenies hunc exercicio
invenies thesaurum preciosum absconditum Ex hoc enim
exercicio crescit amoris copia multiplicatur gracia augmen
tatur scientia Ex hoc exercicio cordis acuitur mentis
ingenium acuitur intelligencia dilatatur Vilis itaque esti
mat qui semper ipsum ignorat qui conditionis sue di
gnitatem non pensat [illegible] nescit quod despicit
angelico quod est divino sentiencie [illegible] qui spiritum suum penitus
non cogitat Si ergo sponsa christi es redire ad te ipsam
quo ad illa invitanda idonea eris que sunt supra te
metipsam Si non dum digna es intrare in taberna
culum proprium qua fronte presumis ingredi in ta
bernaculum sui Si cupis evolare ad spiritum et tuum celum
sit tibi tristis primum id est per te tuum et qualiter hoc
possis vel debeas facere etiam iam satis te docui superius
et sitis optime te et forte dicens integritas
tue tediosus operatur vita tua assidua discussione
exerce et cogita diligenter quantum proficis quantum deficis

anima

qualis sis in moribus qualis in affectibus quam similis deo
vel quam dissimilis quam prope vel quam longe. O quam magni
periculi res est in religioso homine multa velle scire et se
ipsum nescire. O quam prope religiosus est perdicioni et
interitui qui in cognoscendis rebus est curiosus in medi-
tandis aliorum factis est sollicitus se ipsum autem nescit
et ignorat et nescit penitus. O cecitas mentis in re-
ligioso tanta cecitas. Caute in presumptuoso est unde
quia mens hominis sollicitudinibus distracta non intrat
ad se per memoriam et fantasmatibus obnubilata non
reddit ad se per intelligenciam et concupiscenciis illecta ad
se nequaquam redit per desiderium suavitatis interne et
leticie spiritualis. Ideo totaliter in hiis sensibilibus iacens
non potest ad esse tamquam ad dei ymaginem intrare et
sic totus extra se ipsum ignorat et nescit omnino.
Aug Ergo per propositum tu primus habe victoriam et noticiam
hoc et beatus Augustinus orabat dicens / Deus non dei / in-
aliud scire quam ut me ipsum cognoscam

Ecce quia defectus proprios cordis
oculo contemplativi notare est ideo humilia sub po-
tenti manu dei. Ideo te famulam Christi amoneo ut cordis
defectuum tuorum cognicione accepta valde humilis spiritu
tuo et tibi ipsi vilescas. Humilitas enim est virtus
ut dicit beatus Augustinus qua homo verissima sui co-
Aug gnicione sibi ipsi vilescit. Hanc humilitatem apud se
ipsum habuit quam beatus Franciscus hanc amavit
et conquisivit ab inicio religionis usque in finem
conservat inde relinquit inde se traxit paupertatem
recepit leprosis servivit peccata sua in predicatione manifestat
exprobrari sibi mandat. Hanc virtutem maxime a filio
dei mater deo devota debes discere quia ipse dicit.
Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Qui enim
Greg enim virtutes sine humilitate congregat quasi qui in ventum
pulverem portat ut dicit / beatus Gregorius. Sicut
enim primum omnis peccati est superbia sic fundamentum
omnis virtutis est humilitas. Videte autem cavete esse
humilis non fallaciter sicut illi qui nesciunt se humiliat

ut ipposite de quib; dt Grfia ꝰ Est qui nequit se
humiliat et interiora eius plena st dolo beru.
cy humilis sicut dt btus Bng semp avult vilis
reputari no humilis pdicari ui ꝛ mi dilectissia
ad pstany humilitate vib pueme oz te pp ez se
initany necede // pma semita est qsideratio dei.
Debes ey deu qsiderare auctorez omy bonoz d̄ ex
ma, omy bonoz est auctor qꝛ deo b' damus demq
dicit Omia opa nra opatꝰ es in nob ꝑne Et
qz tibi est ideo omne bonu debes b' attribue ꝛ nichi
tibi Consideras q no fortitudo tua aut robur
robin - manuu tuaz fecit bona que hꝫes d̄ exma
dns fecit nob et no ipi nob Et tibi qsideratio
destruit tota supbia eoz qui dicunt manus nra
excelsa ħ est ꝛ no dns fecit ħ oia // Hec supbia
exclusit lucifez a celi gla, no qsiderabat lucif
se de nichilo fcy ħ potius aspiciebat suu decorey
qua pre pulcrꝰ equalit' oib lapib pciosy opimetu
eius et extulit eu supbia cordis sui Et qꝛ supbu
sez humilitas ideo statu deiectꝰ est de sede nobili
ꝯ locu extuc anlitatꝰ Et qui pus fuerat int an
excellentissimꝰ fcus est int' demones infimus O quot
sut hodie luciferi imitatores ꝛ imitatrices lucifei
filij et ꝯ filie supbie quos paciet' tollerat dns et
eu tn tollerabilior sit supbia ꝯ diuite qua ꝯ paupe
ut dt btus Bng sup Cant Optet eo q xꝰ ancillaz
valde mirenri humilez que dz intrare loca angli
repudiati / humilitas cy placꝫ deo sine virginitate
sine ꝯ hoie / no tu credas q virginitas tua placeat
deo sine humilite Cte nec maria mr dei effecta.
fuiss si supbiam huisset ipse ppt. d. b. Bng
Sine humilite audeo dice nec virginitas marie deo
placuiss si humilite caruiss et ideo magna vtus
sine qua obtentu no solu vtus no est ħ etiam i
supbia erupit / Secda semita est remeora ꝯ xpi
Rememorari debes q xpus humiliatꝰ fuit usq ad
antupabilissimꝰ genus mortꝰ Et in tantu fcus est
humilis ut qsi leprosus reputaret / Vn dicit Ysa ppha Ysaᶜ

Bng

Bng

Bng

Reputamus eum despectum et adeo humiliatum fuisse ut tantum
fuit humiliatus ut ipse numquam nichil eo vilius reputa-
ret. Vnde ipsa gloriosa virgo de humilitate sublata est iudicium
eius ut dicit glosa. Tanta eius humilitas fuit tantum
se deiecerat ut nullus de eo rectum daret iudicium ut
ancilla ac vere esse dei. Si ergo ipse dominus noster et magister non
est servus maior domino suo et discipulus non est super
magistrum. Si ancilla Christi es si discipula Christi es humilis
et contemptibilis esse debes. O quam abhominabilis est ille
religiosus dico qui vestem fert humilem et cor superbum.
O quam inutilis est ille Jeronimus qui domum suam audet humilem
et despectum et ipse exaltat cor suum et ambulat in
magnis et mirabilibus super se. Quanto amplius de-
testandum in sponsa Christi quod gerens prominens in
ancilla dei quam pro qua summus filius est minimus in
mense natus ut homo/ putredo et vermis opponat
Augustinus se magnificentie/ deitatis et bonus Augustinus. Compellis mor-
tuum quod extenderis/ O sancies fetida quod inflaris
caput humile et membrum superbum q. d. non decet. Tua
semita est per quam debes incedere si vis ad patriam humilitatis
pervenire consideracio tui. Tunc carissima mea tu semper
cum recogitabis unde venis aut quo vadis. Considera
ergo unde venis et scias quod de massa perditionis et
corruptionis et de limo terre facta et in peccatis concepta
et exul es a beatitudine paradisi. Et hoc considerato spiritus
timoris abiciet et extendit intus ut clamare
incipias cum tribus pueris in Daniele: Domine hodie humi-
les in universa terra propter peccata nostra. Considera etiam
illud scilicet quo tendis. Tendis enim ad corruptionem et
incineracionem quia pulvis es et in pulverem ibis. Quid
ergo superbis terra et cinis. Si hodie es cras non eris.
Si hodie sanat cras non infirmaberis. Si hodie
sapiens cras forte stulta eris. Si hodie dives de virtutibus
cras forte mendica eris et misera. Quamvis ergo miser-
rimus qui audeat superbire cum tantis miseriis et
calamitatibus undique se videat circumdatum. Discite ita
quod omnes facere humilem hic spiritum humilem incessum
humiles sensus humilem habitum. Sola enim humilitas

que diuinam mitigat iram que diuinam inuenit graciam
quanto enim magnus es humilia te in omnibus dicit ec
clesiasticus et coram deo inuenies graciam hoc modo virgo
maria inuenit graciam apud deum sicut ipsa testatur
dicens Respexit humilitatem ancille sue Vnde mirum
quia humilitas caritati locum preparat in cetera a vanitate
euacuat Propter quod dicit augustinus quanto sumus a tumore Augustinus
superbie maniores tanto sumus caritate pleniores
Et sicut aqua confluit ad valles sic gracia spiritus sancti
confluit ad humiles Et sicut aqua tanto forcius fluit
quanto magis descendit Sic qui de toto corde humi
liatus procedit magis appropinquat ad deum ad impetrandum
graciam quia oracio eius humiliantis se nubes pe
netrat et donec non appropinquat ad altissimum non
consolabitur quia deus voluntatem timencium se faciet et
et deprecacionem eorum exaudiet Estis ergo o famule
dei o ancille dei humiles ita ut nunquam superbiam
in cordibus vestris durare permittatis quia integrum humilis
humilem scilicet dominum ihesum ~~christum~~ christum beatam dominam humilis
humilem scilicet mariam virginem reginam omnium Estis
humiles quia patrem habetis humilem scilicet beatum Franciscum
Estis humiles quia matrem habetis humilem scilicet beatam
Claram humilitatis exemplar Sit ergo sitis humiles ut
testes humilitatis vere sit paciencia Nam sine humilitatis
paciencia perficitur Vnde est vera humilitas cui non
est admixta paciencia Et hoc bene testatur beatus Augustinus Augustinus
dicens facile est velum ante oculos ponere vestes viles
et despectas habere demisso capite incedere Sed vero humi
lem paciencia probat in iniurie contumeliis consulit idem dicens
In humilitate tua pacienciam habe Et hoc ... dolore
loquor de multis sumus qui nolumus nisi superbire
in claustro qui tamen non nisi humiles sumus in mundo. Bernardus
hinc beatus Bernardus dicit audeo quod multi sub colore ... querunt
pompam non nullos in scola humilitatis superbiam magis
addiscere ac sub alis magistri humilitatis magis conuinci

insolescere et impacientes amplius fieri in claustro
quam fuissent in seculo quodque magis perversum est pleri-
que in domo dei non parentum suorum contemptum quia
utique non nisi contemptibiles esse poterunt Con-
sule ergo tibi o dilecta mater consule filiabus tuis
consule virginibus deo sacratis ut virginitatem in
humilitate et humilitatem in virginitate conservent Est enim
Bern. virginitas mixta humilitati sicut gemma auro
super addita. propterea Bernardus Et pulchra permixtio
virginitatis cum humilitate. mediocriter placet deo ista
anima in qua humilitas commendat virginitatem et virgini-
tas humilitatem exornat. Audi dilectissima consilium filii
tui. audi matrem et complaceat tibi. effuge superbas
famulas velud aspides quia sunt superbae virgines
tamquam demones. Contempne societatem superborum ve-
lud mortiferam. Et quare hoc. Audi. Quamdiu superest
despectus superbia. Et omnis superbus intollerabilis
est. superbus incessu pomposus aspectu erecta fa-
cies torva truces oculi de loco superiori dictat pre-
ferri se melioribus affectat sermones et facta et va-
iacta reverenciam in obsequio non servat. propterea debes
famula dei sponsa Christi virgo domini fuge superborum co-
herciam ne et tu filius illius efficiaris Dicit enim Ecclesiasticus
Qui communicat superbo induet superbiam

Sit etiam paupertas virtus ad perfectionem integri-
tatis in tantum necessaria ut nullus omnino sine ea
possit esse perfectus teste domino qui dicit in evangelio Si
vis perfectus esse vade et vende omnia que habes
et da pauperibus. Cum enim summa evangelice perfectionis
consistat in excellentia paupertatis dicit namque magister Hugo
de sancto victore Omnis quidem perfectio est in religiosis
reperiri potest tamen invenitur perfectionis integritas
nisi diligatur paupertas. Dicit autem dominus que quelibet
religiosum in mundo quelibet honorem movere debent ad

amorem ~~caritatis~~ paupertatis Primum est exemplum Christi
quod est incomprehensibile Secundum est exemplum generosissimum
quod est inestimabile Primo dico quod te familiariter
Christus monet scilicet ad amorem paupertatis est exemplum domini
nostri Ihesu Christi qui ipse enim fuit pauper nascendo pauper
conversando pauper moriendo unde quale exemplum paupertatis
tibi reliquid suo exemplo paupertatis amica efficacius
pauper fuit dominus noster Ihesus Christus nascendo in tantum
ut non haberet hospicium nec vestimentum nec alimentum
scilicet pro hospicio habuit stabulum pro vestimento vilem panniculum
pro alimento lac virgineum Unde apostolus Paulus hanc Apostolus
considerans paupertatem suspirans exclamat dicens ad Corinthios
Scitis gratiam domini nostri Ihesu Christi quia cum dives esset
pro nobis egenus factus est ut eius inopia divites
essemus Et beatus Bernardus dicit bonorum omnium eterna Bernardus
affluencia in celis superhabundabat sed paupertas non inve-
niebatur in eis hanc itaque filius dei concupiscens
descendit ut eam sibi eligat nobis sua estima-
tione faciat preciosam Probavit se ergo nobis in exemplum pa-
upertatis dominus noster Ihesus Christus conversando in mundo Audi
virgo beata audite omnes qui professi estis paupertatem
quam pauper filius dei rex angelorum fuit dum vixit
in mundo In tantum fuit pauper ut aliquociens habere
hospicium non potuit sed cum suis apostolis apud (?) multociens
extra civitates et villas dormire oportuit Propterea
dicit Marcus euvangelista Circumspectis omnibus cum iam vespera Marcus
esset hora exiit in Bethaniam cum duodecim Super hoc verbo
dicit Glosa Circumspectis Si quis eum reciperet in hospicium
Circumspicit quia tanta erat paupertas ut nec ulli adu-
latus ut in tanta urbe nullum hospicium inveniret
Et dicit Christus vulpes foveas habent et volucres celi Christus
nidos filius autem hominis non habet ubi caput suum
reclinet Ideo solum dominus angelorum fuit pauper na-
scendo non solum fuit pauper conversando mendicans
etiam ut ad amorem paupertatis nos attenderet

fuit pauperrimus moriendo O vos omnes qui nomi
stis paupertatem attendite et videte quia pauper i(d est)
dives in celorum propter nos factus fuit tempore mortis
sue factus fuit enim spoliatus et privatus omnibus que habuit
factus fuit namque spoliatus vestibus quas diviserunt eius et
super vestem suam miserunt sortem factus fuit et spoliatus
terre et aere quando pacientissime mortis passionem tanquam
impius de terre eiecta fuit factus fuit et spoliatus gloria
quam ipsum deum glorificavit sed tanquam maleficum tra
ctaverunt sicut ipse ad Job xix conqueritur dicens despo
liavit me gloria mea. Decantate paupertatem xpi lo
quitur sanctus ~~Bernardus~~ Bernardus deus dicit pauperem conspi
natum sine hospicio iacentem inter bovem et asinum
in presepio involutum vilibus panniculis fugientem in egypto
sedentem in asino pendentem nudum in patibulo
erubescat ille miser [illegible] quibus i(d est) dissipatus et
obstinatus religiosus qui adhuc divicias [illegible]
qui paupertatem abhorreat cum videat et audiat
dominum deorum dominum mundi regem celi dignantem [illegible]
tante paupertatis sustinuisse defectus magis ut
dicit b. Bernardus abusio nimis magis ut dives
esse velit vermiculus vilis propter quem deus maiestatis
et dominus sabaoth voluit pauper fieri. Querat divicias
paganus qui sine deo vivit querat divicias
iudeus qui terrenas promissiones accepit. Sed tu
virgo xpi tu ancilla dei qua fronte qua mente
queris divicias cum paupertatem [illegible] pauperibus
[illegible] cum pauperibus [illegible] velis esse filia
cum pauperibus [illegible] imitatrix
[illegible] tua et mea confunditur
avaricia quia cum simus professores paupertatis pa
upertate avaricia comitamur appetentes que non licet
et appetentes que regula prohibet cum tamen filius dei pro
nobis egenus factus sit [illegible] quanto fue
rimus professores paupertatis [illegible] quanto perfecto
res [illegible] paupertatis fuimus imitatores tanto magis

Bernardus

bonis omnibus tam temporalibus quam spiritualibus habundabitis. Si
autem ad terram vos converteritis per paupertatem quam professi estis
contempseritis omnium bonorum tam temporalium quam spiritualium
egentes eritis. Illa quondam paupercula genitrix pauperis
Ihesu Maria dicens Esurientes implevit bonis et di-
vites dimisit inanes. Hoc eciam testatur et psalmista di-
cens Divites eguerunt et esurierunt inquiren-
tes autem dominum non minuentur omni bono. Nunquid non
legisti nunquid non audisti dominum Ihesum loquentem discipulis
suis Luce xii° capitulo dixit eis Nolite solliciti esse dicen-
tes quid manducabimus aut quid bibemus scit enim pater
celestis quid vobis necesse sit. Audi iterum quid dicat
eis Luce xxii° Quando misi vos sine sacculo sacculo
et pera et calciamentis Nunquid aliquid defuit vobis
At illi dixerunt nichil. Si igitur dominus inter indoctos duros
et incredulos pascebat discipulos suos sine omni
sollicitudine quanto magis si pascat fideles innocentes
eius servitores professores eius quanto magis si pascat
pauperes sorores paupertatis Christi imitatrices mit-
... paucos et fideles. Omnem itaque sollicitudinem vestram proicite
in eum quia ipsi cura est de vobis. Cum igitur tanta sit
dei patris circa nos sollicitudo tanta sit sibi cura
de nobis mirum autem cur istis temporalibus cur istis rebus caducis
et defectibus tanta occupatione sollicitamur. Certe aliam
causam non invenio nisi nostram confusionem et dampnacionem
avariciam. Aliam causam non reperio nisi quia affectiones
nostre longe eis recesserunt a deo salutari nostro. Alia causa
non est nisi quia frigor divine caritatis refriguit et conge-
latus est in nobis. Certe si essemus hic ferventes nudi nudum
Christum sequeremur. Homines qui certum habent cupierunt
se denudare et spoliare. Signum magne frigiditatis
est in nobis quod ita attrahimus nobis ista temporalia quantum
magis quam possumus et ita dimittimus Christum qui exi-
vit de terra sua et de cognatione sua et de angelis
de domo patris sui de sinu patris et factus est pro nobis
pauper et abiectus et despectus et nos nolumus pro eo

relinquere omnia misera et sectari me corpore quidem re-
linquentem me sed saltem tecum cor tota mente tamen
desiderium meum occupat et absorbet amen. O beata
dei famula recordare paupertatis pauperis nostri ihesu
xpi. Dum nostri ihesu xpi recole egestatem pauperis nostri
ihesu xpi comprime corde toto paupertatem pauperis pa-
tris francisci recordare paupertatis matris tue Clare
et toto studio toto conamine inhere paupertati
amplectare dominam paupertatem nec aliud sub celo
querere dum diligere velis quia paupertatem non
honores non aliquas res temporales non divitias
sed paupertatem statim quia venisti circa finem ob-
servare divitias enim habere et amare infructuosum
sed est amare non et non habere periculosum est habere enim
et non amare laboriosum est igitur nec habere divitias
nec amare utile est sed certe est delectabile est et actus
virtutis perfecte Et ideo tamen consilium de paupertate quia
omnium omnem animum moneo et attendere ad amorem
paupertatis O beata paupertas quia amabilem deo
quia securum in mundo reddit amatorem tui certe enim
Greg ut dicit Greg nichil est in mundo quod diligat
nichil est in mundo quod pertimescat Sicut legitur in vitis
Eom patrum Quod quidam pauper habebat unam mattam
de cuius medietate se cooperiebat in nocte et stratam alteram
medietate sibi submittebat Cum vero quodam tempore ac-
cideret validum ~~frigus~~ frigus prior monasterii de nocte
exiens audivit eum dicentem Gratias ago tibi domine
quod quot sunt divites in custodia et qui in infirmis
sedent aut ferro vinculati sunt aut pedes habent in
lignis constrictos Ego autem velud imperator sum ex-
tendens pedes meos et quo volo ambulo Ecce quo
habes propter sed omnem paupertatis quod te attineat
ad amorem paupertatis quod est dominum promissum quod
est inestimabile omnibus in omnibus domine ihesu
quibus est digne omnibus maxime corde corpore memini
scribere illam celestem gloriam quam tuis pauperibus te-
statum promisisti cum paupertate voluntaria mentis

glorie conditor assiste ipsi menti mee cum potencias
dum in illa eterna tabernacula dillas lucidas ma
siones ipsi menti fieri omnibus illius omnium
conditor et artifex est deus In cui domine ore tuo be
nedicto promisisti eis dicens Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum
est regnum celorum quoniam tu ipse qui es rex regum
dominus dominancium tenens dabis eis in premium in mercedem
et in gaudium ipsi te fruentur de te gaudebunt
de te saciabuntur Edent enim pauperes et saturabuntur
et laudabunt dominum qui requirunt eum vivent cor
da eorum in seculum seculi Sequitur de silencio et taciturnitate
Cum mediocritate loquatur

Ad perfectionem in religiosis homine virtus silencii
maxima sicut multiloquis non decerit peccatum Sic breviloquium
et rariloquium ad hoc valet ut homo caveat
sibi a peccato Et sicut ex nimia loquela frequenter sequitur
iniuria tam dei quam proximi Sic ex silencio
nutritur iusticia ex qua velud ex quadam arbore
colligitur fructus pacis unde claustralibus pax
summe est necessaria valde necessarium est eis silencium quia
quo pax tam cordis quam corporis conservatur Propterea Ysa
Ysa propheta virtutem silencii considerans ait Erit opus
iusticie pax et cultus iusticie silencium q. d. Tan
ta virtus est silencium quod in homine conservat dei iusti
ciam et inter proximos pacem nutrit et custodit
Nisi enim homo valde diligenter ori suo adhibe
bat custodiam et bona gratuita que sibi data deus
dissipabit et multa mala committet lingua quidem
ut dicit beatus Jacobus in canonica sua modicum Jacobi
membrum est et magna exaltat Et sequitur lingua
ignis est universitas iniquitatis Ubi dicit Glosa Glo
maxima peccata atque facinora aut seminantur aut
patrantur Vos audite o famule dei vos sacre quanta
mala ex lingua procedunt si diligenter non custodiatur
audi et dicam Ex lingua procedunt blasphemie
iniurie peccati defensio periurium mendacium detractio

adulatio maledictio contemptio detractio bonorum despec-
tio preter consilium rumorum iactantia secreti revela-
tio indiscreta comminatio indiscreta promissio multi-
loquium scurrilitas in veritate magna confusio sermo-
ni sermo est magnum desiderium fratribus virginibus
nostris ut oris custodiam non sinat linguam indisci-
plinatam ad tanta mala proruere in religione con-
mittuntur. Certe audacter dico frustra ille religiosus
gloriatur de possessione virtutum in corde qui dissipat
disciplinam silencii per assuetudinem multiloquii
Sic enim teste scriptura putat se religiosum
esse non refrenans linguam suam sed seducens cor
suum huius vana est religio. Dilecte Christi sponse
amabiles intuemini exemplum virorum atque mulierum in-
tuemini virtutum speculum Mariam et discite ab ea
silencii disciplinam. Quante taciturnitatis fuit beata
virgo satis patet. Sic enim per quatuor ewangeliorum apparencia et au-
ditu paucis eam locutam invenimus. Cum quatuor personis
eam loquimur invenisse sermones et non nisi septem
verba locuta fuisse. Cum angelo duo cum filio suo
duo cum Elizabeth duo cum ministris in nupciis unum tantum
unum. Iuste consideret nostra loquacitas que communis
ad multiplicationem verborum ut tum magis sit utilitas silencii
Una utilitas est quod inducat compunctionem. Ipso enim ad tacitu-
cogitationes vanas suas et locum est cogitandi quam multa
sit defectibus suis quam modicumque profectum. Et ex hoc surgit
compunctio cordis. Unde et apostolus dicit obmutui et silui a bonis
et dolor meus renovatus est. Alia est utilitas silencii
quod honorem demonstrat celestem esse argumentum est inestima-
bile est si sit ipso in intentiuma et non loquatur. Timen-
tem videtur quod sit thesaurarius. Sic qui est dives
et modica non loquitur evidenter demonstrat se non
esse demensum. Cum enim dextra est dextra loquitur ut dicit
in erudicione Iohannis Michael at tum religioso homini valet
no ad conservandum silencium ut fugiat consorcia hominum ut
ducat vitam solitariam. Ille enim ipso qui iam tenuerunt

se super statum hominum non debet habere consolatorem et collo-
cutorem nisi solum deum. Et ideo debet esse solitarius
et tacere. Ex quo enim habet deum quid spatio non debet curare
de humano consortio contra illud Trenorum: sedebit solitarius
et tacebit quia levavit se super se. Sedebit inquam
solitarius consortia hominum fugiendo et tacebit de ce-
lestibus meditando et levabit se super se celestem dul-
cedinem degustando. Et si omnibus religiosis necessarium
sit silentium ad perfectionem virtutum maxime tamen virginibus
deo dicatis familiarius illud quod est necessarium ut discip-
linam frenent silentii. Ita enim debet sermo carus esse
preciosus ita debent esse verecunde in verbis ut nunquam
nisi in necessitate magna loquantur. Ideo beatus Jeronimus dicit: Jeronimus
Sit sermo virginis modestus et rarus non tam eloquentia
preciosus quam pudore. Et hoc ipsum consulit pluribus
dicens ad Demetriadem prefationibus volo te esse breviloquam
rariloquam et submissa voce loquentem. Audi tu
verbosa famula audi virgo clamosa et garrula ut te
ut possis conservare silentium debes facere sicut fecit
abbas Agathon de quo legitur quod tribus annis lapidem
in ore suo continue mittebat donec taciturnitatem
perfecte disceret. Liga et tu lapidem ad linguam affige
linguam tuam ad pallatum pone digitum super os
tuum ut possis taciturnitatem discere quia magnum decus
tuus est sponse. Quod ut tu aliquis quia ad sponsum
suo illud quod sepe audit sermone habere, loquere contra
ra loquere cauta et breviter loquere ad timorem et
pudorem ymmo in tua camisa anno loquere tege faciem
velo verecundie tempore labia filio discipline et
sermo tuus brevis et utilis sit modestus et humilis.
Loquere famula dei parce quia in multiloquio non deerit
peccatum. Non loquaris autem ociosum quia de omni verbo oci-
oso quod locuti fuerint homines reddent rationem in die
iudicii. Verbum ociosum est ut dicit Glossa quod sine necessitate Glo
dicitur proferentis aut sine utilitate audientis. Semper igitur me-
lius et utilius est tacere quam loqui. Seneca dicit

Sapiens locutus est alii penitus tacuisse videntur michi
inspirata modo etiam responsione.
Cupienti perficere necesse est ut assiduus orationi et
devotionibus animum suum coaptet. Quia revera religiosus
indevotus et tepidus religiosus orationi non frequentans
assidue non solum est miser et inutilis quin ymmo coram
deo mortuam fert animam vivo corpore. Cum enim tantae
sit devotionis virtus ut ipsa sola maligni hostis
devincat temptamenta et versutias qui solus famulos
dei impedit ne solus sursum ad celos tendat non
est mirum si temptationibus frequenter innumerabiliter perturbat
qui studium orationis assidue non frequentat. Unde b.
Isidorus dicit. Hoc est remedium eius qui vitio-
rum temptamentis estuat quotiens quolibet vitio
tangitur totiens se ad orationem subdat quia frequens oratio
vitiorum impugnationem extinguit. Et hoc est quod in evangelio
dicitur. Vigilate et orate ne intretis in temptationem. Est enim
tantae virtutis devota oratio ut ad omnia valeat et in omni
tempore possit per eam deo lucrari in hyeme et in estate et
in sereno et in pluviali tempore de nocte et de die festi-
vis diebus et in ferialibus in infirmitate et in sanitate in iuven-
tute et senectute stando sedendo et eundo in cho-
ro et extra chorum. Ymmo quandoque una hora lucratur
plus orando quam valeat totus quoniam modica
oratio devota acquirit deo regnum celorum. Ut autem cogno-
scas quomodo vel qualiter orare debeas quantum dominus
donavit te informabo licet ego in hoc negotio
magis indigeam informari quam tu. Scias itaque deo
digna famula quod ad perfectam orationem tria tibi sunt
necessaria. Primum est quod in oratione constituta sinus tunc
erecto corpore erecto corde oculis clausis debes
sine strepitu, cum pavore, et contrito corde de omnibus miseri-
is tuis cogitare an preteritis presentibus et futuris. Primo siquidem
debes sollicite cogitare quam magna et quam multa
peccata omnibus diebus vite tue commisisti. Quam magna
et quam multa bona tua in seculo et in ordine obmisi-
sti. Quam multa et magna tempora tui temporis fre-
quenter amisisti. Debes etiam cogitare quod longe facta

es a deo propter quod alii fuerant propter quod quam difficilis fue-
es deo quod alii fuerant fidelis quam pulchra aliquando
eras et nunc quod modo valde turpis es et fetida. Si de-
bes cogitare quo tendas propter quod asportabis in
ferni / eternis tibi obviet quod tremendo iudice in die iu-
dicii coram omnibus tibi dabitur quod tunc mori
intendunt. Et statim coram omnibus debes ad publicam
peccatum tuum ponere. Exemplum de ... debes vngere quod
mitium cordis et cum maria magdalena debes lacrimis
rigare pedes domini ipsius. Vnde debes quod aliquo modo lacrime
de lacrimis quod iam sunt modo tuum sponsum sed modo
cum domini sed modo tuum dilectum ipsius corporis offendi-
sti. Et hoc est quod dicit Ysidorus. Dicit. Cum deo in oratione Ysidorus
assistimus gemere et flere debemus remiscentes quam grauia
sunt que commisimus quam dura inferni supplicia que
tenemus. Et huius dicit lacrimose meditationes debet
tunc orationis esse primum. Secundum quod sponse dei est in oratio-
nem est gratiarum actio ut auctoritas habeo iam recepta
et adhuc recipienda. Pro tanto cantori in speculo vnde gra-
tes referat pro beneficiis habeo iam receptis et adhuc
recipiendis. Et hoc consulit paulus apostolus dicens ad Paulus
Colossenses. Orationi instantes vigilantes in ea in gratiarum
actione. Nichil enim est quod honorem ita dignum domini
reddat in meritis sicut ipse gratias deo agere. Conceptum
Vnde beatus Augustinus scribens ad Cornelium dicit. Quid melius Augustinus
animo gerimus et ore promimus et calamo exprimimus
quam deo gratias. Hoc nec dici breuius nec audiri letius
nec intelligi grandius nec agi fructuosius potest. Debes
ergo in ordine ponere pro gratiarum actione meditari quod deus
honorem te fecit quod christianum fecit quod innumerabilia peccata
induxit quod multa peccata macula ... si te dominus non
custodiuisset quod in peccato te mori non permisit quod ad al-
tissimam et perfectissimam religionem te elegit. Et quod sine
labore tuo te pauit et pascit quod propter te homo factus est
circumcisus et baptizatus est. Omnia propter te pauper in mundo
humilis despectus factus est omnia propter te ieiunauit esuri-
uit sitiuit laborauit et fatigatus est omnia propter te plorauit

sudore sanguineo sudavit te sanctissimo suo corde amavit
preciosissimo quoque sanguine potavit / tua causa captus te colaphisatus
conspuitus est, derisus est, flagellatus est, propter te crucifixus
est vulneratus est morte turpissima et amarissima occisus
est et sic te redemit quia sepultus resurrexit
ad celos ascendit spiritum sanctum dedit Et tibi et omnibus
suis electis regnum celorum promisit. Talis gratiarum actio
semper modis utilis est in oratione nec sine ea aliquis potest
valere oratio / Tercia magnitudo ut dicit b. Aug. est ventus
urens exsiccans sibi fontem pietatis rorem misericordie et
fluenta gratie / Quartum quod ad perfectionem orationis necessario re
quiritur est ut animus tuus nichil aliud in oratione cogi
tet preter id solum quod orat / Valde enim indecens est
ut quis ore ad deum aliud loquatur ore et meditetur aliud
in corde ut dimidium cor dirigat in celum et dimidium
retineat in terra et talis oratio numquam exauditur a domino
cum semper illo verbo prophete Clamavi in toto corde meo
exaudi me dicit Glossa Divisum cor non impetrat. Debet
enim famula dei tempore orationis cor suum ab omnibus exterio
ribus curis ab omnibus mundanis desideriis et ab omnibus car
nalibus amoribus revocare ad interiora et illi toto
solo corde et tota mente intendere ad quem suam orationem
dirigit Sicut consulit tibi sponsus tuus ihesus dicens
Tu autem cum oraveris intra in cubiculum tuum et
clauso hostio ora patrem tuum. Tunc cubiculum es
ingressa cum omnes cogitationes et desideria omnes
affectiones tuas in secretum cordis tui revocasti. Tunc
clausisti hostium tuum cum sic diligenter cor tuum custodis
ut nullas cogitationes fantasticas possis vel demones
impedire. Oratio enim est ut dicit Augustinus conversio mentis
in deum per pium et humilem affectum. Audi obtusissima mater
audi o famula ihesu christi et inclina aurem tuam ad
verba oris mei Noli falli noli decipi non amittas
magnum tue orationis fructum non potes sanctitate
non sinistrans dulcedinem quam in oratione haurire debes
Oratio enim thesaurum est quo spiritus sancti gratia hauriatur
de fonte superfluentis dulcedinis illius beatissime trinitatis
Et sic optimus fuerat ille devotissimus propheta David

qui dicebat Os meum aperui et attraxi spiritum Os meum Glosa
aperui dicit Glosa orando querendo pulsando Et attra
xi dicit Glosa i(d est) hausi. Nunquam iam non dixi tibi quid
sit oracio. Audi iam Oracio est gustus mentis in dulcedine
sacre qua nectarum tua in celi delectabis. Nunc intende
ad stabilitatem tu debes in temetipsam collige et ad dilecto
tuo in cubiculum cordis tui ingredi et sola ad solo
morari omnium creaturarum oblivisci et toto corde tota
mente toto affectu toto desiderio tota devotione
debes te levare supra te. Nunc debes ardore spiritum relaxare
si tam diu devotionibus ardere semper studeas donec
ingrediaris in locum tabernaculi admirabilis usque ad
domum dei et ibi ut oculis cordis videas dilecto tuo amplexo
et ut oculis degustato quam suavis est dominus et quam
magna multitudo dulcedinis eius in amplexu cum illis
vinas impressis labiis intime devotionis oscula figas
et sic tota accepta elevata tota in celum rapta to
ta in deum transformata non valeas cohibere spiritum tuum sed ex
clames ad psalmista dauid et dicas Renuit consolari
anima mea memor fui dei et delectata sum. Ut autem certum
sit anima per devotionem orationis sublimius elevetur
et fervencius ad deum inflammetur. Modo diligenter quibus
tribus de causis in mentis alienationem ad devotionem alii
pre magnitudine devotionis alii pre magnitudine admirationis
alii pre magnitudine exultationis. Dico quod alii fit pre magnitudine
devotionis ut mens semetipsam non capiat et supra se
metipsam elevata in alienationem transeat quando tanto
celestis desiderio igne succenditur ut omne quod foris
est vertatur in amaritudinem et fastidium et amoris
intimi flamma ultra humanum modum excrescat que
mentem ad cere similitudinem liquefaciam in scriptura de
ficere faciat et ad instar fumi attenuatam in superna
elevet et ad summa emittet. Et tunc cogitur excla
mare ad psalmista et dicere Defecit caro mea et cor
meum deus cordis mei et pars mea deus in eternum. Iste

alii fit per magnitudinem ammiracionis cum divino lumine irradia-
ta mens summe pulchritudinis admiratione suspensa
tam vehementi stupore concutitur ut a suo statu funditus
excitatur et in modum fulguris choruscantis quanto profun-
dius per despectum sui in visa pulchritudinis respectum in yma
deicitur tanto sublimius tantoque celerius per summorum
desideriorum ardorem reverberata et super semetipsam rapta
in sublimia elevetur. Et tunc cogitur exclamare ad illam
sponsa hester: Vidi te domine quasi angelum dei et conturbatum
est cor meum pre timore glorie valde enim mirabilis es domine
et facies tua plena graciarum. Tertio alii fit per magnitudinem ex-
ultacionis cum intima illa interne suavitatis habundan-
cia potata immo plene inebriata quid sit quod fuit
penitus obliviscatur et super mundanum quendam affectum
sub quodam mire felicitatis statu repente transformatur.
Et tunc cogitur exclamare et dicere illud prophete. Quam
dilecta tabernacula tua domine virtutum concupiscit et deficit
anima mea in atria domini cor meum et caro mea ex-
ultaverunt in deum vivum. Sic ergo debet famula dei esse
anima sua in studio orationis devote et debet perfrequenter
orationibus vacare in mundicia et puritate cordis debetque
ineffabili infatigabiliter devotionis spiritu quali efficiatur
idonea ad contemplanda divina et degustanda divine
dulcedinis suavitatem. Nos enim debet anima insignita dei
ymagine decorata dei similitudine recepta dei sa-
pienciam capax beatitudinis volitare circa ista temporalia sed
ascendere debet super cherubyn et volare super pennas ven-
torum id est ordines angelorum ad contemplandam ipsam trinitatem
et christi humanitatem et meditari gloriam et leticiam
supernorum civium scilicet angelorum et sanctorum omnium. Debet qui sunt
huiusmodi quasi singularibus meditacionibus vacare qui sunt explo-
ratores gaudii celestis qui corde et ore consenciunt
in celis. Karissime sunt viri hii ut dicitur de quibusdam religi-
osis in libro qui dicitur [illegible] devocionis studeant esse debet
devotione celos penetrare mente sume supernas man-
siones salutare apostolos et choros patriarcharum martyrum et
admirari exempla omnium horum quos possunt tamen sine ma-
cula corporis sufficienti ad obedienciam carni ad satisfacciones

ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

septimus

gule et ventri. Sequitur aliud
¶ Vnionem devotionis fervorem frequens Christi passionis
memoriam nutrit et conservat in homine. Quod convenienter
notatum est ut semper oculis cordis sui Christum videat tamquam morientem
cruciatum qui devotionem in se vult conservare et augere, considerare
prout scriptum est Levitici: Ignis in altari meo
semper ardebit quem nutriet sacerdos subiciens ligna per singulos
dies. Altare autem devotissimum altare dei est cor tuum
in hoc altari semper debet ardere ignis fervide devotionis quem
singulis diebus debes nutrire per ligna crucis Christi et memoriam
passionis eius. Et hoc est quod dicit Ysaias propheta: Haurietis Ysa
aquas in gaudio de fontibus salvatoris, ac si diceret
omnis qui desiderat animo aquas gratiarum aquas devotionis
aquas lacrimarum ille hauriet de fontibus salvatoris
id est de quinque vulneribus ihesu Christi. Attende igitur o famula
pedibus affectionem tuam adhaerens vulneratum adhaerens
spinis coronatum adhaerens patibulo crucis affixum et
cum beato Thoma apostolo non solum intuere in manibus
eius fixuram clavorum non solum mitte manum tuam
digitum tuum in locum clavorum non solum mitte manum
tuam in latus eius sed totaliter per ostium lateris ingredere
usque ad cor ihesu ubi per ardentissimo crucifixi amore
in Christum transformata clavis divini timoris confixa
lancea praecordialis dilectionis transfixa gladio intime
compassionis transverberata nihil aliud quaeras nihil
aliud desideres nullo alio velis consolari quam ut
cum Christo possis in cruce mori. Et tunc cum Paulo apostolo ex-
clamabis et dicas: Christo confixa sum cruci. Vivo ego iam
non ego vivit autem in me Christus. Debes autem praeterea
quomodo passionis Christi habere memoriam ut cogites quod
passio Christi fuit ignominiosissima acerbissima generalissima
et diuturnissima. Primo considera o virgo digna famula
quod mors ihesu Christi sponsi tui fuit ignominiosissima
fuit enim cum affixus tamquam fur et latro. Nulli enim in
lege aliter tali morte puniebantur nisi pessimi et sce-
leratissimi et fures et latrones. Adhuc attende
maiorem Christi ignominiam fuit enim in loco vilissimo
crucifixus scilicet in monte Calvarie ubi multa ossa et ca

dancta mortuorum iacebat Ille si quidem locus erat mor
ti dampnatorum deputatus et ibi decollabantur et suspe
debantur non nisi pessimi homines / Ad hunc vide maiorem
ignominiam christi quod inter latrones tamquam latro suspenditur
in medio tamquam princeps latronum / unde Ysa dicit Cum scele
Ysa ratis reputatus est / Ad hunc intuere sponsi tui maiorem
ignominiam quod aeri deputatus est et inter celum et terram
suspensus ac si non esset dignus ambulare aut mori in terra
O digna indignatio et iniuria domino cui totus negatus
est orbis ambitus in medio nichil estimatum est Unde medi
tur quod fuit mors filii dei ignominiosa propter genus mortis
quia in patibulo suspensus / propter socios mortis quia cum iniquis
dampnatus propter locum mortis quia in monte calvarie secundum
ipsos crucifixus / O bone ihesu o benigne salvator quia non
semel nec bis sed multociens commune confunderis quanto quibus pluribus
locis confunderis tanto ignominiosior efficeris modo Et certe
tu domine ihesu in orto ligaris in domo anne alapa-
ris in atrio Cayphe conspueris in hospicio herodis
illuderis in via crucem baiulas in golgatha crucifigeris
Heu me heu me Ecce libertas captivorum capitur Gloria
Anglorum illuditur vita hominum occiditur Omnium miseri
bus completur quod promisit Dixisti cum morte turpissima
condempnemus eum apertas [?] Bug [?] Et Exinanivit semet
ipsum formam servi accipiens Filius erat et servus est
[?] nec formam servi solum accepit ut subesset sed et
mali servi ut vapularet ut penam solveret cuius cul
pa non haberet Et erat non solum servus servorum dei sed
ipsa sed servus servorum diaboli factus servus in fima pecca
peccatorum expurgando Nec hoc sufficit sed mortem mortem
sensibiliorem elegit tamen nec et tu pacienti filia formi
dantes / humiliavit semetipsum cum factus est obediens
usque ad mortem mortem autem crucis que ignominiosior
est ut dicit Glossa Beda considera et attende ergo deo
devota anima passio christi ihesu fuit acerbissima Crux
cum illa beata membra ipse extensa [?] in dolore
mortis non permisit sed ad solet esse quedam levamen
et solacium corde sibi [?] ut sunt illud revenimus

quod dimidium caput ubi ad emissionem aeris se inclinaret
Attende adhuc melius quam acerba mors Christi fuit.
Quanto enim quid tenerius tanto patitur amplius Nunquam
autem corpus fuit ita tenerum ad sustinendum passiones
sicut corpus salvatoris Corpus enim mulieris tene
rius est quam corpus viri Caro autem Christi tota virginea
fuit quia de spiritu sancto concepta et de virgine nata Igitur passio
Christi omnium passionibus fuit acerbior quia omni virginitate tenerior
Vnde cum ad solam mortis recordationem sic tristis est
facta anima mea sua plenitudine caritatis ut sudor cor
poris sui fieret sicut gutte sanguinis decurrentis in terram
quantum super additum ei dolor quanta inflicta est ei pe
na in sequestratione acerbissime passionis quod dicit b. Bernhardus de
angustias cordis tui domine mi Christe Iesu considerabat
sudor ille sanguineus qui ex omnibus partibus de tua sacratissima
carne decurrebat in terram Quid fecisti dulcissime puer
ut ita tractareris Quid commisisti o amatissime
iuvenis ut ita iudicaris Ecce enim ego sum causa
tui doloris Ego plaga tue occisionis Adhuc vide
diligenter quam amara mors Christi fuit Quanto quis
innocentior tanto pena ad tollerandum gravior Vnde cum
Christus propter sua peccata illum dolorem sustinuisset aliqua
tenuis esset tollerandum Sed ipse peccatum non fecit nec
inventus est dolus in ore eius Et hoc ipsum testatur
pilatus dicens Nullam causam mortis invenio in eo
Ipse enim est candor lucis eterne et speculum sine macula
dei magestatis et ymago bonitatis illius sicut dicitur
Sapiencie vii. Considera adhuc plenius quam penalis
fuit mors dilecti sponsi tui Ihesu Christi Quanto generalior
tanto pena acerbior Christus autem sponsus tuus passus
est in omni corporis parte sic quod ita nullum [illegible] membrum
fuit in eo quod specialem penam haberet Nullus ita
modicus locus qui repletus esset amaritudine a planta
enim pedis usque ad verticem non fuit inventa in eo
sanitas Vnde prima doloris vehementia clamavit
dicens O vos omnes qui transitis per viam attendite et vi
dete si est dolor sicut dolor meus Revera domine Ihesu

Immensus fuit dolor filii dolori tuo. Tanta enim fuit sangui-
nis tui effusio ut totum suum corpus sanguine aspergeretur.
O bone ihesu o dulcissime domine cum non gutta sed sanguinis
et unda ita largiter per quinque partes corporis tui emanavit
de manibus et pedibus in crucifixione, de capite in coronatione,
de toto corpore in flagellatione, de corpore cordis in lateris apper-
tione. Christe intuere vide si quid sanguinis remansit in te. Dic
queso dulcissime mi domine, dic, ad unam sacratissimi sang-
uinis guttam potuisset sufficere ad totius mundi redemp-
tionem. Cur tantum sanguinem de corpore tuo effudisti permisisti?
Scio domine et vere scio quia non propter aliud hoc fecisti
nisi ut ostenderes quanto me affectu diligeres. Quid ergo retribuam
domino pro omnibus que retribuit mihi? Certe domine quamdiu
vixero memor ero laborum tuorum quos sustinuisti in
predicando, fatigationum in discurrendo, vigiliarum in orando,
lacrimando lacrimarum, in compatiendo dolorum, contemptuum, sputorum,
subsannationum, colaphorum, clavorum et vulnerum aliorumque.
Requiratur a me sanguis iusti qui super terram effusus
est. Quis ergo dabit capiti meo aquam et oculis
meis fontem lacrimarum, ut possim flere die ac no-
cte mortem domini mei ihesu christi, quia non ex suis sed meis
peccatis sustinuit. Vulneratus est propter iniquitates nostras et
attritus propter scelera nostra, sicut dicit Ysaias propheta. Ulti-
mo considera et attende diligenter quod mors et passio
christi fuit diutissima et prima cum die nativitatis sue
usque ad ultimum diem mortis semper fuit in passio-
nibus et doloribus sicut ipse testatur per prophetam dicens pauper
sum ego et in laboribus a iuventute mea. Et alibi
Et fui flagellatus tota die et toto tempore ante mortem.
Adhuc aliter considera quam morosa passio christi fuit.
Adhuc enim suspensus fuit ut pena magis duraret
ut dolor non cito finiretur ut mors protraheretur et sic
diutius cruciaretur et fortius vexaretur. Ex hiis omnibus
que iam dixi colligere potes virgo christi o famula dei
quam acerba quam dolorosa quam universalis et ig-
nominiosa fuit mors et passio dulcissimi sponsi tui
ihesu christi. Et hec omnia sustinuit ut ad sui amorem
te accenderet ut pro omnibus hiis toto corde tota anima

tota mente xpm diligentes Tercio dum beniuolencia
qua deus xpi sui salutem acceptat forma sui
Tercio magis infert hominem ad salutem qua xpm
tollerando mortem xpi iusticia et obediencia Quarto
Tercio vero magis incitat hominem ad diligendum
deum quod tanta benignitas qua pro nobis dei filius
altissimus absque nullis suis meritis cum multis [illegible] dimittit
posuit nam sua hoc tante benignitatis est ut
nil clemencius nichil benignius nichil amicabilius cogi-
tari potest Hec benignitas tanto maior ostenditur quanto
quanto pro nobis grauiora et abiectiora sustinuit uel pati
voluit Deus enim qui proprio filio suo non pepercit sed
pro nobis omnibus tradidit illum quomodo non cum illo omnia
nobis donauit ex quo incantamur ad ipsum amandum
et amatum imitandum Ve ergo illis qui tante benigni-
tatis beneficiis sunt ingrati Inquorum malum nullum
mors xpi licet effusum dicet inquit [illegible] caput xpi
inclinatum ad eos clamandum ad amplexandum manus
protensas ad largiendum latus apertum ad diligendum totum
corpus extensum ad se totum impendendum Ve etiam
illis qui suis peccatis rursum xpm denuo crucifigentes
figentes super dolorem ipsius vulnerum dolorem
addiderunt Tercio ve illis quorum dura corda ad pla-
nctum emolliri non potest ad beniuolenciam prouocare
neque ad bonum opus virtute inflammari non valet
tanti sanguinis tanta effusio tanti precii tam ingens
magnitudo Ecce isti tales inimici crucis xpi plus xpm
dei filium hodie ad contemptum pro suis in celis sedentem
quam iudei olim fecerunt in terris patibulo pendentem
ad eos et talibus deus conqueritur per bernhardum Unde legitur deus
homo vide quid pro te patior si est dolor sicut quo
crucior Ad te clamo qui pro te morior vide penas quibus
afficior vide clauos quibus confodior Cum sit tantus do-
lor interior et exterior planctus est grauior dum te ingra-
tum experior Sane licet in mi[illegible] tanc nec tanto ingrata
sibi beneficio nec tanto pro te dato inde nota sibi precio
Sed pone ipsum xpm crucifixum sicut signaculum super cor

tuum ut sicut sigillum in cera molli sic ihesum crucifixum tuum
imprimas cordi tuo et dicas cum psalmista Factum est cor
meum tamquam cera liquescens. Pone etiam eum ut signaculum
super brachium tuum ut videlicet numquam desinas bonum operari
numquam fatigari laborare et premere dominum ihesum et ad omnia
operata sunt eius ad quod respice quia nichil fecerit. Si aliquando
aliquid triste aliquid grave aliquid tediosum aliquid amaritudinis
accidit ut etiam si aliquis aliquid bonum despiciet statim
recurras ad crucifixum ihesum pendentem in cruce ibique intuere
coronam spineam clavos fixos lanceam lateris ibique con
templare vulnera pedum vulnera manuum vulnera capitis
vulnus lateris vulnera totius corporis recoles quia sponte
sic pro te passus fuit qui pro te tanta sustinuit quibus
te ad amandum. Crede michi quod statim in tali domino
omne triste letum omne grave leve omne tediosum ama
bile asperum dulce et suave reputabis. Sic et tu cotidie cla
mare cum dicto Job incipias et dicas Que nunc prius
noluit tangere anima mea nunc pre angustia cibi mei
sunt. At si diceres: Bona hec prius que ante me despicie
bat nunc propter angustiam passionis christi quia victo
dulcia et delectabilia facta sunt michi. Sicut legitur de
quodam cum quidam fuit ad regionem illorum fratrum est
impaciens propter asperitatem ciborum et ceterarum discipli
narum regionis et ad pristinam patriam angustiatus
fuisset accedit ante imaginem crucifixi et ibi replicare
cepit cum multis lacrimis intollerabiles angustias et
labores ordinis in insipiditate ciborum parvis et potus
et statim completo cepit sanguis emanare ab imagine
et cum illa fortius fleret suas replicans et angustias
respondit sibi imago et dixit: Quandocumque senties aliquam
asperitatem in cibo vel potu quod mitiget in salsamento
sanguinis aspersa lateris crucifixi

Exprimis te familiarem dei fieri inspirat dominus deum
qualiter animum tuum corpore debeas ut quasi gradatim
ascendere possis eminentie virtutis perfecte. Nunc septimo loco
restat dicendum de forma virtutum scilicet caritate que sola
ducit hominem ad perfectionem et ad mortificationem et mancia
ad perfectionem ingredi ad consequendum omnium virtutum

perfectionem summam nichil dici melius nichil excogitari
potest tamen tres virtutibus coaptata dicit Prosper in libro de contemplativa
vita Caritas est vita virtutum mors vitiorum et sicut
fluit cera a facie ignis sic pereunt vitia a facie caritatis Prosper
Caute scripsit quod virtutum est caritas quia ipsa sola claudit
infernum sola aperit celum sola spem salutis tribuit
sola deo amabilem reddit Caute virtutum est caritas
quia ipsa sola inter virtutes virtus nominata est quia qui
habet dives et locuples et beatus est / quia qui non habet
pauper et mendicus et miser est Unde super illo verbo ad Cor.
Si caritatem non habeo nichil sum dicit Glosa Attende. Glo
quanta sit caritas que si desit frustrabuntur cetera
si autem assit habentur omnia eterna qui habere cepit spiritum
spiritum habebit Et beatus Augustinus dicit Si virtus ad beatam vitam Augustinus
nos ducit nichil esse virtutem omnino affirmaverim nisi
summum amorem dei Cum igitur caritas virtutum tanta sit pre
ceteris virtutibus caritati est insistendum et non cuilibet caritati
sed ei soli qua deus diligitur super omnia et proximus propter
deum Consulit autem creatorem tuum debebis diligere ipse tuus
sponsus dicens te in ewangelio dicens Diliges dominum deum tuum ex
toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente
tua Attende diligenter famula ihesu christi dilectissima
quia dilectorum dilectus tuus ihesus recipiat a te vult
iste amatissimus tuus ut amori suo des totum cor tuum
animam totam mentem tuam sic ut de toto corde tuo
tota anima tua de tota mente tua nullus omnino sit quo par-
tem aliquam possideat Scimus ergo facias ut dominum
deum tuum ex toto corde diligas Sanctus ex toto corde audi
beatum Johannem Crisostomum docentem te Ex toto corde tuo deum Criso
diligere est ut ad nullius rei dilectionem magis sit incli-
natum cor tuum quam dei ut non delecteris in specie mundi
amplius quam in deo non in honoribus non in parentibus
Si autem aliquo istorum sit occupatum amor cordis tui
iam non ex toto corde diligis Rogo te ancilla christi
noli in amore decipi Certe si quid amas quod in deo
nec propter deum amas iam non ex toto corde diligis Et
si quid diligis preter amorem dei Unde Augustinus dicit Domine Augustinus
minus te amat qui tecum aliquid amat Si autem aliquid

tu corporis dilectione in amore dei non perficias, ideo non ex
toto corde diligis. Et si quid diligis corporis amore
ea que ad te non pertinent negligis, ideo non ex toto corde di-
ligis. Dilige itaque dominum deum tuum ex toto corde tuo
non solum ex toto corde verum eciam ex tota anima diligendus
Augustinus est dominus deus ipsius. Secundo ex tota anima. Audi beatum
Augustinum docentem te: Ex tota anima deum diligere est
ipsum diligere ex tota voluntate sine contradictione. Certe tunc
ex tota anima deum diligis quando non quod tu vis, non quod
mundus consulit, non quod caro suggerit, sed quod dominus deus
tuus scis velle, sine contradictione libenter facis. Certe tunc
deum ex tota anima diligis quando voluntatem placiti tui vo-
luntati tue preponis. Certe tunc deum ex tota anima diligis
quando pro amore ihesu christi animam tuam si necesse fuerit morti
libenter exponis. Si autem in aliquo istorum negligens
fueris, ideo non ex tota anima diligis. Dilige ergo dominum deum
tuum ex tota anima tua, id est conforma voluntatem tuam vo-
luntati divine in omnibus. Non solum autem ex toto corde, non
solum ex tota anima, sed eciam ex tota mente dominum deum pro-
prium tuum ipsum dilige. Tercio ex tota mente. Audi iterum
Augustinus beatum Augustinum docentem te: Ex tota mente deum diligere
est diligere ~~est~~ eum cum omni memoria sine oblivione etc.

Est quasi domina virtutum

Quibus acceptis fuit preceptum non dum enim in con-
spectu dei apparet gloriosus nisi virtutum consummatrix
assit perseverancia eterna. Nullus enim mortalis quantumcunque
perfectus laudandus est in vita sua nisi prius hic
bonum quod bene inchoavit bono et felici fine concludat.
Est enim perseverancia finis et consummatrix virtu-
tum et nutrix ad meritum mediatrix ad premium. Unde
Bernardus beatus Bernardus dicit: Tolle perseveranciam nec obsequium mer-
cedem nec beneficium graciam nec laudem fortitudo prestabit. Pa-
rum enim valet bonum fuisse, religiosum fuisse, humi-
lem et pacientem fuisse, devotum et continentem deum
dilexisse et ceteras virtutes habuisse, nisi adesset perse-
verancia. Cum enim omnes virtutes currant, sola perseve-
rancia accipit bravium eternum. Non ille qui incepit

sed qui perseveraverit salvus erit. Quod dicit beatus Johannes Cris(ostomus) — *Cris*
et nec castitatis feminum florem et perpetuam tabes-
centem quod pervenit nulla dei virgo dilapsa ali-
quas bonorum operum habes virtutes ymmo quam multas habes
virtutes nisi in finis perseverantia perficit dilectus usque ad
mortem. Miles Christi age militiam ut tibi detur corona
dies finis quam ante tue advenit postponendo et iucunde
labores dabitur tibi corona glorie et honoris. Unde beatus
Johannes dicit tibi dilectus alloquitur te in apocali-
psi dicens: Esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam
vite. Hec corona nichil aliud est quam iucunditas vite
eterne ad quam ad possidendam inflammari debet desi-
derium omnium fidelium. Est enim tam magna ut nullus
eam estimare possit secundum dicit beatus Gregorius tam — *Gregorius*
multa ut nullus eam enumerare queat. Est denique
tam longa et durabilis ut nunquam terminari valeat
et finiri. Ad hanc iocunditatem adhuc coronandi invitat
te dilectus sponsus tuus dicens in canticis canticorum
dicens: Veni de libano sponsa mea amica mea veni
de libano veni coronaberis. Surge ergo amica dei spo-
sa ihesu christi columba regis eterni veni propera ad nup-
tias filii dei quia tota celestis curia te expectat quia
omnia sunt parata. Est enim tibi paratus sponsus speciosus
et nobilis ut tibi sit amator aliis preciosus et delecta-
bilis ut te reficiat suavitatibus dulcibus et amicabilibus
ut tibi congaudeat. Surge ergo et propera festinanter ad
nuptias quia tibi est paratus sponsus quem tibi
sociat. Iste sponsus non est alius quam deus angelicus
ymmo ipse eternus dei filius. Sicut ipse de ipso testatur
in evangelio dicens: Amen dico vobis quia precinget se
et faciet eos discumbere et transiens ministrabit eis.
O quam magna gloria tunc erit pauperibus et abiectis
quibus ministrum habebunt filium dei summi regis et totum conven-
tum civitatis regni celestis. Est enim ibi paratus aliis pre-
ciosus et delectabilis ut te reficiat. Ipse enim dei fi-
lius mensam omnibus in celis posuit sicut ipse de se testatur
in evangelio dicens: Ego dispono vobis sicut disposuit

mihi pr meus regnum ut edatis et bibatis sup mensam
meam in regno meo O quam suavis et delitiosus est
ille cibus qui parat in dulcedine sua pauperi deus
O quam beatus ille est qui in regno celorum manduca
bit illum panem qui in clibano virginalis uteri co
ctus est igne spiritus sancti Si quis manducaverit
ex hoc pane vivet in eternum Tali cibo tali pane alat
et reficiat suos electos ille rex celestis in mensa sua
sicut in libro sapientie de angelorum esca nutristi populum tuum
paratum panem de celo prestitisti eis sine labore omne de
lectamentum habens in se et omnis saporis suavitatem
et deserviens unicuique pro voluntate Dicite talis est
refectio divine mense Est nihilominus parata ibi socie
tas dulcis et amicabilis ut tibi congaudeant
Illic enim erit Ihesus cum patre et spiritu sancto Illic maria
cum florigero virginum choro Illic apostoli martires confesso
res et omnes electorum celestis patrie inexplicabilis procerum
qui tam nobilissime societati non sunt non sunt soci
atique valde mortuum sed desiderium qui habet societati
illi non desiderat Sed tu o preclarissima christi famula
scio quod desideras te christum scio totis ad hoc te
niti viribus quo ipsius eterno possis frui consortio et
amplexibus Et nunc excita cor tuum et animam tuam
et erige totum intellectum tuum et cogita quantum potes
Si enim singula bona delectabilia sunt cogita intente quam
delectabile sit illud bonum quod continet iocunditatem
omnium bonorum Si bona est vita creata quam bona
est vita creatrix Si iocunda est salus facta quam io
cunda est salus que fecit omnem salutem Quam sic
bono fruetur quid illi erit et quid illi non erit
Certe quidquid non velit erit et quidquid nolit non erit
Ibi quippe erunt bona corporis et anime qualia nec oculus
vidit nec auris audivit nec cor hominis intellexit
Cur ergo famula dei per multa vagaris querendo bona
anime tue et corporis tui Ama unum bonum in quo sunt
omnia bona et sufficit desiderare simplex bonum quod
est omne bonum et satis est Quid amabis mea quid

desiderabas aliquod bonum ibi est quicquid amabas quicquid desiderabas
Si te delectat longa et salubris vita ibi est sana
eternitas et eterna sanitas quia iusti in perpetuum vivent
et salus iustorum Si te delectat satietas saciabuntur
cum apparuerit gloria dei Si inebrietas inebriabuntur
ab ubertate domus dei Si te delectat dulcis melodia
ibi angelorum chori concinunt sine fine deum laudantes
Si te delectat amicitia ibi sancti diligent deum plus
quam seipsos et ad invicem tanquam seipsos et deus
illos diliget plusquam seipsos Si te delectat concordia
omnibus illis erit una voluntas nulla illis erit nisi
dei voluntas Si te delectat honor et divicie deus
suos servos et ancillas bonas et fideles super multa
constituet immo filii et filie dei vocabuntur et erunt
ubi erit ipse deus ibi erunt et illi heredes quidem dei
coheredes autem christi Quale aut quantum gaudium est ubi
tale ac tantum bonum est Certe domine ihesu nec oculus vidit
nec auris audivit nec in cor hominis ascendit in hac
vita quantum tui beati cognoscent et de te gaudebunt
in illa vita eternaliter quisquis hic deum amat tantum ibi de
deo gaudebit Ergo hic interim anima mea ibi interim
gaudeas Crescat hic in te amor dei ut ibi plene
possideas gaudium dei Meditetur inde mens
tua loquatur inde mens tua amet illud cor
tuum sermocinetur os tuum esuriat illud anima tua
sitiat illud caro tua desideret tota substancia
tua donec intres in gaudium dei tui donec vocatis
ad amplexus dilecti tui donec introducaris thalamum
dilecti sponsi tui domini ihesu christi cum patre et spiritu sancto
vivus est deus in secula seculorum Amen etc.

Explicit tractatus de perfectione vite religiose Sub
Anno domini Mº CCCCº XX et est finitus per manus
domini Johannis presbiteri de Chrzanow sabbato proximo
post dominicam Reminiscere. Liber Symonis ministri ecclesie
de Opatowiecz rogat propter deum ut qui eum post
mortem sua habuerit pro ipso deum oraret ! Ihs

Dne exaudi oracionem meam

Dns vobiscum

Domine ihu xpe pastor bone eterne qui dignatus es in
veniret querere quod perierat descendisti ipsa que in beata
ad tuos humeros in tuo pabulo posuisti et in dex
gloriose tue ascensionis ad ovile celeste portare importasti
queso te dne ihu xpe ut hunc famulum tuum
quem ovilis tue pastorem fieri voluisti respice dign...
et ut in viam tuorum mandatorum qui dicatis tibi pastori
summo valeat respondere qui vivis et regnas cum
deo patre in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum amen

Oremus

Respice dne ihu xpe super ecclesiam tuam quam in solidi
fidei apostolice fundasti quando dixisti Symoni tu es petrus
et super hanc petram edificabo ecclesiam meam et
porte inferi non prevalebunt adversus eam et mitte
digneris sanctum angelum tuum qui eam custodiat foveat
protegat et defendat qui vivis et regnas etc

Oremus

Dne ihu xpe fili dei vivi qui iustificas impium
et neminem vis perire respice clementer super hunc famulum tuum
et super congregationem sibi commissam et gratiam spiritus
sancti eis in fide digneris ut te ducem te rectorem
te protectorem te defensorem sentiant qui dicant per viam
mandatorum tuorum ut paradisi ianuam mereantur
pertingere qui vivis et regnas

Deus dne ihu xpe ut hunc famulum tuum gratiam
benedictionis tue digneris in fide ut ipsum...
...valeat vita ... et ... gubernare et

in die veniendo cum presens tuas tenentem suscipiatur
et ante coronam fratribus spiritualem valeat suscipere
tuum [illegible]

Igitur auctoritate dei omnipotentis domini nostri Ihesu et auctoritate apostolorum
Petri et Pauli, et auctoritate domini nostri pape, et auctoritate
reverendissimi in Christo patris ac domini domini N. sancte Ecclesie
Gnesnensis archiepiscopi et primatis instituo te in
ecclesiam tuam et confero tibi curam animarum et
administrationem in spiritualibus et temporalibus ac
omnimodam potestatem in nomine patris et
filii et spiritus sancti. Amen. Benedictio et pax
pace in nomine dei

Cum viderit ab homine apostolus xxi que
tanta est in daniele quod anus fuit abinicio
prodigio dicitur abyssus quia ex tota vita eius
abyssalis et hoc propter nimia ... quia male generatus
... quia ... ... quia tempore ... merit
... quia post mortem ... sunt ... / ...
... ... / ... antiquus est mala ... ...
... ... nascitur ... depravatus ...
... malignus spiritus qui ... descendet ...
... ... filium ... ...
... ... nascendi ... ... in babilonia
... ... ad designandum quod per eam ...
... ... xxx ... ...
... ...
... ad ... et ... ... / ...
... cecidit civitas illa magna babilon et
... habitacio demoniorum qui ... sua ...
... malicia / 3o ... ... dicitur ... tribu
... ... dan ... ... in glosa super
... / quod ... Jacob benedicens filios suos
... dedit dan ... ... fiet dan
coluber in via cerastes in ... ...
... qui et ... ... et ... ...
... ... est antiquus ... ...
... ...
... ... et
... quia ... ...
... et ... ... / ... ...

prelatnbus dan. sed legi ut ipsi apply xy
so est mand quod vita antis tota erit vinosa
et hec quum ad scripy qua erit supblis deol
cantris erit supbis vy epla decet et comys
eis dicit supbia corp ihs erit concubius day
xy erit perti tanus fermaris multy mag
qua lups i agno vy doctors seductur epla
et falsus epla ihs erit avary diabo cui ubj
thesauris abscondit quos reps mit sudei
pagani et ex mali vanis quos sibi dij simul
revelabit dei serabit quae sive avaritie alia
preciosa desti et fudata marud tamen burvet
ut dicit epla qua sec mag supblos avaros
e sedos sibi adunabit ihs erit contra toly
nitebit cui lege dei sui distruc dan
xy Cor ad adurs testament sety deq's dei
nulli du bius ihs avaritie se dicit esse adty
eit dij & ey apply advs et extolle sup
omne q est deus ita q in templo dei sedebit
tanq ipe sit deus glo per magica artam
simulabit se mortuum eis que fecit multos
decipit et fecit fic sit sctos et adorabunt eu
nullius ihs dicit vla et sctos eis dant xpa ad
ihs dicit dicet loquitur mag ta vel do nomine
sctis dicit tabula eis et ad hoc i colo sit vy
putabit se indicare dei cladere sy id ppnii auf
ferant gedica tua afare cui o a s de putabit
esset dic iudicet quia iudicium aufert ea penit
libe sy eps intabit ampl dicit dixit eis

Item licet mundus omnibus impostoribus predicunt ecclesia tamen
tempore illius [illegible] videbitur quod [illegible] certo
[illegible] et [illegible] in spelunca quia quosdam
[illegible] quosdam [illegible] quosdam occulte faciam [illegible]
decipiet false [illegible] Daniel xi [illegible] applicabit ei [illegible]
et de eius [illegible] passa [illegible]
et quas falsa [illegible] Danielis
Daniel xii erit tempus quale non fuit [illegible]
[illegible] tunc licet per perfectos [illegible]
[illegible] fuit tempus ante [illegible] ad Romanos [illegible]
[illegible] erit illa ante [illegible] tunc [illegible]
aliter [illegible] est tantum [illegible]
[illegible] quia in tempore erit ita [illegible]
[illegible] annos tunc [illegible] et tunc
[illegible] [illegible] Ieronimus ad [illegible]
[illegible] vero [illegible] premium
[illegible] Ieronimus ad [illegible] sedebit in [illegible] tunc [illegible]
[illegible] Daniel xi [illegible] dabit eis [illegible] et
[illegible] dividet [illegible] [illegible] temporibus [illegible]
et templa [illegible] et [illegible] est [illegible]
faciet signa Apocalipsis xiii faciet ignem de celo
descendere [illegible] [illegible] malos [illegible]
descendet ymaginem loqui et futura predicare
ut [illegible] Apocalipsis xiii [illegible] tempus [illegible]
[illegible] tunc [illegible] nobis [illegible] fuerit
[illegible] quia [illegible] salutis [illegible] adinveniendum
necessaria [illegible] in tempore erit [illegible] est [illegible]
[illegible] salutis [illegible] nobis revelatum [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] legi
filius dei [illegible] glosa neque angeli
dei qui sunt in celo [illegible] nobis revelavit et
quare quia non est [illegible] salutis [illegible]
nobis [illegible] ante [illegible] omnibus [illegible]
vigilare [illegible] Ieronimus [illegible]
[illegible]

Sed q[ui]a d[icitu]r de cadaver[e] quod sunt sumpti ex ipsis
sed quia mori[tu]r in p[ro]p[r]ietat[e] sua ideo d[icitu]r vos ex ipsis
dicitur est[is] p[ro]pter eo[rum] morientem q[uo]d a mors amarus
ut ait Ecc[lesiasti]ci xli o mors q[uam] amara est memoria tua
quia filii p[ro]ducunt ut ad tumulum ducti sunt cum lacr[imis]
ille qui suffecit deo[rum] p[ro]pter eos et dicunt doleamus
quia a morte clamati sunt id est p[ro]pter p[ro]logu[m] suo
i[n] spiritu p[ro]plus i[n] clamabit p[ro]p[ter] amore[m] et tadet
ad p[ro]pr[ia]m descendere eo[rum] de eo[rum] sunt
pauper[e]s eum antic[ipan]t tam[en] de eo ideo p[ro]pt[er]
cog[nosc]ite dies quod[ra]m fam[i]li[ari]bus i[n] q[ui]b[us] an[te] ea q[ue]
et eum q[ua]m intoll[erabi]l[ia] sed quia sed si super
vindicte tamen tardabit sed ideo q[ue] quicumque egit
ad v[er]itate[m] gl[ori]am dei q[uod] p[ro]pter est que p[ro]ficiat diu
Sed quia dicitur Job xx licet que fuit eius
a[s]pera p[ro]pter sua arbitrate et clamor alior[um]
quia tunc p[ro]pter contra deu[m] sed multos p[ro]pter fuit effecit
p[ro]ficiat dom[in]o quasi sanctus est h[ominu]m a et
circa ignis spes fecit sufficientes ideo Ps. xxv
atq[ue] melodia aqua eius eius ustad[a] et plus p[ro]p[te]r
sunt aliaque[m] ... ad valorem ...

Ambulans Ihesus iuxta mare
Galilee vidit duos fratres
Symonem qui vocatur Petrus
et Andream fratrem eius mit-
tentes rethe in mare, erant
enim piscatores. Mathei iiii° capitulo. [illegible]
[illegible] huius evangelii [illegible]
quod propter tres causas voluit
Christus vocare et congregare
apostolos. Prima causa Crisostomus dicens: Sicut pin-
gue [illegible] ad [illegible] primo [illegible] [illegible]
et sic vadit ad plures. Ita dominus ut [illegible]
contra dyabolum primus [illegible] apostolos. Secunda causa
predicare [illegible] Beda similiter et Crisostomus super
Matheum dicens: Antequam Christus aliquid diceret vel
faceret, vel illos vocavit ut illorum [illegible] ut
[illegible] ut postmodum fiducialiter dicere possint
Que non possumus que vidimus et audivimus non
loqui. Tertia causa [illegible] libro [illegible] [illegible]
dicens: Cum dicitur vocare venerat Ihesus ad pri-
mum homines peccatores [illegible] super dicit [illegible]
[illegible] Ihesus predicare et dicere [illegible] agite
[illegible] appropinquabit enim regnum celorum. [illegible] omnes
[illegible] [illegible] [illegible] et de sua [illegible]. Non
ita elegit istos quos [illegible] [illegible] nationis [illegible]
[illegible] non literatos non imbutos [illegible] et
humanis [illegible] non divites non potentes
non nobiles [illegible] sed plebeios ut ostendat
quod non virtute humana homines ad divina et ce-
lestia vocantur. Et primo fecit eos ydoneos
[illegible] predicationis quam mittit ut [illegible]
[illegible] quibus fidem daret et doctrina[illegible]
in moribus ut eorum sermonibus crederetur. Et si
alios ad [illegible] invitarunt notum erat ipsos iam
primam [illegible]. Si abdicationem rerum temporalium
[illegible] erat iam ipsos a [illegible] et abdica-
tos. Si ad celestia et ipsos [illegible] et celestes.
Si ad divina et ipsos [illegible] humana [illegible]
[illegible] ut adquirerent honesta bona [illegible]
[illegible] utilia pro [illegible] contemplanda [illegible]
[illegible] eos invitarunt eos [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] invitat
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et ad ista
occasionem [illegible] que ipsi agendi [illegible] [illegible]
[illegible] volens vocare apostolos [illegible] ambula-
do [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible]
[illegible] vocare et [illegible] [illegible] ipso [illegible]
Mathei xii. Ibat Ihesus [illegible] [illegible] [illegible] cum
[illegible] [illegible] [illegible] spicas et manducare.
[illegible] [illegible] usque ad fatigationem. Iohannis iiii°. [illegible]
[illegible] fatigatus ex itinere sedebat sic super fontem.
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] usque ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in medio vestrum sicut
[illegible] qui ministrat. Ambulabat autem iuxta
mare Galilee [illegible] aqua dulcis [illegible] [illegible]
[illegible] Hebreorum qui omnes aquas vocant
mare et hoc mare ut dicit Rabanus habet
plura nomina. Vocatur enim mare Galilee et
aliquando dicitur stagnum Genezareth et mare
Tyberiadis a circumstantibus regionibus et civi-
tatibus. Et dicitur [illegible] lacus [illegible] [illegible]
[illegible] ibi [illegible] ex quibus [illegible] [illegible]
vidit duos fratres. Remigius vidit eos non
tam corporaliter quam spiritualiter ad corda eorum
[illegible] et hic est [illegible] [illegible] [illegible]
per gratiam suam respicit omnes quos [illegible]
[illegible] et ad celestia vocare. Vnde dicitur, Vidit
[illegible] [illegible] [illegible] multos peccatores suis
oculis corporalibus, sed [illegible] [illegible]
illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed per-
[illegible] in [illegible] suis. Sed duos fratres
[illegible] [illegible] caritatem fraternitatis duos [illegible] po-
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
radicibus nature et gratie caritas [illegible]
[illegible] amor ascendat ad ramos. Sic enim
[illegible] deus in veteri testamento super Moysen
et Aaron [illegible] edificationis spiritualis
[illegible]. Ita et nunc vocat Petrum et Andream
fratres, Iacobum et Iohannem filios Zebedei et
Symonem et Iudam filios Alphei. Et [illegible]
dicit Gregorius: Qui [illegible] caritatem erga alterum non habet
predicationis officium nullatenus suscipere debet.
Duo enim sunt precepta caritatis scilicet amor dei
et proximi et minus quam inter duos cari-
tas haberi non potest. Idem duos vocat propter
duos populos Iudaicum et gentilem ad fidem
Christi per doctrinam convertendos. Item
duos vocat propter doctrinam duorum testamen-
torum per eos divulgandam. [illegible] [illegible]
[illegible] sic vocavit. Vidit [illegible] [illegible]
[illegible] rethe in mare [illegible] ad piscandum et
acquirendum victum [illegible] [illegible]. Et dicit Crisos-
tomus [illegible] [illegible] [illegible] sui artificii ope-
[illegible] [illegible] [illegible] qui rethia in
mare iactant nesciunt [illegible] [illegible] sint
comprehensuri. Sic et doctores qui divi-
[illegible] [illegible] super populum iactant nesciunt
qui sint accessuri ad deum, sed quoscumque
deus excitaverit illi adherent eius doc-
trine. Sed quare Christus hos simplices elegit
et non doctos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut senatores aut philosophos aut ora-
tores, sed plebeios pauperes indoctos pis-
catores. Si enim docti eligerentur fortassis
non dicerent se ex electione qua propter doctrinam
eius eligi meruit. Dominus autem [illegible]
Christus volens superborum frangere [illegible] non
[illegible] per oratorem piscatorem, sed per
piscatorem [illegible] est imperatorem. Non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] quo deus piscat
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] predicationis quo [illegible] piscantur.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

piscatores per doctores suos qui sunt sig-
nati in piscatoribus petri et aliorum
apostolorum. Unde christus dixit ad simonem duc
in altum et laxate retia vestra in ca-
pturam. Sic fecit andreas piscat-
or retia sua predicans in [illegible] et [illegible]
et cepit [illegible] multa hominum. Sed heu heu
aliquos pertransit retia qui ponunt
se in [illegible] peccatores pedibus. Et sunt
sicut lupi qui cum predicatores
volunt vitam emendare subito frangunt
actus illicitos [illegible]. Et ideo [illegible]
tos ad magnam [illegible] ille qui dicit
[illegible] hic allegando dixit quod non
possunt [illegible] aliqui esse piscatores [illegible]
lapides abscondunt et sunt sub lapidibus
qui [illegible] doctor difficulter [illegible]
[illegible] aliqui sub spinis qui sunt divicie
et divites quas dominus vocat spinas
divicias que spine compungunt in cordibus
avarorum suffocant verbum dei. Et tamen est
rethe formidabile et hic est rethe se-
tencie quod [illegible] in quo involvuntur pec-
catores et [illegible] ad penam de quo spa-
[illegible] effundit [illegible] transgrediendo
divina precepta et cadunt in diversa
peccata et tenentur in [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] di-
[illegible] et capiuntur ad eternam penam.
Et subdit in littera Erant enim piscato-
res non negociatores ideo faciliter sunt
conversi [illegible]. Unde non cognovi nego-
ciacionem [illegible] in potenciam domini de hiis
piscatoribus loquitur dominus per prophetam dicens
[illegible] in vobis piscatores et piscabun-
tur eos et hic dominus ostendit quod [illegible]
vocati [illegible] [illegible] artifices [illegible]
quod [illegible] de facili [illegible] non [illegible]

accipiunt

Sed ita [illegible] sed deus dat [illegible] ostendit
quod non [illegible] ociosi. Et quod non quod deus
voluit hominem laborare in hac vita
[illegible] causas primo propter victum sed [illegible]
[illegible] unde post transgressionem dixit Ade.

Unde david labo-
res [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

In sudore vultus tui vesceris pane tuo.
Secundo propter vitanda plura vicia unde
[illegible] multa mala docuit ocios-
itas unde salomo interim quod erat in
labore templi deus cum eo loquebatur
et [illegible] adeo sunt in cordibus
suis. Sed completo labore [illegible]
et tunc adhesit concubinis et ydola a-
doravit. Tercio ut indigentibus mo
de suo labore et sudore subveniamus
ut [illegible] [illegible] [illegible]
in labore. Et ideo scriptum est [illegible]
[illegible] orare. Et ideo dicit paulus ad ephe-

[illegible] furabatur iam non furetur magis
autem laboret operando manibus suis quod bonum
est ut habeat unde tribuat necessitatem pacienti.
Et hoc est contra illos qui de male acquisitis
et violenter vel dolose extortis a pauperibus
construunt altaria [illegible] presbi-
teri qui orant. Et multos [illegible]
[illegible] maledicentes eos vel eis quorum de
[illegible] Et aut [illegible] post me
non [illegible] vel [illegible] non [illegible]
[illegible] Unde [illegible] magis
[illegible] et ad penas et qui [illegible]
[illegible] ad penam [illegible] ad gloriam igitur
[illegible] quomodo vos [illegible] et [illegible]
dantis laborantis et ego reficiam vos [illegible]
[illegible] ad me omnes qui laboratis et honerati
estis et ego reficiam vos qui laborando [illegible]
in [illegible] [illegible] ego reficiam vos
[illegible] Transite ad me omnes qui
concupiscitis me et a generacionibus meis adimp-
lemini [illegible] [illegible] vos [illegible] in-
[illegible] [illegible] filii audite me. Et dicit
[illegible] libro ix capitulo ix [illegible] vocabat ad se
quod sua vestigia irradiabat [illegible]
quia in animo [illegible] [illegible]
plus intimis quod [illegible] et
[illegible] in animo [illegible]
ad fidem. Tu aut non efficit in audien-
tibus omnibus [illegible] [illegible] quod efficiat
in paucis ut corda atque [illegible]
non [illegible] de [illegible]
[illegible] corda [illegible] de [illegible]
[illegible] dedit [illegible]
[illegible] vni et vna [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] potuisset [illegible]
[illegible] fidem donare [illegible]
[illegible] et ab [illegible] liberare.
Sed [illegible] fiat omni audienti [illegible]
omnibus audire [illegible]. Et si in hiis [illegible]
[illegible] sunt salvi facti sunt [illegible]
[illegible] [illegible] in hiis
tamen qui [illegible] mala [illegible]
[illegible] vos piscatores hominum non honorum
non diviciarum [illegible] unde [illegible] ca-
[illegible] in vos piscatores [illegible]
[illegible] quia [illegible] doctor laborat [illegible]
deus faciat ut [illegible] Item dicit [illegible]
[illegible] quia laborare debet homo ut fiat p-
redicare. Et dicit piscatores i. doctores [illegible]
[illegible] ibi [illegible] homines de mundi
tempestuoso et periculoso ubi homines non
ambulant sed quasi natant et [illegible] ut dicit
[illegible] super [illegible] ad delectaci-
ones [illegible] nos [illegible]. Et
ubi homines [illegible] se comedunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

ita translati vivant in patria corporis sui membra
facti. Ecclesiastes pater quod divina providentia aliquos dispo-
nit de aliquibus ut preficiantur in quibusdam tem-
poralibus officiis quia ipsos providet spiritualiter
ad similia officia esse promovendos. Sicut in
patuit de moyse et david quos prius dispo-
suit esse pastores ovium quos providebat
futuros fieri debere pastores hominum. Sic et apostolos
discipulos primo fecit esse piscatores piscium et post
hominum. Magnus piscator hominum fuit beatus petrus
qui post missionem spiritus sancti predicans multos
traxit ad fidem christi et andreas qui in
sola achaia multas civitates per rethe eloquii
cepit et ad christum convertit. Sed quare hodie mo-
derni piscatores et predicatores laborant in
piscatura et nichil vel modicum
capiunt. Dicendum quod triplex causa. Primo quia piciunt
rethe in sinistram navigii id est in temporalibus
propter quod nichil capiunt. Unde Johannes
ultimo dixit christus discipulis suis piscantibus
mittite in dexteram navigii rethe et inve-
nietis. Secundo quia plus intendunt ad com-
ponendum plus subtilia verba quam ad pi-
sces capiendum. Ysaie xix Confundantur qui
operantur linum plectentes et texentes sub-
tilia. Multi enim subtilia ad sermones vul-
gares introducunt philosophicas subtili-
tates non utilitate auditorum sed ad ostentacio-
nem. Tercio quia malo exemplo pisces captas
iterum in mare proiciunt. Multi enim verbo edi-
ficant tamen malo exemplo corrumpunt et quod
per [illegible] edificata destruunt
[illegible] unus edificat et alius destruit quid
proficit nisi labor. Item notandum Crisostomus [illegible]
Et dicit est genus piscandi cum rethe
et hamo et ambobus modis piscatus est
petrus. Sed simon [illegible] piscati leguntur et
alii discipuli. Quoniam in genus piscandi quod fit per
rethe [illegible] denotat dicitur sapere et
sic sapere quantum ad divinitatem. Ubi sicut
quantum ad humanitatem. Sed in genus piscandi
quod fit hamo ligandi et solvendi potestatem
significat. Utrique autem omnium sacerdotum signifi-
cabat. Rethe quo petrus et alii piscantur
quia non solum sacerdotes sed et alii predicatores
verbi seminantur misteria sapiencie dei.
Sed soli petro hamum piscacionis tradidit quia
tamen sacerdotes habent potestatem ligandi et solven-
di. Ut illi cottidie relictis rethibus
secuti sunt eum. In hoc enim eorum perfecta
obediencia designatur que meruit [illegible]
[illegible] in [illegible] ad
[illegible] petrus et andreas re-
lictis rethibus secuti sunt redemptorem.

Nulla enim miracula eduxit ipsum videbant
facere nisi a baptismo et primo [illegible] beatitudinis
et retributionis audierunt et tamen ad [illegible]
diem percepturi sunt quod possidebant ut
obliti sunt. In hoc enim incredulitas et xvii
tarditas in christo reprehenditur. Videmus
[illegible] cuncta nos enim miracula videmus
quot flagellis affligimur quot minarum
asperitatibus terremur et vocantur semper con-
temptui. [illegible] qui de christo
nos [illegible] Jam [illegible] terra gen-
tium subdidit. Jam mundi [illegible] Jam
minis mundi crebrescentibus districti iudicii
sui diem appropinquare denunciat. Et tamen nostra
superba mens non vult hoc ipsum diligere
quod cottidie perdit in vita. Secundo commen-
datur ipsorum obediencia per expedicionem quia
relictis rethibus et navi secuti sunt christum. Unde
dicit glossa Perfecta obediencia quam precepta domini
sua relinquere. Unde petrus dixit Ecce
nos relinquimus omnia etc. Et in hac expe-
dicione non rem sed animum attendere debemus.
Unde Gregorius In hac re potius debemus pen-
sare affectum quam censum. Multum enim
relinquit qui sibi nil retinuit. Multum
dimisit qui cum re possessa etiam concu-
piscentiis renunciavit. Secutoribus ergo
nil possidentibus tanta dimissa sunt quanta
a non possidentibus concupisci potuerunt. potiora
Estimari non debemus hoc nostra quamvis
parva apud deum sufficiunt ut appendit
quantum sunt sibi eius sacrificio quod ex quan-
to offeratur. Cor namque non substantiam pensat
deus. Estimacionem enim pretii regni dei non
habet quod tamen valet quantum ~~valuit~~ habes
zacheo substantiam sive dimidium sibi fuit quod
valuit ut videtur duo minuta. [illegible]
talicet aque frigide petro et andree
navem et rethia. Et si calix aque fri-
gide non adest qui datur indigenti su-
fficiat bona voluntas quia nato domino
angeli decantabant Et in terra pax ho-
minibus bone voluntatis. Unde Gregorius manus
numquam est vacua a munere si archa
cordis repleta est bona voluntate. Unde psalmista
In me sunt deus vota tua que reddam
laudaciones tibi q.d. sed externis munera
offerendi non invenio tamen in memetipso quod in
ara tue laudis impono. Item notandum quod
si dicitur relictis rethibus per quod notandum quod ultra
rethia super distincta est rethe multum
detestabile et est triplex et signatum
in rethibus ab apostolis derelictis. Primum est

carnis tot habet nodos et colligationes quot
sunt carnis delicie. Luc. xiiii. Et mu-
lieris decore ornata et vestitu invitat
eum multis sermonibus et blandiciis labiorum suo-
rum protraxit illum. Et statim eam sequitur
quasi bos ad victimam ductus. Videmus
rethe mali tot habet nodos quot divicias.
Job xviii. Inmisit in rethe pedes suos
i. inordinatos diviciarum affectus. Tene-
bitur planta illius laqueo interior laqueo
i. inordinata affectione et sollicitudine
quia dives quanto plus habet tanto plus
appetit. Unde poeta ibi [illegible]
cum sitis. Et habet tertium
rethe mali hominis tot habet nodos quot
quot habet homo malus suasiones et
dolosas detractiones. Tale est rethe
dyaboli et hominis tot sunt nodi quot sunt eius
insidie per quas cadunt in retaculo eius.
Et ideo qui vult evadere tot vicia oportet
ipsum habere pennas virtutum quibus evolet
omnia sunt iacit rethe ante oculos
pennatorum et hec omnia vicia voluntarie
dimiserunt Petrus et Andreas. Et
ideo meruerunt ipsum sequi et tenere. Iste
adiutor quod non solum vicia dimiserunt sed eciam
ipsum secuti sunt. Christus enim secuti sunt
ipsum hii qui celestium bonorum sunt
amatores non terrenorum. Sed aut non sequitur
quia non celestium sed terrenorum est amator.
Homo enim carnalis nullum bonum credit
esse bonum nisi carnale. Et nusquam
credit esse iocunditatem nisi super terram. Et
bene isti duo apostoli perfecti secuti ipsum
fuerunt. Primus enim fuit mortuus in
cruce et qualibet eorum scilicet Petrus et Andreas.
Et in hoc Andreas similiter velis fuit
quia pugna crucis non timuit. Dixit
enim ad crucem. O crux patibulum
desideratum crucis gloriam non perditam.
Item fuit velior quia adiutores ve-
nerunt qui tunc plus insurgere contra
regem rogavit ut eius passionem
non impedirent. Item fuit velissimus
mortem pro domino suo desiderando quod
quo videbit crucem dixit. O bona crux
diu desiderata. Et constat passus
est quia biduo vivens predicabat
in cruce docens populum quamvis tradit
deo spiritum. Et ideo dicit Christus. Non aut per
dicti discipuli secuti sunt eum doctores
tepentes honorem sed opus laborum
Vincebat eum quia poena est anima hoc

et quamvis grata est apud deum salus omnis
et grata est mercedis. Tanta ergo promissione
crediderunt per sermones quibus sunt capti et
crediderunt per alios posse capitari. Et ideo
dicit eis Christus supra. Mat. iiii. Crastino que dicit
relinquere qui vult ad primum venire. Actus
carnales qui per vicia piscatoris intel-
liguntur. Unum iam qui per navem designat-
tur. Prentes quia ipsi parentem reliquerunt.
Reliquerunt vicia ut afferrent piscis
i. imitacionem ad terrena sed plus ad celestia
imitarentur. Reliquerunt navem ut cetera
fierent navis gubernatores. Reliquerunt
unum patrem ut spirituales patres omnium essent.
De sancta Barbara vel alia quibus virgine

Simile est regnum celorum decem
virginibus. Mat. xxv.
Crisostomus libro vi.to ca.o xx viii. dicit

quod hec parabola facta est in ... ut lia sonat
sed habet propositum cum salvatoris. Sunt cantum
facit Christus Iherusalem et parant ad iudicium
finale et ad futurum et ultimum finem
audiendum ut sunt prudentes et vigiles
ne cum stultis dampnentur quorum infi-
nitus est numerus sed cum prudentibus et electis
dei qui pauci sunt salventur et introducantur
cum sponso iudicatio ad nupcias eterna-
les. Et in hoc loco regnum celorum quibus
eciam dicatur tempora indi in equali ordine
continentes ubi boni et mali congregati sunt.
Boni quidem per graciam vocantes vocatos
iustificantes iustificatos glorificatos.
Mali vero per eo quod in bonos liberi arbitrii sta-
tus cum gratiam vebitatem et dominum
sed placentes intelligi noluerunt. Sed quod quod
boni fecerunt propriis ascripserunt meritis.
Mali ergo cum bonis regni celorum sunt propter
baptismi sacramentum propter fidem et propter doctrinam
cum sacra fidei. Et propter ad spiritualia discipu-
line instructa propter ieiunia vigilias et
cetera bona opera que sunt bonis et malis
communia. Mali aut intencio ideo non boni intencio
quia quod boni aliquid faciunt totius boni
datorem non intendunt. Christus ergo compar-
venit malos istos regnum celorum tempus
fecit cum bonis dispar non intento
malicie ad notam dampnabilem affici
malos. Et dicitur eciam ista celum ac-
lando. Crisostomus propter celata in ipsa de vita
misteria in sacramentis que occulte con-
tinet graciam. Et eciam ideo quia iam bo-
ni sunt occulti et similiter mali donec
liber conscientiarum aperiatur et corda
patebunt singulorum / ~~ut celum dei~~ /

Vel ideo dicitur regnum celorum

in comparacione ad synagogam que est tras/ Sed
quare iste numerus quinarius duplicatus huic
ecclesie militanti ascribitur/ Respondeo quia v sensibus
geminatis ipsa humana natura insignita ostenditur
scilicet v sensibus corporis exterioribus/ et tales sunt
anime interiores/ Et exteriores sunt ductores
interiorum/ Interiores iudices et reges exteriorum
Quando ergo sensus exteriores presunt licet spe-
cie apti/ si sensus suos non habent in
homine interiori/ Comparatur ergo virgini
[illegible] ex virginibus quia 2a Cor. Tota
ecclesia constat ex virginibus/ continentibus/ maritatis
et viduabus/ Prime tenent castitatem virgina-
lem mente et corpore/ Secunde coniugalem sine
adulterio/ Tercie vidualem/ Et ideo comparatur
virginibus [illegible] quia virgine stat de
humana natura in parentibus/ Et quamvis non sit tota | i morte
inspicata propter peccatum originale tamen baptismo penitencie
restituitur et innocenciam/ Accipientes | lre
lampades suas exierunt obviam sponso
et sponse/ Unde lampas est fides animam
illuminans ut lampas domum/ hanc omnes
in baptismo accipiunt [illegible] et eos [illegible]
in racione consentientes/ et dyabolo renunciant
et ibi saluti spiritualis huic dumtaxat gracie consen-
dunt/ Secundo exierunt obviam sponso et sponse
[illegible] ad conformandum
suas voluntates voluntati eius qui est sponsus ecclesie
[illegible] de latere eius formata est ecclesia sicut de
latere Ade sponsa sua Eva/ Sunt sponso
et sponse aliqui occurrunt aut obviant
corde ore et opere/ Aliqui tamen ore dicentes
se christianos et non consentientes in vita/ Aliqui
opere exteriori tamen ut virgines ypocrite [illegible]
adulterium [illegible] mittent/ Cum concordat pre-
[illegible] per lampades bona opera in-
telligere debemus/ quia sicut lampas in no-
cte depellit tenebras/ ita boni operis exem-
plum [illegible] ad lucem boni operis trahit
aut attrahit/ Quinque autem ex eis erant
fatue et quinque prudentes/ [illegible] pru-
dencia exierunt obviam sponso et sponse
Secundo non quod prudencia est virtus directiva
humanorum actuum ad debitum finem/ Et est circa
[illegible] et ideo apostolus
vocat aurigam virtutum/ Prudentes ergo
virgines omnes illi dicuntur [illegible]
[illegible] et iuste et sancte vivunt
in hoc seculo omnia dirigunt in deum et ultimum
finem/ Fatue autem omnes dicuntur huius temporis/ Et
dicitur [illegible] virgines [illegible] quia
omnes [illegible] precepta receperunt [illegible]
et salute finali/ Quinque autem sunt fatue
quia aliqui v sensibus delectata illa pre-
cepta [illegible] contempserunt [illegible] di-
[illegible] sensibus

[illegible] ceciderunt/ quia nil stulcius
quam [illegible] dampnum [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] et dicit homo [illegible]
[illegible]/ Et nil quod est in [illegible]
quod [illegible] non possit [illegible] sensibus qui
sunt [illegible] ipsum et sub [illegible] ut domus
[illegible] et de [illegible]
[illegible] autem [illegible] omnes
[illegible] suos [illegible] ip-
sos ad bonos mores [illegible]/ et dicitur
prudens et [illegible] videns quia [illegible]
prudencia ad mala futura cavenda [illegible]
[illegible] sapientes [illegible] nomine stabit
Stultus vero est qui possit sapere si studet
sapere ut [illegible] tempora in quibus [illegible]
in bonis [illegible] vindicta in malis [illegible]
[illegible] ut [illegible] futura bona
ut mala [illegible]/ Et ideo [illegible]
[illegible] stultorum [illegible]/ Stultorum [illegible]
ipsa [illegible] est donorum [illegible]/ et favor | [illegible]
[illegible] adulancium/ que dona [illegible]
[illegible] ascribit/ stulticie
[illegible] nomine [illegible] non evadit [illegible]
[illegible]/ Stulti vocantur qui [illegible]
[illegible] bonis [illegible]
et sua negligencia non [illegible]
aut [illegible] facti sunt/ Sed quinque
fatue accepti lampadibus non sumpse-
runt oleum [illegible] | operibus
[illegible]/ de [illegible] et [illegible] interiorem/ Et | [illegible]
[illegible] quia non [illegible] | [illegible]
[illegible] in oleo [illegible] signata [illegible]
[illegible] moralibus [illegible] sapientes
vivunt/ et faciunt quod est agendum
aut dimittendum et quod [illegible]
[illegible]/ [illegible]
oleum [illegible] que est [illegible] excellens
alias virtutes [illegible] ad Cor. [illegible] ubi
apostolus enumerat pluribus virtutibus
subiungit maior autem horum caritas/ in
isto simili deficiunt fatui et [illegible]
seculi amatores/ Secundum est oleum [illegible]
[illegible] quod illi habent qui gaudent
in bonis operibus bene et [illegible]
[illegible] quia [illegible] est gaudere | [illegible]
de operibus virtutum [illegible] in isto
deficiunt simili stulti/ qui letantur
cum male fecerint et exultant in
rebus pessimis/ [illegible] oleum [illegible]
[illegible] quod [illegible] bonis [illegible]
gaudet/ [illegible] ad Cor. [illegible]
est testimonium consciencie [illegible]/ Cum concor-
dat [illegible] in [illegible] oleum
[illegible] consciencie designatur/ [illegible]

aut corda nostra sint in quibus servimus omnia
que cogitamus. Fatue autem virgines secum
oleum non sumunt quia gloriam vanam interius
conservando non habent deum habere ab eo premium
recipiunt. Unde omnes virgines habent la-
mpades id est fidem apparentem. Sed non omnes
habent oleum, quia multociens reprobi cum ele-
ctis simul bona opera ostendunt. Sed illi
tantum cum oleo ad sponsum veniunt qui
de hiis bonis que foris egerunt non
gloriam apud alios expetierunt sed tantum gloriam
intimus in mentibus conservant. De quibus
in psalmo: Omnis gloria filie regis ab intus
[illegible] concordat [illegible] vas-
cula quibus olei pinguedo infunditur
corda nostra sunt que spiritualium carismatum
atque et fidei spei et caritatis et aliarum
virtutum habitus accidencium replentur. De
quibus Paulus dicit: habemus thesaurum
istum in vasis fictilibus. Ex hiis in-
vasis cordium lux bonorum operum quasi
ornamenta lampadarum apparent. Et ex
diversa intencione lux eadem procedit. Diversi
effundunt radios suos in ipsa luce dispositi.
Alii enim ideo quod lucent bonorum operum ope-
ribus [illegible] gaudentibus testimonio illi qui
bona viderunt et faciunt et sunt et grates
referunt. Et in illud [illegible] Sic luceat
lux vestra coram hominibus ut [illegible] vestra lu-
mine de quo splendent facte et exemp-
lis [illegible] in appetitu vane glorie ut
laudes [illegible] [illegible] labore mercedem
hic accipiunt quibus futuram mercedem
tantum desperare et sperare debuerunt. De
quibus dicitur: Amen dico vobis receperunt
mercedem suam. [illegible] favoribus hominum videntes
iusticia qua tamen extrinsecus splendent.
Oleum vero habe in vase id est in mente scilicet quo
non possit esse continens nisi deus det
et hoc scientie est donum sapientie. Oleum vero
in vase intelligitur [illegible] redemptoris
id est ut intelligas unde homo continentiam
meruit quia nichil habet nisi quod acce-
pit, [illegible] scriptum est: Quid habes quod
non accepisti; si autem accepisti quid gloriaris
quasi non acceperis. Bene ergo fatue vir-
gines dicuntur que de continencia aut
operibus iusticie solum apparentibus quia
[illegible] tamen sunt gloriantur. Unde propter pauca
subditur: Idem peregrinus. O tu fatua virgo
cum tempore studia tua aut quam
similiter trahunt ad opera tua declarantur
quo dum in labore casso perdunt
[illegible] fuso [illegible] totius operis
instabiliter deluditur. Compatio

[illegible] arbori floribus et foliis plene si radice
caruerit. Cum igitur non comparatur instar arboris
fructus ut gloriam floris quem probatur carere
vigore radicis. Unde sperabis in futuro fructu
operis tui quod radicem sancte intencionis
tibi complacendo succidisti. Umbram gesta
per studia tua cuncta. Quibus vivens habet vita
decedens in solita figura. Quid stulta
[illegible] ea facilitate qua multa boni in-
fundit effundit. Omnia enim non perdidat
acceptum non premittit perditum. Sed tu virgo
prudens operis studiorum spiritualium ductrix
assume providenciam, ulterius accipe sa-
pienciam [illegible] que in tuo opere
[illegible] habet olei pinguedine huiusmodi tamen erit
inextinctibilis splendor [illegible] lucerne
ne vento flante facile extinguitur. Lam-
pades vero maiori ignis [illegible] magis
afflatu tanto magis inflamantur.
Hic peregrinus: Prudentes vero acceperunt
oleum in vasis suis cum lampadibus
id est in cordibus et consciencie suis cum bonis
operibus exterioribus et apparentibus consiste-
ntibus quia cum suos caritatis facit. Unde
Cantica [illegible] lampades eius sunt prudentes
virgines ut caritatis lampades ignis atque fla-
marum. Aque multe non potuerunt extin-
guere caritatem. Super quo vero dicit virgines ca-
ritas dei ardet intimus in corde ignis
est, deum lux [illegible] in operatione flamma
est. [illegible] putat [illegible] vendit
vis in via [illegible] ut bibas aqua turbida
Caritas quo operi nulli nec peccatorum flamma
sunt impetus difficultate temptacionum ut
mortis instancia. Et post ibidem virgines
[illegible] plures bone lampades quamvis
sit lata supinus et infimus stricta. Sic
bone et prudentes virgines dilatantur in
spiritualibus et astringuntur in terrenis. Item
ex terminis quia tunc huius [illegible] apparet
si assit corporis macerato. Crassi enim lam-
pades sunt homines pingues et delicati
vincentes. Item debet esse [illegible] albi coloris qui
albedini cognatum est huiusmodi. Sic prud-
entes et iusti sunt innocentes vite ut in-
nocentia amissa per peccatum redeunt ad
deum ut cum innocentibus adipisci valent
[illegible] aut facienti sponso id est post iudicium
[illegible] dona implendo numerus electorum et
[illegible] esse non modicum tempus inter
primum et secundum adventum domini. Dormitaverunt
per bonorum operum negligenciam et dormierunt
per mortem eternam. Unde dicit [illegible] tardante
[illegible] [illegible] peccatores sed et
iusti et spirituales ad magnam negligi-
ciam sunt demolliendi et ad carnalia

desidia tristitia et tedium de eis posset dici id
ps. Salvum me fac deus quoniam defecit sanctus
Et si comprehenderimus nunc temporibus nostris magis
e negligentia in agendo sepius qui deberent
esse perfecti ex debito vix sunt incipientes. Et
qui alios iudicare deberent in finali iudicio
ipsi dampnabuntur cum ceteris et publicanis.
Et viri ninivite surgent in iudicio et conde-
mpnabunt generationem istam pessimam quia pe-
nitentiam egerunt in predicatione Ione prophete. Matthei xii°
Secundo sic exponitur dormitaverunt scilicet in
venialibus peccatis et dormierunt in mor-
talibus peccatis. Sed anima que modica tempt(atione)
paulatim decidit. Unde Augustinus: Vitasti grandia
cave ne obruaris arena. Tertio sic dormi-
taverunt quantum ad languorem corporis. Et
dormierunt quantum ad somnum mortis
Sicut enim homo cum somnum membra sua ab [illegible]
strepitu recolligit et corpus seipsum somno
quiete resolvit. Sic autem homo morte et
infirmitatis molestia membra laxat et reso-
lvit moriturus homo quodam modo premoritur
Dormitaverunt ergo omnes et dormierunt quia
precedentibus morbis mortem vicinam omnes
reprobi et electi in morte resoluti sunt. Sed
media autem nocte clamor factus est ecce
sponsus venit exite obviam ei. Hic subditur
vocatio ad iudicium que erit terribilis ratione te-
mporis quia media nocte et illo [illegible] et
improvise quia sicut fur veniet. Apocalypsis iii°
quia sicut fur improvise veniet et dormien-
tibus non vigilantibus sic dies domini veniet. Et
veniat sicut laqueus super habitatores orbis terre
raro illos preparet cogitando qui in die p-
[illegible] dormitabunt nocte istam non preve-
niendo. Cum enim dixerint pax et securitas
tunc repentinus eis superveniet interitus. Huius
medie noctis [illegible] signum in antiquis
patribus in egiptiis prefiguratum cum illis non co-
gitantibus venit ultor angelus et rebellibus
omnibus regibus egipti primogenitorum mor-
te percutiens omnia fidelibus [illegible] illesa cu-
stodivit. Sed nunc quando de isto sequitur re-
surrectionem mortuorum debere fieri media no-
cte Richardus super iiii° sententiarum dicit quod non erit
media nocte quia motus celi cessabit ita
ortu solis luna consistente in occidente et tunc
erit omnis resurrectio mortuorum et quando hec
erit nullus scit nisi ut apostoli Actuum primo Non est
vestrum nosse tempora vel momenta que pater posu-
it in sua potestate. Nec angeli [illegible]
hec sciunt. Item hec vocatio erit terribilis
ratione magni clamoris. Unde Richardus
super iiii° xliii dist. dicit ex archangeli

qui fuerunt custodes animarum [illegible]
quas custodierunt fortiter et simpliciter clama-
bunt sono articulato et forti [illegible] mediante
simplici [illegible] quod homines coram iudice cor-
poraliter compareant [illegible] vo-
cabiliter audiendum de quo clamore dicit Gorra
[illegible] clamor quia anima non erit tam pro-
funde in infernis ut ita alte in celo nec
corpus tam profunde in sepulcro quin co-
veniat ad istud iudicium. De quo etiam
dicit Ieronimus Sive comedo sive bibo semper
sonat in auribus meis illa vox terribilis Sur-
gite mortui ad iudicium. Cui con[illegible]
dicens quod clamor iste medie noctis est
nisi virtus divine potestatis cum imperiali ma-
iestate et iussu mortui reviviscant et
corpora versa in cinerem resurgent. Ipse enim
dominus autem in iussu et in voce archangeli et
in tuba dei descendet de celo. Et tunc vide-
bunt filium hominis venientem in nubibus celi etc.
Vel media nocte id est in profundo temporis ne-
gligentie ut tempore diluvii cum homines
perverse comedebant et bibebant cito venit
aqua et omnes submersi sunt. Sed vigilate
fine et usque sic dormientes fuerunt actis
clamantibus [illegible] Sic inopinatus
erit adventus christi ad iudicium. Sed
quis clamor Ecce sponsus venit id est christus
qui sibi statum ecclesiam desponsavit perennis
amoris vinculo composuit scriptum et suos
predilectos marito coniunxit ut sponsa sua
introducat ad nuptias eternales. In ista
enim persona filius dei iudicabit naturam hu-
manitatis delegata in qua veniet ad associa-
ndum sibi virgines prudentes corpore et anima. Et
fatuas eternaliter ad condempnandum. Exite
obviam ei electi in aera ad dextram filii
dei [illegible] in occursum tunc rapientur ob-
viam christo in aera. Reprobi in terra in valle
Iosaphat ad sinistram separati dimovent
[illegible] Adducam omnes gentes in
vallem Iosaphat et disceptabo cum eis.
Tunc surrexerunt omnes virgines ille a
somno boni et mali [illegible] omnes
quando resurgent. Et Iob [illegible]
[illegible] ipse et oculi mei conspecturi sunt
[illegible] debet considerare
quid expediat ex somno corporali [illegible]
boni vel mali surgunt ad missam sermonem
vel orationem ad dolos [illegible]. Et cum se
deponunt cogitare facta sua et de bonis g-
audere et de malis flere. Sed tunc prudentibus
virginibus invitatis ad nuptias regales
valeat intrare. Et ornaverunt lampades
suas id est apud se cogitabat opera pro quibus
retributionem recipiant. Quia [illegible] or-
naverunt lampades suas quia secundum sua
opera deferunt cum sponsum pro quibus sperant
recipere eternam retributionem. Hoc est que
prudentibus et fatuis quia omnia bona
appetunt premio [illegible] in fatuis

est vacua in prudentibus aut effusa lam-
padis adornacio perdimus. Considera quanta
libertate fruuntur quanta confidencia sancti q[ui]-
bus ad rectitudinis vite et conscie[nci]e tenebrosos
reportant castum corpus suum templum requirunt
Renata mente iubilacio lampades suas
olei pinguedine portat / [illegible]
in speculo collectaque affluencia decem milibus
[illegible] angelorum comitantur / et sponso cum
felicibus et cumulate perfectibus et fructibus in
eternitatem gloriam occurrunt. Attende e contrario
qua [illegible] confessione qua confusioni
fiat qua mente contricione qua [illegible]
fatue virgines procedunt / quot suspiriis in-
gemiscent que nil salutis et gratie [illegible]
admittantur ad requiem [illegible] Set
iam preterite vite neglecta recompensanda [illegible]
[illegible] prestat [illegible] Inter
[illegible] confessionis personas [illegible]
legem [illegible] recipiunt / sed sine bone
consilii [illegible] auxilii mendaciter
perdiderunt / Ideo tria requisita ad vitam
lampadis ornatus: claritas vitri [illegible]
puritas notat quo ad se / [illegible] ful-
gebunt iusti sicut sol / plenitudo olei in
quo notatur [illegible] quo ad proximum [illegible]
[illegible] oleum de capite suo non deficiet / Inflam-
macio ignis / in quo notatur fides caritate
informata quo ad deum [illegible] non
extinguetur in nocte lucerna eius. Fatue
aut sapientibus dixerunt date nobis
de oleo vestro, id est reddite testimonium laudis de op-
eribus nostris quia fideles sumus / et quod iu-
sticia vestra sufficiens est nobis compensa-
[illegible] et aperta [illegible] quia nobis
[illegible] lampades nostre extinguuntur i[d est]
opera nostra que splendida erant coram
hominibus coram deo deficiunt et carent [illegible]
[illegible]
intencionis / Iob [illegible] lucerna impiorum
extinguetur q[uasi] d[icat] fatue prudentibus [illegible]
[illegible] laudibus alienis
[illegible]
testimonio vestro [illegible] fructus in operibus
nostris [illegible] coram
tam districto iudice defendi rogamus
[illegible] displicat [illegible] quod fecisti tibi
placuit et piget [illegible] remissa
vita vanitatis fuit [illegible] alienis laudibus
[illegible] ad tempus. eternis
[illegible] Ergo lamp-
ades nostre extinguuntur quia olei [illegible]
fructu deficiunt [illegible] opus [illegible]
[illegible] non deo sed vanitati obtulimus
[illegible] quod mente aut
actu [illegible] vel invenimus /
[illegible] laudem alienam [illegible] sunt [illegible]

in vento portasse ut in alto quidem mente
acres obstantur. In alto sed in vento
lux operis extinguitur. Et dicitur [illegible] non
[illegible] fatue [illegible] illecebris
[illegible] illecebris [illegible] nescierunt [illegible] quanto fatue
quia intempestive [illegible] tempus [illegible] non
erat voluerunt [illegible] / quanto fatue quia de
aliena iusticia in conspectu dei [illegible] pa-
[illegible] / qui [illegible] meditat [illegible]
alienis ita ut [illegible] de [illegible] de ling[ua]
[illegible] / et [illegible] iusticia [illegible]
non [illegible] / Sic [illegible] stupescent virgines in
iudicio / quanto plus fornicatricem et [illegible]
[illegible] portantes lampades de [illegible] bonorum opera
quanto plus portantes opera simulancia et
[illegible] quorum [illegible] corrupcionem [illegible]
ascendit in celum / Et sponso occurrentes
quanto plus sponsum [illegible] Responderunt
prudentes dicentes ne forte non sufficiat nobis
et vobis / ite pocius ad vendentes et emite
vobis. Et hoc additur ad excludendum tum
[illegible] suffragio / et ideo dicit [illegible] quod
hoc non [illegible] avaricia aut invidia sed [illegible] timore
prudentes dicunt quia tunc quilibet iustus
[illegible] sat habebit [illegible] / ut [illegible] dignum
indignum [illegible] post mortem. Sed [illegible] vivos
non peniteant / et [illegible] iustorum tunc pote-
runt vicia malorum sublevari quia quilibet
recipiet mercedem [illegible] laborem suum / Et quod
dicit prudentes fatuis [illegible] frustra
[illegible] quod nullo tempore [illegible]
[illegible] non est locus [illegible]
auxilii quibus olim [illegible] non potat [illegible]
[illegible] consilii / de negligencie [illegible]
[illegible] quibus modo [illegible]
[illegible]
[illegible] alienum [illegible] est offensionem
et contemptus iudicii dei. Ite pocius ad
vendentes et emite [illegible] Non dicunt [illegible] sed
ex obliquo [illegible] commemorant q[uasi] d[icat] [illegible]
videte qualiter isti vos [illegible] potuerunt qui
vobis oleum [illegible] adulacionis vendere [illegible]
nerunt. Ideo dicit [illegible] venditores olei adula-
tores sunt / [illegible] gratiam [illegible]
[illegible] / vel favorem aut [illegible]
[illegible] olei vendunt / de quo [illegible]
aut peccatorum non impinguet caput meum /
[illegible] caput meum [illegible] Impinguat autem
oleum caput peccatoris cum favor adulatoris eius
mentem demulcet / Tales venditores olei sunt
adulatores et aplausini predicatores et confessores
qui [illegible] faciunt [illegible] infirmos
[illegible] oleum lenitus [illegible]
obliviscuntur de [illegible] putredinis ma-
net in vulnere. Et quibus [illegible] sanatio
appareat [illegible] et latet [illegible]

apparet. Utrumque enim vinum et oleum infundi
dedit vulneribus sauciati in via, ut habetur Luce x. Et per
gratia et remissione omnium viciorum que etc. Et
io dicit Apostolus ij ad Thessalonicenses in Regne obstupescere
incepta, et in omni gratia et doctrina dicunt
que prudentes fatuis. Ite potius ad vendentes.
Amorem enim olim mercabantur laudando favo-
ribus hiis nunc vero fatue fiunt testibus et
horum testimoniis. Amorem ancille sunt ex
placendi cupidine, ab hiis in periculo vero nunc
querite comparationem. Et quos plerique operationis
diu conquisierunt adulatores hos nunc querite in-
utiles adiutores. Dum autem irent emere,
tropice loquitur, id est si adhuc viverent et inve-
nirent, irent omne ad emendum, quia in hac
voluntate decesserunt, et si viverent adhuc
eandem voluntatem haberent ad emendum adulato-
res et diligendum sicut prius. Et hic est signum ad
quod sicut in bonis et electis dei post mortem ma-
net habitus virtutum, ita habitus vicii et vanitatis
manet in perversis. Sequitur: Venit sponsus et
sunt parat ingredientibus celum aperit, impa-
ratis vero pulsantibus relinquit. Venit in sub-
limitate ad iudicandum, qui in primo adventu
venerat in magna humilitate. Ad iudicium misericordie
subeundum venit cum magna virtute, qui in primo
adventu venerat cum infirmitate. Venit cum [illegible]
et cum divitiis multis distribuendis liberaliter,
qui in primo venerat in paupertate vilibus pa-
nnis indutus quasi nichil habens. Sequitur: Et que parate erant
corona sceptro fidei, capello spei, purpura ca-
ritatis, cingulo prudencie, quatuor virtutibus conec-
tuntur, bysso temperancie, fibula iusticie,
pallio fortitudinis. Et adiutoribus que in ipso sunt
ornamenta muliebria sponse Christi seu fidelis
anime: annulus aureus in digito, id est fides in
opere cum caritate, aurea monile in pectore, castit-
as, corona in capite, circulus sine principio et fine quia
est consummacio, vestes multe que sunt preclare
virtutes. Sequitur: Intraverunt cum eo ad nuptias
ineffabiles dulcedinis interiorem quia dicit intra-
verunt, et non invenerunt foris extrinsecum
quia cum eo, scilicet filio dei, a quo non valet separ-
ari in terris. Sed et nunc sequuntur agnum amicti
stolis albis. Apocalypsis xiiii°. Et iterum sequitur quia
ad nuptias. Apocalypsis xix°: Beati qui ad cenam
nuptiarum agni vocati sunt. Unde dicit Gregorius:
Vestra sapientia quid mirabilius eo quod dicitur venit
sponsus, quid dulcius eo quod intraverunt cum eo,
quid amarius et molestius eo quod subin-
gitur: Et clausa est ianua. Notandum hic quod
nunc ianua prima ad indulgendum que modo

est omnibus apta, ianua gratie ad merendum
que modo gratis omnibus offertur, ianua glorie
ad intrandum, que modo omnibus penitere vole-
ntibus reseratur. Et hec magnum periculum est
postmodum invenientibus, recentibus passionum penite-
ntibus penitere nolentibus, si speraverint eternam
dominum Deum et honestate virtutum. Si [illegible]
dicat aliquis invenitur homo sanus, sine fama
que me delectat modo, et peccata committam
quemadmodum si quis dicat: Sine perimam
me gladio crudeliter et postea vadam ad medi-
cum. Heu miser homo nescit quod plures
qui in peccato ...que hoc accipit in prolongo
tempore ad postremam penitentiam revocatur, cum in
eum fervitas dicit: Penitentiam agam quando
timet ne eum subitanea sibi veniat mors
subitanea aliquo casu capiat et pereat dila-
tato et succedat dampnatio. Sequitur: Novissi-
me vero veniunt et relique virgines [illegible]
nimis tardam et infructuosam penitentiam
sed dives in inferno qui dixit: Miserere mei
pater Abraham. Luce xvi°. Et sic per hoc homines
qui elegerunt pro Christo viles et ultimi fi-
eri sunt primi, et qui voluerunt esse
primi et aliis plus reputari fient sicut ultimi.
Matthei xx: Dicentes: Erunt primi novi-
ssimi. Dignum enim et iustum est ut qui
in vocatione vocantes nil intendere primum locum
tenere voluerunt, quod tunc incipiant tunc
eorum voluntate ad ima descendere. Sic quoque virgo
vis ex in regno celorum inter primas esse in
regno terrenorum inter filias dei ultimas, vis
esse in regno celorum magna proponens quod re-
gina sis hic prima pro Christo vilis quod tamen
tu domini ancillula. Dicentes: Domine domine
aperi nobis. Enim nil prodest communiter recepti-
ta confessio illius qui non ex voluntate confessus
est semel. Nam voluntaria etiam modica su-
fficit, coacta vero etiam magna non sufficit. Io-
dicit: Ecclesiastici v°: Ne tardes converti ad dominum.
Dicunt enim duplicando venerabili confessi-
one: Domine domine, domine celi et terre, domine corporis
et anime, domine vite et mortis, aperi nobis. Pa-
stor, rex angelorum, salus omnium, aperi ianuam
nobis sero pulsantibus, concede locum intrantibus
peregrinis. Domine qui nos creasti, domine qui tempore
pro mundo passionem magnam dedisti, domine qui baptismi
gratiam, domine qui gratia ecclesie sacramenta aperi no-
bis, quia passus es pro nobis, quia tunc
clausum celum aperuisti, quando pendens
in cruce pro nobis mortem sustinuisti. Ne eum
iusto tuo iudicio nos condempnasti, aperi
nobis contemptis, peniteat nos domine, licet
tarde tuis obviasse mandatis. Tu ianua,
tu ianitor, pastor, et medicus salutis [illegible]
ad presens dextra, tamen iam peniti

misse quia antiq[ui] hostis miseri nescit
et mis[er]ijs di[s]diciat / Inenarrabili tamq[ue] p[ro]tate adueg[re]
ini nos p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]tas dicta s[er]uitas [et] stenca[m]
discito mittit / Heu gemitu digna co[n]
tras / heu du[m] fort[is] [et] inreparabilis vite co
dicio que nos a[n]i[m]a[tos] separat / si q[uo]d nil
est q[uo]d subsistat / Et no carnisse mort[is]
inutilis vite initius est / Et inclinge[re]
rat miseri hominem fuisse / qua[m] ca[ri]tatem
tatem carnisse / Due due api nobis iam
iudicialis fruit s[e]rua quos abit[ur] sic prima
clemencia / uec ult[ra] recuperand[e] salut[is]
ac pictis est remediu[m] quib[us] ac p[ro]p[ter]
mort[is] iudicium euenen[s] arcet accessum
Enim aut intq[ue] spons[us] p[ro]p[ter] pulsatib[us] vid[e]
cat audiam[us] Se[cun]d[u]m at ille vidit
ait amen amen dico vobis nescio vos
s[ed] dig[n]uos gl[ori]a mea / aut sc[ri]ptos in libro
vite q[ui]d i[de]o vos d[ic]o quia vite mitu
in vobis no[n] cognosco Cognouimus sto vos
p[er] c[re]ationem / nescio p[er] cogn[i]p[er]ationem / Non
in vobis boni q[ui]d cami / nescio malum
q[uo]d in vobis inueni / malos n[ost]ra p[ro]p[ter] ma-
liciam quia btitudine[m] sequi noluerint
qua[m] p[ro]p[ter] possum vobis et oblis contemplacionib[us]
et plag[as] inspicam[us] p[ro]p[ter] tacui / paciens
fui sicut p[ro]p[ter]ui[m] locutus sum vobis p[er]
angelos p[ro]p[he]tas / vobis doctor[um] / efficacia
dia signo[rum] / benefico[rum] gra[tia] / sim[u]l inter
atur / p[ro]p[ter]p[ro] vite / reg[n]i tranquillit[atem] submi
ssione suppleud[e] necitit[is] vir / Quam intelligencia
recipere sanitate[m] / Nescio quos
iam existe[n]tc necitit[is] viris uit[ae] incolu
cos / Ecce s[er]ui mei comedent et vos esurie
ctis / s[er]ui mei letabunt[ur] [et] vos confundemini
Ecce s[er]ui mei laudabu[n]t p[re] exultacio[n]e cordis
et vos clamabi[tis] p[re] dolore cordis et pre
contricio[n]e cordis vlulabi[tis] / Nemo p[ro]p[ter] p[ro] dum
memoria recedet a los quiacionis et co[n]
solacionis / intelligencia dicit [et] s[im]il[ite]r inde
las incitiat [et] infundat similiter vbi [et]
et vim amor[is] et h[oc] est q[uo]d sequit[ur] s[ed]
vigilate itaq[ue] s[ed] ancilla[m] veniet sponsus
Quia nescitis diem neq[ue] horam i[d est] de
aduentu iudic[is] et obitu vro incerti estis
Greg[orius] in om[e]l[ia] audit quare s[ed] vigilandu[m]
quia si aliquis sciret quam diu viueret alio
tempus volupt[atis] et ad p[er]uic optar[e] potui[t]
s[ed] Sed qui penitenti veniam spopondit
diem crastinam no[n] p[ro]misit / Ideo optimum est
metuere diem q[uo]d in nobis possumus p[er]
uid[er]e Vigilias g[ratia] imp[er]at qui no[n] dor
mitat neq[ue] dormit quas vigilias os

p[ro]p[ter] vtes deo vigilantes modo dormientes
fecerunt / sc[ilicet] vigilando modo dormiendo
deo reat abhorrent / Certa vigilia est facta
vera fide sape [et] q[ui]d p[ro]p[ter] quo homo agit dicitur
et ad fine[m] illud qui est sic fine vestra / Aliter
vigilia est discrecio int[er] bo[n]u[m] [et] malu[m] int[er] virtu
tes et vicia / int[er] carne[m] et sp[iritu]m / int[er] d[omi]n[u]m et
mu[n]du[m] / int[er] temp[or]ale et et[er]nu[m] / [et] ut omnia refe
rat ad bonu[m] fine[m] / Non q[uo]d plura faciunt nos
vigilare / p[ri]mo amor lucri sicut mercatores
et fabri vigilant / sic nos ad hu[n]c operand[um]
vigilare de[bemus] / Vn[de] Seneca lib[ro] iiij[o] Tempus
vere infallibile est de qui semper illud
p[er]mittit p[er]ire / excepto eo q[uo]d nec negare
no[n] p[ro]t in tantu[m] p[er]ditam expensam [et] se
nimium tpa stb ad spirituales intuitus discitas
pone vigilias non enim omni tempe noctis
dormiendum est Sed quia nos est aptior
ad speculand[um] q[ui] sunt surgend[um] est / Vn[de] p[ro]p[he]ta
media nocte surgebam etc / Ecce dn[u]s s[ed]
tempe passionis reprehendit tenebris no[n] re
solito nec boni dormiunt s[ed] consid[er]arent
quare d[omi]n[u]s pateretur / Sic clamor vigila
re clamat ad arma sicut speculator cla
mat tempe intuitus mitor[um] Omni enim
tempe arma resistencie q[uia] diabolus s[ed] venit
I pet[ri] ultio Sobrij estote [et] vigilate quia
aduersarius v[este]r diabolus tamq[uam] leo rugiens cir
cuit querens que[m] deuoret / Tercio timor d[omi]ni
ut bonus s[er]uus qui timet custodire domu[m] d[omi]ni
Sed Anthonij iiij[o] In lo[co] vigila et obliuiscere q[ui]d
vigilare patr[is] diligencia v[est]r[a] ad mare[m] salute
Quarto monet nos ad vigiland[um] Seneca
lib[ro] vi[o] No[n] vult p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] monens a
malis alios odit s[ed] diligit qui instruit
ad p[ro]pria p[ro]p[ter] mouenda etc / De s[an]c[t]o Nicolao Sr

int lumbi vri p[re]cincti luc[e] xij[o]
Sup[er] eos cat[er]u[m] dn[u]s incitat discipulos
suos ad conte[m]ptum mu[n]di docuit eos
fugere sup[er]biam [et] auariciam et p[ro]p[ter] p[re]cepis
incitat eos ad humilitatem [et] p[ro]p[ter] [et] sic incita
tat eos ad castitatem [et] monet eos fugere
luxuriam [et] ita plene docet contemptum mu[n]
dum Omnia enim q[uo]d est in mu[n]do aut e[st] concu
piscentia carnis aut concupiscentia oculorum aut sup[er]bia
vite i[oh]annis ij[o] Et legitur h[oc] enim de confe
ssoribus quorum vitam recolit eccl[es]ia quasi
quedam contine[n]cie [et] iusticie atq[ue] pacis speculum et
exemplar / Vn[de] de quolib[et] canit eccl[es]ia prius
p[ro]udentibus etc et dicit Sint lumbi vri p[re]cincti
Ex quo no[n] q[uo]d d[omi]n[u]s s[ed] g[e]n[er]a lumbo[rum] quos qui
libet n[ost]r[u]m p[re]cinge[re] d[ebe]t Sunt enim lumbi
affectus s[ed] [et] intellectus ex quibus cogita
ciones [et] desideria q[uasi] quedam soboles ge
nerantur de quibus m[odo] p[ro]p[ter] enim lumbi

Beati immaculati in via qui ambulant in lege
domini Beati qui scrutantur testimonia eius in toto
corde exquirunt eum Non enim qui operantur iniquitatem in
viis eius ambulaverunt Tu mandasti mandata tua custo
diri nimis Utinam dirigantur vie mee ad custodiendas iusti
ficationes tuas Tunc non confundar cum perspexero in omnibus
mandatis tuis Confitebor tibi in directione cordis in eo
quod didici iudicia iusticie tue Iustificationes tuas custodiam
non me derelinquas usquequaque In quo corrigit adole
scentior viam suam in custodiendo sermones tuos In toto
corde meo exquisivi te ne repellas me a mandatis tuis
In corde meo abscondi eloquia tua ut non peccem tibi Benedictus
es domine doce me iustificationes tuas In labiis meis
pronunciavi omnia iudicia oris tui In via testimoniorum tuorum
delectatus sum sicut in omnibus diviciis In mandatis tuis exercebor

z considerabo vias tuas. In iustificationibus tuis meditabor

non obliviscar sermones tuos.

Retribue servo tuo vivifica me z custodiam sermones

tuos. Revela oculos meos z considerabo mirabilia de lege tua.

Incola ego sum in terra non abscondas a me mandata tua.

Concupivit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore.

Increpasti superbos maledicti qui declinant a mandatis

tuis. Aufer a me opprobrium z contemptum quia testimonia

tua exquisivi. Etenim sederunt principes z adversum me

loquebantur servus autem tuus exercebatur in iustificationibus

tuis. Nam z testimonia tua meditatio mea est z consilium

meum iustificationes tue. Adhesit pavimento anima mea

vivifica me secundum verbum tuum. Vias meas enunciavi et

exaudisti me doce me iustificationes tuas. Viam iusti

[illegible interlinear glosses]

faciem tuam et iustificationes tuas doce me [illegible] instrue me et exercebor in mirabilibus tuis

[illegible interlinear glosses]

Dormitavit anima mea prae taedio confirma me in verbis tuis. Viam

[illegible interlinear glosses]

iniquitatis amove a me et de lege tua miserere mei. Viam

[illegible interlinear glosses]

veritatis elegi iudicia tua non sum oblitus. Adhesi testimoniis

[illegible interlinear glosses]

tuis domine noli me confundere. Viam mandatorum tuorum cucurri

[illegible interlinear glosses]

cum dilatasti cor meum

Quicumque vult salvus esse

ante omnia opus est ut teneat catholicam fidem. Quam

nisi quisque integram inviolatamque servaverit absque dubio in

aeternum peribit. Fides autem catholica haec est ut unum deum

in trinitate et trinitatem in unitate veneremur. Neque confundentes

personas neque substantiam separantes. Alia est enim persona patris

alia filii alia spiritus sancti. Sed patris et filii et spiritus sancti

una est divinitas aequalis gloria coaeterna maiestas. Qualis

pater talis filius talis spiritus sanctus. Increatus pater increatus

filius increatus spiritus sanctus Immensus pater immensus filius immensus
spiritus sanctus Eternus pater eternus filius eternus spiritus sanctus
Et tamen non tres eterni sed unus eternus Sicut non tres increati
nec tres immensi sed unus increatus et unus immensus Simili-
ter omnipotens pater omnipotens filius omnipotens spiritus sanctus Et tamen non tres omni-
potentes sed unus omnipotens Ita deus pater deus filius
deus spiritus sanctus Et tamen non tres dii sed unus est deus Ita
dominus pater dominus filius dominus spiritus sanctus Et tamen non tres domini
sed unus est dominus Quoniam sicut singillatim unamquamque perso-
nam deum aut dominum confiteri christiana veritate compellimur
ita tres deos aut dominos dicere katholica religione prohibe-
mur Pater a nullo est factus nec creatus nec genitus Filius
a patre solo est non factus nec creatus sed genitus Spiritus sanctus
a patre et filio non factus nec creatus nec genitus sed procedens

Unus ergo pater non tres patres unus filius non tres filii
unus spiritus sanctus non tres spiritus sancti Et in hac trinitate nichil
prius aut posterius nichil maius aut minus sed tote tres persone
coeterne sibi sunt et coequales Ita ut per omnia sicut iam supra
dictum est et trinitas in unitate et unitas in trinitate vene
randa sit Qui vult ergo salvus esse ita de trinitate sentiat
Sed necessarium est ad eternam salutem ut incarnationem quoque
domini nostri ihesu christi fideliter credat Est ergo fides recta ut credamus
et confiteamur quia dominus noster ihesus christus dei filius deus et homo est
Deus est ex substantia patris ante secula genitus et homo est ex substantia matris in secula
natus Perfectus deus perfectus homo ex anima rationali et humana carne
subsistens Equalis patri secundum divinitatem minor patre secundum
humanitatem Qui licet deus sit et homo non duo tamen sed unus
est christus Unus autem non conversione divinitatis in carne sed assumptione

quamvis modo unus omnino non confusione substantie sed unitate
persone Nam sicut anima rationalis et caro unus est homo ita
deus et homo unus est christus Qui passus est pro salute nostra
descendit ad inferos tertia die resurrexit a mortuis ascendit
ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis inde venturus
est iudicare vivos et mortuos ad cuius adventum omnes
homines resurgere habent cum corporibus suis et reddituri sunt
de factis propriis rationem Et qui bona egerunt ibunt in vitam
eternam qui vero mala in ignem eternum Hec est fides catho
lica quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit salvus esse non
Legem pone mihi domine viam iustificationum tuarum poterit
et exquiram eam semper Da mihi intellectum et scrutabor le
gem tuam et custodiam illam in toto corde meo Deduc me
in semitam mandatorum tuorum quia ipsam volui Inclina

cor meum deus in testimonia tua et non in avaritiam. Averte

oculos meos ne videant vanitatem in via tua vivifica me.

Statue servo tuo eloquium tuum in timore tuo. Amputa obp

robrium meum quod suspicatus sum quia iudicia tua iocunda.

Ecce concupivi mandata tua in iustitia tua vivifica me. Et ve

niat super me misericordia tua domine salutare tuum secundum eloquium tuum.

Et respondebo exprobrantibus mihi verbum quia speravi in sermonibus tuis.

Et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque quia

in iudiciis tuis supersperavi. Et custodiam legem tuam semper in

seculum et in seculum seculi. Et ambulabam in latitudine quia

mandata tua exquisivi. Et loquebar de testimoniis tuis

in conspectu regum et non confundebar. Et meditabar in

mandatis tuis que dilexi. Et levavi manus meas ad man

data tua que dilexi et exercebor in iustificationibus tuis

Memor esto verbi tui servo tuo in quo mihi spem dedisti

Hec me consolata est in humilitate mea quia eloquium tuum

vivificavit me. Superbi inique agebant usquequaque a lege

autem tua non declinavi. Memor fui iudiciorum tuorum a seculo domine

et consolatus sum. Defectio tenuit me pro peccatoribus derelinquentibus legem

tuam. Cantabiles mihi erant iustificationes tue in loco peregrinationis

mee. Memor fui nocte nominis tui domine et custodivi legem tuam

Hec facta est mihi quia iustificationes tuas exquisivi. Portio

mea domine dixi custodire legem tuam. Deprecatus sum faciem tuam

in toto corde meo miserere mei secundum eloquium tuum. Cogitavi

vias meas et converti pedes meos in testimonia tua. Paratus sum

et non sum turbatus ut custodiam mandata tua. Funes peccatorum

circumplexi sunt me et legem tuam non sum oblitus. Media nocte

surgebam ad confitendum tibi super iudicia iustificationis tue

Particeps ego sum omnium timentium te et custodientium mandata
tua. Misericordia domini plena est terra iustificationes tuas doce me
Bonitatem fecisti cum servo tuo domine secundum verbum tuum. Boni-
tatem et disciplinam et scientiam doce me quia mandatis tuis credi-
di. Priusquam humiliarer ego deliqui propterea eloquium tuum custodi-
vi. Bonus es tu et in bonitate tua doce me iustificationes
tuas. Multiplicata est super me iniquitas superborum ego autem in
toto corde scrutabor mandata tua. Coagulatum est sicut lac cor
eorum ego vero legem tuam meditatus sum. Bonum mihi quia humilia-
sti me ut discam iustificationes tuas. Bonum mihi lex oris tui super
milia auri et argenti. Manus tue domine fecerunt me et plasma-
verunt me da mihi intellectum ut discam mandata tua. Qui
timent te videbunt me et letabuntur quia in verba tua supersperavi.
Cognovi domine quia equitas iudicia tua et in veritate tua humiliasti

me fiat misericordia tua ut consoletur me secundum eloquium tuum servo tuo.
Veniant mihi miserationes tue et vivam quia lex tua meditatio mea
est. Confundantur superbi quia iniuste iniquitatem fecerunt in me
ego autem exercebor in mandatis tuis. Convertantur mihi timentes te et
qui noverunt testimonia tua. Fiat cor meum immaculatum in iusti-
ficationibus tuis ut non confundar. Defecit in salutare
tuum anima mea et in verbum tuum supersperavi. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum dicen-
tes quando consolaberis me. Quia factus sum sicut uter in pruina iusti-
ficationes tuas non sum oblitus. Quot sunt dies servi tui quando facies
de persequentibus me iudicium. Narraverunt mihi iniqui fabulationes sed non ut
lex tua. Omnia mandata tua veritas; inique persecuti sunt me adiuva me.
Paulominus consummaverunt me in terra, ego autem non dereliqui mandata tua.
Secundum misericordiam tuam vivifica me et custodiam testimonia oris tui.
In eternum domine verbum tuum permanet in celo. In generatione et genera-

ritas tua fundasti terram et permanet. Ordinatione tua perseve
rat dies quia omnia serviunt tibi. Nisi quod lex tua meditatio mea est
tunc forte perissem in humilitate mea. In eternum non obliviscar iusti
ficationes tuas quia in ipsis vivificasti me. Tuus sum ego salvum
me fac quoniam iustificationes tuas exquisivi. Me expectaverunt peccatores
ut perderent me testimonia tua intellexi. Omnis consummationis vidi finem
latum mandatum tuum nimis. Quomodo dilexi legem tuam domine
tota die meditatio mea est. Super inimicos meos prudentem me fecisti
mandato tuo quia in eternum michi est. Super omnes docentes me intellexi quia
testimonia tua meditatio mea est. Super senes intellexi quia mandata
tua quesivi. Ab omni via mala prohibui pedes meos ut custodiam verba
tua. A iudiciis tuis non declinavi quia tu legem posuisti michi. Quam
dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo. A mandatis
tuis intellexi propterea odivi omnem viam iniquitatis. L ucerna

pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis. Iuravi et statui cu-
stodire iudicia iusticie tue. Humiliatus sum usquequaque domine vivifica me
secundum verbum tuum. Voluntaria oris mei beneplacita fac domine et iudi-
cia tua doce me. Anima mea in manibus meis semper et legem tuam non sum
oblitus. Posuerunt peccatores laqueum mihi et de mandatis tuis non erravi.
Hereditate acquisivi testimonia tua in eternum quia exultacio cordis mei sunt.
Inclinavi cor meum ad faciendas iustificaciones tuas in eternum propter retribucionem.
Iniquos odio habui et legem tuam dilexi. Adiutor et susceptor meus
es tu et in verbum tuum supersperavi. Declinate a me maligni et scrutabor man-
data dei mei. Suscipe me secundum eloquium tuum et vivam et non confundas
me ab expectacione mea. Adiuva me et salvus ero et meditabor
in iustificacionibus tuis semper. Sprevisti omnes discedentes a iudiciis tuis
quia iniusta cogitacio eorum. Prevaricantes reputavi omnes peccatores terre
ideo dilexi testimonia tua. Confige timore tuo carnes meas a iudiciis

eis tuis timui. Feci iudicium et iustitiam non tradas me

calumniantibus me. Suscipe servum tuum in bonum non calumnientur

me superbi. Oculi mei defecerunt in salutare tuum et in eloquium iusti-

tie tue. Fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam et iustificationes tuas do-

ce me. Servus tuus sum ego da michi intellectum ut sciam testimonia tua.

Tempus faciendi domine dissipaverunt legem tuam. Ideo dilexi mandata

tua super aurum et topasion. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar

omnem viam iniquam odio habui. Mirabilia testimonia tua ideo scrutata

est ea anima mea. Declaratio sermonum tuorum illuminat et intellectum dat

parvulis. Os meum aperui et attraxi spiritum quia mandata tua desiderabam. Aspice

in me et miserere mei secundum iudicium diligentium nomen tuum. Gressus meos

dirige secundum eloquium tuum et non dominetur mei omnis iniusticia. Redime me

a calumpniis hominum ut custodiam mandata tua. Faciem tuam illumina

super servum tuum et doce me iustificationes tuas. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei

[illegible]

q[uia] no[n] custodierunt lege[m] tua[m]. Iustus es d[omi]ne [et] rectu[m] iudi-

ciu[m] tuu[m]. Mandasti iusticia[m] testimonia tua [et] veritate[m] tua[m] ni-

mis. Tabescere me fecit zelus meus q[uia] obliti sunt verba tua inimici mei.

Ignitu[m] eloquiu[m] tuu[m] vehement[er] [et] s[er]vus tuus dilexit illud. Adolescentulus

su[m] ego [et] co[n]temptus iustificac[i]o[n]es tuas no[n] su[m] oblitus. Iusticia tua

iusticia tua in et[er]nu[m] [et] lex tua veritas. Tribulacio [et] angustia

i[n]venerunt me [et] ma[n]data tua meditacio mea est. Equitas testimonia

tua in et[er]nu[m] intellectu[m] da m[ihi] [et] viva[m]. Clamavi in toto corde [ex]-

audi me d[omi]ne iustificac[i]o[n]es tuas requira[m]. Clamavi ad te salvu[m] me

fac ut custodia[m] ma[n]data tua. P[re]veni in maturitate [et] clamavi

q[uia] i[n] v[er]ba tua sup[er]sp[er]avi. P[re]venerunt oculi mei ad te diluculo ut

meditarer eloquia tua. Voce[m] mea[m] audi s[ecundu]m mi[sericordi]a[m] tua[m] d[omi]ne [et] s[ecundu]m

iudiciu[m] tuu[m] vivifica me. Appropinquaverunt p[er]sequentes me iniquitati

a lege a[ute]m tua longe f[a]c[t]i sunt. P[ro]pe es tu d[omi]ne [et] o[mn]es vie tue veritas.

Initio cognovi de testimoniis tuis quia in eternum fundasti ea. Vide
humilitatem meam et eripe me quia legem tuam non sum oblitus. Iudi-
ca iudicium meum et redime me propter eloquium tuum vivifica me.
Longe a peccatoribus salus quia iustificationes tuas non exquisierunt. Misericordie
tue multe domine secundum iudicium tuum vivifica me. Multi qui
persequuntur me et tribulant me a testimoniis tuis non declinavi. Vidi pre-
varicantes et tabescebam quia eloquia tua non custodierunt. Vide quoniam
mandata tua dilexi domine in misericordia tua vivifica me. Principium
verborum tuorum veritas in eternum omnia iudicia iusticie tue. Prin-
cipes persecuti sunt me gratis et a verbis tuis formidavit cor meum.
Letabor ego super eloquia tua sicut qui invenit spolia multa. Iniqui-
tatem odio habui et abhominatus sum legem autem tuam dilexi. Septies
in die laudem dixi tibi super iudicia iusticie tue. Pax multa di-
ligentibus legem tuam et non est illis scandalum. Capitalia salutacio

Dne et mandata tua dilexi Custodivit aia mea testimonia tua
dilexit ea vehementer Servavi mandata tua et testimonia tua quia
omnes vie mee in conspectu tuo Appropinquet deprecatio mea in
conspectu tuo Dne iuxta eloquium tuum da michi intellectum Intret po
stulatio mea in conspectu tuo secundum eloquium tuum eripe me Eructabunt
labia mea ympnum cum docueris me iustificationes tuas Pronunciabit
lingua mea eloquium tuum quia omnia mandata tua equitas Fiat manus
tua ut salvet me quoniam mandata tua elegi Concupivi salutare
tuum Dne et lex tua meditatio mea est Vivet aia mea et laudabit
te et iudicia tua adiuvabunt me Erravi sicut ovis
que periit quere servum tuum Dne quia mandata tua non sum oblitus

Emini me hoc ferme quinquennio cum adhuc Rome essem

et Ecclesiasten sancte Blesille legerem ut eam ad contemptum huius mundi

provocarem et omne quod in mundo putaret esse pro nichilo teneret rogatum

ab ea ut in morem commentarioli obscura queque dissererem ut absque me

posset intelligere que legebat. Itaque quoniam in procinctu nostri operis subita

morte subtracta est et non meruimus o Paula et Eustochium talem vite nostre habere

consortem tantique vulneris percussus ictu obmutui. Nunc Bethlehem positus

augustiore videlicet civitate illius memorie et vobis reddo quod debeo. Hoc breviter

admonens quod nullius auctoritatem secutus sum sed de hebreo transferens

magis me lxx interpretum consuetudini coaptavi in his dumtaxat que non

multum ab hebraicis discrepabant. Interdum Aquile quoque et Symachi et Theo-

dotionis recordatus sum ut nec novitate nimia lectoris studium de-

terrerem nec rursum contra conscientiam meam fonte veritatis omisso opinionum

Verba Ecclesiastes filii David regis Iherusalem || rivulos consectarer

Vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes vanitas vanitatum omnia vanitas

Quid habet amplius homo de universo labore suo quo laborat sub sole

Generatio preterit generatio advenit terra vero in eternum stat. Oritur sol et occidit

et in locum suum revertitur ibique renascens gyrat per meridiem et flectitur ad
aquilonem lustrans universa in circuitu pergit spiritus et in circulos suos revertitur
Omnia flumina intrant in mare et mare non redundat ad locum unde exeunt
flumina revertuntur ut iterum fluant. Cunctae res difficiles non potest eas homo expli
care sermone non saturatur oculus visu nec auris auditu impletur. Quid est quod
fuit ipsum quod futurum est. Quid est quod factum est ipsum quod faciendum est. Nihil sub
sole novum nec valet quisquam dicere ecce hoc recens est iam enim praecessit in saeculis
quae fuerunt ante nos non est priorum memoria sed nec eorum quidem quae postea futura sunt
erit recordatio apud eos qui futuri sunt in novissimo. Ecclesiastes ego fui
rex Israel in Jerusalem et proposui in animo meo quaerere et investigare sapienter de
omnibus quae fiunt sub sole. Hanc occupationem pessimam dedit Deus filiis hominum ut occuparentur
in ea. Vidi cuncta quae fiunt sub sole et ecce universa vanitas et afflictio
spiritus. Perversi difficile corriguntur et stultorum infinitus est numerus. Locutus sum
in corde meo dicens ecce magnus effectus sum et praecessi sapientia omnes qui fuerunt
ante me in Jerusalem et mens mea contemplata est multa sapienter et didici. Dedi
que cor meum ut scirem sapientiam atque doctrinam erroresque atque stultitiam
et agnovi quod in his quoque esset labor et afflictio spiritus eo quod in multa sit indignatio

et qui addit scientiam addit laborem. Dixi ego in corde meo
vadam et affluam deliciis et fruar bonis. Et vidi quod hoc quoque esset vanitas.
Risum quoque reputavi errorem et gaudio dixi Quid frustra deciperis. Cogi-
tavi in corde meo abstrahere a vino carnem meam ut animum meum transferre
ad sapientiam devitaremque stultitiam donec viderem quid esset utile filiis hominum quo
facto opus est sub sole numero dierum vite sue. Magnificavi opera mea edifi-
cavi michi domos plantavi vineas feci ortos et pomaria et consevi ea
cuncti generis arboribus et construxi michi piscinas aquarum ut irrigarem silvam
lignorum germinantium. Possedi servos et ancillas multamque familiam
habui, armenta quoque et magnos ovium greges ultra omnes qui fuerunt an-
te me in Jerusalem. Coacervavi michi argentum et aurum et substancias regum et provinciarum;
feci michi cantores et cantatrices et delicias filiorum hominum cyphos et ur-
ceolos in ministerio ad vina fundenda, et supergressus sum opibus omnes qui
ante me fuerunt in Jerusalem. Sapientia quoque perseveravit mecum, et omnia que desideraverunt
oculi mei non negavi eis nec prohibui cor meum quin omni voluptate
frueretur et oblectaret se in hiis que preparaveram et hanc ratus sum partem meam
si uterer labore meo. Cum me convertissem ad opera universa que fecerant manus

mee et ad labores in quibus frustra sudaveram vidi in omnibus vanitatem

et afflictionem animi et nichil permanere sub sole. Transivi ad contemplandam sapientiam

erroresque et stulticiam. Quid est inquit homo ut sequi possit regem factorem suum. Et

vidi quod tantum precederet sapiencia stulticiam quantum differt lux a tenebris. Sapientis

oculi in capite eius stultus in tenebris ambulat, et didici quod unus utriusque esset interitus.

Et dixi in corde meo: Si unus et stulti et meus occasus erit, quid mihi prodest quod

maiorem sapientie dedi operam. Locutusque cum mente mea animadverti quod hoc esset

vanitas. Non enim erit memoria sapientis similiter ut stulti in perpetuum et futura

tempora oblivione cuncta pariter operient. Moritur doctus similiter et indoctus. Et idcirco

taeduit me vite mee videntem mala universa esse sub sole et cuncta vanitatem

et afflictionem spiritus. Rursus detestatus sum omnem industriam meam qua sub sole studiosis-

sime laboravi habiturus heredem post me quem ignoro utrum sapiens an stultus

futurus sit, et dominabitur in laboribus meis quibus desudavi et sollicitus fui. Et est quic-

quam tam vanum. Unde cessavi renunciavitque cor meum ultra laborare sub sole. Nam

cum alius laboret in sapientia et doctrina et sollicitudine, homini ocioso quesita dimittit.

Et hoc ergo vanitas et magnum malum. Quid enim proderit homini de universo labore

suo et afflictione spiritus qua sub sole cruciatus est. Cuncti dies eius doloribus et

erumpnis pleni sunt nec per noctem mente requiescit et hoc nonne vanitas est? Non
ne melius est comedere et bibere et ostendere anime sue bona de laboribus suis et hoc de manu
dei est. Quis ita devorabit et deliciis affluet ut ego. Homini bono in conspectu suo
dedit deus sapientiam et scientiam et intelligentiam. Peccatori autem dedit afflictionem et curam super
fluam ut addat et congreget et tradat ei qui placuit deo. Sed et hoc vanitas et cassa sol
licitudo mentis. Omnia tempus habent et suis spaciis transeunt universa sub
celo. Tempus nascendi et tempus moriendi. Et tempus plantandi et tempus evellendi quod planta
tum est. Tempus occidendi et tempus sanandi. Tempus destruendi et tempus edificandi. Tempus flendi
et tempus ridendi. Tempus plangendi et tempus saltandi. Tempus spargendi lapides et tempus colli
gendi. Tempus amplexandi et tempus longe fieri ab amplexibus. Tempus acquirendi et tempus
perdendi. Tempus custodiendi et tempus abiciendi. Tempus scindendi et tempus consuendi. Tempus
tacendi et tempus loquendi. Tempus dilectionis et tempus odii. Tempus belli et tempus pacis. Quid ha
bet amplius homo de labore suo. Vidi afflictionem quam dedit deus filiis hominum ut
distendantur in ea. Cuncta fecit bona in tempore suo et mundum tradidit disputationi
eorum ut non inveniat homo opus quod operatus est deus ab initio usque in finem.
Et cognovi quod non esset melius nisi letari et facere bene in vita sua. Omnis enim
homo qui comedit et bibit et videt bonum de labore suo hoc donum dei est

Didici quod omnia opera que fecit Deus perseverent in eternum non possumus eis quicquam
addere nec auferre que fecit Deus ut timeatur. Quod factum est ipsum permanet que futura
sunt iam fuerunt et Deus instaurat quod abiit. Vidi sub sole locum iudicii impietatem
et locum iustitie iniquitatem et dixi in corde meo iustum et impium iudicabit Deus
et tempus omnis rei tunc erit. Dixi in corde meo de filiis hominum ut probaret eos Deus
et ostenderet similes esse bestiis. Idcirco unus est interitus hominum et iumentorum et equa utriusque
condicio sicut moritur homo sic et illa moriuntur similiter spirant omnia et nichil habet homo
amplius iumento. Cuncta subiacent vanitati et omnia pergunt ad unum locum.
De terra facta sunt et in terram pariter revertuntur. Quis novit si spiritus Ade ascendat sursum
et si spiritus iumentorum descendat deorsum et deprehendi nichil esse melius quam letari
hominem in opere suo et hanc esse partem illius. Quis enim eum adducet ut post se
futura cognoscat. Verti me ad alia que sub celo geruntur et lacrimas
innocentium et neminem consolatorem nec posse resistere eorum violentie cunctorum
aut consilio destitutos et laudavi magis mortuos quam viventes et
feliciorem utroque iudicavi qui nec dum natus est nec vidit mala que sub sole
fiunt. Rursum contemplatus sum omnes labores hominum et industrias animadverti
patere invidie proximi et in hoc ergo cura et vanitas superflua est. Stultus complicat

manus suas et comedit carnes suas dicens Melior est pugillus cum requie
quam plena utraque manus cum labore et afflictione animi. Considerans reperi et
aliam vanitatem sub sole: unus est et secundum non habet, non filium, non fratrem, et tamen laborare non
cessat nec satiantur oculi eius divitiis nec recogitat dicens cui laboro et fraudo
animam meam bonis? In hoc quoque est vanitas et afflictio pessima. Melius ergo est
duos esse simul quam unum; habent enim emolumentum societatis sue. Si unus ceciderit
ab altero fulcietur. Ve soli quia cum ceciderit non habet sublevantem se. Et si dor-
mierint duo fovebuntur mutuo; unus quomodo calefiet? Et si quispiam prevaluerit contra
unum, duo resistunt ei; funiculus triplex difficile rumpitur. Melior
est puer pauper et sapiens rege sene et stulto qui nescit previdere in posterum,
quod de carcere catenisque interdum quis egrediatur ad regnum et alius natus in re-
gno inopia consumatur. Vidi cunctos viventes qui ambulant sub sole cum
adolescente secundo qui consurgit pro eo. Infinitus est numerus populi omnium qui fuerunt ante
eum, et qui postea futuri sunt non letabuntur in eo. Sed et hoc vanitas et afflic-
tio spiritus. Custodi pedem tuum ingrediens domum Dei et appropinqua ut audias.
Multo enim melior est obedientia quam stultorum victime qui nesciunt quid faciunt
mali. Ne temere quid loquaris neque cor tuum sit velox ad proferendum sermonem mali

cora deo. Deus enim in celo et tu super terram, ideo sint pauci sermones tui.
Multas curas sequitur sompnia, et in multis sermonibus invenitur stulticia. Si quid vo-
visti deo ne moreris reddere; displicet enim ei infidelis et stulta promissio. Sed
quodcumque voveris redde. Multoque melius est non vovere quam post votum promissa non
reddere. Ne dederis os tuum ut peccare facias carnem tuam, neque dicas coram
angelo non est providentia, ne forte iratus deus super sermones tuos dissipet cuncta
opera manuum tuarum. Ubi multa sunt sompnia plurime vanitates et sermones
innumeri. Tu vero deum time. Si videris calumpnias egenorum et violenta iudicia
et subverti iusticiam in provincia, non mireris super hoc negocio, quia excelso excelsior
alius est, et super hos quoque eminenciores sunt alii, et insuper universe terre rex imperat
servienti. Avarus non implebitur pecunia, et qui amat divicias
fructum non capiet ex eis, et hoc ergo vanitas. Ubi multe sunt opes, multi et qui
comedunt eas. Et quid prodest possessori nisi quod cernit divicias oculis suis? Dulcis
est sompnus operanti, sive parum sive multum comedat; saturitas autem divitis
non sinit eum dormire. Est et alia infirmitas pessima quam vidi sub sole:
divicie conservate in malum domini sui. Pereunt enim in afflictione pessima. Generavit
filium qui in summa egestate erit. Sicut egressus est nudus de utero matris sue, sic revertetur.

et nichil afferret secum de labore suo. Miserabilis prorsus infirmitas: quomodo
venit, sic revertetur. Et quid ergo prodest ei quod laboravit in ventum? Cunctis diebus
vite sue comedit in tenebris et in curis multis et in erumpna atque tristicia. Hoc
itaque mihi visum est bonum ut comedat quis et bibat et fruatur leticia ex
labore suo quo laboravit ipse sub sole numero dierum vite sue quos dedit ei
deus. Divicias atque substanciam potestatemque ei tribuat ut comedat ex eis et
fruatur parte sua et letetur de labore suo: hoc est donum dei. Non enim satis
recordabitur dierum vite sue eo quod deus occupet deliciis cor eius.

Est et aliud malum quod vidi sub sole, et quidem frequens apud homines:
vir cui deus dedit divicias et substanciam et honorem, et nichil deest anime sue
ex omnibus que desiderat, nec tribuit ei potestatem deus ut comedat ex eo, sed homo
extraneus vorabit illud. Hoc vanitas et magna miseria est. Si genuerit
quispiam centum liberos et vixerit multos annos et plures dies etatis habuerit, et
anima illius non utatur bonis substancie sue sepulturaque careat, de hoc ego pronuncio
quod melior illo sit abortivus. Frustra enim venit et pergit ad tenebras,
et oblivione delebitur nomen eius. Non vidit solem neque cognovit distanciam
boni et mali. Etiam si duobus milibus annis vixerit et non fuerit perfruitus

bonis nonne ad unum locum properant omnia Omnis labor hominis in ore eius
sed anima eius non implebitur bonis Et quid amplius habet sapiens a stulto et quid
ut pauper nisi pergat illuc ubi est vita Melius est videre quod cupias quam desiderare
quod nescias Sed et hoc vanitas est et presumptio spiritus Qui futurus est iam vocatum est
nomen eius et scitur quod homo sit et non possit contra fortiorem se in iudicio contendere Verba sunt plurima
multa que in disputando vanitatem habentia / Quid necesse est homini
maiora se querere cum ignoret quid conducat sibi in vita sua numero dierum peregrinationis
sue et tempore quod velud umbra preterit aut quis poterit ei indicare
quid post eum futurum sit sub sole Melius est nomen bonum quam unguenta preciosa et
dies mortis die nativitatis Melius est ire ad domum luctus quam ad domum
convivii in illa enim finis cunctorum admonetur hominum et vivens cogitat
quid futurum sit Melior est ira risu quia per tristitiam vultus corrigitur animus delinquentis
Cor sapientum ubi tristitia et cor stultorum ubi leticia Melius est
a sapiente corripi quam stultorum adulatione decipi quia sicut sonitus spinarum
sub olla ardentium sic risus stulti Sed et hoc vanitas Calumpnia conturbat sapientem
et perdet robur cordis eius Melior est finis orationis quam
principium Melior est patiens arrogante ne sis velox ad irascendum

quia ira in sinu stulti requiescit. Ne dicas quid putas cause est quod priora
tempora meliora fuere quam nunc sunt. Stulta enim est huiuscemodi interrogatio. Utilior
est enim sapientia cum divitiis et magis prodest videntibus solem. Sicut enim protegit
sapientia sic protegit pecunia. Hoc autem plus habet eruditio et sapientia quod vitam tribuunt
possessori suo. Considera opera Dei quod nemo possit corrigere quem ille despexerit.
In die bona fruere bonis et malam diem precave. Sicut enim hanc sic et illam fecit
Deus ut non inveniat homo contra eum iustas querimonias. Hec quoque vidi in diebus vani-
tatis mee. Iustus perit in iustitia sua et impius multo vivit tempore in ma-
litia sua. Noli esse iustus multum neque plus sapias quam necesse est ne obstupescas.
Ne impie agas multum et noli esse stultus ne moriaris in tempore non tuo. Bonum
est te sustentare iustum sed et ab illo ne subtrahas manum tuam quia qui timet Deum
nichil negligit. Sapientia confortavit sapientem super x principes civitatis. Non
est enim homo iustus in terra qui faciat bonum et non peccet. Sed et cunctis ser-
monibus qui dicuntur ne accommodes cor tuum ne forte audias servum tuum male-
dicentem tibi. Scit enim conscientia tua quia et tu crebro maledixisti aliis. Cuncta
temptavi in sapientia. Dixi sapiens efficiar et ipsa longius recessit a me multo
magis quam erat et alta profunditas quis inveniat eam. Lustravi universa animo meo

ut scirem considerarem et quaererem sapientiam et rationem et ut cognoscerem impietatem
stulti et errorem imprudentium et inveni amariorem morte mulierem quae laqueus
venatorum est et sagena cor eius vincula sunt manus eius qui placet Deo ef-
fugiet illam qui autem peccator est capietur ab illa ecce hoc inveni dixit Eccle-
siastes unum et alterum ut invenirem rationem quam adhuc quaerit anima mea et non
inveni virum de mille unum repperi mulierem ex omnibus non inveni solummodo hoc
inveni quod fecerit Deus hominem rectum et ipse se infinitis miscuerit quaestionibus
quis talis ut sapiens est et quis novit solutionem verbi

Sapientia hominis lucet in vultu eius et potentissimus faciem eius commutabit
Ego os regis observo et praecepta iuramenti Dei ne festines recedere a facie eius
neque permaneas in opere malo quia omne quod voluerit faciet et sermo illius potestate
plenus est nec dicere ei quisquam potest quare ita facis qui custodit praeceptum
non experietur quicquam mali tempus et responsionem cor sapientis intelligit omni negotio
tempus est et opportunitas et multa hominis afflictio quia ignorat praeterita et futura
nullo scire potest nuntio non est in hominis dicione prohibere spiritum nec habet potestatem in die
mortis nec sinitur quiescere ingruente bello neque salvabit impietas impium
omnia haec consideravi et dedi cor meum in cunctis operibus quae fiunt sub sole interdum

dominatur homo homini in malum suum. Vidi impios sepultos qui etiam cum adhuc
viverent in loco sancto erant et laudabantur in civitate quasi iustorum operum.
Sed et hec vanitas est. Etenim quia non profertur cito contra malos sententia absque timore
ullo filii hominum perpetrant mala. Attamen peccator ex eo quod centies facit malum
et per patientiam sustentatur. Ego cognovi quod erit bonum timentibus deum qui verentur
faciem eius. Non sit bonum impio nec prolongentur dies eius sed quasi umbra transeant
qui non timent faciem domini. Est et alia vanitas que fit super terram. Sunt
iusti quibus mala proveniunt quasi opera egerint impiorum. Et sunt impii qui ita
securi sunt quasi iustorum facta habeant. Sed et hoc vanissimum iudico. Laudavi igitur
letitiam quod non esset homini bonum sub sole nisi quod comederet et biberet atque gauderet
et hoc solum secum auferret de labore suo in diebus vite sue quos dedit ei deus
sub sole. Et apposui cor meum ut scirem sapientiam et intelligerem distensionem que
versatur in terra. Est homo qui diebus et noctibus somnum non capit oculis. Et
intellexi quod omnium operum dei nullam possit homo invenire rationem eorum que
fiunt sub sole. Et quanto plus laboraverit ad querendum tanto minus inveniet.
Etiam si dixerit sapiens se nosse non poterit reperire. Omnia hec tractavi in
corde meo ut intelligerem curiose. | (| Sunt iusti atque sapientes

et opera eorum in manu dei et tamen nescit homo utrum amore an odio dignus sit sed omnia
in futurum reservantur incerta eo quod universa eque eveniant iusto et impio bono et
malo mundo et inmundo immolanti hostias et victimas et sacrificia contempnenti sicut
bonus sic et peccator ut periurus ita et ille qui verum deierat hoc est pessimum inter omnia
que sub sole fiunt quia eadem cunctis eveniunt unde et corda filiorum hominum implentur
malicia et contemptu in vita sua et post hec ad inferos deducentur nemo est qui
semper vivat et qui huius rei habeat fiduciam melior est canis vivus leone mortuo
viventes enim sciunt se esse morituros mortui vero nichil noverunt amplius
nec habent ultra mercedem quia oblivioni tradita est memoria eorum amor quoque
et odium et invidia simul perierunt nec habent partem in hoc seculo et in opere quod sub sole
geritur vade ergo et comede in leticia panem tuum et bibe cum gaudio vinum
tuum quia deo placent opera tua omni tempore sint vestimenta tua candida et
oleum de capite tuo non deficiat perfruere vita cum uxore quam diligis
cunctis diebus vite tue instabilitatis qui dati sunt tibi sub sole omni tempore
vanitatis tue hec est enim pars in vita et labore tuo quo laboras
sub sole quodcumque potest facere manus tua instanter operare quia nec opus nec ratio
nec sciencia nec sapiencia erunt apud inferos quo tu properas verti me ad aliud vidique

sub sole vere nec velocium esse cursum nec fortium bellum nec sapientium panem nec
doctorum divitias nec artificum gratiam sed tempus casumque in omnibus. Nescit homo
finem suum sed sicut pisces capiuntur hamo et sicut aves comprehenduntur laqueo
sic capiuntur homines tempore malo cum eis extemplo supervenerit. Hanc quoque sub sole
vidi sapientiam et probavi maximam. Civitas parva et pauci in ea viri. Venit
contra eam rex magnus et vallavit eam et extruxit quoque munitiones per gyrum et perfecta
est obsidio. Inventusque est in ea vir pauper et sapiens et liberavit urbem per sa-
pientiam suam et nullus deinceps recordatus est hominis illius pauperis. Et dicebam
ego meliorem esse sapientiam fortitudine. Quomodo ergo sapientia pauperis est contempta
et verba eius non sunt audita. Verba sapientium audiuntur in silentio plus quam
clamor principis inter stultos. Melior est sapientia quam arma bellica et
qui in uno peccaverit multa bona perdet.   Muscae morientes perdunt
suavitatem unguenti. Pretiosior est sapientia pura quam gloria ad tempus stultitia.
Cor sapientis in dextera eius et cor stulti in sinistra illius. Sed et in via stultus am-
bulans cum ipse insipiens sit omnes stultos aestimat. Si spiritus potestatem habentis
ascenderit super te locum tuum ne dimiseris quia curatio cessare faciet peccata
maxima. Est malum quod vidi sub sole quasi per errorem egrediens a facie principis

positum stultum in dignitate sublimi et divites sedere deorsum. Vidi servos in equis
et principes ambulantes quasi servos super terram. Qui fodit foveam incidet
in eam, et qui dissipat sepem mordebit eum coluber. Qui transfert lapides af-
fligetur in eis, et qui scindit ligna vulnerabitur ab eis. Si retusum fuerit ferrum
et hoc non ut prius sed hebetatum fuerit, multo labore exacuetur, et post industriam
sequetur sapientia. Si mordeat serpens in silentio, nihil eo minus habet qui occulte de-
trahit. Verba oris sapientis gratia, et labia insipientis praecipitabunt eum. Initium verborum
eius stultitia, et novissimum oris illius error pessimus. Stultus verba multiplicat.
Ignorat homo quid ante se fuerit, et quid post se futurum sit quis ei poterit indicare? Labor stul-
torum affliget eos qui nesciunt in urbem pergere. Vae tibi terra cuius rex puer est
et cuius principes mane comedunt. Beata terra cuius rex nobilis est, et cuius princi-
pes vescuntur in tempore suo ad reficiendum et non ad luxuriam. In pigritiis humi-
liabitur contignatio, et in infirmitate manuum perstillabit domus. In risum faciunt
panem et vinum ut epulentur viventes, et pecuniae obediunt omnia. In cogi-
tatione tua regi ne detrahas, et in secreto cubiculi tui ne maledixeris di-
viti, quia et aves caeli portabunt vocem tuam, et qui habet pennas annun-
tiabit sententiam. Mitte panem tuum super transeuntes aquas

quia per multa tempora invenies illud. Da partes vii necnon et octo quia ignoras quid
futurum sit mali super terram. Si repletae fuerint nubes imbrem super terram
effundent. Si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem in quocumque loco
ceciderit ibi erit. Qui observat ventum non seminat et qui considerat nubes
numquam metet. Quomodo ignoras quae sit via spiritus et qua ratione compingantur
ossa in ventre praegnantis sic nescis opera Dei qui fabricator est omnium. Mane semina
semen tuum et vespere ne cesset manus tua quia nescis quid magis oriatur hoc aut
illud et si utrumque simul melius erit. Dulce lumen et delectabile est oculis videre
solem. Si annis multis vixerit homo et in his omnibus laetatus fuerit meminisse debet
tenebrosi temporis et dierum multorum qui cum venerint vanitatis arguentur praeterita. Lae-
tare ergo iuvenis in adolescentia tua et in bono sit cor tuum in diebus iuventutis
tuae et ambula in viis cordis tui et in intuitu oculorum tuorum et scito quod pro omnibus
his adducet te Deus in iudicium. Aufer iram a corde tuo et amove ma-
litiam a carne tua. Adolescentia enim et voluptas vana sunt.

Memento creatoris tui in diebus iuventutis tuae antequam veniat tempus
afflictionis et appropinquent anni de quibus dicas non mihi placent. Antequam
tenebrescat sol et lumen et stellae et luna et revertantur nubes post pluviam qu[i]

commovebuntur custodes domus et nutabunt viri fortissimi et otiose erunt
molentes in minuto numero et tenebrescent videntes per foramina et claudent
ostia in platea in humilitate vocis molentis et consurgent ad vocem volucris
et obsurdescent omnes filie carminis Excelsa quoque timebunt et formidabunt
in via florebit amigdalus impinguabitur locusta et dissipabitur capparis
quia ibit homo in domum eternitatis sue et circuibunt in platea plangentes antequam
rumpatur funis argenteus et recurrat vitta aurea et conteratur ydria super
fontem et confringatur rota super cisternam et revertatur pulvis in terram suam unde
erat et spiritus redeat ad deum qui dedit illum Vanitas vanitatum dixit
ecclesiastes omnia vanitas Cumque esset sapientissimus ecclesiastes
docuit populum et enarravit que fecerat et investigans composuit parabolas
multas quesivit verba utilia et conscripsit sermones rectissimos ac veritate
plenos verba sapientium sicut stimuli et quasi clavi in altum defixi que per magistrorum
consilium data sunt a pastore uno His amplius fili mi ne requiras faciendi plures
libros nullus est finis frequensque meditatio carnis est afflictio Finem loquendi pariter
omnes audiamus deum time et mandata eius observa hoc est omnis homo et cuncta que fiunt ad
ducet in iudicium pro omni errato sive bonum sive malum sit [illegible]

osculetur me osculo oris sui quia meliora sunt ubera tua
vino fragrantia unguentis optimis oleum effusum nomen tuum
ideo adolescentule dilexerunt te trahe me post te curremus in odore unguentorum
tuorum introduxit me rex in cellaria sua exultabimus et letabimur in te
memores uberum tuorum super vinum recti diligunt te nigra sum sed formosa
filie ierusalem sicut tabernacula cedar sicut pelles salomonis nolite
me considerare quod fusca sim quia decoloravit me sol filii matris mee
pugnaverunt contra me posuerunt me custodem in vineis vineam meam non custodivi
indica michi quem diligit anima mea ubi pascas ubi cubes in meridie ne
vagari incipiam post greges sodalium tuorum si ignoras te o pulcherrima
inter mulieres egredere et abi post vestigia gregum tuorum et pasce edos tuos
iuxta tabernacula pastorum equitatui meo in curribus pharaonis assimilavi
te amica mea pulchre sunt gene tue sicut turturis collum tuum sicut monilia
murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento dum esset rex
in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum fasciculus mirre dilectus
meus michi inter ubera mea commorabitur botrus cipri dilectus meus michi
in vineis engaddi ecce tu pulchra es amica mea ecce tu pulchra

[o]culi tui columbarum Ecce tu pulcher es mi dilecte et decorus lectulus noster floridus
tigna domorum nostrarum cedrina laquearia nostra cypressina

Ego flos campi et lilium convallium sicut lilium inter spinas sic amica mea
inter filias Sicut malus inter ligna silvarum sic dilectus meus inter filios
Sub umbra illius quem desideraveram sedi et fructus eius dulcis gutturi meo introduxit
me rex in cellam vinariam ordinavit in me caritatem fulcite me floribus stipa-
te me malis quia amore langueo leva eius sub capite meo et dextera eius am-
plexabitur me Adiuro vos filie Ierusalem per capreas cervosque camporum ne su-
scitetis neque evigilare faciatis dilectam meam donec ipsa velit Vox dilecti mei
ecce iste venit saliens in montibus et transiliens colles similis est dilectus meus capree
hinnuloque cervorum en ipse stat post parietem nostrum respiciens per fenestras
prospiciens per cancellos en dilectus meus loquitur mihi Surge propera amica mea co-
lumba mea formosa mea et veni iam enim hiems transiit imber abiit et
recessit flores apparuerunt in terra nostra tempus putationis advenit vox
turturis audita est in terra nostra ficus protulit grossos suos vinee
florentes odorem dederunt suum Surge propera amica mea sponsa mea
et veni columba mea in foraminibus petre in caverna macerie Ostende mi-

faciem tuam sonet vox tua in auribus meis vox enim tua dulcis et facies
tua decora. Capite nobis vulpes parvulas que demoliuntur vineas nam vi
nea nostra floruit. Dilectus meus mihi et ego illi qui pascitur inter lilia donec
aspiret dies et inclinentur umbre. Revertere similis esto dilecte mi capree hynnulo
que cervorum super montes bethel   In lectulo meo per noctes quesivi quem di
ligit anima mea quesivi illum et non inveni. Surgam et circuibo civitatem per vi
cos et plateas queram quem diligit anima mea quesivi illum et non inveni.
Invenerunt me vigiles qui custodiunt civitatem. Num quem diligit anima
mea vidistis? Paululum cum pertransissem eos inveni quem diligit anima mea
Tenui eum nec dimittam donec introducam illum in domum matris mee et in
cubiculum genitricis mee. Adiuro vos filie ierusalem per capreas cervosque cam
porum ne suscitetis neque evigilare faciatis dilectam donec ipsa velit. Que
est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus mirre
et turis et universi pulveris pigmentarii. En lectulum salomonis sexaginta
fortes ambiunt ex fortissimis israel qui sunt omnes tenentes gladios et
ad bella doctissimi uniuscuiusque ensis super femur suum propter timores noc
turnos. Ferculum fecit sibi rex salomon de lignis libani columpnas eius fecit

aureas reclinatorium aureum ascensum purpureum media caritate constravit
propter filias Ierusalem egredimini et videte filie Syon regem Salomonem in diademate
quo coronavit eum mater sua in die desponsationis illius et in die leticie cordis eius
Quam pulchra es amica mea quam pulchra es oculi tui columbarum absque eo quod
intrinsecus latet Capilli tui sicut greges caprarum que ascenderunt de monte
Galaad Dentes tui sicut greges tonsarum que ascenderunt de lavacro
omnes gemellis fetibus et sterilis non est inter eas Sicut vitta coccinea la-
bia tua et eloquium tuum dulce Sicut fragmen mali punici ita gene tue absque
eo quod intrinsecus latet Sicut turris David collum tuum que edificata est cum propugnaculis
mille clipei pendent ex ea omnis armatura fortium Duo ubera tua sicut
duo hinnuli capree gemelli qui pascuntur in liliis donec aspiret dies et incli-
nentur umbre vadam ad montem mirre et ad collem turis Tota pulchra es ami-
ca mea veni de Libano veni coronaberis de capite Amana de vertice Sanir
et Hermon de cubilibus leonum de montibus pardorum Vulnerasti cor meum soror
mea sponsa mea vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum et in uno crine colli tui
Quam pulchre sunt mamme tue soror mea sponsa mea pulchriora sunt ubera tua vi-
no et odor unguentorum tuorum super omnia aromata Favus distillans labia

sponsa mel et lac sub lingua tua et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris
Hortus conclusus soror mea sponsa hortus conclusus fons signatus Emissiones tue
paradisus malorum punicorum cum pomorum fructibus cypri cum nardo nardus
et crocus fistula et cynamomum cum universis lignis libani mirra et aloe
cum omnibus primis unguentis fons ortorum puteus aquarum viventium que fluunt i
petu de libano Surge aquilo et veni auster perfla ortum meum et fluant aro
mata illius Veniat dilectus meus in ortum suum ut comedat fructum po
morum suorum Veni in ortum meum soror mea sponsa messui mirram meam cum aro
matibus meis comedi favum cum melle meo bibi vinum meum cum lacte meo
Comedite amici et bibite et inebriamini karissimi Ego dormio et cor meum vigilat
Vox dilecti mei pulsantis aperi mihi soror mea amica mea columba mea inmaculata
mea quia caput meum plenum est rore et cincinni mei guttis noctium Expoliavi
me tunica mea quomodo induar illa lavi pedes meos quomodo inquinabo illos
Dilectus meus misit manum suam per foramen et venter meus intremuit ad tactum
eius Surrexi ut aperirem dilecto meo manus mee distillaverunt mirram
et digiti mei pleni mirra probatissima pessulum ostii mei aperui dilecto
meo at ille declinaverat atque transierat anima mea liquefacta est ut dilectus

locutus est quesivi et non inveni illum vocavi et non respondit michi invenerunt me
custodes qui circuerunt civitatem percusserunt me et vulneraverunt me tu-
lerunt pallium meum custodes murorum adiuro vos filie ierusalem si
inveneritis dilectum meum ut nuncietis ei quia amore langueo qualis
est dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierum qualis est dilectus tuus ex
dilecto quia sic adiurasti nos dilectus meus candidus et rubicundus electus
ex millibus caput eius aurum optimum come eius sicut elate palmarum
nigre quasi corvus oculi eius sicut columbe super rivulos aquarum que lacte
sunt lote et resident iuxta fluenta plenissima gene eius sicut areole
aromatum consite a pigmentariis labia eius lilia distillantia mirram
primam manus eius tornatiles auree plene iacinctis venter eius eburneus
distinctus saphiris crura illius columpne marmoree que fundate sunt
super bases aureas species eius ut libani electus ut cedri guttur
illius suavissimum et totus desiderabilis talis est dilectus meus et iste est amicus meus

Quo abiit dilectus tuus o pulcherrima mulierum quo declinavit | filie ierusalem
dilectus tuus et queremus eum tecum dilectus meus descendit in ortum suum ad
areolam aromatum ut ibi pascatur in ortis et lilia colligat Ego dilecto

meo et dilectus meus mihi qui pascitur inter lilia. Pulchra es amica mea suavis
et decora sicut Jerusalem terribilis ut castrorum acies ordinata. Averte oculos tuos
a me quia ipsi me avolare fecerunt. Capilli tui sicut grex caprarum quae apparue-
runt de Galaad. Dentes tui sicut grex ovium quae ascenderunt de lavacro omnes
gemellis fetibus et sterilis non est in eis. Sicut cortex mali punici sic genae
tuae absque occultis tuis. Sexaginta sunt reginae et octoginta concubinae et adolescentu-
larum non est numerus. Una est columba mea perfecta mea una est matri suae electa ge-
nitrici suae. Viderunt eam filiae Syon et beatissimam praedicaverunt reginae et concubinae
et laudaverunt eam. Quae est ista quae progreditur quasi aurora consurgens pulchra ut luna
electa ut sol terribilis ut castrorum acies ordinata. Descendi in hortum meum ut
viderem poma convallium et ut inspicerem si floruisset vinea et germinassent
mala punica. Nescivi anima mea conturbavit me propter quadrigas Aminadab.
Revertere revertere Sunamitis revertere revertere ut intueamur te.

uid videbis in Sunamite nisi choros castrorum. Quam pulchri sunt gressus tui
in calciamentis filia principis. Juncturae femorum tuorum sicut monilia quae fabri-
cata sunt manu artificis. Umbilicus tuus crater tornatilis numquam indigens
poculis. Venter tuus sicut acervus tritici vallatus liliis. Duo ubera tua sicut

Duo hynnuli capree. Collum tuum sicut turris eburnea. Oculi tui sicut piscine in Ese
bon que sunt in porta filie multitudinis. Nasus tuus sicut turris libani que respi
cit contra damascum. Et caput tuum sicut carmelus et come capitis tui sicut
purpura regis iuncta canalibus. Quam pulchra es et quam decora carissima in deliciis. Statura
tua assimilata est palme et ubera tua botris. Dixi ascendam in palmam et apprehendam
fructus eius et erunt ubera tua sicut botri vinee et odor oris tui sicut odor ma
lorum. Guttur tuum sicut vinum optimum dignum dilecto meo ad potandum labiisque et
dentibus illius ad ruminandum. Ego dilecto meo et ad me conversio eius. Veni dilecte
mi egrediamur in agrum commoremur in villis. Mane surgamus ad vineas videamus si flo
ruit vinea si flores fructus parturiunt si floruerunt mala punica ibi dabo
tibi ubera mea. Mandragore dederunt odorem suum in portis nostris omnia poma
nova et vetera dilecte mi servavi tibi. quis mihi det te fratrem meum
sugentem ubera matris mee ut inveniam te solum foris et deosculer te et iam
nemo me despiciat. Apprehendam te et ducam in domum matris mee et cubiculum
genitricis mee ibi me docebis et dabo tibi poculum ex vino condito et mustum
malorum granatorum meorum. Leva eius sub capite meo et dextera illius am
plexabitur me. Adiuro vos filie ierusalem ne suscitetis neque evigilare faciatis

dilectam donec ipsa velit. Que est ista que ascendit de deserto deliciis affluens
innixa super dilectum suum. Sub arbore malo suscitavi te ibi corrupta est
mater tua ibi violata est genitrix tua. Pone me ut signaculum super cor tuum
ut signaculum super brachium tuum quia fortis est ut mors dilectio dura sicut in-
ferno emulatio. Lampades eius lampades ignis atque flammarum. Aque multe non pote-
runt extinguere caritatem nec flumina obruent illam. Si dederit homo omnem substantiam
domus sue pro dilectione quasi nichil despiciet eam. Soror nostra parvula et ubera non
habet. Quid faciemus sorori nostre in die qua alloquenda est. Si murus est edificemus super eum
propugnacula argentea. Si hostium est compingamus illud tabulis cedrinis. Ego murus
et ubera mea sicut turris ex quo facta sum coram eo quasi pacem reperiens. Vinea fuit
pacifico in ea que habet populos et tradidit eam custodibus. Vir affert pro fructu eius
mille argenteos. Vinea mea coram me est. Mille tui pacifici et ducenti
his qui custodiunt fructus eius. Que habitas in ortis amici auscultant te. Fac me au-
dire vocem tuam. Fuge dilecte mi assimilare capree hinnuloque cervorum super
montes aromatum.

usque ad finem

Elizabeth autem impletum est tempus pariendi etc. Ostendit divi-
nam sapientiam in hoc quod describit diversas actiones secundum or-
dinem ad certum finem quod pertinet divine gubernationis. Et beatus
Iohannes dicit [illegible] quod suam sapientiam prestat regimine rebus
[illegible] etc. ubi dicitur in cantico zacharie Visitavit
et fecit redemptionem plebis sue. Ostendit filium dei factum fuisse hominem ad
tempus incarnationis revelatio [illegible] etc. mittit precursorem nativitatem
privilegiatam. describit autem conceptionem cum quibus sanctis miraculis describi-
tur quod per eorum divulgationem timor in hominibus valde notabilis. Nam au-
dientes quod sicut aperuit inquirere de conditione pueri reperuit reco-
gnoscere tale eo esse virtutem dei. Sed zacharias quare hec omnia facta
sunt ostendit tamen visitationis filii dei et redemptionem generis huma-
ni [illegible] dicit quod ideo sic natus est ideo sic vocatus ideo deus in
suo ortu virtutem suam ostendit ut per talia ipsum ostenderet Christum fuisse
[illegible] specialem. Dicit ergo sic Impletum est tem-
pus ordinationem ad institutionem dei quod secundum augustinum omnia sunt temporibus
que eorum varietate disponuntur. Tempus vero non id plenitudinis. De quo dicit
apostolus Cum venit plenitudo temporis misit deus filium suum in mundum natum
ex muliere factum sub lege. Sed impletum est tempus suum ad id tempus ple-
nitudinis quia tempus pariendi non [illegible] proprio elizabeth que
licet non preparet naturam tamen erat sterilis tamen naturaliter peperit filium dicit
enim augustinus quod nos non voluntate nascimur sicut etiam non voluntate
morimur. Peperit ergo naturaliter filium naturalem qui ex hoc ut dicit augustinus quo-
damodo probatur maior homine quia in suo ortu precedebat legem na-
tivitatis humane. fide enim conceptus est et natus sanitate. tempus autem
huius nativitatis [illegible] ad tempus plenitudinis Christi. Unde ut dicit
augustinus dominum Christum Iohannes quem [illegible] salutavit Ipsum
sua nativitate prophetavit. Iohannes ergo natus est ante Christum velut vox
ante verbum velut lucerna ante solem velut [illegible] ante dominum
velut preco ante iudicem velut amicus ante sponsum. Ad hoc ut
[illegible] splendoris
[illegible] et paulatim [illegible] tenebris [illegible] ad
ventum veri luminis et celestis [illegible] merentur [illegible] tor-
queri. Tantum ergo et talem filium peperit. Cuius etiam nativitas non
potuit occultari. Unde subditur et audierunt vicini et cohabitantes
hec. et cognati [illegible] propagatione veritatis cognoverunt [illegible]
Christi et Iohannis [illegible] statim [illegible] Unde ut augustinus dicit li. [illegible] Christus
natus de virgine Iohannes de sterili. Maria peperit de spiritu
sancto Iohannes natus est de parentis semine viro et [illegible] excel-
lentia erat in Iohanne ut [illegible] de muliere natus inferior est
[illegible] subditur. Unde magnificavit dominus misericordiam suam cum illa
[illegible] magnam sibi exhibuit misericordiam [illegible] congratulabantur ei
et tenera [illegible] hinc deus magnifice exhibuit misericordiam.
Nam abstulit ab ea sterilitatis obprobrium. Dedit ei miraculosum
conceptum. replevit eam spiritu sancto. [illegible] ei prolem nobilissimam
inter natos omnium mulierum. Et [illegible] Christus visitavit eam
et revelavit ei secretum [illegible] absconditum. Unde quod iam

est incarnatus ex maria virgine et quod verbo erat pater eius unde
vnde hoc ut veniat mater domini mei ad me, Congratulabantur
quod. et congaudebant ipsi elizabeth nato precursore et hec predixerat
angelus dicens Multi in nativitate eius gaudebunt Et merito quia
nativitas hec erat sancta / et non culpabilis Unde glossa super hoc impletum est
tempus pariendi dicit Ubi impletionis scriptura in ortu vel actu vel obitu
bonorum omnium vita nomine impletionis significat plenitudinem perfectionis hec
erat quia nativitas hec non vilis sed magnifica et miraculosa Unde ewangelium
dicit quia magnificavit misericordiam suam cum illa Ipsi enim senes in senectute et steri
li tantum deus erat quod potuit dicere illud fecit in me magna dominus qui
potens est et sanctum nomen eius Item nativitas hec non erat tristis sicut
est communis omnium infantium omnes enim plorantes vocem emittunt plorabiles
sed erat iocunda et gaudiosa Unde congratulabantur ei et cum ea iocundi
tatem et Johannes sensit et elizabeth expressit et verbo gloriosa confi
mavit / Nam tradit ewangelista ad pueri circumcisionem in qua nativitas
ondebatur ordinabatur secundum divinam legem post partum uxoris qua
pueros quos conceperunt Ex quo institutum miraculose cum gaudio et io
cunditate. subiciuntur legi divine Nam cum venissent octavo die venerunt
circumcidere puerum non quia propter indigenciam remedium / quia iam origi
nale quod tollebat circumcisio Nam erat sublatum per sanctificationem quia iam
iuxta illud spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris sue Sed propter obseruantiam
precepti et circumcisionem istam erat consuetudo de impositione nominis
Nam amici et cognati volebant sibi nomen patris imponere Mater
autem hoc non admittit dicens Nequaquam sed vocabitur Johannes et idem
pater eius expressit scripto dicens Johannes est nomen eius Pater quidem hec
cognovit ab angelo ut dicitur et de nomine ipsius prophetauit ysayas
xlix capitulo dicens de ventre matris mee recordatus est nominis mei dicit
quod Johannes est nomen eius ac si diceret non ego impono sed deus est in
posita Iuxta illud vocabitur tibi nomen quod os domini nominavit / Mater et
cognovit ut dicitur ambo de hoc nomine ex spiritu prophetie Nam et beda
dicit / Conveniebat utrorumque primum nomen primum quem prophetabat
Christum erat nomen hoc Johannem primum / primo propter plenitudinem gratie quam
accepit / Secundo propter tempus gratie quod inchoavit / Tertio propter excellenciam
gratie quam ipse primus predicavit / Predicavit enim primum in remis
sionem peccatorum predicavit collacionem celestis gratie. dicens primus appro
pinquabit regnum celorum et ubi regnum celorum venit paratur et violenti
rapiunt illud Et propter illa que circa eius nominis impositionem facta sunt / mirabantur
unde ewangelium dicit et mirati sunt universi. scilicet de convenientia in nomine patris et
matris de nomine isto / Cognoverunt enim quod utrique diceret afflatu divino
unde et instructio parentum de nomine et admiratio de instructione / Utrumque
erat pietatis et gratie Secundo dicit ewangelium apertum est illico os zacharie Am
brosius dicit apertum est gratie sponsus scilicet quod iussit tarda mollimina tarda
fides linguam solvit / que ligaverat incredulitas / Nota et hoc
est pietatis et gratie / quod lingua spiritus sanctus sit operata per fidem et gratiam ea
in merito nati pueri: / Unde augustinus in sermone de festivitate dicit Sanctus
scilicet baptista mutum vocem non reddidit / sacerdotis eloquentiam re
paravit / os quod angelus ligavit Johannes absolvit / quod gabriel ob
truxerat . per uniuersum resonavit Unde autem subdit loquebatur
benedicens deum / Nota et hec glossa est eterna et hec quod restitutio

ad loquelam sacerdotio fugebatur erat et gratiose restitutum / per ut Augustinus dicit videre Et hec preclara opera Spiritus aspicientes mirati sunt. Unde Lucas dicit Et factus est timor magnus super omnes vicinos eorum / timor pro eo quod mirati sunt de hiis que facta erant mortuo pueri istius / multi enim mirabantur quod senex et sterilis peperit, quod puero nomen novum impositum fuit quod dei spiritu loquela mirabiliter restituta est enim deus mirabilis in omnibus operibus suis Et propter hoc tunc exponi desideravere primi videntes enim in montana / que fuerant viri religiosi iusti et sancti propter hesitacionem tamen gravabant pu- intui timebat sed cogitantes quod non esset tutum offendere deum dei Ecce omnia hec ad propheciam nominis imposuit ipsi Johanni optime conve- nit Optime quoque dicitur est Johannes est nomen eius Johannes enim dicitur in quo est gracia dei quia ex hiis que facta fuerunt diffusa est in omnibus partibus Judee Et posuerunt omnes qui audierunt in corde suo q. dicentes cunctique tunc audierunt considerabant ea et pensabant et revolvebant non solum referentes illa ad magnitudinem utilitatis dei sed etiam ad excellenciam istius pueri Unde dicebant quis putas puer iste erit id est cuius officii et reverencie erit magnus coram domino cuius vox clamat / lucerna lucentis / propheta altissimi angelus missus ante faciem filii dei parare domino plebem perfectam Et non istius magnificatio pronunciatur Nam manus dei erat cum ipso est id est virtus dei op- erantis que erat cum eo et in concepcione et in sanctificatione in exulta- cione et motu, et in hiis omnibus que supra dicta sunt circa que isti magna opera divine attribuntur si virtus sine gracia in illis esset / nichil valida / nec alicui aliam efficaciam esse potest Sed zacharias iam existens repletus spiritu sancto ex ipsius inspiracione dicit Et puer na- tivitatis et nominis imposicionem et alia omnia que dicta sunt facta fuisse / propter hoc quia deus visitavit mundum in filii sui incarnacione et fecit scilicet in propria redempcionem plebis sue ut per modum totum esset finis duplicis operis scilicet creacionis et tunc finis redempcionis / propter quod in ipso dicitur Re- dempcionem misit dominus populo suo mandavit in eternum testamentum suum q. d. Ergo redemit id tunc suum testamentum firmavit precepit Johannes namque non solum Christum precessit nativitate sed etiam predicacione sed etiam bap- tizacione sed etiam passione et descensu ad inferos Ita quod vere fere Christi precursor erat primus et ad hoc ordinabatur ut Christum precederet in officio quod ubi Christus precessit in primo

In die Petri

Aug. super hoc psalmo dicit Omnia quecumque creata a se facta sunt laudant deum licet non eodem modo quia quedam voce sua et corde suo / quia habent spiritum vite et puri intellectus ad intelligendum amandum et laudandum deum Alia autem quia nec vocem habent propriam nec intellectum sed corpore se non laudant deum / laudant tamen quodammodo quia intelligentes deum et amantes per ea laudant deum Ergo enim ex eorum consideracione laus dei intelligentibus oritur et ipsa deum laudare dicuntur / Et quia filius dei venit in hunc mundum non aliud querens nisi laudem dei patris ut ipse dicit Ego gloriam meam non quero et alibi ego patrem meum honorifico ad hoc namque venit ut deduceret homines ad cognicionem dei potencie / dei sapiencie / dei bonitatis / di

iustitie dei veritatis et ut ad hoc deduceret homines ad amorem
et per consequens ad laudem. tante excellentie et in [illegible] unde
inde custodiebat Christus inter duos ne quid in eo homines suspicarentur
quod posset eos quacumque occasione retrahere a laude dei quam querebat
Unde tamen fuit in sermonibus [illegible] nec est inventus dolus in ore
eius. Tamen fuit in miraculosis operibus unde gaudebat homines in
omnibus que magnifice fiebant per illum. Tamen fuit in vita sua
Unde peccatum non fecit, immo voluit ut beda dicit ratione secunde
peccatorem non esse, iuxta illud Quis ex vobis arguet me de peccato
voluit ergo dominus ut suam totam conversationem fieri irreprehensibilem
immo et sui nominis oppositum illesam omnino voluit esse custodiatis
Non solum inter discipulos intrinsecus verum etiam inter homines plures unde inter
rogavit discipulos suos non [illegible], optime enim sciebat
quid unusquisque sentiebat de ipso. Tamen dicit crisostomus non erat opus
ut ei quisquam perhiberet testimonium de homine. ipse enim sciebat
quid esset in homine. Nec interrogavit nesciens. sed discipulos qui ab
initio sue predicationis cum eo fuerunt. et totam eius conversationem
noverunt. Interrogavit autem non sine fructu. Tamen dicit crisostomus hac
interrogatione plebis ignorantiam reprehendit apostolorum notitiam
[illegible] ondit, et quod veram fidem habent monstravit declara
re. Sed quia questionis eius responsum dicit crisostomus ore dicit homines
esse filium hominis. Questio mirabilis ex hoc quia includit dicens
ipsum Christum ab omnibus hominibus alium. Unde omnes alios dicit homines
[illegible] se autem dicit filium hominis singulariter est enim filius hominis non
[illegible] sicut omnes alii et hic est filius hominis quia virginis que
concepit ex spiritu sancto et peperit sine corruptione virginitatis est
ergo filius hominis. et ergo nullus alius quam hic est filius hominis natus de [illegible]
[illegible] sine [illegible] et per consequens verus homo. Nec ex hoc [illegible] deitatem
[illegible] quia [illegible] cum homine. Unde [illegible] sicut deus est, et ex quo
[illegible] per carnem [illegible] ad generationem impletum erat [illegible] spiritus operatione
[illegible] ergo sicut homo et perfectus deus et per consequens ipse solus hic et
[illegible] ut dicitur in psalmo [illegible] in [illegible] comparabitur
domino aut similis erit deo in filiis dei et [illegible] filius tui in fortibus
dominus magnificus [illegible] et faciens mirabilia. hinc ergo super excellentiam
[illegible] dicit homines [illegible] in assumpto homine faciemur
[illegible] sicut dicit apuleius sunt dissimilibus moribus
fortuna caduca et cassa labore. qui sunt [illegible] sapientia qui que
[illegible] vita. et morte [illegible]. istum [illegible] [illegible] [illegible]
reputat me, aut quid sentiat de me et [illegible] si questio hec
ponitur in medium [illegible] forte [illegible] [illegible] quando [illegible]
de Christo estimationem [illegible] quam propheta [illegible] dicens Nec [illegible]
[illegible] per quod Christus [illegible] tempore passionis. Inquit enim ad
pilatum sui traditores Si non esset malefactor. non tibi tradidis
semus eum. et quod Christum existimat. ut ita esset mutabilis
[illegible] in [illegible] in sua malitia. quam estimationem describit
propheta dicens Si videbas furem currebas ad eo, et cum adulteris

poracionē tuam ponebas os tuum habundauit malicia et lingua
tua concinnabat dolos / sedens aduersus fratrem tuum loquebaris / et aduersus
filium matris tue ponebas scandalum hec fecisti et tacui Et sequitur
existimasti / inique quod ero tui consimilis Et vellem regere homines Eluari
per quo sunt xpm et apostolis videtur quod xpm predicat Iudeis in
scandalum qui maxime terrena diligebant per quo homines mundani
sunt xpm et apostolis dicitur quod predicat gentibus xpm stultitiam Putant
enim mundani homines quod durae vitam eius xpm esset vel stulticia
Putant homines terreni quod vivere in paupertate esset quoddam ludibrium
Et transeundo tota puncto quod ad hanc questionem non sic videremus put
apostoli turbas opinione de xpo posuerunt in medio dicentes Alii
Iohannem baptistam propter eminenciam vite qui visa xpi conversatione di
xerunt Mathei xiiii Iohannes baptista surrexit a mortuis Multum
enim eminencior fuit xpus vite quam Iohannes In hoc quod in communi
hom conversans in nullo statu contaminavit Alii Heliam propter potenciam
quia operabatur mirabilia Alii Ieremiam propter nimiam pietatem deplan
gebat enim xpc peccata populi Iuxta illud videns civitatem flevit super
eam unum prophetis vel Eliseum propter excellenciam sue sapientie Et sic
varias homines de xpo / Alii hodie maiores errores oriuntur / et raro
varii qui xpm putant esse Iohannem quia non attendunt ad vite
sanctitatem / raro qui putant xpm Heliam Et quis est qui hodie
xpi potenciam sentit preter rem Nam si eam homines inspicerent plus timore
stringerentur et non essent ita dissoluti in peccato Ubi hodie reperiuntur
alios peccata deplangentes ad Ieremiam sunt qui doleant pauca / Et quis
est qui ad xpi attenderet sapienciam Currit enim nunc sapientia terrena carnalis
et diabolica Alii propter errores diversos quos dixit sunt de xpo sicut et
prius incurrit vitia prout non quid Ideo interrogat xc discipulos
suos dicens / Vos autem etiam cum mox constitucionem / quibus datum est nosse
misteria regni dei quem me esse dicitis Propterquod querit de persona
te Et quia xpus superius dixit se esse filium hominis tunc correxit Io
hannes respondit / non de illo quod exterius videbatur / sed de occulto in
quo fideles credentium debebat extendi Natura xpi humanitatis
non habet personam humanam sed in divina persona suppositabatur Nam
humanitas assumpta erat in unigenitate persone divine / sic quod deus et
homo unus erat xc sed unum suppositum unum individuum et una
persona Cum ergo xc diceret Communiter populi putabat me esse hominem
purum et humanum suppositum Respondit vos de me sentitis / Et petrus re
spondit pro omnibus et pro omnibus / quia omnibus preesse debuit
et omnibus prodesse Tu es xpus filius dei vivi Confessio perfecta et
sine ulla hesitatione certissima plena sine aliqua diminucione / Co
gnovit et ipsius humanitatem confitetur et divinitatem / et alta significacione Vo
cat enim xpm unctum fuisse gracia plenitudine Vero autem petrus tam
perfectus fuit mista confessione altissima sed non perfectus erat sequi
dominum ad passionem iuxta illud Et si oportuerit tecum mori etc
Et ad petros conversacionem Confessus enim flevit amare ad domum in
quisicionem Nam licet duo sic erant et alii perirent Cum
petrus prius introivit / et ad templum omnis pertimuit propter xpm
Dicitur enim Iohannis ultimo quo petrus audiens quod dominus esset / tunica

sanctitatis et immisit se in mare / videamus autem istas confessiones su
ficientiam scilicet quo dicat primo confitetur de christo personae singularitatem
dominus tu quod est pater. Tu solus altissimus super omnes terras. Hoc
contra vii. dominus est solus enim ipse idem est et ipse est
alia autem sunt esse per scripturam. Tertio confitetur in ista singularitate et
ex natura ipsius humanitatem dominus vel unctus bonorum et gratia plenum
tradere quod respicit humanitatem. Quod illud Isaiae Spiritus domini super me eo quod
unxit me. Tertio confitetur ipsius divinitatem et primo confitetur personae quod
est persona dei filius. Secundo est natura dominus dei. Sed cum filio hominis naturale est
quod sit homo, sic filio naturale est quod sit deus. Tertio confitetur illud quod secundum actum
naturae dei vivi. Vivit enim in se et in nobis. Unde Iohannis v dicitur Sicut
pater habet vitam in semetipso ita filius habet vitam in semetipso. Certe su
fficientia fidei ipsius petri et altitudo. In veritate non dicitur petrus
hoc in natura positum neque accepit hoc ab homine quod dicitur. Sed ex
revelatione divina et propter hoc beatificatur. Unde dicitur Beatus quia caro et
sanguis non revelavit tibi id est ad hanc cognitionem neque venisti ex
carne neque ex affectu sanguinis neque ex motu alicuius viri. Ratio
quia mens ex carne non erigitur nisi ad que recipit carnalibus
organis sensuum exteriorum ex quibus sepe etiam divina oritur fantasia er
roris. Unde j Corinthiorum ii dicitur animalis homo non percipit ea que sunt spiritus. Ra
tio quia ex affectu sanguinis mens non surgit nisi ad id quod sentit
et diligit. Unde tenentes doctrinam balaam docent fornicari. Ede
re ymmolatis. Apocalypsis ii. Ratio tertia est quia viam nullam habet principium in
cognitione secretorum divine sapientie neque in opere bonorum neque in
retributione premiorum. Procedit ergo beatitudo vera ex revelatione divina
hos quia fidei sunt. Unde Luce i Beata que credidisti quia perficientur que dicta sunt
tibi a domino. Ad hoc secundum evangelium et id Beatus que tu crederis domine est
origo dei. Sed quod neque petrus neque apostoli alii christum cognoverunt filium dei
esse naturalem nisi tunc quando apertae eis fuit revelatio. Et Crisostomus dicit quod
~~neque petrus~~ apostoli qui mittebantur ad predicandum et qui dicta erat
eis potestas super demonia cognoverunt de christo quod esset homo sanctus. Quod
esset filius adoptivus. Ymmo ut dicit Crisostomus cognoverant ipsum esse
precipuum filium dei ad optimum magis aliis apostolis etiam ad optantem.
Sed non prius cognoverunt ipsum esse natum ex substantia patris nisi
patre revelante. Consequenter ponit fidei et expressionem contra predicta
beatitudine certe super huiusmodi fidei confessione, et quo ad notitiam
veritatis et quo ad amorem bonitatis et quo ad eminentiam potestatis.
Unde dicitur quod sit vitatis in modo lux. Dico tibi quia tu es petrus
et super hanc id est confessionem meam quasi super petram stabilitas et firmitas
non minus quod confessio petri quam fecit de christo erat firma et stabilis
ex quo processit ex revelatione dei patris caput ecclesie non est obum
bratio neque circumventio. Et super hanc petram id est super hanc veritatis
firmitatem, tamquam super fundamentum legitimum edificabo ecclesiam meam.
Nemo enim potest aliud fundamentum ponere preter hoc quod positum
est quod est christus ihesus. Hinc autem vi fundamentum. Tanto amore fi
deles debent inherere quod nulla re mundi possint evelli ab eodem. Unde
subditur. Et porte inferi quia sunt demonum suggestiones. Aut
hereticorum cavillationes, aut tyrannorum blanditiones non prevalebunt

adversus eam, i. ecclesiam. Que fide et caritate non superabitur de quibus
super Mathei xvi° dicitur. Descendit pluvia quantum ad suggestiones
demonum. Venerunt flumina quantum ad delectationes
carnis. Flaverunt venti quantum ad persuasiones hereticorum. Nec
tamen potuerunt subvertere domum quia fundata erat supra firmam petram.
Ad ultimum quod ecclesia nunquam a fide, nunquam a confessione fidei, nunquam
a stabilimento confessionis, nunquam a sua stabilitate discessit, licet
omnia tempora nostra sint in tribulationibus deducta. Unde Gregorius
quia in fide stabilitate fluctuamus et omnino cadimus, a stabili
tate sua non recedit. Possumus dicere quod dies mali sunt et tempora
mala invenerunt nos nimis; non quidem propter tribulationes
quas patimur. Unde Gregorius dicit in registro epistola ccclx: Tempora
in tribulationibus decurrunt usque ad finem obligat ad statum
mundi. Recogitabo tibi omnes amicos in amaritudine cordis mei.
Unde tribulationes presentes pati possumus, spem ponat futurorum.
Ille Gregorius: Ipsi in spiritu manus quia deus ad alia nos impellit,
quia sunt illa ad que nos quietimus et sic fluctuamus. Ergo
quo sperandum de hiis qui nos sequuntur si modo fides fluctuat,
si refrigescit caritas. Si homines a fide descendunt et ad
fabulas convertuntur. Qualia erunt futura deinde. Cum quo Gregorius in registro
epistola cccl xxix: Tempora videbunt deteriora quam per nos vixe
runt, sic ut in comparatione sui tempus felices nos estimet dicunt
misse. Advertendum etiam hoc quod in confessione Petri qua pro
hominibus fecit de Christo consistit totius ecclesie edificium, quia fuit
fidei et religionis edificium. Est ergo Petrus per Christum totius
ecclesie caput, ad quem maioribus causis fidei dicitur esse recursus a quo
omnes procedere debent totum regimen. Contra insipientibus, i. ita in qualibet
Ideo enim sunt omnia capitalis ex fundamentalis Petra dictum
sacerdotalis est et regalis Petri. Ideo capitalis licet omnia dirigere, unde quia
sacerdotalis et regalis ... ab eius regimine tradant se doctores
tamen subtrahunt se ab eius regimine, tradant se doctores
ecclesie credidisse de sufficientia ante hanc regulam subditur
et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum et in celis. Et quodcumque
solveris super terram erit solutum et in celis. Et quodcumque solveris, i. terra
solveris, mitti erit solutum et in celis. Et quod cuiusque solveris, ita tu
erit so. et i. te. i. est quod dimiseris pene dimissum erit, et quecumque
cuique pena obligaveris, i. obligatum erit. Ex quo patet quod una est
dampnis data ecclesie in Petro in radice que dicitur potestas in di
cendi in ferro, ut dicitur. Gregorius dicit sunt in effectibus. Nam potestas
iudicandi intelligitur ex duobus: primo ex arte discernendi et
pensandi et examinandi causas. Secundo ex auctoritate
diffiniendi et determinandi per sententiam absolutoriam et decla
ratoriam. Primo ante Petro potestas data est, licet in eo tanquam
alii acceperunt. Ad hoc ponit dicit quidam doctor, ut quibus
intelligat eorum quilibet ab unitate fidei et a societate ecclesie se
separaverit, ut apostolus solum ponit, ut Matheo in quodam quia
extra eam non est qui possit ligare aut solvere. Erunt et
claves regni celorum i. ecclesie pro tanto quia usque auctoritas
dignum ministratur per quam clauditur vel aperitur regnum celestis unde nos
ipsis fruatur deus amen

In die sancti laurencij

Nisi granum frumenti cadens mortuum fuerit Joh xij° Ewangelium hec
primo loquitur de exaltacione domini ac morte quam antequam desiderabat
apostoli videbant et lugebant eius magna iusti gloriatur et omnes ex
aspirant ad suam salutem eternam. Secundo tractat de passionibus martirum martires
mortem christo ordinatus est quia non est martirium nisi in
sequela passionis et mortis christi Secundum augustinum in sermone xij° plurimos
martires sicut deus qui est iusticia in deo non delectatur
nisi tributabus [illegible] in iudicio [illegible] quia [illegible]
paciat. Sed in intuitu causa et per [illegible]
~~paciat Sed in intuitu causa et per [illegible] dux~~ quod planarias erant
loquitur de fructuose de morte domini Et ait mortuum fuerit defluunt quod [illegible]
multum fructum affert. Tercio subiungit de moribus suis seperan ponitur
tibus dominum. Qui enim amat animam suam perdet eam. In sua
fructum quod sequitur vbi sum ego et deus enim aliquis non sine causa
martiribus promittitur magna gracia. Nam eorum non [illegible]
non terror fregit non tormenta vicerunt non blandicie decepit
perit. Et quid mirum si dominum secuti quod vbi deus est et ipsi venturi
sunt. hec ille et hic est in ca° cxxxiij
Circa primum quod sic incipit Nisi granum frumenti cadens in terram mor
tuum fuerit etc. Si non cadens in terra et fuerit mortuum
remanebit solum id est sine fructu et multiplicacione dicit
enim quasi magis quam meliorum frumentum si servatur perditur Si seminatur re
nouatur exemplum enim nescit quod frumentum tamen seminatur in terra
mittitur abortivum perit Item defectum Sed in quod putrescit in
pulvere inde virescit [illegible] et quodammodo resurgit
in multiplicacione. Et ideo subdit Si autem mortuum fuerit multum
fructum affert. et satis est mirabile quod ex corpore quod mortificatum
fuerit multiplicatum resurgit Sed et plus dicit quod corrupcio
vnius est generacio alterius Secundum autem quod christus dominus loquitur hic
de seipso quod sicut sine grano non est fructum multum non [illegible] sine
fundamentum totum edificium spirituale super quod debemus super
edificare. Secundo quia sicut ex grano fit cibus sic et christus est in
[illegible] christus in [illegible] Ego sum panis viuus qui de celo descendi. est
[illegible] et monent et [illegible] sicut in grano sub
pelle latet medulla. Sic in christo sub carne diuinitas. Item
granum paruum et breue et christus mitis et humilis corde Item
granum ad [illegible] rubeum actum [illegible] et [illegible] Sic patet [illegible]
austerum in domo ac [illegible] et [illegible] et [illegible]
Item granum oblongum oblongum est. et in medio [illegible]
nisi et christus in [illegible] est [illegible]
et quod Ezechiel propheta christum assilat [illegible] ipse [illegible] in
assilat grano frumenti Dicat enim [illegible] christus [illegible] quod [illegible]
quod petrum non [illegible] fuit [illegible]
liat dolores passionis ad mortem [illegible] peruenit [illegible]

cue ut ad inmortalitatem proficiat non venit hic granum / Sic diuine et hic christus granum
dicatur propter munditiam et durities passionis Multa enim granum susti
net antequam fructum proferat / Nam in spica exspoliatur excussione ex pa
lea ventilatione / excutitur granum et ut exinde panis fiat / denique
coquitur vel pistatur Sic dominus noster elusiones et pressuras sustinuit
et ut nobis in cibum fieret / exustus erat igne passionis / Unde quo
granum si non moritur / non multiplicatur Sic christus Si mortuus non fuisset
multiplicationem fidelium non fecisset Et ideo Johannis xi dicitur mortuus est
ut eos qui erant dispersi congregaret in unum Unde dicit Crisostomus Nisi granum
frumenti mortuum fuerit i. nisi ego moriar multiplicatio fidelium non se
quetur Si autem mortuum fuerit multum fructum affert i. me mortuo
per humanitatem multiplicabitur fides per gratiam Judeorum et gentilium
conversione Cum dominus dicit Christus qui voluit ad me venire nunc per
venio presenciam corporalem / post quam moriar veniat ad me per fidem
Advertendum tamen hoc quod mors christi ut dicit Beatus Thomas in tercia parte hec
fuit corporalis quia erat separatio anime christi a corpore / operata tamen est
salutem nostram, virtute sibi unite divinitatis Ex quo namque sua hu
manitas erat divinitatis instrumentum potuit esse causa spiritualis salutis
Unde ex quo mors christi est privatio vite quodam effectu mortis christi atte
nditur circa remotionem eorum que obviant nostre saluti et sunt mors
anime / et mors corporis / Unde per mortem christi dicitur in nobis destruc
ta esse mors anime que est peccatum Juxta illud Romanorum iiii Traditus est scilicet in
mortem propter delicta nostra Et mors corporis que consistit in separatione
anime Juxta illud j Corinthiorum xv Absorpta est mors in victoria hec beatus
thomas Itaque quod mors christi utramque mortem duplicem abstulit Nam sua
resurrectione christi virtute exemplo ultra mors non erit / neque luctus propter
Neque clamor per venia consequenda quia hec prima abierunt inter in apocalypsi
ubi supra Ex quo apparet quod salvati non fuissemus si christus mortuus non
fuisset Et est dictum Ambrosii xviii suas smaragdus quod dicit Salvari non
possemus nisi unigenitus dei mortem pro nobis debitoribus iret Secundo
fidelium multiplicatio non est facta ante mortem christi Sed incepit post resurrectionem
et secundo est per ministerium apostolorum facta ascensione et spiritus sancti missione
Secundo non ergo hic mors christi est causa multiplicationis fidei Ibi dicit ipse cum me
rotoria / christus enim dominus in morte meruit 3 scilicet triplicem accelerationem
et intellectualem collocationem ad dexteram et sui nominis exaltationem quam a
secutus est in conversione gentium per predicationem Unde dicit apostolus
ad Philippenses ii factus est obediens usque ad mortem crucis et se
propter quod et deus exaltavit illum et dedit illi nomen quod est
super omne nomen ut in nomine eius omne genu flectatur celestium te
restrium et infernorum et omnis lingua confiteatur / quia dominus ihesus christus in
gloria dei patris Tercio ergo granum diu iacuit putrescat Sic christus tamen in
humanitate mortuus est / est factus in inferno / hec est in primo
Unde perdit multo Unde Augustinus dicit quod sine fide passionis et mortis christi
nullus potuit ..., salvus fieri / propter quod dominus apostolis
inmediate post resurrectionem peti potuit ... salvus fieri / propter quod dominus apostolis
hic in ... quod ... mortem ... et fructu
eius ut ... non ... in ipso fidem / nec
tenerent passionem sed magis ipsius fructum consideranter ... curaret
ergo ipsius imitatione Nam de fructu dicit dominus sine morte / Nisi
quam genitum et in ... vites insita ... bonam
et optimam Nam ... non sine fructu magno ...
per ... et ... operatione Si mortuum non fuit in

humanitate assumpta exaltone et prius eterni disposicione solu
manet q. d. ps. sibimet videbitur gloriam et illum deducet ad sa
lutem Si autem fuit mortuum sicut mortuum est morte pot
ancilla adeo et i apheti primicia nulli fructum affert etc. ma
fructum remissionis culpaes fructum satisfactionis penas fructum aperi
tionis celi fructum gustos ad fidem sancte omnium gentium et ultimo
fructum glorie regni celorum Si enim xpc non esset mortuus vixisset
culpa ade decretum pena dampni clausa fuisset ianua celi
et qui hominibus prout audiui ut xpm nasci profuisset si non intervenis
set redemptio que facta est per morte xpi et intelligendum quod non profuisset
ad assecucionem salutis stante divina ordinatione et iusticia que
data sunt iam penes pro fidei passionis et mortis xpi Sed quod
ex hoc apparet in ut mille morbus eius hinc namque fide ista pa
quando nobis sit faciendum ut ma ergo dicat quo opera non possunt
sine fide Ista fides sine operibus non saluat nos ergo granum
frumenti efficitur si sinimus in terram aliquid aliis fructum vite facia
endi Non granus enim xpc mortuus est Sed in morte sua gemuit
nos sed facto i canonis ut eciam terram aliquid tractatur causa hic
aut non sufficiat sed requiritur ut unusquisque in terram sicud granum intra
cadat ut se humiliet seipsum considerans quod terra est et i
terram reuertitur Nam humilitas veterarum virtutum est custos Et sicud
non sufficiat ad fructificacionem quod granum cadat in terram nisi terra
operiatur terra alias cum volucres celi rapiunt illud et sic non
fructificat Sic modicum est quod homo se humiliet Sed requiritur
quod homo humilitatem operiat ut cum velit late Et ex hoc yma
humilis est non velit in palam etc. nec hoc sufficiat Oportet enim quod
granum moriatur intra optum Vnde apostolus dicit ad Corinthios Non vivi
ficatur nisi prius moriatur hic in mundo et tanquam pro cruce
hoc modo apostolus dicit de se Michi mundus crucifixus est et ego
mundo Oportet enim membra mortificare que in corpore concupiscit
crucifigere Vnde laborare ad hoc ut destruatur totum peccati qui vult esse
executor legittimus fidei passionis Et ad hoc ortatur dicens di
scipulos suos tamen dicit Qui amat animam suam in hoc
mundo i. qui vite sue et carni appetit delectabilia temporis
mundi ut sic in mundo vivere Et tamen necessitas ad esset vitam
pro deo ponere nollet perdet eam sed quantum ad bona eterna
possidenda Et ex hoc habemus quod quilibet xpianus sub amissione
salutis tenetur vitam ponere pro deo cum tempus ad est necessitatis
Et per contrarium Qui odit animam suam in hoc mundo i. qui bona propria
sue vite denegat et mala sustinet et paratus est eam ad
mortem exponere pro fide dei et eius laude ac aliorum salute
cum tempus aduenerit necessitatis In vitam eternam custodit eam q.
d. q. cautus est quare propter hoc eternam vivet Valde ergo vivum xpiana
nos caucius custodiat ne propter temporalia bona amittat eterna
Et ne vitam amando perdant i. odiant eam Dicit enim augustinus
Si male amaveris tunc odisti Si bene odisti tunc amasti felices
qui oderunt custodiendo ne perdant amando Et ad hoc dominus
monuit omnes per racione ponendo seipsum in exemplum dicens

Si quis m(ihi) ministrat me sequat(ur) i(d est) qui vult ee minister meus no(m)i(n)e
et re no(n) querendo bonu(m) p(ro)p(ri)u(m) s(ed) honorem meu(m) me sequat(ur) Se
quit(ur) ergo xp(istu)m p(er) excellenciam virginit(atis) ut virginib(us) p(er) eminenciaz
pauptat(is) ut ap(osto)lis et p(er) tollerancia(m) passionis ut martib(us)
p(er) dispensacione(m) v(er)bi divini et sacramentor(um) ut doctorib(us) et ep(iscop)is
p(er) expletionem mandator(um) dei ut o(mn)ibus xp(ist)i fidelib(us) p(ro)pt(er) q(uo)d
ap(osto)lus d(icit) In o(mn)ibus exhibeamus nos sicut dei ministros ut no(n)
vituperet(ur) ministeriu(m) n(ost)r(u)m Modus aut(em) xp(istu)m sequendi b(ea)ti
laurencij erat in his p(re)dictis o(mn)ibus Erat e(nim) in moribus et in
iudicatis corde paupertas sua ap(er)ta in distribucione thezauror(um)
ecc(lesi)e pauperib(us) eviden(t)er... indispensacione o(mn)ia no(n) solu(m) eo
missa sibi erat tu(m) in v(er)bo divini S(ed) erat minister altaris et responsalis
p(ro)fide ab b(eat)o sixto receperat in comendam Item sequeba(tur) d(omi)n(u)m in mo
martiris qui passus est p(ro) fide et no(m)i(n)e eius Dicit e(nim) aug(ustinus) s(er)mo(ne)
de b(ea)to laurencio Laurencius intra ardua flammas igne torquebatur
ignis no(n) timuit q(ui)a intus flamma caritatis exarsit No(n) e(nim) sic
potuisset tantos dolores nisi intus dilexisset eternas remuneraciones
Jacebat laurencius an(te) pedes tyranni tortus cuius extendebat(ur) sup(er)
carbones ignitos et sepius versabat(ur) in latera S(ed) quid detrimenti pa
tit(ur) miles tanq(uam) eius de mora in mediis o(mn)ia ergo ista tormenta mar
tiri b(ea)to nocuerant et si nam vivit et si ardet ac et moribus vi(n)ce
ribus arctis in ede fidei p(er)tractus regnu(m) celi et p(ro)missa dei r(e)s(er)vi
genio co(n)fac victus exultat S(ed) nunq(uam) sine p(re)mio passus sit tua
martir dei Subdit Si quis m(ihi) ministrauit honorificabit eu(m)
p(ate)r meus qui in celis est Ecce sequele xp(ist)i p(re)mium honorificatio p(at)ris
et in o(mn)e co(n)sistat no(n) in equalitate divinit(atis) q(uo)d soli xp(ist)o est p(ro)p(riu)m
S(ed) in co(n)sociacione eternitatis Erunt e(nim) veri xp(ist)i ministri b(ea)ti he(re)d(e)s
p(ro)pt(er)eius divini regni et cohe(re)d(es) x(ist)i ditabit(ur) q(uo)d bonu(m) illud q(uo)d oculus
no(n) vidit nec auris audiuit nec in cor ho(min)is ascendit ad q(uo)d nos
p(er)ducat deus per secula benedictus Am(en) X I

Domi(ni)ca XI

Duo homines ascenderunt in templu(m) Lu(c)e ewa(n)g(e)li(u)m tractat de peccatoribus et
iustis s(cilicet) de publicano et pharisEo et ondit in ea lex initium
q(ui)a iustu(m) p(ro)p(ter) co(n)uenisse malicia(m) et peccatore(m) dicat de venisse
ad iusticiam Sic q(uo)d de peccatore o(mn)ibus est iustus et de iusto peccator
effectus est p(ro)pt(er) illa duo adi oppo(sit)a s(cilicet) p(ro)pt(er) humilitatem et supbiam
peccator nam p(ro)pt(er) humilitatem assecutus est iustificatione(m) et phariseus
qui se iustu(m) reputabat p(ro)pt(er) supbiam fecit se peccatore(m) est ergo
magna v(ir)tus utrusq(ue) p(ro)pt(er) q(uo)d co(n)cludit ewa(ngelium) In q(u)o d(omi)n(u)s ut glo(sa)
d(icit) parabolisando ad quosdam ondit no(n) esse no(n) examinada
v(er)ba sed op(er)a p(ro)pt(er) hoc ne quis sibi met de supbia qua fidei co
gnitione aut co(n)fessione blandiciter loqu(itu)r aut ad quos(dam) s(cilicet)
singulares et se aliis p(re)ponentes q(uo)d vero tunc quis incurrit
secu(n)du(m) b(ea)tu(m) gre(gorium) in registro ep(isto)la xxxxii Cu(m) quis vult h(abe)re
aliq(ui)d solus q(uo)d sibi co(m)petat h(abe)re cu(m) aliis vel vt b(ea)tu(m) thomas
d(icit) qui(s) vult aliq(ui)d excellencia(m) quia h(abe)nt alii cu(m) quib(us) vivit
vel cu(m) quis sup(er) alios specialit(er) co(n)stitutos vult se offic(i) et

ut aliquis sui nois operacom imitur talia et tales dicit aspnor
ietatis i. spne operne et totalitate Et petm hoc qnissimum est/
qr ut greg dt Singularitas pacem violat et stupore semnat
radicem amaritudinis quo vicio etiam scandit et omnium cor
da ad scandalum provocat/ et io dna indicia invigilat contra hoc
petm/ dicit enim ysa lxv v. hec qui sprnit rad ne et ipso sumus
/ et isti no dicunt iusti / petores enim sunt/ qnia inappetitu excellencie
ppt monstrarum suos excedunt/ Quo tamen tamquam iusti i. sic iusti ppt
hoc qr ut greg dicit non hnt compassionem ad pxios s; magis
de dignacionem Et maxie io sic iusti dicit/ e, qr in se confidut
i. in ppris meritis/ ac si ea q faciunt/ ex se faciant/ ac si aliq hnt
ex ppriis meritis hnt/ Possunt sub tales/ qnia iactat se hre illud
qd no hnt ymo iactat se hre illud qd excedit mensuram status
a condicio sue Item iactat se hre excellenciam a se ut cesuis meritis
qnas tamen hre no pnt nisi p graciam aliquis Item iactat se hre qd
hnt modo nobiliorem sup alios/ et ita excedit mensuram boni
qd appetitur/ et mensuram modi adipiscendi et mensuram modi hndi
/ et ita sunt vane glorie qd petum vanitatis impedit cognicionem
fidei Jux illud Joh v quo potestis credere qui gloriam q estis
ad invicem accipitis ad hoc go vanos hores dns loquitur p abs
clam istam/ Ex quo insurgit predicatoribus consolacio Nam et ezechieli
prophe dns loq precepit ad gentes apostatas Et h' loquitur ad illos
qui audiunt/ vel de pseudo difficultur/ dt greg turgo nos con
tristamur cu in mea ad monitione a fribus contempnimur Est aut pa
bola h' Duo hoies rei vitatur et ita sonales ac libitatem
ad opposita hntes/ Ascenderunt in templum ac si ambo essent re
ligiosi i. cu tamen vnus eorum esset publicanus et alter phariseus et ita
vnus neqnam publicanus. alter ipocrita et simulans sanctitatem
cu tamen et ipse esset nequam occultus/ ecce simulata iustitia Decqua
aug dt Simulata equitas no est equitas s; duplex ini
qnitas ecce p usus hoibus no est plurimus locus religiosus
nt actu/ hic enim licet iniqui tamen ascenderunt in templum ut orarent
et intelligendum de oratione no publica que fit in publico coram
omni pplo publico/ qnia pro tota gnitate offertur s; de oratione privata
cuius condicionem iste gessit/ qr et respectu loci et respectu sui
et respectu pxi fecerunt respectu loci qnia i loco publico orabat
cu tamen privata oro fit convenientius in loco secreto et a tumultu separato
et io est qnia mens in tali loco tutius et melius elevatur ad
deum/ et etiam qnia de facili vanitates q insurgunt tunc oros
in loco secreto evitantur Insc aut fecerunt duplicater po qnia ora
bat stans cum tamen debebat corpus suum humiliare vel i genuum fle
xione vel i corporis prostracione vel i aliqua alia inclinacione
incepte go se gerebat qr dt greg hores orcium actibus humilibus
inmaudc sunt Vbi em quid facimus admittitur oro fit i auit
Exemplo enim ut gsa c lx dr illi vultu dimisso intrans adorabat
quo hnt stando in ordine no servaverat Sio peccat iste in
se p duplicem qnia orabat aput se i. simulabat se nolle videri
et io in se ipso orare cum tamen appetebat videri Cont illud salvatoris

Cu oraueris clauso ostio ora patrem tuum qui in celis est. i. ora se
creta. intuitione cordis O uatu enim homo in oratione contempnit quod
consciencie tue potest se recolligere intra se Et quanto recolligit se intra se tanto
potest in oratione eleuari supra se et adde ascendere contemplacionem Cum eo
ante orabat subdit Deus gratias tibi ordine obmittit / Primo namque
debuit veniam postulasse Secundo debuit et temptaciua ordine
emisisse Tercio debebat obsecrasse ut deus eum a malo liberasset
Item debebat petiuisse post hoc ut deus in eo sanctificatus fuisset
Item ut deus in eo sicut in regno suo regnasset Item ut sicut voluntas i
fratres illi in celo voluntatem dei impleuisset Item ut deus eum fructibus do
nis et muneribus impleuisset. prout ordo iste positus est in diuina
oratione Et post hoc sed gratias deo Iste autem omnibus illis peticionibus
pretermissis ab ultimo incipit / et in ordinem euertit / preterit
autem contra precipiens dominus noster sicut ceteri homines / dicit enim qui in
aliquo gradu gloriam singulariter arrogat illam omnibus subtrahendo se videtur de
rogasse videre. Sed iste omnibus preferendo aliorum se excusat et in
cessabat / excusat autem omnis aliorum de triplici genere peccatorum primo
de rapina, secundo de iniusticia / tercio de adulterio Rapina et sic
auaricia completur in retinendo sed et in accipiendo quod contingit du
pliciter primo si quis lucratur turpiter sicut de cantando vilia et similia opera vel
tu lucratur de viciosis actibus vel tu lucrat de eo quod gratis
concedere ut faciunt usurarii vel tu quis lucratur magis pro eo tu
paruo magno labore Alio modo tu quis lucratur iniuste et hoc
vel mortuos spoliando ut testamentorum detentores vel ab aliquibus
auferendo ut aleatores vel vi inferendo ut latrones et raptores
est autem ut idem dicit rapina peccatum grauius quam furtum In furto
enim fraus includitur et dolus Sed in rapina illi cui aufertur
res sit violencia que vertit in iniuriam non solum rebus sed et persone
immo et ignominiam hec Thomas / hic autem excusat se de rapina sed non ex
cusat se de auaricia neque de aliis speciebus eius hic conseque[n]ter
nec quia dicit / non sum iniustus loquitur non hic etc vero dato quod ille rem
abstulisset per violenciam tamen potuit abstulisse per dolum / seu per fraudem
vel tamen potuit per iniustam retinuisse illicite et sic iniustus esset / dicitur tamen
Thomas. quod iniusticia si apponitur iuste legali. licet enim causa sit pecca
tum. quod iniusticia respiciat speciale obiectum. i. videlicet bonum commune quod con
speciale / Omnia respiciat speciale obiectum. i. videlicet bonum commune quod con
temnit Sed secundum intencionem est generale. quia per contemptum boni commu
nis potest ad omnia peccata deduci Omnia ergo vicia in quantum repu
gnat bono communi habent racionem iniusticie Alio modo iniusticia dicitur
quedam inequalitatem quandam ad alterum prout aliquis vult
habere plus de bonis puta de diuiciis et honoribus et minus
de malis sicut de dampnis et laboribus et sic speciale est vicium
et semper est mortale peccatum / et racio quia nocumentum quod est alteri illatum
repugnat caritati que mouet ad volendum bonum alterius specialiter
prius fuit neque adulteri Iam adulterio peccatur dupliciter contra castitatem
humane generacionis Primo quia in eo accessus fit ad mulierem. non
sibi in matrimonio copulatam / quod tamen requiritur ad bonum prolis propriae. e
sibi conne[ctione] copulatam Alio modo quia accedit alterius ad mulierem alteri per
matrimonium copulatam / et sic impedit bonum prolis aliene / vnde
de muliere corrupta per adulterium dicitur Ecclesiastici xxiii mulier
relinquens virum suum peccabit et primo quia in lege altissimi

incredibiles sunt, quia precipit Non mechaberis Ego quia proprium virum reliqui, facio quia de plerisque ex alieno viro constituit et hi sunt deformitates adulterii. Vel nec sicut velud hic publicanus non ait hi publicani dicuntur qui committunt peccata manifesta, de quibus dicit apostolus manifesta sunt opera carnis. Sed ut Beda dicit publicani dicebantur qui publica vectigalia exigebant vel qui lucrum seculi per negotia sectabantur. Et ponitur iste vel qui causa conducti incipit ennarrare bona sua ostendens edificationem suam sed in contemptum aliorum dicens Jeiunio bis in sabbato decimas do omnium que possideo Ex quo apparet quod iste phariseus ex parte fuit bonus et ex parte malus. Oracio fuit ut tangit glossa Gregorius Iste aliena non rapiebat et propria indigentibus dabat carnis in medietate vincebat castitatem corporis custodiebat et tamen non ita proximis erat inclinatus ut esse debebat quia super omnes se in cogitatione elevabat Nam comparando se publicano excessit quia comparationes odiose sunt. Primum quod vero valet eciam hoc quod phariseus iste non habuit ieiunium cordis. Nam ubi super omne in oculum circumspectionis amittimus quia prava agimus Item quia recta que sunt precepta non agimus Item in bonis expletis in uiciosam Item in aliquibus rebus intenti alia negligimus Item ponit exemplum phariseo qui ad exhibendam abstinenciam ad adimplenda innata ad reddendas deo gratias oculum habebat sed ad custodiendam humilitatem non habebat Et subdit etenim quid prodest custodia que circumquaque ponitur cum civitatis per negligenciam unus loci hostis capitur Iste ergo phariseus undique vigilavit sed unum foramen superbie non attendit et ibi hostem. Ubi oculum attencius non duxit Item 2o sic publicanus de quo subditur publicanus autem etc. quod glossa dicit Nam hii qui a statu rectitudinis in peccatorum actum ceciderunt desperandi sunt, quia sepe cum quis in confessione peccatorum ceciderit erubescens mala que fecit ad primum statum rectitudinis redit, ex bene vivendo a lapsibus eripit, et bene agendo ad babiloniam et ibi liberaberis Item quia sepe homo peccatum in confessione invenit salvatus est publicanus a longe stat habuit timorem exquisite peccatorum timuit enim quia quamvis non impotentem offenderit et quo non timendus est qui potestatem habet eciam mittere in iehennam nec volebat oculos levare ad celum perubescencia suorum peccatorum non enim solum peccavit quamvis sed confregit et fide eo quod non dicitur fuisse peccator exactum peccavit sed confessio et visus eo quod habuit offensam potius quam oculum dicitur enim circa xxviii di finale peccavit negociantes cum negligencia Sed percuciebat pectus suum in delectatione venialium peccatorum Ecce publicanus circumspiciat debuit semetipsum quia illa peccata publica erubescat et verecetur ea autem que erant occulta. confusione peccatorum in cordis memoria quia iusti ut glossa dicit non solum afficiunt illa que ab aliis iudicari possunt Sed et illa que alii aspicere non possunt et utrisque ordine porrigit dicens Deus propicius esto mihi peccatori quod dicit Gratias quod me in libertate creasti sed in peccatum meum et peior

adpitu deucui Ideo qma ca toquou et enormia et quia pmag
esto in Tu em es pmag et mitor sanas omes infirmitates
hom etc breuis pmi publicani s fructuosa et tu lz vtilr
cnatu lmilr est aut lmilitas necessaria pctoribus et iustis
pctoribus ut sibi ipis vilescat Justis ut coram maiestate dei se
nichil ee reputet Vn dauid videns sublime dei visionem
p plimos dies egrotauit necm em est ut tsgf 3c qr illi q
sut fortes in vtutibg cu alta dei conspiciut in sua estimacoe
sunt imbecilles Vn dns in Ewo Cum iustificat pctor ista dicit
finsse lmilr Cum em se lmiliat recognoscendo l beatitudinem suam
exaltabitur scilicet ad remissionem qr venie pctor Magna em ex
altacio est cu deus alicui peta remittit qr ipsho ne et dapna
comis fiat cu filiu venie et btitudinis cuius nos pdu. kroslowski
Dnica
Exiens de finibus tiri venit p sydone ad mare galilee q emit
me in vilhelmg m li de vniso dt deus volens hoies deducere
ad mensam spualium epularum que medius hoibus patet sut seculares
dulcedines aspgit diusis amaritudinibus et lmanas res vexat
vel diuis in ordinacombus gturbat et inquietudinibus
commouet Vn describit ewo m h diuis expssis defectibus et turbatu
impedimentis qz in hijs sibi qmbg in vita hac debac et con
solacones pcipimus vz in auditu et loquela describit em hic
lo cptus et surdus qui nec exauditu potuit aliquam hre conso
lacom neq collocucom cu aliis lz tn curatus fuit et valde
mirar est dac integr ut hoies dimissa cosolone pnay dicit
se ad sinuia salnatoris vnubg aut modus sumend sit ei declat
vna ista que fecit saluator Nam venit de finibus tiri et si
donis ondens in hoc quatuor malos omo vitandos i oibg
locis et moibg tpibus qma tpe et locy sut q fines dati hoibg
vltra quos vltra que
aut in hoc dat integr hijs qui deo fuerunt vitandi ex tribulatoni q
solet peccm inducere et augustias Tyrus em tribulato vel augustia
interptatur Nam non solu peccm qr contristat vel angustiat s ea como
net ad aliam miquitates faciendas Nam sydon venacio in
tpta seu miquitatis comocio Vadit ergo dns de finibus tiri et si
donis dans mod exemendi ut nos oms fines malos hom
oms cusaciones et ocasiones quibg possemus pcto lucrari et ad
miquitem comoui exire modos cuiuslibus nob possibilibg Va
dit aut dns ad mare galilee qr interptatur amaritudo transmigra
coms et sit amaritudinem pmale pena transmigracio fit de vicijs
in btutes dixe dui in cusaus doch si sit aliqua que consisti
et honorem maiestatis sue ut ea amaritudine contricionis n
formemus qma amaritudo et dolor peti i peccm exiuit i peccm
in confessione pandit i ipius rubigine purgat i custodit ne
amp offendit Nam cum homo fidis agnitu pcto sup pcto
qd commisit abstrahit se a terrenis affectibus erigit se ad de
sideria celestia et sepe magnos impetus temptacioum tollit et
vno flamma ppaim pte ab illicitis et supfluis attempa cu
assumit contra hijs ignem doloris de petis magis se restringit

ex omni parte ab illicitis et superfluis rebus / valde ergo utile est utilitas
sic agere quia posterior penitencia omnem delet precedentem culpam unde
dicitur Ezechiel xviii^o Si impius egerit penitenciam ab omnibus
peccatis suis que operatus est et custodierit omnia precepta mea et
fecerit iusticiam et iudicium vita vivet et non morietur omnium ini-
quitatum eius quas operatus est non recordabor. Magna utili- utilitas
tas si ex quo homo via ista tulerit per gratiam / et est ad utilitatem
quod aliquem de peccatis exciant impulsi per tribulaciones ad iusti-
ciam iuxta illud psalmi Multiplicate sunt infirmitates eorum postea accele-
raverunt et isti quasi inviti a peccatorum delectacionibus repelluntur
Alii autem videntes quod qui in statu culpe existunt sunt inutiles
quia nec possunt mereri nec aliis tulerint se ad dolorem super
peccatis. Scientes quod qui sunt in gratia fructuose operantur et utrosque
dominus exprimit in hac via quia alios evangelista refert quod dominus
propter tribulaciones quas [illegible] in tyro et sydone fecerit de eorum
exivit finibus. Secundum Marcum refert quod liberavit / peticionem enim ab illa
muliere Syrophenissa ut demonium eiceret a filia sua dixit Sine
prius saturari filios. et processit de finibus tunc tercio illas / Secundum que tercio
contricio seu amaritudo fructuosa sit, sapiens hunc ostendit que est
inter medios fines decapuleos / Decapolis civitas est habens dece
civitates subiectas, sicut et x precepta, et cum dominus iuit per medios
fines illius civitatis, ostendit se ipsum fuisse qui medium preceptorum sicut
omnia precepta implevisse dans formam hominibus qui tribulato sunt
corde super peccatis commissis laborare in actibus seu virtutibus possibile iuxta
illud Agite dignos fructus penitencie et appropinquabit regnum celorum
Sit autem principales essent digni deducendi sunt in consuetudine quia
consuetudo in actibus bonis facit legem contrariam legi peccatorum P
et consuetudo vincat legem, ymmo penitencie continuando et vite bone
sequentem abolet non solum culpam non solum penam per penam, sed
etiam infamiam male vite precedentis ad quod vere penitentes
sunt astricti. propterea apostolus dicit Sicut exhibuistis membra vestra
servire immundicie et iniquitati ita exhibete membra vestra servire iusticie
in sanctificacionem quod quo ad malos vel aliis consuetudine deductis in usum vilhelmus
et tempore ponit ysag vilhelmus libro de universo contra peccatorum malicia
inducit debilitatem in anima / ut si de sanat [illegible] ut quia peccatis
est in consuetudine deducant tamen medicine morbis contrarie
gratia enim contrariis curatur. et quod vite non nego et quod unicus actus
virtutis tollit habitum viciosum contrarium / tamen tunc sanitas perfecta
acquiritur. cum ita actus virtuosi frequentaverit sicut frequentabant viciosi
Racio quia per unum actum virtutis habitu vicioso destructo. cum homo eum
frequentaverit et deducit in consuetudinem acquirit illius actus faci-
litatem promptitudinem et delectacionem / et sic generat habitum virtutis qui
est anime decor et sanitas. Secundum huius penitencie seu reformacionis impedimentum
ponitur in hoc quod dicitur adducunt ei surdum et mutum — que est causa peccati in qua ponit impedimenta penitencie
impedit autem primum peccatum admixtum quia miser est qui
facit quod deflet Item peccatum sequens quia in quantum est premium
quam sequens continuat culpam Item status vel causa dicit
enim dicens peccatorum penitencia non procedit si causam non querit in causam
quia vel causam non est remissio peccatorum / hic tamen duo ponit

primum impedimentum ne homo ve-
niet ad vitam nostra in isto [illegible]
quia dicit fuisse surdus

notabilia impedimenta scilicet in surdo secundum in muto Surdus est
dicitur qui non vult audire verba dei Nam salutis initium ex au-
ditu procedit Iuxta illud fides ex auditu. Qui enim non vult au-
dire que fidei sunt quomodo recognoscet culpam quomodo cavebit quibus
quod cavet pericula et dampna quomodo poterit agnoscere culpam esse
deo contrariam et quomodo tunc peccat deus se inimicum constituit odiosum
iustis et abhominabilem angelis hec enim omnia ex auditu horum que
fidei sunt procedit Et ideo dominus precepit predicatoribus annunciare pecca-
tores Nunquam si quis quantum decuerit homo indisplicenciam nisi
tunc audiret confusionem feditatem et abhominacionem eius Qui ergo
surdus est non vult audire que dei sunt ad primas de primeret
Unde dominus dicit impenitentes assimilat aspidi que obturat
aures suas ne audiat vocem incantantis sapienter ut
habetur ps lvii ubi dicitur dicit aspis audiendo tenebras suas
nolens audire voces quibus se cogi sentit unam aurem allidit
terre et aliam obturat cauda et sic quantum potest voces cantantis
non potest admittere Sic peccatores non audiunt verbum fidei ut
possent detenebris peccati ymo non solum non audiunt sed etiam fa-
ciunt ut audire non possent Et adducit historiam de Stephano
qui cum iudeis videntes predicaret de christo clauserunt aures suas hic
se ipsos surdos fecerunt Nam violenta verbi divini percutere cor-
dis urientis cordibus auribus fecit vim sic quod et aures corporis
clausit Unde ipsi nolentes audire stridebant dentibus in eum
et impetum fecerunt etc Sed unde provenit huiusmodi surditas
dicit postilla et prioribus Si enim contra primis delectat aurem in
tantum poruit esse ne audiret verbum dei Si autem ammalitato peccatis
et iam retrolapsis delectatur aurem cauda obturasse hic ille sunt
que sunt quod hominem surdum faciunt et non admittunt ad primam
peccatorum propter quod suadet apostolus et quod retro sunt obliviscentes mi-
nime delectanti prioribus in anteriora nos extendentes Secundum
impedimentum patet in muto in muto Et glossa dicit super
illud quod erat mutus in ore cultus terreptoris ipsius etiam xxx
Mutus dicitur non secundum naturam sed per voluntatem et ille dicitur
qui aliquod impedimentum in ore tenet loquela Mutus
ergo dicitur qui verbis inflamat ad iram vel ad iocos vel ad
aliquas stulticias sine malicias Mutus dici meretur si
quem a bono retrahit si sic septuaginta proponit si contra fidem sedu-
cit et quicumque aliquod peccatum loquela committit mutus dicitur quod est impe-
dimentum lingue more quod non sinit eum loqui in quo tamen proprie homini
datus est sermo Et quia ut dicitur in libro de regimine principum imbus ore
proponunt odia amicicias dolores et tristicie Unde si quis ore
non proponit passiones malas ante quod reddit hominem odiosum
dolorosum et tristem que deducunt hominem ad huiusmodi secundum
amiciciam dei Muti ergo tales dici merentur quia aliquod
impedimentum habent que non sua peccata non proponunt puta
propter timorem aut verecundiam vel aliquid tale et Proverbiis
p xxviii Qui abscondit scelera sua non diligetur
Muti ergo dici merentur qui non volunt scire de suis peccatis
cogitacione non volunt orare ut deus eis manifestaret de suis

Item non vero provenit surditas cordis

Secundum impedimentum ne homo
veniet ad paradisum in
isto homine quod est [illegible] mutus

et cap. xx de talibus dicitur quod sunt discipulati et processo in ma-
nibus eorum. hii ergo et quibus talium licet loquatur multa et guttur
eorum sit quasi sepulcrum patens tamen tractatus diu et multum post ipsis
non sunt vere venientes ad penitentiam. Et ideo necesse sunt quod ad
victoria alios propter quod dicitur Marci vii° adducunt ei surdum et mutum
et deprecabantur ut illi imponeret manum. Magna talibus in
conversione usus est, iam minis, iam promissis, iam exemplis variis
diversis temporibus et motivis. Et si sic deducti non possunt ad crocem
est recursus quod deus manum sue potentie talibus imponat
Nam qui hominis industria non sunt inducti tacti flagello
manus dei convertuntur et propter hoc beneque quod deus sepe permittit
flagella super peccatores propter conversiones et meritum successiones sicut Ro-
mani enim est illud exemplum in carne et in aliis prout dicat apostolus
ut spiritus salvus fieri posset. Sed attendendus est ordo sanationis
Dicat enim quod apprehendit eum seorsum de turba oportet enim
quemcumque hominem conversionem relinquere qui vult firmiter impedi-
mentum. Nam quibus conversatio non permittit audire que fidei sunt
neque loqui illa per que salvus fiunt. Et fecit. Et misit digitos
in auriculas eius Gregorius super Ezechielem omelia x tractando id: ne
timeas coram eos dicit digitus dei vocantur dona spiritus
sancti sine dubio. Et allegat illud euangelicum Si in digito
dei eicio demones Et alius evangelista dicit in spiritu dei eicio demonia
profecto venit in vos regnum dei. Digitos autem in auriculas
mittere est mentem surdi per dona septiformis ad obediendum
aperire. Septiformis enim gratia quinque facit, quia donum nisi scilicet
timoris, quinque consolatur peccantem, quia scilicet donum pietatis
quinque ostendit sibi modum conversandi quia scilicet donum scientie quinque
confortat ne ex arduitate pertimescat Et non scilicet ipse donum
fortitudinis. Cum igitur quilibet [illegible] diversis sermonibus propter
erroris iniquitatem scelerum peccatorum et peccatum in reducat sibi in ad
memoriam quod est ad ymaginem dei factus et sic non desperat
Sperans se inde posse consequi pietatem divinam Et licet videat
quo veniam quaerat sit conversandi tamen formidat Et si septiformem
audientes audacia recipiat et sic confortatus prout septiformis donis conver-
satur Tamen donis sancte septiformis inclinatus est ad obediendum
Sicque digitos dei scilicet in auribus suis repositos. Et sequitur saliva
lingue expuens tetigit linguam eius quod Gregorius exponit
linguam tangere per salivam est ad loquendum movere per divinam sapientiam
seu scientiam Et ordo debitus Nam cum aures cordis apte fuerint
ad obediendum quam vinculum lingue solvitur ad loquendum
Et ideo textus dicit effeta quod est adaperire statim aperte sunt
aures eius et solutum est vinculum eius. Cui enim tot hominis
illustrantur statim et linguam docet quia si illustratur peccatoris cogni-
tione laxatur lingua ad eorum confessionem Si illustratur ad obe-
diendum et ad faciendum bona lingua solvitur ad hoc ut ille
qui bona facit et loquitur aliis facienda. Unde statim subditur
Et loquebatur recte Ille enim recte loquitur qui quod docet efficitur
Ille recte loquitur secundum Gregorium qui admonet facienda que solus fe-
cerat obediendo Et tamen [illegible] in celum ingemuit [illegible]

Silencium sectandum iuxta textum

Repetitio

Sanatio auris

Id est dona quod sunt digitus mittenda in auriculas surdi

Sanctus spiritus quinque facit: [illegible] donum timoris; consolatur [illegible] donum pietatis; ostendit modum conversandi [illegible] donum scientie; confortat [illegible] donum fortitudinis

Sanatio lingue

iter
Item ho~ duo requirunt~ ad hoc ut
homo habeat aptum cor ad au
diendu~ sermonem sc~ilicet feruens [illegible] sermo rq~r

[illegible]
memoria [illegible]
[illegible]
[illegible]

aspexit g~r g~r d~t ibide~ No~ quod ipse gemitu indiget Sed docuit nos
ad deu~ geme~ et aspirare ut et aures n~re et lingua ad n~os deo soluan~
Tercio e~im v~tus auditiua gratior ab aia ~ta t~m v~tus aut~ obedientia
ap~lo deo est Dicat e~im g~r g~r q~tus m~gr~ voli~ voce p~nt formare
s~ illaz cordi no~ p~nt imprimere Et ad hoc ut ho~ cor h~nt aptu~ ad
audiendu~ que dei sunt p~o + p~o h~militas requi~r q~ g~r g~r dicit via
dni ad cor d~git tu~ sermo vitalis h~militer audit~ Sc~o requir~ ut
q~d h~militer auditur memorie retinet~ Sc~ lucas v d~r Beati audiunt
v~bu~ dei et custodiunt illud Tercio requir~ ut quod h~et~ in memo
ria frequenter reuoluat~ sic de maria v~g~ luce ij d~r Et q~s~uabat
o~ia v~ba conferens ea in corde suo Quarto requir~ ut q~d pens~e~ p~s
nerant in memoria teneat~ p~p~t q~ dn~s ap~lis d~t Si v~ba mea i vob
manserint manebitis in dilectione mea Celes e~im q~ma no~ sunt ob
liuiosi auditores v~bi sunt Jacobi Et g~r g~r d~t sup~ ezech~ q~ta
sunt q~ui et si scirent v~bi intellectum p~cipiunt q~ tu illud obliuis
cendo in corde no~ reponunt semini remanet ab alimento dei
et racui recedunt volens aut loqui rite v~ba pensat auditori
in dictu attendet scripturam q~o d~r exaudiet p~ videt ut cor tal~ v~bis
concordet p~ut g~r g~r d~t Sc~ et tu~ p~cipit eis ne cuiq~ dicerent
no~ sit q~ p~hibet eis p~pulitate mi~acu~lo Nam ista no~ ait i tenuo
saluatoris Intendebat naq~ miraculo p~pallare adulatam fidem
p~riam et laudem dei quo maxime h~c duo mi~acu~la faciebat Sed
p~cepit eis ut tacerent docendo in ~tutibus no~ esse gloriam s~ in cru~ce
ihu~ xpi Dando et exemplu~ q~ b~nficiens de b~nficio impenso no~
quereret laudem p~priam Ex quo p~z q~ p~ceptu~ no~ obligabat ad
taciturnitatem s~ ad fugiendu~ in bonis operibus i~anez laudem
vn~ subditur Quanto magis p~cipiebat tanta magis clamabant
s~ ipsius gloriam dilatando quia s~p h~militas gloriam p~cedit
Et vo~hoc doctrina accipit~ ut frequenter gloriam xpi p~dicemus Q~
q~anto e~im studio p~dicare teneri~ cognoscitur no~ p~nt q~ p~hibe
batur et q~tu~ magis dn~s exhumiliata p~cipiebat ne maiestudo
sue v~tutis dilataret~ tanto amplius amabant~ amabile e~im est
q~ h~militas gloriam me~ret~ Dicebat aut~ b~n o~ia fecit Tunc aut~
b~n o~ia fiunt tu~ dei adiutoriu~ postulat~ Et q~to iactantia
declinat~ Et subditur Surdos fecit audire et mutos loqui
Ex quo h~et~ q~ plures curauit surdos et mutos Sed de vno fit me
tio q~ma ista in~ ceteros in~abilior sunt cui~ q~ma re~spec~t~ eius
in isto tua mi~acu~la gerit v~z reparat auditu~ loquele et liberat
a demone adeo attendentes inspice erigim~ q~sidentes q~ ad d~no
deo auxilio infirmitatibus sanitatem q~sequi possim~ et corp~ reforma
tionem vniu~ bonos augmentu~ et q~nt~ p~mi~u~ cui nos dei p~ti
cipes faciet AMEN

De assumptione Marie

In omnibus requiem quesiui Ecc~a xxiiij h~ ep~la trip~lr expon~
de filio in d~ninis sc~do de d~nina sapia in creata tercio de v~gie
gloriosa Nam filius dei laborauit ut in nob~ locu~ h~ret
q~ua sapia sine s~cta et coop~abat~ v~go b~ndicta c~regu~ naq~
in ista ep~la de reparatione s~ca p~filius dei in h~manitate assupta

qua reparatione deducti sunt homines ad audienda divina, et utique
aliqua humanitatis. Luce 2 sicut Maria que prima percepit divina oracula
et postea audiebat verba divine virtutis custodiebat atque illa et con-
ferebat in corde suo. dicit 1e. In omnibus rebus caritatis requiem quesivi
unde sic exponit 1. capitulo racionis quiete quia cunctis rei quam
creavit deus finem in quo quiescat constituit. Unde lapis qui venit
ad suum locum proprium et ibi quiescit. nec appetit ultra moveri nisi a
violentia. et animalia irrationalia que utuntur sensibilibus in illorum
delectationibus quiescunt. nec ultra quid appetunt. et omnia quecumque
sunt in istis inferioribus adipiscuntur finem suum. sed creaturam
rationalem que in ista vita non potest habere quietem non in divi-
tiis quia illas non tessit appetitus, nec in deliciis corporalibus
quia nec visus saciatur visu, nec auris auditu, non in potestatibus quia
quilibet potens habet anxiam amaritudinem nec in quocumque alio quod
est sub sole quia quanto plus cognoscit de tanto in eo
augetur appetitus eius cognoscendi et hec homo non potest habere totam
dilectionem quod in ea quiescere non posset, nec potest ad aliquam creaturam
magis quam venire quod mea gratia ascendendi ut exeri non in
veniet homo ergo finem suum debuit per hanc vitam in solis
dei aspectu quia ille tantum in bonitate fundat quod ipsius hominis desiderium
potest implere cuius quod animam quietare. quesivit ergo deus quo homines
venirent ad ultimam quietem suam et creavit hominem ad ymagi-
nem et similitudinem suam et inpressit homini ut exponit augustinus ut
eum possit cognoscere et amare. ille sunt due operationes quibus homines
ipse quibus possunt assequi ultimam beatitudinem. Sed quia cognitio ra-
tionalis et dilectio non possunt homines deducere ad beatitudinem, quia beati-
tudo in qua erit quies perfecta ut dicit b. tho. excedit omnia natu-
ralia, ideo ipso hec unum sit exponit In omnibus requiem que-
sivi i. mansionem quietem ut loca quietis. Sed cum deus in ha-
bitat ut non invenit. sicut deus potentia sua manet in omnibus
quia ipse omnia conservat iuxta illud portans omnia verbo suo dicit b. tho. quoniam Virtus
enim deus esse vult esse, tam diu sunt et quam primum permisit eos non es-
se fuerunt. Sed divina sapientia cessat in omnibus ut quia sine ordine
res. Deus enim sapientia posuit rebus ordinem et cursum rebus
instituit quem rumpere non possunt iuxta illud preceptum posuit et non
preteribit. Sed divina bonitas in omnibus requiescat quia omnia in
quantum sunt bona sunt iuxta illud vidit deus cuncta que fecerat et
erant valde bona. et hec deus ex hominibus habet impugnatorem
potencie quia quecumque erigunt se contra illam. sed non prevalent quia
potestas eius eterna est et non ... Et aliquis sapientie quia sepe vellet
esse extra ordinem sed illum exire non potest. quia si exeat ordinem
... ut dicit augustinus relabitur in ordinem iusticie. Et aliquis bonitatis quia
... in maliciam. Sed sic voluntati divine quod est quia bonitas
... resistet tamen ipse attingit a fine usque ad finem fortiter et
disponit omnia suaviter, tamen non quesivit deus ubi requiesceret per
inhabitantem graciam, nisi in rationali creatura iuxta illud prov. viii
Delicie mee cum filiis hominum. Et ideo subdit et in hereditate domini
morabor i. in illa hereditate cuius ego sum dominus iuxta illud quod dicit
deus pater filio, dabo tibi gentes hereditatem tuam. i. morabor in eis
donis gratiis et muneribus, attendunt id quod dicit aug. ...
xxvii hec est requies mea reficite lassum, et hoc est refrigerium

meu · qd requies mea est inhitatio p gram · qua inhitatiy
exponit se ad opa fortitudinis potestate mansuetudis hu
militatis nunc et alios adulterans q pus d' h' quesiui de mde
dr' morabor ad in inueni pro hoc insufficienciam · et defectum q
si deus no gret inhoie inhitatom · nunq ho hret deu in
hitantem se p gram · i nunq eet deo gtus et acceptus nunq
omis opa ista apphendent ut cenit terra et spirosa q cent
meritoria vite eterne / deus hoi oent / deus hoies puenit
et manet et q simulat ut se ad grebus sustipiedis pparet
Juxta i' / no possumus cogitare aliquid aliquod ex nobis s
sed ma suffia ex deo est / Pro hoc in mut ut si quis mo
tibus primis obtpaurit instabilit' deu hebit inse hitantem / dns
em Inomibus requiem quesiui ondit q oibus indicut in
pondere et insunt motus pmos dicens aut In hereditate dni
morabor ondit q illi qui illos pmos motus hereditat et eis
vtuntur s' voluntatem dei q adeo meliora accipiunt / sic em deum
est fideli suo / quia in pauca fuisti fidelis supra multa te
constituam / Sic em dns loqui' ego sto ad ostiu et pulso
Siquis m' aperuit intrabo ad eu et cenabo cu eo et ipse
mecu / pulsat dns multis monendo si quis aperuit · i · si illos
motus sequitur fuit sequi' q manebit in eo deus et ipse in deo
Juxta illud q alibi dicit · Si quis me diligit · i · ondit se ad
me h'ns aliquam dilectom sermones meos quibus loquor
adcor ei9 adcor9 suabit elaborado cor suum certe et adeu veniemus
et mansionem apud eu faciemus / Cuo p hoc in mut q omnia sunt
gre dme omnes / no em est qui se abscondat a calore eius / Ce
ego dicit in omnibus requiem quesiui q d' omnibus impertitus
sum aliquid de meis muneribus ymo mu s' di dona / Juxta
illud q dt aplus / Quid habes quod no accepisti · et quid glo
riaris quasi no acceperis / om in nos descendunt a patre lum
Sz spuales gratias respiciat illos qui sunt filii sui p adoptionem
illis quos psciuit et pdestinauit conformes fieri ymaginis
filii sui / hii em heredes sunt dei et coheredes sunt xpi / Sm i' vsa
xix hereditas mea est / Vn subditur In hereditate dni mora
bor / hii em soli sunt ppls eius peculiaris et funiculus sine sors
hereditatis eius / pstat dns oia que ab eis sunt faciendi
q pstia est respectu futuros faciendos / Sic em dns dispo
suit oia que regit intra se ordinem hnt q disposito
est respectu regendos in se / puidet dns deus aut rei
acciones quibus pgrediatur ad suos fines / Sic em quis
est iuuis puidit quibus accionibus veniet ad pat · quia
filii polite pax est / Si quis miles p videt deus quibus
accionibus triumphos hebit in hostes suis / Si quis est
coniugatus virgo ul vidua cuius operationes sunt in puiden
cia dina · quibus virgo esset sca mente et corpore / quibus
vidua placet deo in humilitate et gratia / Quibus coniuges
in hac diuisione iniqua sunt no pdent integritatem
amorum suorum / Sz sola pdestinat illos quibus apponit
gratiam psceles ad beatificationem salutis eterne · et in psalmis dr'
morari facit in aliis aut p tulit Consequi' pom tplx

genus hominum in quibus deus moratur per gratiam secundum intelligitur
per Jacob secundum per Israel / tamen pellectos et primo deus dicit huic
mereris ad hoc in inveniendo etiam huius in habitationem diversis sunt
intelligitur tamen Dicitur enim loquitur in Jacob / hereditare in Israel /
et radices mitte in electis / dicit quod Tunc precepit in creator
omnium loquitur hic filius respectu patris tamquam legi / que eterna est
est subiectus non sic quod sit pater inferior ut dicas servum subiectum
esse domino / nec sic quod sit pro dignior ut dicas substantiam substantiam
esse accidenti In eo enim quod ei subiectum et ei esse subsistentie
dignior est accidente Sed subiectione dicitur hic dicas et non sed sicut
dicitur / quia ex ea procedit pater sic eam filius equalis est patri
et tamen dicitur ei subiectus in eternum est eius generator per principium
preceptum respectu patris / respectu filii est illa auctoritas qua
pater generat filium Nam quidquid habet filius / ut dicit Augustinus recepit
in gratia ac a patre et omnia patris ad filium pertinent / quia et filius
est ymago patris / est verbum patris / et virtus patris / est sapientia
patris Item Statim ostendit ipsos equalitatem et qui creavit me
vel qui me sibi equalem ex sua substantia generavit Juxta illud
Ante luciferum genui te / et vocat generationem nomine creationis
quia est ineffabilis et incomprehensibilis Sed et illud ab homine
nunc Unde comprehenditur quod deus omnia fecit quo in thelo Unde illud
generationem eius quis enarrabit / requievit in tabernaculo meo
vel in me ipso / quia ut dicit Augustinus ex hoc personarum divinarum arguitur
equalitas quod una est in alia ymmo in omnibus et omnes in una Unde
illud Philippe non credis quia pater in me est et ego in patre
Consequenter ostendit ipsos multiplices effectus in creaturis / Ex
Jacob inhabita opus trinitatis que sunt in creaturis sunt indivisa
quidquid facit pater facit et filius / facit et spiritus sanctus Si unus
inhabitat et omnes Si unus creditur et omnes Si unus radices
mittit et omnes Et notantur hic opera trium personarum et triplex differentia
hominum Jacob enim interpretatur supplantator et sunt incipientes
qui vicia supplantant et luctam continuam habent in tentationibus subi
cientes carnem spiritui Juxta id pugno non est aerem verberans
sed castigo corpus meum et in servitutem redigo De hiis dicit
In Jacob inhabita in hominibus se habentibus in habita vel in cordibus eorum per gratiam
per quam corroboratur quia nisi fuerat in corde meo contra
deviarent propositum in hoc facere est potentie que appropriatur patri et
sunt per donum fortitudinis et sic deus cum pater qui est dominus
fortis hic roborat ut incipientes sine penitentie non obstanti
diutius quibuscumque Unde quasi contra malos qui plures adstant
per sit est donum spiritus sancti ut dicit Gregorius Secundum de illis qui perfecti
fidem quasi conversationem nomen dei blasphematur inter gentes consilium et me
putat Videns deum et sanctos illos qui tanta bella gentes dominationibus eu
tibus eos a domino tollaturo cognoverit ipsum te adiutorem in tribula
tionibus Unde aspiravit in ea contra eos per fidem et illi dicunt iam
proficientes quia fides iam in eis omnia operatur tamen omnia sunt possibilia
ymmo et facilia Juxta illud hec est victoria que vincit mundum fides
nostra De quibus dicitur In Israel hereditare i. in eis fac quietam mansionem

sicut ho sz quiesce qui venit ad ppriam hereditatem q d. exprio ge
sserunt bella et sustinuerunt multa et vicerunt oia et exinde p
severunt in cognitione vtutis dine dignu est ut ascendat vltius
ut iam no sint pugnantes qui laborant ppace. s ut ia hēat
alia dona q in hereditate alius cu domib vtendu est ad opa
tpe belli / et alys ad opa tpe quiet q tpe belli oz arma pone
pacs tpe oz desideria terrena frange ut dt eccl et hoc faciut
intellectu et sapia q sunt dona silij / p intellectu naq ho illustra
de rebus diuinis p sapiam iocunda in eis Ozm go p sciaut hys
q dina sunt debent insiste et in eis vsari cu delectacione / et hc
est ut darent se ad pfectum cognicionis pceptor q oia pcepta
dina. quoda sc quia sunt dine voluntatis signa et ut in eor
impletione delectaret. i ut ea implet ex cari te q finis i. im
pletio legis est caritas Electi aut sunt illi supbi et sublimes
de quibus eccli xxiiij dicit Supbos et sublimiu colla ppa
vtute calcaui Supbi dicu quia oia terrestria spernit et despiciunt
et io valde sublimes dicunt quia solu celestia petunt De ist
dicit. qu electus meus elegi sunt an mudi constitucionem ut essent
sci et inmaculati in conspectu dei in cari te Inhijs mitte ra
dices. i. gras diuisas q sc spus sci dona dimisiones grar sc
. id at spus qui opat oia in oibus In hijs mitte radices ad multi
plicacionem bonor opm et hoc est quiet et consilij Cuma hijs conside
rantes q sunt condita ad ymagine et silitudine di qd est pries no
contenti de preceptor impletoe vacant impletoe consilior ut eo pu
lcrius exornarent ymaginem dei Ecce que sunt illa de quo dedit
deus suos sua spiritualis varietate suar grar ut volt ut h quiescere
s ut acciperent gram p gra sulturas quiete quietem et hic de pa
expositione
Scdo expomit de sapia dei incarnata que dicit de se In oibus
requiem quesivi. i. cu oi creatura vnionem i. qua requiem
plenus diuinit corporaliter / no sic q filius dei no stati hret in p
mitu q suaet Sz ista quesiuit onde ipius libertatem et potestatem
et sapiam q in dei filio fuit cu creature se vnire voluisset et
potuisset vnire se creature cuiuscunq voluisset et sciuisset mod vni
omis Sz quid dt apls no apprehendit angelos s semen abrahe
vn subdit et i hereditate dni morabor i. i hoie assupto cu diui
plenitudine. remanebo / q cu ho factus est ex maria virgine sunt no
dignitatis sue s dignatois sue et i remansit quia ab eo tpe quo ex tempo
scaz diuinitem ab humanitate no separauit vn et i cruce deitato / et in
sepulcro deus no hoie et in limbo deus no erat separatus ab hoie
Sz inch ociose filius dei iacebat in humanitate / ecce no ociose
vn subdit tunc i. qn iam factus sum homo et natus ex maria v
ginie precepit mi creator omnium et sz ex meus qo ad corpus et
ciaz / r cu corpus no ex concupiscentia libidinosa factus est. s spiritu
spu sto nam illud viuificat et diuinitas vniuit et corpus et aiaz
diuinitas in ipso subiungaunt quia ut dicit b tho. / et dama
scenus ille ho fuit organe diuinitatis instrumentu quia cu sunt
hi dei instrumentu quia Oz in humanitate tria fecit diuinitas
que no est operata p aliquam aliam creaturam Vn subditur
et qui creauit me requieuit in tabnaclo meo. i. i hoie

assumpto cum plenitudine gratiarum virtutum et donorum quibus unicuique sancto
dat gratiam secundum virtutem suam, Christo autem datus est spiritus sanctus non
ad mensuram. Unde quibusdam sanctis nomine alicuius sensus. Sed Christus implet dicta
propter universitatem sanctitatis. Sed de certis operibus. Et dixit in ubi ondit
scilicet sua incarnatione completis miraculis predicatione eius consummatis
passione sua, redemptione humana et ascensione ad quam opera missus erat
deus exequenda. Unde dicit Jacobus in littera i. in illis qui sunt nati
ex Jacob, et Judeis quibus sicut erat missus specialiter, iuxta illud
Math. Christum fuisse ministrum circumcisionis propter veritatem fidei pro eis de
debat. Unde omnes apostoli ex Judeis, omnes predicaverunt Judeis
quousque verbum dei repulerunt et indignos fecerunt se vite eterne.
Tunc conversi sunt apostoli ad gentes. De quibus subdit. Et in Israel here
ditare i. in gentibus que vident deum per fidem, quod et factum est.
Unde quod erat promissum Judeis hoc ex gratia datum est gentibus
prout docuit apostolus in epistola ad Romanos. Et in electis meis
mitte radices i. in omnes indifferenter quoscumque eligo. Et sic tri
plex preceptum Christus accepit primum de requisitione in Judeos, secundum
de assumptione gentium in parte dilectione, tertium de confirmatione electorum
extunc. Et radices magnum robur vere fideles habuerunt patet in
apostolis et quibusdam aliis eorum discipulis et in martiribus. Quum
pro maiori parte erant ex gentibus. Sed iam desistunt homines deum nosse.
Iam refriguerunt ab eius amore. Etiam eius voluntas in paucis
est perfecta ut dicit Augustinus exponens illud et propter hoc talia non
credere

Iam de tertia expositione videamus. Nam in his verbis notatur
divisa gradus in gratiis adeo collatis virginis gloriose. Unde
dicit virgo gloriosa in omnibus, et adeo michi collatis quesivi
requiem i. eterne beatitudinis, in et aliis. Unde in predestinatione
virginis benedicte eius et aliorum salutem querebat. Quia non fuit
virgo sic predestinata ut ipsa sola salvaretur. Sed ut et alios esset
conversa saluti. Nam et sic figure exprimebant eam et sic prophete
predicabant eam. Nam et sic prenunciata est patribus, quia pro an
gelum et sic sanctificata erat in utero et sic premunita erat in sua con
ceptione capitaliter et nativitate eius erat libera a culpa originali
et vita a qualibet actuali. Et ideo digna fuisset illum recipere qui nec
peccatum fecit nec contraxit qui etiam natus tulit omnia peccata mundi.
Unde subdit. Et in hereditate domini morabor. i. in illa gratia que debuit
reddere humano generi pro assequenda hereditate eterna, notatur illam
gratiam in qua nec habuit primam sibi similem nec habebit sequentem
ut vere esset mater et virgo. Unde quidam exponens illud et in
plenitudine sanctorum detentio mea, scilicet ad in[?]abilitatem. Ecclesiastici xxiiii dicit
plenitudo fuit virginitas cum fecunditate, et fecunditas cum virgi
nitate virginitatis sine sterilitate et fecunditatis sine feditate, conceptio
sine commixtione, partus sine dolore et corruptione, conversatio
in vita sine culpa et contagione et in omni sanctitate. Ideo Lucas dicit
de ea: Maria optimam partem elegit que non auferetur ab ea,
eo quia in nullo aliquam imminutionem habuit sed in augmento sanctitatis
morabatur. Ergo in vera gratia virgo gloriosa quia attendendo habuit

ordinez spēalem quo ordinabat' in mrez mediatoꝝ vgo glo
riosa nō potuit vlteriorem gratiam accipe vnd' augustinus in
libro de conceptu virginali decebat ut illius hōis ꝯceptio fieret
de mre purissima decens nempe erat ut niteret ea puritate qua
maior sub deo nequit intelligi et quo filius exceł natus ingsit
sub lege Juxta illud nō veni soluē legem ſʒ adimple et i ut
mandatum dedit in gn̄ sit sicut et vgo gl̄osa erat sub lege De
qua subditur precipit mi i in simul virginitatis sinaudere tpe
legis antiqꝫ · tū tū fuisse contra legem vn̄ illud dixit nō cognosco
sed et in hoc plus deo qm̄ legi obediuit q̄ quia tunc lex con
iugii nō erat ꝯsilia uā obligatoria sed solū ad bonū obligant et
vltra precepta extra obediuit q̄ in lege noua virginitas nō est pre
pta ſʒ consilii qmita id de virginibus preceptum dm̄ nō hēo consiliū
aut do Creator omnium precipit illius enim est precipe illius est legem
pone et obligare tuus est creare et mortificare vn̄ legem po
sint aquis ne transirent fines suos Cram creauit me excelle
tissimaz inter puras creaturas nō quo ad nae dignitatem q̄
sit angeli digniores sunt Sʒ quo ad dei acceptabilitatem quo ad
hunc effectum spēalem de quo subdit' Requieuit in tabernaculo
in tabernaculo meo i in vtero meo ix mensibus et vlt' inna
ble quem celi capere nō poterant q̄ se in virginis vtero repo
sint ita suborna quete tunc dicitur sicut dicit damascenus q̄ vir
linearuenta i membra illius sacri corporis dei q̄ posset esse di
gnius esse humilitas et caritas puritas ut huiusmodi dicitur vgo volui
in humiliatione conceptionis recipiebat / nō q̄ dicit bīus venit sicut
et dixit in in seculis uisita i inter inuiditates haec sterilitatibus
et gratia plenitudinem vn̄ hoc idem dicit angelus gratia ple
na Jacobus ceteris prestat' propter in mariam nō se infudit gratia ple
nitudo nō in venit nō tua plenitudinis et tunc scribitur que
sibi caro nō prudicabat ꝯtemplacōni / nō caro interpiebat con
templacōni / in vtroqꝫ continua fuit / maz similis filii materna
ex ipso ꝯtemplacōnem hausit In ysit hereditate i inter illos qui
vident deum facie ad faciem hereditatem accipe / et melior
quia merita sua premium / ut glosa vgo qualicumqꝫ premium
adipit ſʒ eminens Quo nō enim xc dicit premio recepisse plus dex
teram / et nome q̄ est sup omne nome Sic vgo sunt filii
dextram per premio i post xpm in peccatoribus bonis dilectis
plus quam aliqua creatura vn̄ ad cumulum suum premium
additur et in delictis meis i in omnibus bonis deliquis i pro
bene habitat in domo ista qui in sci la te Quo enim coradi
tibus occultus consurgunt magnae segetes sic remeliie primus
bonis puenerunt magnae delectationes Quod enim x' habitauit
enim obviam bonitatum et quia bn̄ et egrediebatur et ingrediebatur
pussaria in venimus Johannis xiiij Sic quodammodo illa quae sta
sunt cum vgine et prognomen cognoscere addit bonis in conte
plationem sibi enim pro cognoscendo quo vera carnis recepit
quo spūs sanctus carnes eius formauit / quo mca nāe
vnione fecit / quo in ea tot temporibus mansit / quo carnem na
scendo nō violauit / q̄ dicit Bernardus didicit hoc eius qd' h'
gmebat pagina ad quid visionem perducat nos q̄ · Cri
A ·

Quasi cedrus exaltata sum in libano et quasi cypressus in
monte syon quasi palma exaltata sum in cades et quasi
plantacio rose in jericho quasi oliva speciosa in campis
et quasi platanus exaltata sum iuxta aquas in plateis sicut
cinamomum et balsamum aromatizans odorem dedi quasi
mirra electa dedi suavitatem odoris ubi supra. Ista possunt exponi
primo pro processu suo vocacione filii in hominem tertio assumpti secundo
de processu doctrine catholice seu sapiencie create. Nam et ipsa est
effectus quidam redempcionis sicut exemplum unde cum christus esset in alta
ascensurus hunc commisit que de ipsis erant scripta precepit
apostolis predicare evangelium omni creature. Tercio de exaltacione gloriose
virginis in sua assumpcione quia et ipsa est effectus redempcionis
christi. christus enim ascendens in celum iter pandit cum omnibus
conveniens quod hic sit deus tantum redempcio et cuius predicacionem publicum
dicit illud sicut me misit pater et ego ad reparandum. Sic ego mitto
vos ad predicandum quia predicacio redempcionis fuit publicat
et deduxit eam in hominum fidem et cognicionem et non est hoc
in pendendum quod xii homines et simplices totum mundum repleve-
runt redempcionis fide et quod potuerunt tot philosophos et tirannos
ad illam fidem deducere dicit beatus thomas libro primo contra gentiles c. vi
quod hiis qui sunt redempcionis assencie maximum miraculum est de
hoc dicitur est cedrus exaltata sum in libano cedrus imputri-
bilis est et doctrina numquam marcescit quia est virtutis. falli-
tur christus celum et terra transibunt verba autem mea non transibunt de
divino odore serpentes et alia venenosa fugiunt. sic do-
ctrina illa que sunt venenosa repellit ut sunt dogmates viciosa
et tepones unde de illis qui post crediderunt evangelio scriptum est ser-
pentes tollent. et si quid mortiferum biberint non eos nocebit
libanus autem dicitur candidacio et sunt illos scilicet qui habent candorem
vite eminentes ex virtutibus illos unde quos vita illarum licet ob
fuscatorum ab aliquibus temporibus ex sunt ex luce que crescit magis
et magis usque ad perfectum diem unde et de christo dictum est ex presta
erat sapiencia coram deo et hominibus i. coram hominibus ad ho-
norem dei exaltata est ergo sapiencia increata sicut cedrus in
libano quia redempcio prefert in predicacionem ad candorem quod aliqui
exinde venerunt ad eminenciam vite in primitiva ecclesia quod
ipso effectu castitatis in coniugibus. tunc redempcio cum predicacione
quia circumcisionem ab inmundicia peccati revocavit virtute sa-
cramenti quod attestatur redempcioni et unde virginitatis magna est
eminencia castitatis nisi pro esse predixit unde ecclesia predicacio
dicitur vinum germinans geminans virgines unde audistis illis qui
sunt redempcionis. et quo christo in virgine concepit et de virgine
virgo nasci dignatus est multi ut dicit castraverunt se
propter regnum celorum quorum in apocalypsi precipitur ut vestimenta eorum
sint semper candida i. ut continue in puritate corporis et alie
permaneant unde altari est hoc et ego dicit dominus. qui potest cape-
re capiat. Cum cypressus in monte syon excitatur non enim est tellus
altitudo et ideo alii dederunt se ad hoc ut venirent ad

pfectionem in comparatione aliorum sive illud noc cit vir pfectus
totaliter deo in gratiatione sua vel in comparatione aliorum hominum
non in comparatione aliorum / hec pfectio dicitur ex vite exempla
ritate q ut erat in xpo / qui dixit discite a me quia mi
tis sum et humilis corde Et item exemplum dedi vobis ut
quemadmodum ego feci et vos faciatis Pfectus hinc
pfectionis venit expediatione redemptionis quia illi q
primo fidem redemptionis inceperunt predicare exemplares
fuerunt propter quod apostoli dicti sunt lux mundi et sal terre / quia eorum
predicatio mentes illuminabat et vita eorum veniebat aliis
in condimentum Ideo dicit apostolus imitatores mei estote
sicut et ego xpi De hoc pfectu dicitur hic Sicut cedrus est
arbor precara et erecta et medicinalis et tamen videlicet
non deponit adhuc in mensa q ysti qui sunt exemplares debent
esse precari i in retentione virtutis / debent esse erecti ad supe
riora debent semper esse virides et floridi in aspectu aliorum propter
quod aliis medicinales unde dicit glo ordinaria hec nota arbor
eminentioribus que convenit q dicitur putrescit / et odor suus quasi
conservato melius est Coma quasi ipsius constantiam in actionibus
propter illos qui ceteris altioribus ornant virtutibus exaltata
est quasi sapientia incarnata sicut cypressus in monte syon q
propter eorum qui i redemptio per predicationem ad tantum devenit q
aliquando ex fidelibus venerunt ad eminentiam status tantum
q eorum vita est aliis in exemplum Unde de xpo verbo
ptoc dictum est Isa xlix Dedi te in lucem gentium ut sis
salus mea usque ad extremum terre et sequentibus cum dedit hoc
preceptum Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videntes opera
vestra bona glorificent patrem vestrum qui in celis est Et magnum
est hoc q homo alium hominem sequendo propter vite meritum in veniet
Sicut Augustinus dicit quod hoc est quod lactantium pudoris quibus per car
nem tenet cibus unde quando mater cum pupullis repellit pueros
ab uberibus ut solido cibo utentur Sic deus permittit quosque i veniet
in omnibus quos sibi possint in exemplum vincendi carnem ut homo adprehen
dat omnibus palma exal
rem redicens magis robur accepit hic augustinus
tata sunt in cedres Sepe contingit q hii qui sunt vitam eminentem
de hac pfectione quam invenerunt sunt contenti et ibi quiescunt
et non progrediuntur ulterius propter quod dicitur hic tho ita quod ad earum / ferulores
qui nondum sunt quiescere non pervenit ideo ponitur hic pfectio lilia q
gerit illos qui huius mutant contineri de uno bono in melius Nam
primo laboraverunt pro bona voluntate quia sicut si arbor bona et fructus
bonus / voluntas autem bona dicitur q se usitat circa bona et ymago hic ad me
ritum non sufficit Ideo voluntati bone addunt intentionem rectam
ita q non solum volunt bona sed bona eligunt ut per ea adipiscantur
ultimum finem / Voluntas enim ut dicit magister respiciat id quod volumus
sed voluntas illud propter quod volumus sicut volo pascere esurientem ut habeam
vitam eternam / pascere dicitur voluntas quia hoc volo sed operationem super in
determinat intentio quia fides que intentionem dirigit sine operibus

mortua est Graec. ij Ideo ab istis duobus procedunt bona potiora
agere scientes quod dicitur glossa super primo velle scire cepistis ij Cor. ix facto
perficite. non solum velle sed opere impleatis et quia sunt qui
parce seminant parce et metent et qui in benedictionibus seminat
et de benedictionibus metet ij Cor. ix Ideo illa opera potiora multi
plicant quia ut dicit altissiodorensis potest multiplicari bonorum vz ad merit
iocunditatem ad virtutum conformationem ad augmentum gratie ad dimi
nutionem culpe ad debilitatem fomitis ad remouendum tem
ptationem diaboli ad cauendum commissionem omissionem negligenciam
et ad finem merendum Ideo alij ad tantum laborant in bonis operibus
ut illa que inceperunt facere in practica tantum ut ea perficiant in maiori
caritate enim ut dicit Augustinus meretur augeri ut aucta mereatur perfici
et quamvis inde tunc carpunt devotionem contemplationis in istis fructibus
temporibus oritur tedium vite presentis et desiderium future et dissolui
perfectum dicat hic quasi palma exaltata sum in cades Palma enim
ut dicit glossa fructum fert anno centesimo cades interpretatur mutatio
comprimunt illos qui fontes in dulcium fluenta gustatos querunt comme
in mutacionem in exteriore Ibant sancti de virtute in virtutem exaltata est
ergo sapiencia in cades sed palma in cades qui predicatoris receperunt
ad tantum devenit quod aliquis ex fidelibus ad tantum culmine perue
nit quod in magnis bonis operibus preter sanari et rationes habent esuriem
et sitim vnde de domino nostro dicitur quod omnia bene fecit et quo circu
ibat per ciuitates et castella vnde faciendo et sanando omnem in
firmitatem in populo et de omnibus in hoc cum sapientibus dicitur
in proximo exaltare super celos deus et super omnem terram gloria
tua quod tunc fit qui exaltatur perfectum illos quos gustatio necessarius
est et quasi plantatio rose in Jericho et quia aliqui sunt
qui procedunt qualiter istas que iam dicta sunt sicut sunt actiui
privilegiati qui aliquam circumstantiam requirunt que si obmitti
non esse non potest sed ipsa persone requirit circumstancias persone quod si quis
predicaret et non esset presbiter hoc non potest fieri iuxta illud quomodo
predicabunt nisi mittantur sed est dignitas corporis confectio quod
requirit circumstanciam loci quia ex honestatem loci hoc fieri
non potest sed est martirium quod requirit circumstanciam cause quia non
pena facit martirem sed causa Ideo aliqui dicit se ad tantum
excellenciam quod solum in talibus actibus volunt occupari quod
et si non super addunt aliquid premijs substantialis tamen accidentale gaudium
accumulant et de talibus dicitur hic quasi rose in Jericho
rosa propter suam rubedinem fit martirum plantatio rose fit
martirum desiderium in Jericho hinc mutabilitatis in mundi
ad tantum enim perfectum hunc receptos predicatorum quod aliqui christi
anorum in talibus voluerunt imitari quia predicacione christi
passionis aliqui ad tantum amorem christi venerunt quod sicut ipse
passus est pro eis ipsi eciam pro eo pati et mori desiderauerunt vnde
aliqui ut virginitatem conservarent quod plagas christi passi sunt mar
tirium quod plantatum in corde per desiderium fructum affert in
actu potiori exaltata primo est sapiencia quasi plantatio
rose in Jericho quia predicatione christi passionis in cordibus

hom plantauit amoenu et fideliu patiendi ppt xpm vn aplus
xt passus p nobis vob relinquens exem ut sequi vestigia eius
Et paulus dicit xpo in carne passo et vos eadem cogitatione
armamini dicit cum in psalmo Exaltare dne in virtute tua quanto
enim plus crescit et fortificatur martirum desiderium tanto plus
magnificatur deus Et glo dicit super Jericho odor dicitur exaltata
ut rosa in Jericho qui odor virtutis redolet in passione mar
tirum insitus Sz ad hoc iam caritas refrigent pro quibus multorum
ß omnium ut sit est cogitandum qd ad sibi ... martinum non
obligarent nisi qui sunt pfecti quia vbicumque est caritas . quantu
cumque pva vosna non obsistit ad patiendum pro xpo quia quibus
quantumcumque pvam caritatem habens tenetur potius mori . quam xpum ne
gare recedendo ab aliquo bono vel accedendo ad aliquod malum
nec timor retrahat quia ibi caritas . s c fort pellit timorem Cu olim
speciosa in campis quia precepta attestantur diuino amori et
petitiones porte in dominica oratione attestantur spei Et expositi
ones vane attestantur fide Sic ergo sacra scriptura attestantur
fidei orthodoxe ut dt b. tho in suo compendio vii sicut qui
petit accipit et gaudium suum plenum sit Ita qui seruat man
data vitam ingreditur eternam Sic qui dispensat scripturam non
amittent mercedem suam quia querit in dispensatores hic
ut fidelis quis inveniatur De talibus dicit hic quasi olma
speciosa in campis olma enim ut glo dt est arbor pacis
et fomentum viuis campi vero sunt latitudines cette quo sz qd
illi q lege et scripturam exponunt qui scripturam dispensat et
ordines effundunt latitudines cette decorat pace et illustrat lumi
sitate Non est enim dubium xpo legis scripture et fidei scientia
luceam cordibus vii illos qui audiunt . pacem habent ab heresibus
Omni vero scripturam suscipiunt in vnione sunt et pacem habent a sci
smatibus Omni vero ad ordines refugiunt . pacem habent ab
imminentibus temptationibus Omni vero implet legem in
omnibus preceptis i pacem habet in se ipso et cum proximo et cum deo
Omnia ut dt b. tho in l. c. generales lex mandatorum or
dinat hominem in se ipso cum proximo et cum deo Et hec dispe
nsatio eterna maxima quid est quod commissa est hominibus
Exaltata est quo scriptura incarnata est olma in campis qui
commentis x qui redemit nos dimissa est nobis scientia di
spensatio que ea virtutes et illuminata sumus et ab omnibus que salutem
impediunt pacem habere possimus hoc enim xpm dnm nrm
unde exaltat iuxta i... xpo vim disciplina medicina i. re
gularis dispensatio mistis hom plati exaltabit caput eius
i. xpi et ysa lii quam pulcri sup montes pedes annunciantis bonum
predicantis pacem dicit syon Ecce regnabit deus tuus quoniam
platanus exaltata sum iuxta aquas in plateis platanus ut
dicit glo est arbor dilatata et in folijs mollis et ad instru

iuxta vilum opus vtilis et xpm sit qui p̄micbra sua dilatat
porbeny et est mitis et humilis / mansuetus / s² go in hoc q
xpc iuxta aquas i. pfluenta doctrine et gratie que fluit ex
sacramentis dispensatione dilatatus est in fidelibus implateis
i. p diuisas ptes orbis multiplicato em fidelium est effectus re
demptionis xpi iuxta id nisi granum frumenti cadens in terram
mortuum fuit ipm solum manet Si aut mortuum fuit multum
fructum affert vn et id tu exaltatus fuero oia traham ad me ipm
Et in psalmo dr exaltabor in gentibus et exaltabor i terra S
dr ysa. pphia Multiplicasti gentem et no magnificasti leticiam
to qr licz iaz multo sunt fideles · tn no hnt incrementa vtutu
Deficiunt em a timore et humilitate qui sitat p cinamomum
et initlu allegat illud loquar ad dnm qd sim cinis et pul
uis psi eulogicus timorem qm omne malum expellit et negligit
bonum negligit Deficiunt tn a dilice que sitant p balsamum / quo
em balsamum resonat corpus a putrefactione sic caritas inq̄ ex
cidit hec duo timor et caritas valde redolet in fidelibus De
ficiunt etiam a prima inqua est carnis mortificatio / que sitat
p mirram electam vn dicit glo gutta mirre vidis est sz amara
qua et inde nomen accepit / qua mortificatio carnis ad
tpe amara est Sz libenter suscipit i spe pmie viventis hec sunt
tres in pfectibus vtutu timor est ianua vn sz dug et cartes
introducat que cu ingressa fuit foras timorem mittit et
deducit ad volutas mortificationem carnis ·

Obmissa expositione sm exemplaris textus hos nonc effectus i
virgine gloriosa inqua fuerunt ois iste vtutes p has arbores
signate Ibi erat cinamomum timor qr sed na humilior / ita ulla
timidior sz tantelosa et no simili timore · qui penis hz / qua
xpc mca efficaciam hnit misterium angelorum qui timorem in
cutiunt hoibus ut dt Bndus Affuit tn ibi balsamus caritatis
/ymo que plena dd ut attestat angelus dns vn ypa efficaciam
hnit misterium angelorum qui consolationem inmittunt hoibus ·
ne timore quasi deficerent vn et archangelus salutauit eam Affuit
tn ibi mirra mortificationis carnalis que cu est volutra
et examore diuino procedit est mc miracla opputanda qm mirus
est q tto pt tantum carnalitatis opprime q in nullo delectationi
dmos pmdicaret / quo le ce in virgine gloriosa vn efficaciam hnit
in ea misterium vtutum qui miracula operantur Erat ibi platanus la
tius qua vtq gratia potuit in ea imme effice augustiam
vtutis et io misteriu ptatu in ea hnt efficaciam quorum est
exple repelle gravias ptates Ibi erat speciositas olive qua
hnit pacis habundantiam quam in hoies hnt effice pnapatus
ut dt Bndus Erat tn ibi rubor roseus qua desiderium hnit
paciendi p xpo iuxta / tuam ipis etiam p transibit gladius
et hic accs ut canit martires dnan hnt tyrannus · qua
pacientiam devincunt corum seuiciam · q est dnacionum ep

ut Ber(nar)d(us) ait Hoc est depone potentes de sede et exal
tat humiles / hoc est transferre regnum a gente in gentem
Ibi fuit expressius quia respectu aliorum eminebat exemplari
vita / valde enim fuit sine statutis eminentis prebitatis Ita
alii respectu sui comparati essent nullius reputacionis habebantur Cum
deus in ea residebat ut in throno excelsa dimidiatis meritis
aliorum Erat ibi tedius puritatis quia nulla puritas maior illa / vnde
de quo fuit maior de tanto maiorem cognouit de deo / Enim
cum munda corde / quia ipsi deum videbunt Et quid mirum si
sic plenitudinem habuit ex quo in ea fuit ille in quo absco
diti sunt thezauri sapientie et scientie dei / nec dubium quin ardebat
in caritate ex omnibus hoc erit plenitudo in virtutibus Habebat
enim fidem in humilitatem / aspice ad paciam et constanciam / a
caritate in omnem actum cuiuscumque virtutis quia ubi est ca
ritas ibi est et aliorum virtutum plenitudo ut dicitur Ex quo
ergo dona virtutum singulis in hominibus angelos distributa sunt et
in maria scilicet omnibus in venit / scilicet quod ipsa in merito ex
cessit omnes ordines angelorum et per consequens et in premio
Nam dicitur Exaltata super choros angelorum ad celestia re
gna / propter quod dicat optimam partem elegisse ita in merito sicut
in premio dicat enim Ieronimus in sermone hodierno Et si in domo
eterni patris mansiones multe sunt credimus hodie splendidi
orem matri sue constituisse / quia exaltata est ad tantum g
narum nomine ille / qui eam elegit et disposuit / quam enim
nullus mortalium laudem suam narrando compleuit sed gloriam
enarrabit Et subdit si incomprehensibilis est in aliis virtutibus con
stabilitatis et perpetuitatis ineffabilior est in maria in quam super
venit spiritus sanctus quam obumbrauit altissimi virtus in qua
illapsus deus portatur ix mensibus Vnde ipsa est plena
gratia / plena deo / plena virtutibus et plena nunc gloria prop
ter quod Ad quam nos perducat deus per sua benedictum diuine

Ego sum pastor bonus Iohannis x
Cristus dominus in hoc descripta bonitate loquitur parabolice sub pastoris
similitudine / et nominat se pastorem ter in euangelio / ostendens pro hiis priuipue
se esse magne bonitatis / primo ex morte quam pro peccatoribus moris pe
nis sustinuit dicit animam meam pono pro ouibus meis id est vitam
morti expono pro hominibus quos oues nominat ex in medio dicitur b
thomas · ex hoc quod mors Cristi erat preciosa / quia ipse Cristus erat p
sona filii dei et moriebatur voluntarie et pro peccatis alienis et ex maxima
caritate / vnde Cristi mors satisfactoria fuit et ad culpas abluendas
et ad penas peccatis soluendas et ad animas soluendas et scilicet oues id est
homines erant eius vocatione creatione et erant sua capacitate et spe
ciali sua redempcione / ex quo arguitur quod ipse non erat mercenarius
quia propter illam nam animam assumpsit ab hominibus nichil accepit et
ideo quod ad eum pertinebat de omnibus / propter quod homines sunt quasi oues

custodiunt tuebar. sic quia finaliter in peccatis aliquis sumpturus est de ma
sima nisi filius perditionis / nec tamen oportuit xpistum totiens mori / quo
tiens homo peccaret / quia ad abolenda omnia omnium peccata . et mortis
sue sufficientia dicitur . i . tim . licet homines peccent et ipso iam non morietur
nec illi ultra dominabitur at tamen ipse bonus est unde dicit solo ego sum
pastor bonus quia sedens ad patris dexteram non obliviscatur
oves meas contra illos qui dicunt Circa cardines celi perambulabat
et nostra non considerat Et cognosco oves meas quo sunt igno
rantes et ideo sepe errantes / quo sunt voluntarii et ideo sepe pecca
ntes quia dicit b. thomas homo huius virtutem contra virtutem unde quicquid homo
efficitur virtuosus et confirmatur in virtute roco quod ideo non sequitur pa
ssiones eius / quicquid aut vult cum virtute contra alterius / primo dicit iste doctor
ipso accepta gratia et habita potest agere contra gratiam / et non prius veniet
humane volutatis in mutabilitas nisi tunc suo fini veniet et
tunc saciabitur / cognoscit apostolus figmentum nostrum / fragilitatem nostram
instabilitatem nostram non enim opus erat ut ei quis testimonium
perhiberet de homine ipse enim sciebat quid esset in homine unde dicit co
gnosco oves meas / ut si aliqui cadunt tamen statim resurgunt / et ideo
cognoscunt me mee . i . me in suo casu non obliviscuntur Si ca
dunt non incidunt impudentiam noxiam / quia non excusant
peccatum / neque inpudicitiam quia nec sit eis frons meretricis sicut dicitur
qui tamen cadunt / nec deum timent ut homines verentur sed sicut Sodoma
predicant peccatum Contra scilicet quomodo homines fuit . et taliter resurgunt
Scientes xpistum dominum esse ipsos refrigerium et propiciatorem sufficien
tissimum / qui in subsidium fragilitatis humane inde providit usum
sacramentorum / quod provenit non solum ex bonitate dei sed etiam
ex in necessitate sapientie sue tamen non est mirus unde statim subditur
Sicut novit me pater et ego agnosco patrem quod dicit volla sapientia
que est in et patri quibus provisum est ut homo redemptus per casum post
dicto resurgere per gratiam aliquam sacramentali quia si hoc non esset tolleret ho
minibus salutis et b. thomas dicit quod desperatio via est ad libere peccandum
unde de quibus ad dicitur ad eph. iiii quod desperantes tradunt semetipsos
inpudicicie / in operationem in mundicie et avaricie Cum ergo tradit homo
ad huius licet remedium unde additur Et animam meam pono pro ovibus
meis quod dicit non sic pono ut sic perficeret / sed iterum pono et pono
ut sit mors mea et passio sua eius usque ad consummationem seculi
posset unde subditur scribit Johannes in canonica / filioli hoc scribo vobis
ut non peccetis Sed ut si quis peccaverit ad vocatum habemus apud
patrem ihesum xpistum et ipse est propiciatio pro peccatis nostris Et secundum modum dicitur
quando nos deus clamare et convertemur Innova dies nostros sicut a principio
nec sufficiat xpisto in bonitate hac Jo dicitur et alias oves habeo . i . gentiles
que non sunt eos petitis congregabus / ex hoc ovile . i . in unitate fidei
et illas ut unum essent mee bonitatis participes / oportet me adducere unum
per apostolos predicationem et vocem meam audient efficientur operantes
in eis gratia spiritus sancti Et fiet unum ovile . i . una ecclesia et unus
pastor principalis circa quem assistit omnes alios pastores Ecclesia
hic xpistus dominus iure de predecessoribus qui in pacta usque debebat . agere

vicos x in tris Vnde recessurus corpore modo ad patrem Instituit
ministros qui illa sacramenta que ex suo latere emanauerunt fidelibus
dispensarent Commisit enim christus apostolis corpus suum et sanguinem conficere
et fidelibus dare Juxta illud hoc quotienscumque feceritis in meam
commemoracionem facietis / propter quod dicit apostolus I Cor. iiii Sic
vos estimet homo ut ministros christi et dispensatores misteriorum dei
Non tradendi ut dicit b. thomas li. iiii contra gentiles ut sit data est
apostolis potestas ut per eos ad alios non derivaretur dicit enim apostolus ad
Collo. iiii datos fuisse ecclesie apostolos quosdam prophetas et doctores
ad sanctorum confirmacionem ad opus ministerii in edificacionem corporis
christi usque ecclesie est ergo dicit b. thomas quod non consumabitur sed quamdiu dominus opus
ecclesiam edificare tamdiu opus est ministros ecclesie instituere
Et ergo apostolis sic data est spiritualis potestas ut per eos derivaretur ad
alios et ideo dominus alloquens apostolos dicit quod vobis dico omnibus
dico Math. ultimo quod dicit non solum apostolis dedit potestatem sed et omnibus
institutis per eos Sicut enim christus debuit nobiscum usque ad consu-
macionem seculi Ostenditur autem adeo in christum derivata esse potestas
Juxta illud Data est mihi omnis potestas in celo et in terra ita a christo
derivatur in ministros ecclesie / et quo in apostolos derivata est iam in
flatu Jam in igne Jam in linguis Jam in verbis cum vo-
cavit fecit eos sacerdotes sic in alios est descendit hec
potestas sub quibusdam sensibilibus signis ut sunt forme verborum
ut est impositio manuum ut est unctio ut est libri porrectio
porrectio calicis et aliorum huiusmodi Vnde dicit b. thomas quod ali-
quid spirituale sub signo visibili traditur dicitur sacramentum propter
quod sicio ipse inserit / quod in collacione spiritualis potestatis propter quod sacramentum
ordinis in quo homo consecratur quia abstrahitur iam ab omnibus
quecumque sunt terrena vel mundana vel carnalia vel applicatur ad
ea operanda que sunt divina et non solum applicatur sed applicat
se ipsum et devovet in corde suo et aliorum in sua persona re-
cognicionem Ostenditur enim episcopus consecrando hos quod offerunt cum
est dignus / videlicet dignus est / est instructus videlicet instructus est / est
sanctus videlicet sanctus est Et episcopus assumendo cum ad eorum testimonium
concludit dicens conservet cum dominus dignum iustum et sanctum in suo
ministerio permanere contra quod per ampliacionem habes que hoc officium in
pedimenta non insistere sed Vnde in Canone In ius divino scripsit
per neque secularibus negociis immiscere Et non est dubium dicit
b. thomas quod in hoc sacramento datur potestas ad spiritualia operanda
quod quis in eo quod divina largitate confertur et gratia quia homo admi-
nistrat ad ista peragenda sed que sunt ista que sacerdoti committuntur
facienda dicit b. thomas potissimum est nobilissimum et aliorum sa-
cramentorum consummativum datur enim sacerdotibus potestas ad consecrandum christi
corpus et ad ad hoc ut dicitur illud tradat fidelibus sumendum
Sed tamen dicit hugo in quodam sermone de corpore christi felices sacer-
dotes quod iam si sacerdotaliter vixerunt quamquam ipsos in ministerio
omnibus quod sunt et per id pater et filius et spiritus sanctus operatur

papi

nec credimus q quis deum cet ptas filius ptatis, eos quasi sup
eos privilegiata ptate stupet celum, miratur terra, contremescit
homo. et quam plurimum amiatur angelica celsitudo Nam ipi
te deum hnt pntem in manibus p oralis h e vita indul
gentia, h e cumulata gloria, h est sup excellens gra deum
xpm no creare no generare s consecrare, consecratum manibus
tractare. ore attingere et aliis ministrare cum deo suo hre collo
quium, et hre sinu spiritualis familiaritatis Et dr b thom in l contra
gentiles, quia eius est virtutis p[er]fectione aliquid inducere et
ad illud susceptionis materiam pparare Eo quo i data e sacerdoti
bus ptas. hoc sacramentum conficiendi et aliis porrigendi
data est e eis ptas consequens ut fideles ad huius sacramenti perceptionem
aptos reddant Vn hnt ptatem dimittendi peccata quia neque
h sacramentum papae dz impendi Vn data e eis ptas baptizandi
Data e eis ptas clavium vz peccata remittendi et retinendi
et hoc cum ptate plenissima Iuxta illud quodcumque solveritis sup
terram erit solutum et in celis Data est eis ptas docendi eo
nsulendi corrigendi increpandi Iuxta illud docete omnes
gentes quia in hoc fit ho bonus si est dignus attendere discutere
Iuxta illud pbet aut se ipsum ho et sic de pane illo edat et
de calice bibat. Eo quo homines q facti est inimici dei et corrigere
vn per opus p eos ministerium curant ab infirmitatibus, primis pe
tente Jam a venialibus in extrinseca perceptione Jam a mortali
bus in penitentiali satisfactione iam ab originali in baptismo
Sz filius qui est patris sapientia p eos docet in predicatione. instruit
in electione illuminat in scripturarum expositione Spus vero sanctus per
eos arguit mundum et corrigit in confessione, et multiplicata
consolatur quos est omnibus rebus intendere et indignos in
tellectu claros ec ppt errores excellendos ipsos. pplo orare et
devotionis actu sedere ad deum placandum ppo est ppetuus ppli ob
lationes offerre Iuxta illud ut offerant dona et sacrificia
ppetuus Sunt ergo q mediatores inter deum et homines et ideo quia
agunt officium dei ad pplm ut qui docent tueantur et colligunt
et quia agunt officium ppli ad deum ut cum tueantur offerunt ul
septum in sistunt Et ppt hoc dicuntur boni pastores et no mer
cenarii, quia ex officio suo provident pplo de pascuis salutaribus
et dectant contra lupos, ut fugiunt Sz in huius opere sui eos
officiis usque ad mortem persistunt Vn congregat in unum quia
docent ut homines teneant unam fidem, mutuam dilectionem ut
impleant eandem legem, et ne perturbant aliquo et
omne ovile xpi quia solum hi qui hic sub uno pastore sunt
ad pascua procedunt futuros bonos ad quam nos perducat digni. Amen

Indie ascensionis domini

Dicit augustinus sexi cuius dici xpus completo certamine con
silio patris plebicatione hodie ad sedem sue glorie ascendit
et merito ho ille qui deum portabat intra hodie ipsa
diuinitate portatur. et in eo humana misericordia omnibus et eterna

celestibus sonant, et quibus coniecisset quod deus lateret in car-
ne, quod maiestas habitaret in corpore, et quod deus in homi-
ne. In hoc modo egisset plus quam ipsam humanitatem non le-
vasset in celum. Ubi Augustinus videtur dicere quod ascensio domini sit ma-
gnum certum fidei nostre xpe quod non minus festivitatis hac prodeat
quam nativitatis domini. Illa enim dies deum nobis dedit, hec
celis reddit. In illa deus verus se ad hominem confessus est, hodie
deum se esse testatus est. In illa gratiam dignissime humilitatis, in
hac fidem divinitatis asserunt. In illa virginalis templi, in hac
celestis regni secreta patefecit. In illa descendit redemptura,
in hac ascendit glorificatura. In illa nostre salutis inchoato
/ in ista perfecto continetur. In illa incipit promissa implere, in hac
beneficia consumare. Nec hodie fuerunt in mora munera, ce[illegible]
cant miracula. Unde ecce intendamus et videbimus in parte
que donata sint nobis in quinto sermone. Discipulos et increpat.
Secundo potestatem predicandi dat. Tertio audientibus promissionem
ponit. 4to signa credentium enumerat. 5to [illegible] post hec de-
scribit Christi ascensionem et apostolorum administrationem. Sic ergo in-
cipit: Recumbentibus apostolis apparuit eis, ut etiam corporalia
commedaret spiritualia. Jam enim tunc Christus erat immortalis et quo-
damodo spiritualis, et ad edocendum quod in manducatione
corporis se reficeret, ut spiritui esset subditum, et quoniam habitaculum
spiritus sancti. Dicit enim apostolus: Nescitis quia membra vestra templa
sunt dei et spiritus sanctus habitat in eis. Et exprobravit incre-
dulitatem eorum, id est duriter increpavit, non quidem ipsos apostolos
discipulos, quia Christi discipulum esse gloriosum est, sed incredu-
litatem eorum, id est fidei insufficientiam, et duritiam cordis,
id est ipsius spei desperacionem. Dicit beatus Thomas ii^a ii^e q. xvii ar.
v ad secundum: articulum licet fidei et spei proprie non convenit esse in
medio, sicut superfluum et diminutum, fides enim in infinitum prime
veritati [illegible] potest inniti et spes in infinitum prime
maiestati [illegible] auxilium non potest inniti in nimium, sed ita fidei
sicut spei contingit esse in medio per accidens, unde ratione eorum
de quibus sunt, sicut fides ratione illorum que credit potest esse
in medio quod stat inter [illegible] quod fidei subest esse inter
duo falsa. Sic et spes ratione illorum que confidit, ut que
se sperat adipisci potest esse in medio inquantum quibus
presumit ea que sunt supra suam proportionem. 2o desperat ea
que sunt sibi proportionata. Sic erat de apostolis quia ipsi vi-
dentes Christi humanitatem sic tractatam turpiter fidem sue
humanitatis amiserant et erant increduli et putabant
impossibile Christum sic mortificatum a mortuis resurgere et
per hoc desperaverant de illis que sperabant se fuisse consecutos
per eum. Unde et hiis qui viderant eum resurrexisse a mor-
tuis non crediderunt, scilicet angelis qui eum vivum dicunt, non primus
quia primam veritatem inde intulerunt / sicut illis.

qui tu eo resurrexerunt et apparuerunt sanctis qui non potuerunt
falli quia ut quidam doctores dicunt in illis iam fuit fa[cta?]
perpetuata et resurrexerant iam ad inmortalem vitam ymmo
solo xpo eis apparente et probante irrefragabiliter plures ex his
non crediderunt Scribit enim lucas adhuc eis non credentibus
sed dubitantibus pre gaudio dixit habetis quod manducetur
Et sepe increpabat eos dicens ut ibi adhuc et vos sine
intellectu estis quia non intellexerunt parabolas Et in eodem o generacio
incredula quamdiu vos paciar quia propter fidei parvi-
tatem non poterant eicere demonium Et in eodem stulti et tardi
corde ad credendum quia illis de quibus scriptura testificabatur
tardo crede noluerunt et tunc et nunc et semper corripi debent qui
doctrinam non dico parabolicam sed iam claram et lucidam
non intelligunt quia noluit intelligere ut bene agerent Miracula
ut cum viderent querunt quod insufficiencie fidei attestatur Et
valde hodie homines sunt tardi ad bonum et regi omnino no-
lunt et sic in vetustate vivunt ac si xpus nunquam a mortuis
surrexisset Et attende quod incredulitas tamquam vicium est
quod eis eo obmisso ad hunc correpcionem mittitur quia funda-
mentum est aliorum viciorum quo dum eum manet alia vicia
non possunt dimitti et precipue in illis hoc vicium est turpe
qui debent esse duces aliorum Et presertim in illis qui debent
esse predicatores fidelium populorum Et nos propter subditos
Emittens in mundum ea que commissimus et tamen non ibant passim sed
divina disposicione divisi fuerunt ut petrus in antiochiam
paulus in greciam · bartholomeus in ethiopiam Mattheus
in iudeam et sic predicatione eorum omnis terra vacabat Nam ubi non
est doctrina ibi silent homines a laude dei agrestes actione
apertos confessione · fidei interitum amittunt legem dei
repellunt et sacerdotium amittunt et sic in paganismum co-
lituntur Unde osee quarto quia repulisti scienciam repellam
et ego te ne sacerdocio fungaris michi i. ut non habeas sacerdotes
qui te doceant cultum dei valde necessarium est officium pre-
dicacionis quod ut augustinus dicit in libro de verbis domini in predicacione
religiosa proferunt celestem magisterium docent et divini dominica
medicamenta impendunt Ecclesia cum cibos tribuit sic enim
predicatores aliquos pungunt cum aliis infirmatur aliis iratur edi-
ficare alios contremiscit offendere ad aliquos se inclinat ad
alios se erigit aliis blanda aliis severa nulli inimica et
omnibus mater ymmo ablactantur in ea enutriuntur in ea omnes et
sumus quia non in solo pane vivit homo sed in omni verbo
quod procedit de ore dei Matthei iiij de verbo vi ymmo pro eam in
bonis crescamus et dedicamur in salutem hec augustinus Unde propter
hec utilitates romanorum premissas sicut audientibus eorum
audiencium predicacionem credident vocem esse quod ibi dicitur
Et baptizatus fuit hoc est apertus absolutus filius erit p[ro]

si in 2a baptismi ablutione peccaverunt. Omnem autem alienati
tionem non tradidit et sic sunt secundus filius non credentie et
diffidentie condempnabiles etiam si baptismum recepit
Omnia fides in baptismo suscepta non deducunt in salutem
si ex eo non credit. Et quomodo fides que sine virtute imitatur
salvabit sine doctrina virtutis cum dicat apostolus fides ex a
uditu. Auditus autem per verbum dei et sola virtus dicit cre
atus sed in hiis que fidei sunt nescientes scripturas Si quis
autem vult scire ut sit credens vel credens hanc ponunt
certa quorum inadvissa primum in communione meo demonia eiciet
scilicet mortalia peccata. Quia enim peccatum mortale dicitur demonium quia
a demone inductum. Item quia per peccatum homo a demone
possidetur. Item quia peccatum generat homo de malo. Iuxta illud vos
ex patre diabolo estis. Fide enim demonia fugiunt. Fides tela
hostis nequissimi extinguit. Fides omnia peccata mundi vincit
iuxta illud hec est victoria que vincit mundum fides vestra
Secundo habet quod carere peccatis mortalibus non est in potestate hominis quia
hoc accidit nostre fragilitati ex dono fidei Iuxta illud
fide purificans corda eorum et posset hoc probari in peccatum
Nam si quis de hiis que fidei sunt cogitans apprehenderit
deum ut omnia scientem et videntem non potest in se pati
aliquod mortale peccatum quia hoc offendit oculos maiestatis
eius. Si autem quis cogitat omnipotentiam dei quomodo potest in se
pati aliquam culpam per quam potest deus et corpus perdere et
animam mittere in gehennam Et si quis revolvit creaturam
in corde creatum enim est homo ad ymaginem et similitudinem ut
subiceretur domino suo quomodo potest manere in peccato per quod illud
abolitum ymaginem peccat similitudinem et honorem a regno divino
se ponit Et opera redemptionis de quibus est fides eius
mortalibus peccatis sunt inimica. Fides ergo salvat illum quia tu
peccato mortali contrarium quia est contrarietas lucis ad tene
bras. Tertia autem illuminatione mentis per fidem necessarium est
ipsius tertie confessione Corde enim creditur ad iustitiam ore
autem confessio fit ad salutem. Quod patet linguis loquentur no
vis. Vere etenim corda per fidem in nominata novis linguis
loquitur quia ex habundancia cordis os loquitur. Ex eam de
centes dei loqui cuius magnalia narrare de suis mira
bilibus confiteri. De hoc tractare quomodo iustus dominus in omnibus
viis suis quomodo verax in promissionibus suis quomodo
immutabilis deus in iustitia sua quomodo mirabilis in creaturis
suis quomodo mirabilis in omnibus operibus suis quomodo iustus
in penis quomodo largus in premiis quomodo pacatus peccatori
bus quomodo blandiens et occurrens penitentibus quomodo
pugnatores protegit et victoribus qualia dona concedit
Et alia plurima sunt materia de quibus loquendum est
credentibus. Si enim fides est in corde ore lingua et

in nomine / ubi enim fides habetur nulla est p contentio nulla pluralitas
ad rixam / non pro dictum / non pro maledictum · mendacium
p inuria · Plurimum testimonium et vicenas ponit 3o libro sui
doctrinalis c vii Sermo dz esse omnibus vicijs · ita in verbis
ita in signis ita in mutibus cordis tu loqui volumus atten
dendum est ubi loquimur ut res locus tempus persona efflagitat
ne prophana religiosis / ne inverecundia castitatis / ne levia grauibus
ne lascivia senibus · ne ridicula tristibus insonant et solum
id dicere quod et facere licet / nominatim lingue sunt qui dicunt
dixi custodiam vias meas ut delinquam in lingua mea
et ille de quo dicitur Non peccauit Job labiis suis neque stulte
tu quid quod est deum locutus est et quibus ille qui non offen
dit in verbo / non est hoc opus hominis quia linguam nemo hominum
domare potest / sed fidei per dilectionem operantis Dicit Augustinus sepe
sic dicturus examino consulo maiores pietates ut sic persona
ad timorem auditorem Sed quia hoc sermo quoque in perturba
tione rerum in occupatione animi et temporis corripitur assignat
animam et sit anima occupata studio dei · desinat accuiditate
peccati et quoque dicit quod deum non esset Serpentes tollent
serpens sit providentiam significat · estote prudentes sicut
serpentes hos tollere est scilicet prudentias praecipue tracta
re in sermonibus disputationem et ceteris si fide christiana herens / et prudenter co
ntestatione cogitemus quia omne quod non est ex fide peccatum est
unum et spiritus sanctus sic accipit mundum de iustitia videlicet scilicet quia audite
Sicut enim deus ex fide iustificat iustum est · et quos iustos di
ligit valde commendanda esset mens que sepe inclusa
esse solet valde tota vita circumspicienda esset et saepe aliquid
fidei dissonum repperitur in ea et addit si quid mortiferum
biberit non eos nocebit et tamen sunt in dei fidei quibus esse
firmiter ut si quid scandalosi venerit ne sibi noceat / nullum enim
obstat iustum quod ei acciderit triste

In omnibus requiem quesiui

omnibus requiem quesiui Maria virgo de cuius excellentia
verba hec pertractabimus Multis rebus similis dicitur Sol quia
sicut sol ex alto et purissimo Sic virgo ex regali progenie et
sine peccato orta est / virgo gloriosa ut sol in cursu sic in modo
obedientie / in modo benivolentie et in modo penitentie fuit veloci
ssima Nam dominice voluntati per angelum proposite statim consensit
admonita ab angelo in montana cum festinatione conscendit
et cum dolore et sollicitudine sine aliqua negligentia filium quem
amiserat quesiuit Sol pulcherrimus est in aspectu Et Canticorum 4 dicitur
Tota pulcra es amica mea / pulcra mentis puritate / corporis
virginitate / hic est mentis pulchritudo dilectionis / pulchritudo cognitionis
et specie sua et quo sol sublimitatem habet in situ sic virgo in ass
umptione sublimata super fuit gloriosa trinitati ut supra sequitur

tres psonas dinas / et infra se angelos ierarchias et
pgnis totaz tulit btos / Maria ut dicit augus hoies i celo
no sciunt ordinem pse sz assimiledi sunt ad ordines an
gelos et debat enim sublimatone ad solis silinem
dr in ps° Tronq eius sicut sol in conspectu meo et sic
inquita altarie pgo in venite requie spm suo Uaz ex
altata est sup choros angelos ad celestia regna In oi
bus qo pgo glosa quesiuit requie Sz cum iuata ad
epta est altare et est ro qr ng ss amor ita in deu fuit
diuctq ut pgmis gnose dicat enim de ipsa qp os maie
vita et acto incitata spsunt in deu Vn pq gtplore di.
oia q ocabant in deu refebat Et sic i oibus rebq ituta
/ no in alio nisi in deo quiescebat Ecce que go dr in oi
bus requie quesiui De quo cum quaz maiores loq pgra
sta spus ipsam pgme, voremq
In omnibus requie quesiui Ubi sup no e putand qp qis
ipndo dinam discaplinam / no sustapiedo ipsiq tioez
no aquiescendo silo consilio / et dethendo correctom
sue. posset mo ecuq requiem in veie put in multis p
ubs / Nam psperitas stultos pdet eos / et ibidem dicitur
qui aut me andiciit absq tiore requiescat et hn
dantiam pfruet Et ni eni recti sunt hitabunt i tra
et simplices pmanebunt in ea Erna est qui volut
requiem in veine no e eis repellendus qp qp deus
volut eu eis facere Nam p ubs in dr Custodi sapiaz
et stiam qsilm et prudenciam Custodi legem / et ut
lr efflnat ab oculis tuis Et erit vita aie tue et sb
dicitur Tunc ambulabis fiducialr in vita tua et pes tuus
no impinget Si dormieris no timebis quiesces et suauis
erit somnpus tuus Ecce sapiens poit ia p q qs pt de
veine ad vitam quietam et securam Et ro qr qsiliu
di custodit hoiem. prudencia dei sinat hoiez Sapia
dei munit hoiem Scia di dirigit hoie et lex eius facit
hoiem in molem et stablem Eqnis quies ipsi hoi
ont et viuendi securitas Si quis go requiez volut suo
spm in veine adhuc heat asspectu Si quis eni itoto
implens legem dei rem stiam sta spus hu quisat int
malos / et in hiis que sunt di delectat et se ad etna p
spicit rem veram prudenciam no se augustias. sed
extendet eis veine rem dina qsilia pstitus est hic eni
custodit se in madatis / ab hoc peto sic qp nec offend
vo et pgnis securi vivit hic go et quib tlis regmez
in oibus quiet Sz nunq tlo ethibus nuito in hac
vita requie possit in veine dicat eni gregorius in lo
cap Omnis q ea que mdi sunt menti calcat
et ea que sunt di plena intencone desiderant qt

se dyabolum superat · cuius maliciam in instigacione sue
aggressionis inflammat prout ne ista quiescit vago dyabolus
ad temptandum accedit / et quod se bellatores non quiescat Scriptum
quippe est / Fili accedens ad servitutem dei sta in iusticia
et timore et prepara animam tuam ad temptacionem Bernardus homo
quamdiu quoniamque ad divina aspirat quies esse non potest ergo
ut ibidem dicit Gregorius Nemo quies quod hostem auget quo
alia via vicia subeunt alius redeunt / Non ergo est quies
tamen viget pugna et ergo dicat apostolus non est nobis collu
ctacio adversus carnem et sanguinem · sed adversus prin
cipatus et potestates et adversus nequiciam spiritus in celestibus
et etiam continua pugna et ergo nulla quies Ecclesiastes ergo non
est quies cum aliquid corrumpitur Corrupcio enim motus est
ad non esse ista non est quies tamen homo in peccato omnibus adipisci
laborat corrupcionem seu destruccionem a resistendo temptacionibus
vel insistendo lamentis primo Juxta illud Ro vi ut destruatur corpus
peccati / ut ultra serviamus non serviamus peccato Sed nunquam non est
finis primo · et aut si homo contra peccata deberet pugnare Ecclesiastes
enim dubitat quod primo lamenta quamdiu finem accipiunt est enim
tempus flendi et tempus ridendi · et quamque [illegible] obtenta victoria adipiscitur
salute cessat pugna Sed quando corrupcio unius est generacio alterius
Sic corrupcio peccati et destruccio virtutis est generacio / dicit enim wi
lhelmus quod repulsio vicii virtutis operatur ingressum Secunda ergo
in ipso penitendo est generacio quod per gracie renovacionem · qua homo
efficitur novum ens et constitutum Juxta illud prima Petri ii Quasi modo
geniti infantes rationabiles sine dolo Tercio ergo quoniam et sic in
homine qui est generacio que est quedam mutacio ad esse Unde dicit
in psalmo deorsum graciam infundente in qua mutacio consistit
voluntatibus eorum et mutabuntur primo ut dicit Gregorius ibidem Divina
dispensacione agitur quod in homine hoc sit renovacio aliis decli
na relinquat ne [illegible] homo splendore virtutibus in
elacione sublevaretur Cum enim homo habet divinam in [illegible] se videt
reprehensibilem videtur quod non posse subigere id quod non potest non
nullam auctoritatem [illegible] subigendi non tribuit et [illegible] in
becillitatem recognoscat et quod generacionem [illegible] sequitur augmentacio
Unde enim quod generatur corrumpitur si non augmentaretur corrumpe
Sic omnis regnatur per graciam augeri / quod fit per virtutem potestati
sionem Juxta illud proverbiorum x Justorum semita quasi lux splendens
procedit et crescit usque in perfectum diem / et procedit homo ex ponendo gradu
Nam ut Gregorius dicit Cum inter virtutes summa vicia retinentur
homo se in [illegible] videt pollutum vivere formidat / de excellencia
non superbit Sic [illegible] quod dicat homo · illis resistentibus
res se ad meliora provocat et crescit de virtute in virtutem
Ne est regimen continua augmentacionem in naturalibus diminuun
to sequitur status post virtutum augmentacionem · sequitur sui spiritualis
de [illegible] enim homo est [illegible] de tanto indignacionem
se reputat Juxta illud [illegible] Cor xv Ego sum minimus ·

apostolorum qui non sum dignus vocari apostolus / cum persecutus sum ecclesiam
dei Gratia autem dei sum id quod sum / Et hanc humilitatem altera
sequitur quia fit ut homo in moribus cum sit mutetur / Aliter enim fieret
habet humiliacio si eam non sequitur correctio morum / Unde ... qui de
achab dictum est vidisti achab humiliatum coram me Quia ergo
humiliatus est in viis altis regum / Et quia multis gradibus humi-
liatur Ideo dicitur multiplex per homo suos mores corrigit eo quod
gradibus correctus est Nunquid ergo ... quam homo sic renouatus
est et reformatus Iam requiem invenit Certe non. Octaua
adhuc est vna species motus que dicitur mutacio scilicet locum
qui in sapiente fit per diuisionem contemplacionum Quandoque enim circa prece-
dentibus ad cognicionem intellectualium / et quandoque talibus ill-
uminationibus ... diffusis ... vocacionibus
redit ad scripturam et veritatem in racionibus discussionibus ad hoc
ut possit agnoscere simplicia verba / Quandoque vero ... relinquit
discursus interiores et figit se totum in contemplatione unius et
simplicis veritatis / Certe non magna ... sedens secus pedes
domini / Unde marthe dictum est que turbatur erga plurima Porro unum
non est omnibus ... in solum dei contemplacionem persistit et
hoc appetebat philippus dicens Domine ostende nobis patrem et
sufficit nobis Tunc ergo homo dicitur in omnibus requiem querere cum
omnibus veritatibus ad diuine cognicionis et dilectionis adaptacione
... augustinus vide in me ... illud Cantici et in me ...
mutabilitates eius Ergo homo dicitur in omnibus requiem querere cum
omnibus que sunt huius vite ... relictis quod homo peruenit ad
speculacionem illius in qua consistit vita eterna Et ita fecit ecclesiastes
ut habetur ... Nemo militans deo im-
plicat se negociis secularibus Et ... quia talia impediunt ...
... dei Item homo ... in voluntate ... detinet ut homo qui
vult venire non possit / ymo graciam impediunt dei quod homo ...
... est deo ... Si subtraxerit se non pla-
cebit anime mee Item in omnibus homo dicitur requiem querere per
abnegacionem ... ut solius dei contemplacionem in hac ...
possit Sed nunquid ibi est requies Certe non Unde gregorius dicit ...
moralium Multi in hac vita virtutibus roborati quasi stelle hinc
splendent Multi in tenebris huius vite more astrorum de se
exempla lucis exhibent Sed quamuis claritate operum fulgeant
quantolibet igne compunctionis se accendant constat quod ad lucem
... eterne ... lucem eternam sicut est nequaquam
... Unde illud non videbit me homo ... et
viuet Et ibidem ... affectum ... qui ardent
... dei faciem videre Sed ... mortis formidant Et allegat illud apostoli Qui sumus
in hoc tabernaculo ingemiscimus grauati eo quod nolumus expo-
liari sed supervestiri ut absorbeatur quod mortale est a vita
Et ergo ... in vita hac requiem in-
venire non potest / ... augustinus in libro confessionum Fecisti nos
domine ... ad te et inquietum est cor nostrum donec requiescat
in te Non ergo requiescet nisi in ... resurgendo
... in corruptionem /

animo dicit sanctus ut refesat alabastrum sanctus Quid ergo dicemus de gloriosa
virgine an quiescerit vere in ipsis ut dictum est mutationibus Certe dicit augustinus
cum de rebus agitur de matre domini nolumus facere mentionem dicit glosa virgo eo
loco habuit si non principalem actum non dubium quin erat corruptibilis et passibilis
non quiescerit quo ad dolorem quem incurrisset unde licet doleret filium quem habebat eo
tamen in puerpero accepit consolationem et dolor cessavit unde per consolatione dictum
et erat sicut ille gladius doloris qui pertransivit animam eius quietatus
erat in gaudio iterum Item dubitatur in matre virginis fuisse mutationem gratie
quo ipsa adhuc vixit in vita erat quanta gratia sanctificatorum Item gratia
in gratia quodquod tamen dicitur inveniisse novam gratiam Ideo quia potuit divi
tas habitum in ea temporali dignitate nec erat virgo in virtutibus et quibus
dubitatur quomodo angelus dicitur eam fuisse plenam gratie dominus tecum plena nec sedem
gladio angeli capimus laetitiam hance gratiam et dei filius accepit carnis
Item est enim virgo glosa exinanivit varietatibus i varias decorata virtu
tibus et quibus inveniuntur nec stetit tantum humilitas quod ait dicit deus suam
humilitatem respexisse Ipsa enim humilis in aspectu humilis in gestu humilis in
habitu humilis in verbo humilis in facto humilis in sensu humilis in mente humilis
in esse humilis in memoria humilis in cogitatione humilis in similitudine re
putatione et humilis usquequaque et sed nec ea sanctior nec aliqua humilior
et quibus dubitatur ipsam gloriosam virginem fuisse de aliis melius cum certe
peccatorum de aliis pro filio gratia de aliis non predicabat et faciebat miracula
alibi habuit se tunc ad Christum suum misit quia tunc per eum suum misit
et per filium suum ascensionem intentissima fuit ut dominum videre potuisset
in maiestate sua dictum non prius vidit cum factum est Rursus quia suum
carnem mortua est et quid mirum quomodo deus pater proprio filio non pepercit
si tradidit eum ad mortem et filium suum oportebat mori et sic matrem in
gloriam quod deus filius non pepercit matri cum mori Quamvis cum hoc est quia
venit et non videbit mortem et tunc filio rexerit in veritate
non tamen procedit ad finem ultimum quia finit implet et quietat
sufficienter omnes appetitus Item ex parte sua tunc satiabor cum apparuerit gloria tua
Est tamen quod an virgo gloriosa quiescerit tunc cum per mortem sit assumpta in caelum
in morbo requiem et si volumus dicere in morbo sed nulli fuerunt ut per quam per
merum recepit vel in omnibus choros angelorum ut in omnibus solem consolatem
receperit vel in omnibus sic totius provincie ut ab omnibus primis aliquam
extraneam approximationem adequatam fuisset et locuto totus non est hujus
quam per vitam habet non est quiescerit nempe possidere et tunc postest
q mo bery | ergo dici requiem in omnibus quiescerisse in parte per quem illa meruit
recepisse Vos ergo dubium quod virgo gloriosa pro viribus suis meritis remunerata
est et si cum hoc contingit cum ipsis immo non sola fit remuneratio
secundum meritum sed et ultra quam possit cogitari et hoc et appeti Juxta
illud quod oculus non vidit etc Remunerata ergo virgo est pro his quibus
finis primo cum tunc vidit mater quem concepit et peperit filium primo te
speravit illa unionis vinculum hospitata est in medio quem vero hospita
merit in vita eius amore pro facultate quam faciliter ne potuit in
amplexibus et osculis dum quem amabat videbit et inebriabit ab
ubertate domus sue omnia illa que conservabat in corde suo videbit
clarissime vera fuisse in divino speculo erit causas miraculorum an
telligerit tunc omnibus signis in ipso impletis fuisse cognoscat et
cum alia lucidius videbit quam hic continet separata Sicut erat humilis
exaltata est quia nec erat ancilla dei facta est regina celi et quia hic
ministrabat possessi dei unum non habuit facta est moderatrix omnium preciosorum
primo quod erat socia angelorum in consolatione cum eis meritorum a
cepit in remuneratione et sic convicta cum angelus quod

in die in die

Qui [illegible] agitur [illegible] gratia [illegible] decorat
[illegible] decorem [illegible] sua dona connectit

proem

Ave maria

consummationem sanctitatis illa que non sunt sanctificata in utero. Nam homines in no-
vitate [illegible] erunt sicut angeli dei quo ad incorruptionem. Sic et angelice
propter demones secretos cognitionem. Unde ut Bernardus dicit archangeli qui hec summe
specialem delationem in deo quia ad nuntiat. Similiter ad consilium dei
sapie et propositum et tribus dispensant. Et qui ita faciant consilia dei
secretius abscondita intellexerit ut hec mulier. In utero peccatorum deus quod de-
tinebat utique plenius disponebat. Inquid enim angelus gratia plena et
quod ait spiritus sanctus superveniet in te. Et superveniet ubi altissimi obum-
brabit tibi et per ea obumbratione concipit. Sicut in theoloria [?] utilius tamen
primo ubi et si non peccatum in ea ubi domina [illegible] operatur [illegible]
ita. Et quia ita perturbant demones contra quas Apostolus caput fatur
omnes ut debellant. Unde domina [illegible] capitis fabula [illegible]
ergo glosa [illegible] et ut sunt mille flagella non appropinquat tabernaculo
super eos. Unde illa [illegible] virginitas [illegible] fiat novissimus primos
et primos novissimos. Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles
[illegible] solacium [illegible] in laudibus [illegible] sic [illegible] sicut [illegible]
[illegible] demonum [illegible] potestatibus [illegible] immutatione regnum. Non
primum ad principatibus. Et quia infantia pace et securitate fruebatur
tranquillitate mentis [illegible] ut ergo glosa [illegible]
[illegible] dominationes [illegible] et quia ipsa est thronus [illegible] thronus
domini magistri. Thronus dominus [illegible] ipsa est [illegible] summe
[illegible] et sapientie [illegible] ut dicit apostolus absconditi [illegible] thesauri sa-
pientie et scientie dei. Et quia in amore [illegible] affectu [illegible] ut ergo
glosa [illegible] seraphim [illegible] quibus apparet
virginis gloriam omnium angelorum [illegible] possedisse. Et si [illegible] non [illegible]
[illegible] specialiter [illegible] regina celi et domina angelorum vocatur ut
ab ecclesia [illegible] exaltata super choros angelorum
ad celestia regna. Nota [illegible] personarum [illegible] spirituale
[illegible] cum [illegible] tria [illegible] eadem est [illegible] eadem
magnitudo eadem eternitas eadem potestas eadem bonitas. Sic omnibus [illegible]
[illegible] unita et indivisa [illegible] procedit. Hec [illegible] est vita eterna
ut videant te deum [illegible] trinum et unum et quem misisti Ihesum Christum. Cum
nos [illegible] de [illegible]

Marci vii

Exiens Ihesus de finibus Tyri venit per Sydonem ad mare Galilee inter
medios fines Decapoleos. Et adducunt ei surdum et mutum et deprecabantur
eum ut imponat illi manum. Et apprehendens eum seorsum de turba
misit digitos in auriculas eius. Et exspuens tetigit linguam eius
et suspiciens in celum ingemuit et ait Effeta quod est adaperire.
Et statim aperte sunt aures eius et solutum est vinculum lingue eius
et loquebatur recte. Et precepit illis ne cui dicerent. Quanto autem eis
precipiebat tanto magis predicabant. Et admirabantur dicentes
Bene omnia fecit surdos fecit audire et mutos loqui. Capitulum vii

iii

Ave maria

g

Ave maria

Jn illo tpe [illegible]

